



# Manner-Suomen maaseutuverkoston alueverkostojen nykytilakartoitus

Maaseutuverkostopalvelut-yksikkö,  
Maaseutuvirasto

Virve Rinnola



MAASEUTUVERKOSTO

[www.maaseutu.fi](http://www.maaseutu.fi)



LANDSBYGDENÄTVERK

[www.landsbygd.fi](http://www.landsbygd.fi)



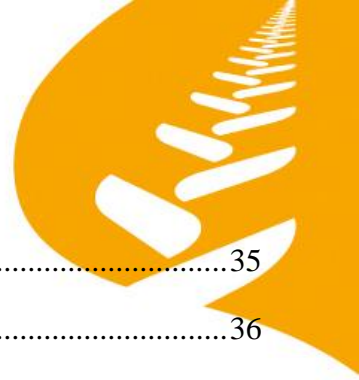
Elinkeino, liikenne ja  
ympäristökeskus

RURAL NETWORK

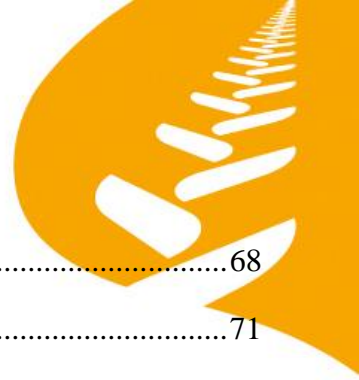
[www.rural.fi](http://www.rural.fi)



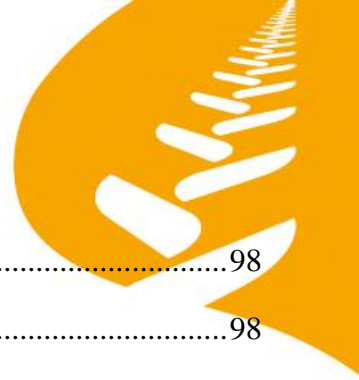
1. Sisällys	
1. Suomen maaseutuverkosto.....	9
2. Alueverkostojen nykytilakartoituksen ajankohtaisuus .....	9
3. Tutkimuksen kulku .....	10
4. Tutkimuksen analysointi .....	11
4.1 Yleistä tuloksista.....	13
4.1.1 Vastaajien näkemys alueverkostojen ydintoimijoista.....	14
4.1.2 Alueverkoston avainhenkilön määrittäminen.....	15
4.2 Avoimet kysymykset .....	16
4.2.1 Alueverkostojen vahvuudet .....	16
4.2.2 Alueverkostojen muutos- ja kehityskohteet.....	19
5. Alueverkostokohtaiset yhteenvedot .....	20
5.1 Etelä-Pohjanmaa.....	20
5.1.1 Taustatietoja vastaajista .....	20
5.1.2 Alueverkoston tärkeimmät toimijatahot .....	21
5.1.3 Verkoston avainhenkilöt .....	21
5.1.4 Tunteminen ja kommunikointi.....	22
5.1.5 Toteutunut verkostoyhteistyö.....	23
5.1.6 Toimiva verkostotyöskentely.....	25
5.1.7 Verkostotoimijoiden sitoutuneisuus sekä toiminnan dialogisuus .....	26
5.1.8 Luottamus .....	27
5.1.9 Verkostotyön resurssit, yhteiset tavoitteet sekä toiminnan tulokset .....	30
5.1.10 Alueverkoston vahvuudet ja kehittämiskohteet .....	32
5.2 Etelä-Savo .....	34
5.2.1 Taustatietoja vastaajista .....	34
5.2.2 Alueverkoston tärkeimmät toimijatahot .....	35
5.2.3 Verkoston avainhenkilöt .....	35



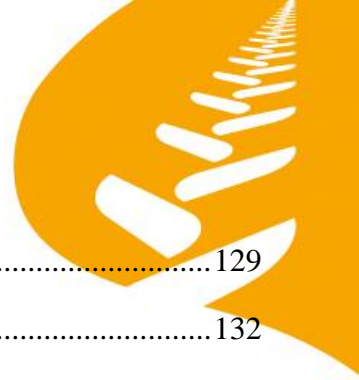
5.2.4	Tunteminen ja kommunikaatio .....	35
5.2.5	Toteutunut verkostoyhteistyö.....	36
5.2.6	Toimiva verkostotyöskentely .....	38
5.2.7	Verkostotoimijoiden sitoutuneisuus sekä toiminnan dialogisuus .....	40
5.2.8	Luottamus .....	41
5.2.9	Verkostotyön resurssit, yhteiset tavoitteet sekä toiminnan tulokset .....	44
5.2.10	Alueverkoston vahvuudet ja kehittämiskohteet .....	46
5.3	Häme .....	47
5.3.1	Taustatietoja vastaajista .....	47
5.3.2	Alueverkoston tärkeimmät toimijatahot .....	48
5.3.3	Verkoston avainhenkilöt .....	48
5.3.4	Tunteminen ja kommunikaatio .....	48
5.3.5	Toteutunut verkostoyhteistyö.....	49
5.3.6	Toimiva verkostotyöskentely .....	51
5.3.7	Verkostotoimijoiden sitoutuneisuus sekä toiminnan dialogisuus .....	52
5.3.8	Luottamus .....	54
5.3.9	Verkostotyön resurssit, yhteiset tavoitteet sekä toiminnan tulokset .....	56
5.3.10	Alueverkoston vahvuudet ja kehittämiskohteet .....	58
5.4	Kaakkois-Suomi .....	59
5.4.1	Taustatietoja vastaajista .....	59
5.4.2	Alueverkoston tärkeimmät toimijatahot .....	60
5.4.3	Verkoston avainhenkilöt .....	61
5.4.4	Tunteminen ja kommunikaatio .....	61
5.4.5	Toteutunut verkostoyhteistyö.....	62
5.4.6	Toimiva verkostotyöskentely .....	64
5.4.7	Verkostotoimijoiden sitoutuneisuus sekä toiminnan dialogisuus .....	65
5.4.8	Luottamus .....	66



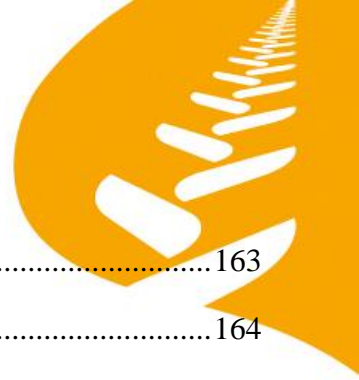
5.4.9	Verkostotyön resurssit, yhteiset tavoitteet sekä toiminnan tulokset .....	68
5.4.10	Alueverkoston vahvuudet ja kehittämiskohteet .....	71
5.1	Kainuu .....	72
5.1.1	Taustatietoja vastaajista .....	72
5.1.2	Alueverkoston tärkeimmät toimijatahot .....	73
5.1.3	Verkoston avainhenkilöt .....	73
5.1.4	Tunteminen ja kommunikaatio .....	74
5.1.5	Toteutunut verkostoyhteistyö.....	74
5.1.6	Toimiva verkostotyöskentely.....	76
5.1.7	Verkostotoimijoiden sitoutuneisuus sekä toiminnan dialogisuus .....	77
5.1.8	Luottamus .....	79
5.1.9	Verkostotyön resurssit, yhteiset tavoitteet sekä toiminnan tulokset .....	81
5.1.10	Alueverkoston vahvuudet ja kehittämiskohteet .....	84
5.2	Keski-Suomi.....	84
5.2.1	Taustatietoja vastaajista .....	84
5.2.2	Alueverkoston tärkeimmät toimijatahot .....	85
5.2.3	Verkoston avainhenkilöt .....	85
5.2.4	Tunteminen ja kommunikaatio .....	85
5.2.5	Toteutunut verkostoyhteistyö.....	86
5.2.6	Toimiva verkostotyöskentely.....	88
5.2.7	Verkostotoimijoiden sitoutuneisuus sekä toiminnan dialogisuus .....	89
5.2.8	Luottamus .....	91
5.2.9	Verkostotyön resurssit, yhteiset tavoitteet sekä toiminnan tulokset .....	93
5.2.10	Alueverkoston vahvuudet ja kehittämiskohteet .....	96
5.3	Lappi.....	97
5.3.1	Taustatietoja vastaajista .....	97
5.3.2	Alueverkoston tärkeimmät toimijatahot .....	98



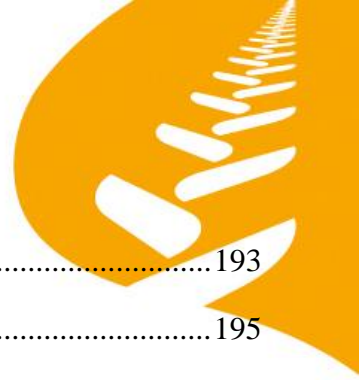
5.3.3	Verkoston avainhenkilöt .....	98
5.3.4	Tunteminen ja kommunikaatio .....	98
5.3.5	Toteutunut verkostoyhteistyö.....	99
5.3.6	Toimiva verkostotyöskentely.....	101
5.3.7	Verkostotoimijoiden sitoutuneisuus sekä toiminnan dialogisuus .....	102
5.3.8	Luottamus .....	103
5.3.9	Verkostotyön resurssit, yhteiset tavoitteet sekä toiminnan tulokset .....	106
5.3.10	Alueverkoston vahvuudet ja kehittämiskohteet .....	109
5.4	Pirkanmaa.....	110
5.4.1	Taustatietoja vastaajista .....	110
5.4.2	Alueverkoston tärkeimmät toimijatahot .....	111
5.4.3	Verkoston avainhenkilöt .....	111
5.4.4	Tunteminen ja kommunikaatio .....	112
5.4.5	Toteutunut verkostoyhteistyö.....	112
5.4.6	Toimiva verkostotyöskentely.....	114
5.4.7	Verkostotoimijoiden sitoutuneisuus sekä toiminnan dialogisuus .....	115
5.4.8	Luottamus .....	117
5.4.9	Verkostotyön resurssit, yhteiset tavoitteet sekä toiminnan tulokset .....	119
5.4.10	Alueverkoston vahvuudet ja kehittämiskohteet .....	122
5.5	Pohjanmaa .....	123
5.5.1	Taustatietoja vastaajista .....	123
5.5.2	Alueverkoston tärkeimmät toimijatahot .....	124
5.5.3	Verkoston avainhenkilöt .....	124
5.5.4	Tunteminen ja kommunikaatio .....	125
5.5.5	Toteutunut verkostoyhteistyö.....	125
5.5.6	Toimiva verkostotyöskentely.....	127
5.5.7	Verkostotoimijoiden sitoutuneisuus sekä toiminnan dialogisuus .....	128



5.5.8	Luottamus .....	129
5.5.9	Verkostotyön resurssit, yhteiset tavoitteet sekä toiminnan tulokset .....	132
5.5.10	Alueverkoston vahvuudet ja kehittämiskohteet .....	134
5.6	Pohjois-Karjala.....	135
5.6.1	Taustatietoja vastaajista .....	135
5.6.2	Alueverkoston tärkeimmät toimijatahot .....	136
5.6.3	Verkoston avainhenkilöt .....	136
5.6.4	Tunteminen ja kommunikaatio .....	136
5.6.5	Toteutunut verkostoyhteistyö.....	137
5.6.6	Toimiva verkostotyöskentely .....	139
5.6.7	Verkostotoimijoiden sitoutuneisuus sekä toiminnan dialogisuus .....	140
5.6.8	Luottamus .....	142
5.6.9	Verkostotyön resurssit, yhteiset tavoitteet sekä toiminnan tulokset .....	144
5.6.10	Alueverkoston vahvuudet ja kehittämiskohteet .....	147
5.7	Pohjois-Pohjanmaa.....	148
5.7.1	Taustatietoja vastaajista .....	148
5.7.2	Alueverkoston tärkeimmät toimijatahot .....	149
5.7.3	Verkoston avainhenkilöt .....	150
5.7.4	Tunteminen ja kommunikaatio .....	150
5.7.5	Toteutunut verkostoyhteistyö.....	151
5.7.6	Toimiva verkostotyöskentely .....	153
5.7.7	Verkostotoimijoiden sitoutuneisuus sekä toiminnan dialogisuus .....	154
5.7.8	Luottamus .....	155
5.7.9	Verkostotyön resurssit, yhteiset tavoitteet sekä toiminnan tulokset .....	158
5.7.10	Alueverkoston vahvuudet ja kehittämiskohteet .....	161
5.8	Pohjois-Savo.....	162
5.8.1	Taustatietoja vastaajista .....	162



5.8.2	Alueverkoston tärkeimmät toimijatahot .....	163
5.8.3	Verkoston avainhenkilöt .....	164
5.8.4	Tunteminen ja kommunikaatio .....	164
5.8.5	Toteutunut verkostoyhteistyö.....	164
5.8.6	Toimiva verkostotyöskentely.....	166
5.8.7	Verkostotoimijoiden sitoutuneisuus sekä toiminnan dialogisuus .....	167
5.8.8	Luottamus .....	169
5.8.9	Verkostotyön resurssit, yhteiset tavoitteet sekä toiminnan tulokset .....	171
5.8.10	Alueverkoston vahvuudet ja kehittämiskohteet .....	174
5.9	Satakunta .....	175
5.9.1	Taustatietoja vastaajista .....	175
5.9.2	Alueverkoston tärkeimmät toimijatahot .....	176
5.9.3	Verkoston avainhenkilöt .....	176
5.9.4	Tunteminen ja kommunikaatio .....	176
5.9.5	Toteutunut verkostoyhteistyö.....	177
5.9.6	Toimiva verkostotyöskentely.....	179
5.9.7	Verkostotoimijoiden sitoutuneisuus sekä toiminnan dialogisuus .....	180
5.9.8	Luottamus .....	182
5.9.9	Verkostotyön resurssit, yhteiset tavoitteet sekä toiminnan tulokset .....	184
5.9.10	Alueverkoston vahvuudet ja kehittämiskohteet .....	187
5.10	Uusimaa .....	188
5.10.1	Taustatietoja vastaajista .....	188
5.10.2	Alueverkoston tärkeimmät toimijatahot .....	189
5.10.3	Verkoston avainhenkilöt .....	189
5.10.4	Tunteminen ja kommunikaatio .....	189
5.10.5	Toteutunut verkostoyhteistyö.....	190
5.10.6	Toimiva verkostotyöskentely.....	192



5.10.7	Verkostotoimijoiden sitoutuneisuus sekä toiminnan dialogisuus .....	193
5.10.8	Luottamus .....	195
5.10.9	Verkostotyön resurssit, yhteiset tavoitteet sekä toiminnan tulokset .....	197
5.10.10	Alueverkoston vahvuudet ja kehittämiskohteet .....	200
5.11	Varsinais-Suomi .....	201
5.11.1	Taustatietoja vastaajista .....	201
5.11.2	Alueverkoston tärkeimmät toimijatahot .....	201
5.11.3	Verkoston avainhenkilöt .....	202
5.11.4	Tunteminen ja kommunikaatio .....	202
5.11.5	Toteutunut verkostoyhteistyö.....	203
5.11.6	Toimiva verkostotyöskentely.....	204
5.11.7	Verkostotoimijoiden sitoutuneisuus sekä toiminnan dialogisuus .....	205
5.11.8	Luottamus .....	207
5.11.9	Verkostotyön resurssit, yhteiset tavoitteet sekä toiminnan tulokset .....	209
5.11.10	Alueverkoston vahvuudet ja kehittämiskohteet .....	212
6.	Alueverkostojen nykytilanne sekä tulevat syvähaastattelut.....	213
7.	Liitteet.....	215
Liite 1.	Kyselykutsu .....	215
Liite 2.	Alueverkostojen nykytilakartoituskysely .....	216
Liite 3.	Muistutusviesti nro. 1.....	222





## 1. Suomen maaseutuverkosto

”Maaseutuverkosto on Manner-Suomen ja Ahvenanmaan maaseudun kehittämistä edistävä verkosto, joka mahdollistaa laajan tiedon-, kokemuksen- ja menetelmien vaihdon sekä lisää vuoropuhelua paikallisella, alueellisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla.” (Maaseutuverkostopalvelut-yksikkö 2015a: 3.)

Maaseutuvirastossa toimii Maaseutuverkostopalvelut-yksikkö, joka koordinoi koko Suomen maaseutuverkostoa ja mahdollistaa sen aktiivista toimintaa. Maaseutuverkostopalvelut-yksikön toimintaa ohjaa Maaseutuverkoston ohjausryhmä, jonka tehtävänä on seurata toimintasuunnitelmien tavoitteiden saavuttamista. (Maaseutuverkostopalvelut-yksikkö 2015a: 3-22.)

Maaseutuverkoston tehtäviin kuuluu keskeisesti edistää tiedonvaihtoa sekä yhteistyötä eri verkostotoimijoiden välillä. Maaseutuverkostossa on oleellista edistää hyvien käytäntöjen ja toimintatapojen yleistymistä maaseutuohjelman toimijoiden keskuudessa. (Maaseutuverkostopalvelut-yksikkö 2015a: 3-22.) Tässä alueverkostojen nykytilakartoituksessa käsitellään Suomen maaseutuverkostosta vain Manner-Suomen maaseutuverkostoa, sillä Manner-Suomelle ja Ahvenanmaalle on tehty omat maaseutuohjelmat, jotka ohjaavat alueverkostojen toimintaa. Myöhemmin on mahdollisuus perehtyä myös Ahvenanmaan verkostotoimintaan. Manner-Suomen maaseutuverkosto rakentuu 15:sta alueverkostosta, jotka on fyysisesti rajattu ELY-keskusalueittain ja joiden kanssa limittäin toimii myös erilaisia temaattisia verkostoja.

## 2. Alueverkostojen nykytilakartoituksen ajankohtaisuus

Suomen maaseutuverkoston toimintasuunnitelmassa kuvaillaan verkostotoiminnan painopistealueet, tavoitteet sekä toimintamallit tavoitteiden saavuttamiseksi. Maaseutuverkoston ohjelmakauden 2014–2020 toimintaa ohjaa ohjelmakaudelle laadittu Manner-Suomen kehittämisohjelma, josta tehdään joka toinen vuosi tarkempi toimintasuunnitelma. Koko ohjelmakauden päätavoitteiksi on asetettu seuraavat asiat:

- sidosryhmien osallistumisaktiivisuuden lisääminen maaseudun kehittämisessä
- kehittämisohjelman toimeenpanon laadun ja alueellisen näkyvyyden parantaminen
- tiedon välittäminen toimijoille sekä suurelle yleisölle maaseudun kehittämisen mahdollisuuksista sekä ohjelman toteutuksesta ja tuloksista
- innovaatioiden lisääminen maaseudun elinkeinoissa, maataloudessa, elintarviketuotannossa, metsätaloudessa ja maaseudun palveluissa sekä elinkeinotoiminnan uudistaminen.

(Maaseutuverkostopalvelut-yksikkö 2015a: 3-4.)



Manner-Suomen maaseutuverkoston alueverkostojen nykytilakartoitus-tutkimuksen lopullisena tarkoituksena on selvittää sellaisia alueverkostojen kriittisiä taustatekijöitä, jotka vaikuttavat koko maaseutuverkoston ohjelmakauden 2014–2020 toimintasuunnitelmassa esitettyyn tavoitteeseen eli sidosryhmien osallistumisaktiivisuuden lisäämiseen maaseudun kehittämisessä sekä Suomen maaseutuverkoston toimintasuunnitelmassa vuosille 2015–2016 asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen, jotka ovat ”Lisätä yhteistyötä ja verkostoitumista ohjelman toimijoiden välillä” sekä ”Yhteistyö maaseututoimijoiden kesken lisääntyy, hyvät ideat ja käytännöt leviävät ja osaaminen kasvaa”. Tutkimus pyrkii myös selvittämään ja antamaan vastauksia siihen, miten alueverkostoja voitaisiin parhaiten tukea, jotta tavoitteet saavutettaisiin. Tässä raportissa esitellään tuloksia kevyesti ja varsinainen syvälinen tutkimusaineiston analysointi sekä johtopäätökset esitellään Virve Rinnola pro gradu-tutkielmassa.

Tutkimus pyrkii välillisesti edistämään kahta toimintasuunnitelman tavoitetta:

- Edistää ohjelmakauden käynnistymistä herättämällä toimijoita pohtimaan omaa verkostoitumistilannetta ja alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman tavoitteita.
- Edistää tiedon välittämistä eri toimijoille sekä suurelle yleisölle herättämällä toimijoita pohtimaan omaa verkostoitumistilannetta näiden asioiden tiimoilta.

(Maaseutuverkostopalvelut-yksikkö 2015a: 3-4.)

### 3. Tutkimuksen kulku

Idea tutkimukselle lähti Maaseutuviraston maaseutuverkostopalvelut-yksikön tarpeesta selvittää Manner-Suomen maaseutuverkoston alueverkostojen tilannetta sekä kartoittaa kehittämiskohteita. Tutkimuskysely suoritettiin Webropol-sovelluksen avulla ja strukturoitu kyselylomake muodostui väitteistä, kysymyksistä sekä kahdesta avoimesta kysymyksestä. Näin ollen tutkimuksesta saatiin sekä määrällistä että laadullista informaatiota alueverkostojen tilanteista. Kyselytutkimuksen lopullisena tarkoituksena on verrata alueverkostoja toisiinsa niiden toimivuudessa sekä arvioida verkostotyöskentelyn laatua. Toki kyselyn avulla saadaan myös mainiota tietoa koko Manner-Suomen maaseutuverkostosta. Kyselyn välituloksena on tarkoitus asettaa alueverkostot toimivuusjärjestykseen, jonka jälkeen tutkimuksen toisessa osassa tehdään luultavasti tarkempia haastatteluja niille, jotka kuuluivat kyselytutkimuksen kohderyhmään. Osa kysymyksistä ja väitteistä oli laadittu siten, että niiden tuloksia tullaan huomioimaan teemahaastattelun suunnittelussa.



Kyselytutkimuksen kohderyhminä olivat maaseutuverkostopalvelut-yksikön valitsemat 15 alueverkoston päätoimijat, joilla on oletettavasti asemansa vuoksi laaja näkemys omasta alueverkostosta ja sen tilanteesta. Yksikkö vastasi myös alueverkostojen päätoimijoiden yhteystietolistojen toimittamisesta kyselyn tekijälle. Kysely lähetettiin henkilökohtaisella sähköpostilla, joka sisälsi linkin kyselyyn 10.6.2015 246 sellaisille alueverkostotoimijalle, jotka oli etukäteen määritelty asemansa takia alueverkoston päätoimijaksi (Liite 1.: Kyselykutsu, liite 2.: Alueverkoston nykytila-kysely). Kyselyn saaneista 45 oli ELY-keskuksien edustajia (maaseutu- ja energiayksikön päälliköt, ohjelmavastaavat sekä Leader-vastaavat), 15 oli maakunnallisia kyläasiamiehiä, 36 oli maakuntaliittojen edustajia, joista 18 oli maakuntaliittojen alue- tai kehittämisjohtajia, 18 oli maakuntaliittojen maaseutuvastaavia sekä 162 oli Leader-toimijoita (toiminnanjohtaja, hankekoordinaattori/viestintävastaava tai muu vastaava sekä hallituksen puheenjohtaja). Tämän lisäksi maaseutuverkostopalveluiden yhteystietolistoilla oli 58 muuta sähköpostiosoitetta, jotka olivat esimerkiksi Leader-ryhmien toimistojen yleisosoitteita. Sähköpostilistoilla oli myös eräitä poistuneita osoitteita, jotka olivat kolmea ELY-keskuksen osoitetta lukuun ottamatta Leader-toimijoiden osoitteita.

Kyselystä lähetettiin kaksi yleistä muistutusviestiä niille henkilöille, jotka eivät olleet vielä vastanneet kyselyyn. Ensimmäinen muistutusviesti lähetettiin 15.6.2015 (Liite 3.: Muistutusviesti kyselystä). Toinen muistutusviesti postitettiin 22.6.2015. Tämän jälkeen Leader-ryhmille lähetettiin vielä oma muistutusviesti 25.6.2015, koska Leader-ryhmistä oli siihen mennessä tullut suhteellisen vähän vastauksia. Tutkimuskysely sulkeutui 29.6.2015, johon mennessä kyselyyn oli vastannut 122 alueverkoston toimijaa. Tutkimuksen kohderyhmänä oli 264 henkilöä, joten vastausprosentiksi muodostui 46,2 %. Vastanneista aluetoimijoista 77 henkilöä (63,1 %) oli naisia ja miehiä oli vain 45 henkilöä (36,9 %) vastanneiden keskuudessa, joten tutkimuksen vastaajakunta oli vahvasti naispainotteinen.

#### 4. Tutkimuksen analysointi

Maaseutuverkostopalvelut-yksikkö, jonka tehtävänä on koordinoida koko Suomen maaseutuverkostoa ja olla verkostotoiminnan mahdollistaja on tämän kyselyn yhteydessä todennut, että alueverkostojen tehtäviksi voidaan laskea kolme suurta teemaa, joita jokainen alueverkosto toteuttaa omin tavoin ja itse määrittelemien painopistein. Nämä tehtäväalueet ovat alueellisen maaseudun kehittämisohjelman/suunnitelman sekä sen tavoitteiden edistäminen, koko Suomen maaseutuverkostolle asetettujen tavoitteiden edistäminen sekä verkostotyöskentelyn yleisten tavoitteiden, kuten oppimisen, ennakoinnin, vaikuttamisen ja hyvien käytäntöjen edistäminen. Alueverkostojen tehtävistä ainoastaan alueellinen maaseudun kehittämisohjelma



-tai suunnitelma on määritelty selkeästi yksittäisten verkostotoimijoiden vastuulle. ELY-keskuksilla oli velvollisuus koordinoida edellä mainittuun asiaan liittyvää valmistelutyötä. Alueelliset maaseudun kehittämissuunnitelmat ovat tehty laajassa yhteistyössä alueverkoston muiden tahojen kanssa ja niissä verkostotoimijat ovat valinneet maaseudun kehittämissuunnitelman 2014–2020 teemoista ja painopistealueista sopivat omalle alueelle toteutettavaksi. Alueelliset maaseudun kehittämissuunnitelmat ohjaavat niitä toimenpiteitä, joita rahoitetaan maaseuturahastosta meneillään olevalla ohjelmakaudella. Muita tärkeitä ydinasioita verkostotoiminnan nykykyselyssä olivat seuraavat asiat: tunteminen, luottamus ja sitoutuminen, koska näihin teemoihin pohjautuu verkostotoiminnan onnistuminen.

Tutkimuksen analysoinnissa on otettava huomioon maaseutuverkoston ominaispiirteet, joita ovat ainakin verkostotoiminnan avoimuus kaikille halukkaille, toiminnan vapaaehtoisuus lukuun ottamatta tiettyjä virkatehtäviä sekä se, ettei toimintaa ohjata erikseen alueverkostojen sisällä millään yhteistyösopimuksilla tai muilla vastaavilla. On myös muistettava, että alueverkostotasolla ei ole nimetty ketään henkilöä verkostovastaavaksi. Alueverkostojen toimintaympäristöt ovat keskenään hyvin erilaisia samoin kuin verkostoissa vaikuttava toimijajoukko sekä toimijoiden aktiivisuus verkostoyhteistyöhön.

Alueverkostot nähdään yleensä verkostotoiminnassa hierarkiavapaana toiminta-areenana, mutta varsinaisen verkostoyhteistyön ulkopuolella osalla verkostotoimijoista on hierarkkinen suhde toisiinsa nähden. Tämä aiheuttaa ongelman liittyen siihen, että mikä määritellään verkostoyhteistyöksi ja mikä varsinaisen virka-aseman edellyttämäksi työksi. Alueverkostoissa voidaankin kenties ajatella olevan tiettyjä päätoimijoita, vaikka heille ei olekaan verkostotoiminnan kontekstissa määritelty verkostovastaavan asemaa. Tällaisia toimijoita voitaneen ajatella olevan ELY-keskuksien maaseutu- ja energiayksikön päälliköt, ohjelmavastaavat sekä toimintaryhmävastaavat, maakuntaliittojen alue- ja kehittämissuunnittelijat sekä maaseutuvastaavat, maakunnalliset kyläasiamiehet sekä Leader-ryhmien toiminnanjohtajat, hankekoordinaattorit/viestintävastaavat tai muut vastaavat sekä hallituksen puheenjohtajat. Edellä mainitun listauksen mukaan jokaisella alueverkostolla olisi yhdeksän päätoimijaa, jotka toimivat verkostossa enemmän tai vähemmän asemansa tai virkansa velvoittamana. Mutta, jos miettii alueverkostoissa vaikuttavien henkilöiden määrää, niin käytännössä tämä yhdeksän henkilön muodostama päätoimijoiden ryhmä on erittäin pieni osa alueverkostojen toimijamäärästä. Alueverkosto ovat erittäin monnisektorisia ja niihin voi lukeutua huomattavia määriä erilaisia organisaatioita, kuntia, kuntayhtymiä, yhdistyksiä, hankkeita, kuntalaisia sekä yrityksiä ja joskus jopa yksityishenkilöitäkin. Verkosto voikin parhaimmillaan



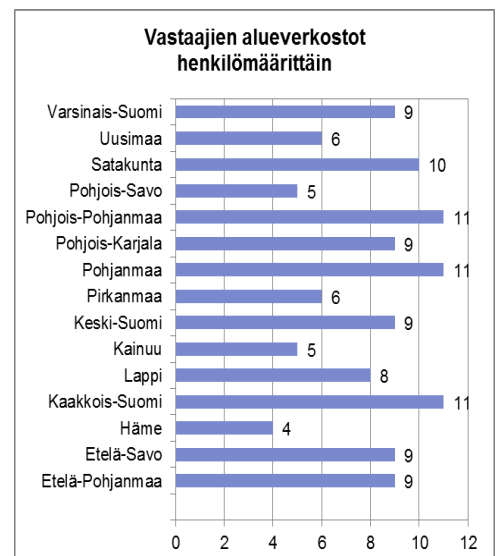
toimia yhteistyöalustana hyvin erilaisille tarpeille, näkemyksille ja ideoille, joista kumpuavat yhteiset tavoitteet.

## 4.1 Yleistä tuloksista

Tutkimus koettiin vastasaktiivisuuden mukaan keskimääräistä mielenkiintoisempana, sillä yleensä verkkokyselyjen vastausaktiivisuus vaihtelee 25–30 % tienoilla. Alueverkostojen nykytilakysely sai ihmiset vastaamaan kyselyyn niin innokkaasti, että vastausaktiivisuus nousi jopa 46,2 %. Korkean vastausprosentin voidaan tulkita tarkoittavan sitä, että alueverkostojen kehittäminen koettiin tärkeäksi ja omakohtaiseksi asiaksi. Kysely kohdistettiin 246 Manner-Suomen maaseutuverkoston alueverkostotoimijalle, joiden organisaatiot käyvät ilmi vieressä olevasta kuviosta. Tutkimukseen vastasi yhteensä 122 henkilöä, jotka jakautuivat organisaatioiden ja heidän asemien vieressä olevan kuvion mukaisesti.



Laskennallisesti jokaisella alueella oli 17,6 potentiaalista vastaajaa ja alueverkostojen vastausaktiivisuus vaihteli huomasti 4-11 vastaajan välillä/alueverkosto. Laiskemmin vastasivat seuraavat alueverkostot: Häme (neljä vastaajaa) sekä Kainuu ja Pohjois-Savo (viisi vastaajaa). Ahkerimmin vastasivat seuraavat alueverkostot: Kaakkois-Suomi, Pohjanmaa sekä Pohjois-Pohjanmaa (11 vastaajaa). Vastausaktiivisuudessa oli siis pahimmillaan yli 2,5-kertainen ero, kun vertaa alueverkostojen, josta saatiin vähiten vastauksia sekä alueverkostoa, josta saatiin eniten vastauksia. Tämäkin ehkä kertonee jotain alueverkostojen sisäisestä toimijoiden aktiivisuudesta ja ehkä myös osallistumisesta varsinaiseen verkostotoimintaan.



Kokonaisuutta katsoen lähes kaikki vastaajat olivat vastanneet väitteisiin tai kysymyksiin, joita arvioitiin numeraalisesti. Vastauslukumäärin vaihteluväli kysymyksittäin oli 117–122 kappaletta/kysymys. Vastaajien



kehitysinnostuksesta kertoo myös se, että lähes puolet vastaajista oli vastannut hyvinkin analysoivasti ja kehitysideita esiin tuoden kahteen avoimeen kysymykseen. Toisessa kysymyksessä kerrottiin vastaajaa kuvailemaan oman alueverkostonsa vahvuuksia ja toisessa kysymyksessä tiedusteltiin alueverkoston muutos- ja kehityskohteita.

Naiset (63 %) olivat vastanneet kyselyyn huomattavasti useammin kuin miehet (37 %). Vastaajista peräti noin 75 % keski-ikäisiä eli 41–62-vuotiaita, jonka voidaan olettaa vaikuttavan tulosten tulkintaan. Muiden ikäryhmien edustajia oli verrattain vähän ja nämä vastaajat jakautuvat pääosin 30–40-vuotiaisiin (noin 16 %) sekä hieman myös ikäihmisiin (noin 8 %). Koulutustaustaan enemmistö vastaajista oli suorittanut ylemmän korkea-asteen (noin 47 %), seuraavaksi suosituin koulutustausta oli ammattikorkeakoulu (22 %) ja kolmanneksi suosituin oli ylempi keskiasteen ammattitutkinto.

#### 4.1.1 Vastaajien näkemys alueverkostojen ydintoimijoista

Tutkimuksessa tiedusteltiin vastaajien näkemystä siitä, että mitkä kolme organisaatiota tai toimijatahoa he kokevat alueverkoston tärkeimmiksi toimijoiksi. Vastaajia pyydettiin luokittelemaan toimijat kolmeen ryhmään: tärkeimpiin sekä toiseksi ja kolmanneksi tärkeimpiin toimijaryhmiin. Vastaajat olivat selvästi sitä mieltä, että Leader-ryhmä on tärkein toimija (34 %) alueverkostossa, tiukasti toiseksi tuli ELY-keskus (27 %). Tulosten mukaan myös kylätoiminta (11 %) sekä kunnat ja yhteistoiminta-alueet (11 %) nähtiin tärkeinä toimijoina, mutta ne jäivät vastaajien arvotuksessa kuitenkin kauas Leader-ryhmistä sekä ELY-keskuksista. Toiseksi tärkeimmäksi alueverkostotoimijoiksi vastaajat nostivat kunnat ja yhteistoiminta-alueet (24 %), ELY-keskuksen (21 %) sekä Leader-ryhmät (17 %). Kolmanneksi tärkeimmiksi alueverkostotoimijoiksi vastaajat arvioivat kunnat ja yhteistoiminta-alueet (22 %), kylätoiminnan (17 %) sekä Leader-ryhmät (16 %).

Tutkimuksen valossa näyttäisi siltä, että kokonaisuutta tarkastellen alueverkostojen ydintoimijoiksi nostettiin usein esiin Leader-ryhmät, ELY-keskukset, kunnat ja yhteistoiminta-alueet sekä kylätoiminta, mutta painotukset riippuvat vastaajasta. Muut toimijat jäävät kiistatta vastaajien mielestä pois ydintoimijaryhmästä. Toisaalta on hyvä, että verkoston toimijoilla on selkeä käsitys ydintoimijoista, mutta verkostotoimintaa tulisi kuitenkin leimata tasa-arvoisuus ja kaikkien toimijoiden osallistuminen yhteiseen työskentelyyn. Nyt herääkin huoli siitä, miten alueverkostojen työskentelyä voitaisiin koordinoida siten, että verkostotoimijoiden ydintoimijoita voitaisiin monipuolistaa. Tärkeää olisi lisätä alueverkostojen sisäistä osallistamista ja vahvistaa keskinäistä kanssakäymistä.



#### 4.1.2 Alueverkoston avainhenkilön määrittäminen

Tutkimuskyselyn alkuvaiheessa kysyttiin alueverkoston tärkeimpiä organisaatioita tai toimijatahoja. Tämän lisäksi tutkimuksessa haluttiin selvittää, miten vastaajat reagoivat, kun heiltä kysyttiin alueverkoston avainhenkilöä. Kysymys jätettiin tarkoituksella ilman tarkempaa määrittelyä, miten kysymykseen tuli vastata. Täten mahdollistettiin se, että pystyttiin analysoimaan sitä, miten ihmiset näkevät mahdollisen avainhenkilön – kenties nimeten hänet, mainitsemalla hänen työnimekkeensä vai mahdollisesti jollain muulla tavalla. Tähän kysymykseen saatiin kohtuullisesti vastauksia, sillä 93 vastaajaa 122 vastaajasta jätti vastauksensa. Luultavasti kysymyksen haastava asettelu, vaikutti jätettyjen vastausten määrään.

Näistä 93 vastaajista suurin osa eli 45 oli merkinnyt avainhenkilöksi jonkun yksittäisen ammattinimikkeen, joista suurin osa oli vastannut avainhenkilöksi Leader-ryhmän toiminnanjohtajan (25 vastaajaa), seuraavaksi eniten avainhenkilöiksi oli merkitty ELY-keskuksen maaseutu- ja energiayksikön päälliköitä (6 vastaajaa) ja kolmanneksi eniten ELY-keskuksen ohjelmavastaavia (4 vastaajaa). Vastaajat olivat nostaneet esiin myös vähäisissä määrin avainhenkilöksi tiedottajat, yritysneuvojat, elinkeinoasiamiehet, ohjelmätiedottajat, kyläasiamiehet, maakuntajohtaja sekä yhdistyksen puheenjohtaja sekä sen ettei tällaista henkilöä ole olemassa.



93 vastaajasta 26 oli merkinnyt yksittäisen henkilön ja maininnut hänet nimeltä. Loput vastaajista oli merkinnyt avainhenkilöksi jonkin organisaation tai järjestön, joista lähes kaikki olivat Leader-ryhmiä, mutta kaksi vastaajaa oli myös maininnut ELY-keskuksen ja kylätoiminnan. Osa oli hienosti vastannut, ettei alueverkostossa ole avainhenkilöä, vaan sitä asiaa ajaa koko verkosto ja sen toimijat yhdessä (7 vastaajaa).



## 4.2 Avoimet kysymykset

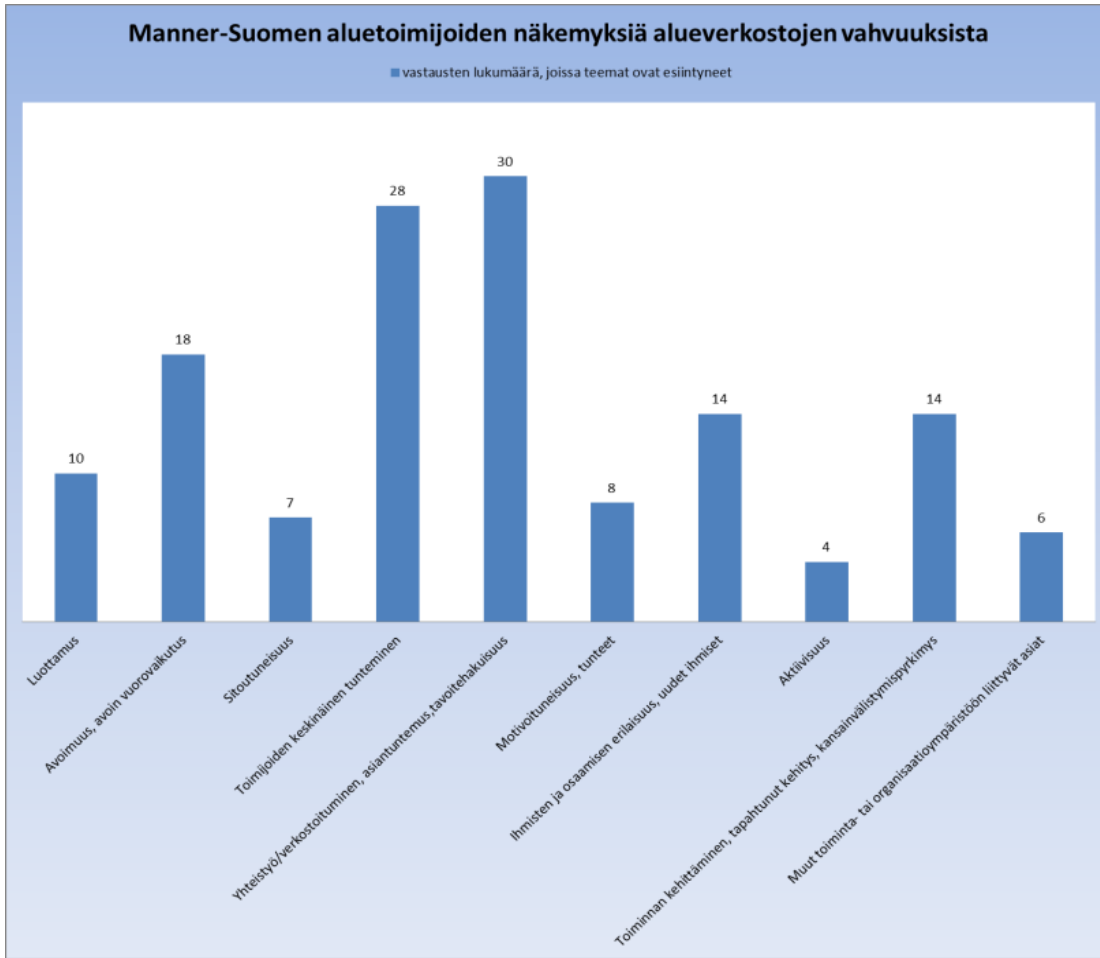
Tutkimuskyselyn lopussa oli kaksi avointa kyselyä, joissa tarkasteltiin vastaajien näkemyksiä oman alueverkoston vahvuuksista sekä muutos- ja kehityskohteista.

Vastaajat olivat avointen kyselyjen kohdalla yllättävän aktiivisia, sillä kyselyyn vastasi kaikkineen 122 alueverkostotoimijaa, joista jopa yli puolet (53,2 %) halusi tuoda esiin oman verkoston vahvuuksia. Verkostotoimijoista 48 % halusi tuoda esiin omia ajatuksia liittyen verkoston muutos- ja kehityskohteisiin. Nämä avoimet kyselyt toivat erittäin kiinnostavaa informaatiota tutkimukseen ja syvensivät muiden vastausten ymmärrystä. Maaseutuverkostopalvelut-yksikkö voi erityisesti avointen kysymysten vastausten perusteella kehittää omaa toimintaansa vastaten paremmin alueverkoston toiveisiin.

### 4.2.1 Alueverkostojen vahvuudet

Tutkimuksessamme saimme 65 aluetoimijoilta vastauksia siitä, mitä he näkevät oman alueverkoston vahvuuksina. Näistä vastauksista kuitenkin 58 käsitteli kysyttyä kysymystä, muut kommentit olivat asiaan liittymättömiä kommentteja. Alla olevassa kuviossa on esitetty kymmenen keskeistä teemaa, jotka kävivät ilmi vastauksista. Jokainen vastaus tarkisteltiin erikseen ja siitä poimittiin tutkittavaksi keskeiset teemat. Monissa vastauksissa oli viitattu yhden vahvuuden sijasta useaan alueverkoston vahvuuteen, jonka vuoksi lueteltuja vastauksia on siis enemmän kuin vastanneita henkilöitä. Eniten vastaajat olivat nähneet alueverkostojensa vahvuuksina yhteistyön, verkostoituneisuuden, asiantuntemuksen, tavoitehakuisuuden sekä yhteiset tavoitteet. Näihin teemoihin vastaajat olivat viitanneet 30 kertaa. Tämä tulos kertoo ehkäpä siitä, että verkostotyöskentely on näille vastaajille niin tärkeää, että verkoston olemassa olo ja sen perusehdot nähdään vahvuuksina. Nämä vastaajat lienevät olevan kokonaisuudessaan heidän alueverkostoonsa tyytyväisiä. Toiseksi eniten eli 20 vastauksessa vastaajat näkivät vahvuutena alueverkostotoimijoiden keskinäisen tuntemisen, mikä onkin yksi keskeisimmistä toimivan alueverkoston kulmakivistä. Nämä kaksi edellä mainittua teemaa olivat selkeästi eniten vastaajien mielessä.





18 vastauksessa viitattiin avoimuuteen ja/tai avoimeen vuorovaikutukseen, joka on yleisesti määritelty myös toimivan alueverkoston yhdeksi kulmakiveksi. Luottamus ja sitoutuminen ovat myös ratkaisevan tärkeitä, jotta alueverkostotyöskentely voisi olla tavoitteellista ja hedelmällistä. Luottamukseen oli viitattu 10 vastauksessa ja sitoutuneisuuteen vain 7 vastauksessa. Toisaalta jos nämä yhdistetään yhdeksi teemaksi, niin viittaussmäärät nousevat hyvin lähellä toiseksi yleisintä vahvuustekijää, avoimuutta. Oli ilo huomata, että lukuisat vastaajat näkivät myös, että ihmisten ja osaamisen erilaisuus tai monialaisuus sekä uudet ihmiset toiminnassa ovat selviä vahvuuksia. Oli myös hienoa huomata, että alueverkostotoimijat näkivät vahvuutena myös sekä toteutuneen että meneillään olevan verkoston kehittymisen, johon joissakin vastauksissa liittyi myös selkeä kansainvälistymispyrkimys. Vähiten vastaajat toivat esiin toimijoiden aktiivisuuden, toiminta- tai organisaatioympäristöön liittyvät sekä motivoinnin ja/tai tunteiden merkityksen vahvuuksina.



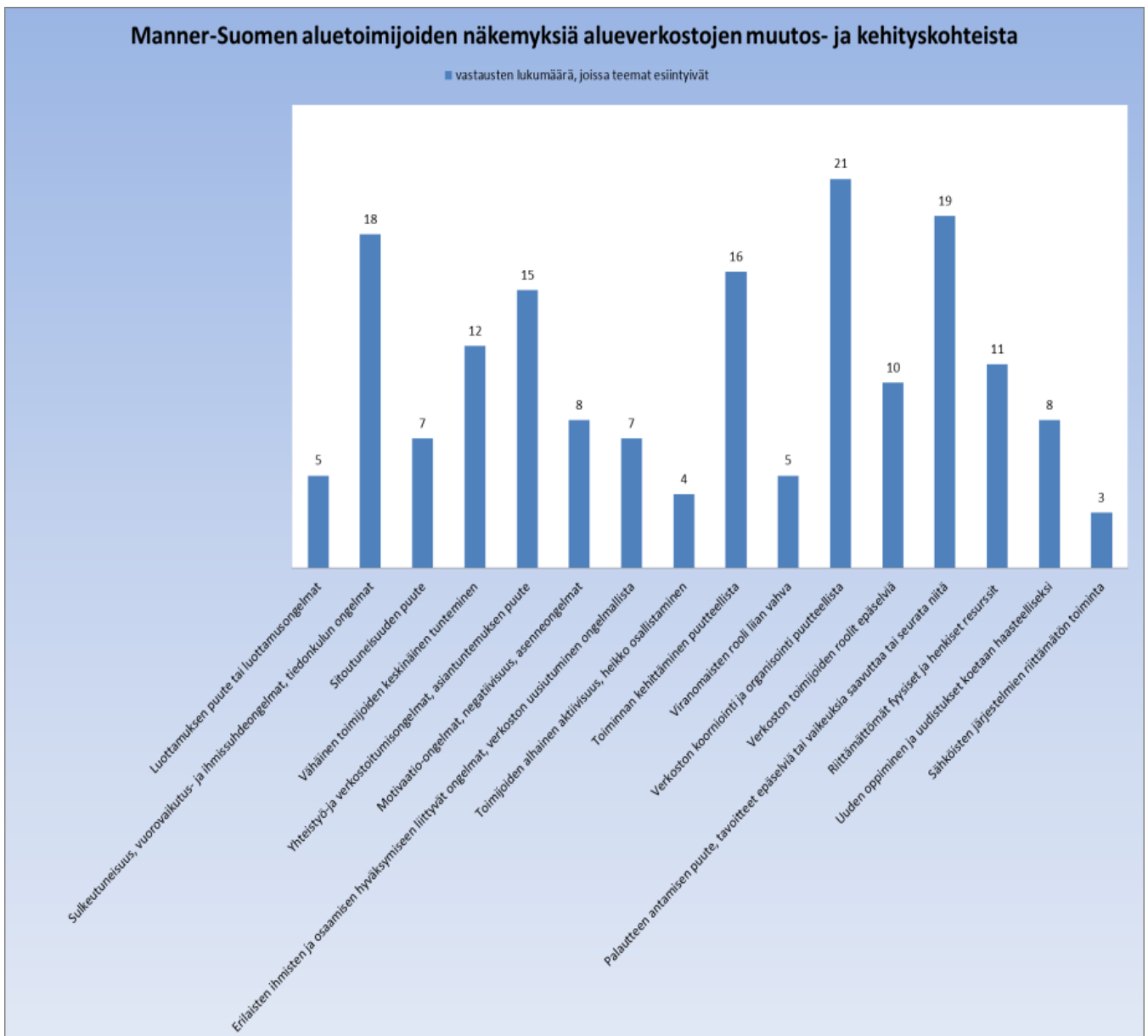
Aluetoimijoiden esittämissä verkoston vahvuusvastauksissa oli muutamia erityisen hienoja ja syvällisiä kommentteja, jotka oikeastaan voisivat olla jopa alueverkoston tavoitteitakin. Näistä kommentteista muutama on esitetty alla:

- Useimpien toimijoiden kokemus on jo huomattava ja yhteistyön merkittävyys on oivallettu.
- Sitoutuminen alueen kehittämiseen, aktiiviset toimijat.
- Avoin vuorovaikutus, eteenpäin katsova asenne.
- Vakiintunut, monialainen yhteistoiminta, luottamus ja realistinen, mutta positiivisesti asennoitunut kehittämisote. Yhteistyö on luontainen osa toimijoiden toimintaa.
- Yhteistyö, istuminen saman pöydän ääressä, avoin keskustelu ja luottamus.
- Kaikki sitoutuvat ja ymmärtävät yhteistyön merkityksen.
- Säännölliset tapaamiset ja aidosti avoin vuorovaikutus.
- Toimintaa yritetään koko ajan pitää yllä ja kehittää.
- Toimijoilla on pitkäaikainen yhteistyötausta ja tunnemme toisemme. Meillä on hyvät välit ja avaintoimijat osaavat luovia persoonallisuuksien viidakossa kiitettävästi. Virkamiesasemassa on henkilöitä, joilla on kokemusta verkostomme eri portailta, mikä antaa näkökulmille arvokasta laajuutta. Yhteistyön tekeminen on meillä selviö ja asioista osataan keskustella sekä hakea kiihkottomasti kompromisseja yhteisen päämäärän nimissä. Synergiaedut tunnistetaan ja ne osataan käyttää hyväksi. Yhteistyötä tehdään konkreettisten asioiden saavuttamiseksi, ei vain nimellisesti. Ymmärrämme myös itse toimivan verkostomme arvon ja olemme yhteistyöstämme toisinaan ylpeitä...
- Toimijoiden moninainen kirjo ja yhteistyöhalukkuus.
- Selkeästi takavuosisista parantunut keskinäinen luottamus ja suhteellisen monipuolinen tietämys- ja osaamispääoma.
- Hyvä keskinäinen tuntemus ja pitkäaikainen kokemus yhteistyöstä. Hyvät henkilösuhteet.
- Alueverkostossamme on erilaista osaamista, joka tuodaan verkoston käyttöön. Tämä on ehdoton vahvuus!
- Monenlaisia näkemyksiä, jotka pääsevät esiin. Avoin ilmapiiri.
- Verkostoon tulee aika ajoin uusia ihmisiä.



## 4.8.2 Alueverkostojen muutos- ja kehityskohteet

Tutkimuskyselyssä 122 vastaajasta 58 vastaajaa oli vastannut kysymykseen, jossa tiedusteltiin alueverkostojen muutos- ja kehityskohteita. Näistä vastauksista 54 kappaletta olivat vastanneet kysytyyn asiaan ja muut neljä kommenttia eivät vastanneet kysytyyn kysymykseen. Koko maaseutuverkostoa ajatellen suurimmiksi muutos- ja kehityskohteiksi nousi vastasten perusteella se, että verkoston koordinointi ja organisointi koettiin puutteelliseksi. Toiseksi suurimmaksi kehityskohteeksi ilmeni se, että tavoitteiden asettaminen sekä niiden seuraaminen olivat epäselviä, eikä palautetta koettu saavan riittävästi. Kolmanneksi eniten verkostotoimijat kehittäisivät tiedonkulkua, ihmisten välisiä vuorovaikutussuhteita sekä vähentämään toimijoiden sulkeutuneisuutta. Vastausten perusteella vähiten kehittämistarvetta nähtiin olevan sähköisten järjestelmien toimimisessa, ihmisten osallistamisessa, luottamuksessa sekä viranomaisten roolissa.

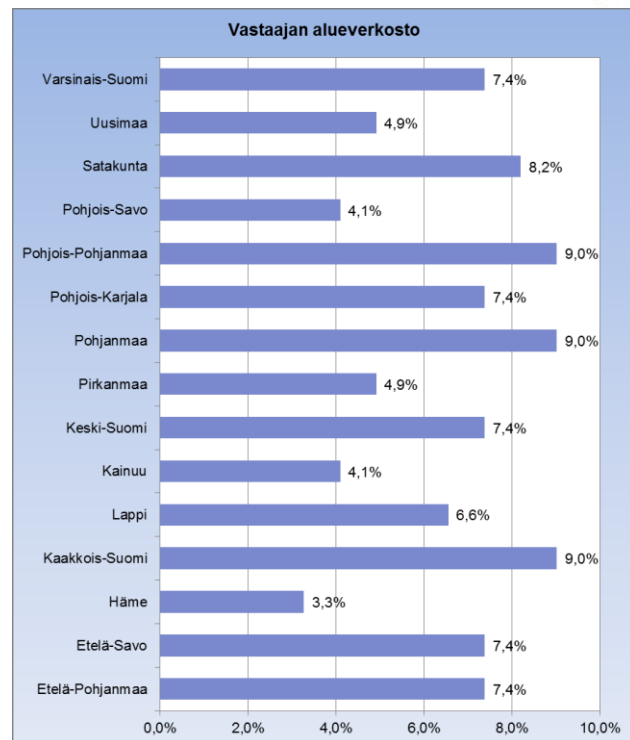




## 5. Alueverkostokohtaiset

### yhteenvedot

Vastaajat jakautuivat alueverkostojen kesken oheisen kuvion mukaisesti. Vastausinto vaihteli voimakkaasti aina neljästä vastaajasta peräti 11:sta vastaajaan alueverkostoa kohti, kun laskennallisesti potentiaalisia vastaajia oli 17,6 vastaajaa alueverkostoa kohti. Voimakkain vastausinnokkuus oli Pohjois-Pohjanmaalla, Pohjanmaalla sekä Kaakkois-Suomessa. Vähiten vastauksia saatiin Hämeestä, jossa vain neljä henkilöä vastasi kyselyyn sekä Kainuusta ja Pohjois-Savosta, josta molemmista saatiin vastaukset viideltä henkilöltä.



### 5.1 Etelä-Pohjanmaa

#### 5.1.1 Taustatietoja vastaajista

Etelä-Pohjanmaan alueverkostotoimijat edustivat kaikista vastaajista 7,4 % ja tämä tarkoittaa sitä, että yhdeksän henkilöä osallistui kyseiseltä alueelta tutkimukseen. Vastaajajoukko koostui naisista 88,9 % ja miehistä 11,1 %, joten naiset kokivat jostain syystä tutkimuksen huomattavasti enemmän tärkeämmäksi ainakin vastausprosentista päätellen. Tutkimuksen kaikkien vastaajien osalta naisia oli 63,1 % vastaajista ja miehiä 36,9 %. Etelä-Pohjanmaan alueverkoston vastaajien ikäjakauma painottui poikkeuksellisen vahvasti 41–62-vuotiaisiin, joita oli kaikista aluevastaajista jopa noin 89 %, joista 41-50-vuotiaita oli 55,6 % ja 51-62-vuotiaita oli 33%. Loput vastaajat sijoittuivat iältään 30–40-vuotiaisiin. Etelä-Pohjanmaan vastaajat olivat koko tutkimuksen vastaajajoukkoon nähden huomattavasti enemmän ammattikorkeakoulutustaustaisia (33,3 %) kuin verrattaessa kaikkien vastaajien koulutustaustaan (22,1 %). Etelä-Pohjanmaan vastaajat olivat huomattavasti vähemmän ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita (22,2 %) kuin verrattaessa kaikkien vastaajien samaan koulutustaustaan (46,7 %). Alla olevasta taulukosta käy ilmi alueverkoston vastaajien organisaatio ja asema. Vastaajaryhmä oli vahvasti kulminoitunut Leader-ryhmäläisiin, jotka edustivat vastaajista 78 % ja ELY-keskuksen toimijoita oli vastaajista 22 %. Vastaajaryhmistä maakuntaliiton toimijat sekä maakunnallinen kyläasiamies eivät lainkaan vastanneet kyselyyn. Verrattaessa koko vastaajaryhmään



voidaan todeta, että Etelä-Pohjanmaan verkoston edustajat olivat jakautuneet huomattavasti jyrkemmin eri vastaajaryhmiin kuin kaikkien alueverkostojen yhteenvedossa.



### 5.1.2 Alueverkoston tärkeimmät toimijat

Etelä-Pohjanmaan verkoston vastaajat nostivat verkoston tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi Leader-ryhmät. Toiseksi tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi määriteltiin ELY-keskus, kunnat sekä yhteistoiminta-alueet sekä maakuntaliitto mukaan lukien maakunnan yhteistyöryhmän sekä maaseutujaoston. Kolmanneksi tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi kertoivat maaseutuyrityksen. Kaikkien vastaajien mielestä tärkein oman alueverkoston sisäinen toimija on Leader-ryhmät, toiseksi ja kolmanneksi tärkeimmiksi muodostui kunnat sekä yhteistoiminta-alueet.

### 5.1.3 Verkoston avainhenkilöt

Kysyttäessä vastaajilta verkoston avainhenkilöä seitsemästä vastaajasta neljä oli kertonut avain henkilön olevan Leader-ryhmän toiminnanjohtaja. Kaksi vastaajista oli merkinnyt avainhenkilöksi maaseutuverkostot-palvelun verkostoasiantuntijan nimeltä ja toinen vastaajista oli lisännyt vastaukseen myös seuraavaa: ”...viestintähenkilöt kaikilla tasoilla pitävät tilanteen tasolla”. Yksi vastaajista oli ilmoittanut, että avainhenkilö on maaseutujaoston päällikkö.

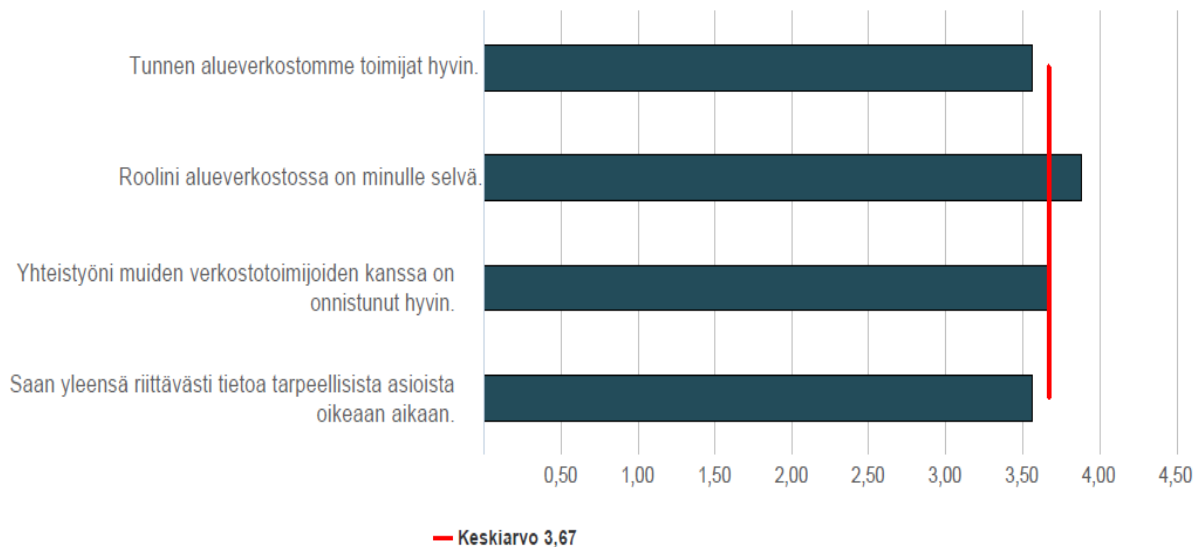


### 5.1.4 Tunteminen ja kommunikointi

Etelä-Pohjanmaan aluetoimijat, kuten muutkin vastaajat vastasivat lähes kaikkiin kysymyksiin yllättävän positiivisesti. Kyselyn ensimmäiseen kysymyspatteristoon aluetoimijat olivat vastanneet hieman negatiivisemmin kuin jos vertaa tuloksia kaikkien vastaajien tuloksiin ja keskiarvoihin. Täytyy kuitenkin huomata, että edellä mainitut erot ovat todella pieniä. Taulukosta voitane todeta, että aluetoimijoiden keskinäinen tunteminen sekä tiedonsaanti ovat keskimäärin jo nyt kohtalaisen hyvällä tolalla, mutta näitä ydinasioita kannattaa aina tilanteen salliessa kehittää.

Vastaajat ovat keskimäärin jokseenkin samaan mieltä siitä, että heidän oma roolinsa alueverkostossa on selvä. On hyvä, että tämä väite on kysymyspatteristossa saanut parhaimman keskiarvon, sillä verkostotoiminta rakentuu yhteistyön varaan ja on sitä tehokkaampaa, mitä paremmin ihmiset ovat perillä omista vastuualueista. Vastaajat olivat keskimäärin kertoneet myös, että yhteistyö muiden toimijoiden kanssa on jokseenkin onnistunut hyvin. Tuloksista voidaan lisäksi todeta, että havaintoaineiston vaihteluväli on ensimmäisen kysymyspatteriston kaikissa väittämissä pienempi kuin koko tutkimuksen havaintoaineistossa.

Pohdittaessa alla olevaa kokonaisuutta voidaan huomata myös, että Etelä-Pohjanmaan vastaajista huomattavasti suurempi osa on arvioinut tuntevansa alueverkoston toimijat (22,22 %) jokseenkin huonommin kuin koko kyselyn havaintoaineisto (5,74 %). Tämän lisäksi osa etelä-pohjalaisista (11,11 %) ovat arvioineet omaa yhteistyön onnistumista negatiivisemmin kuin koko havaintojoukko (4,1 %)

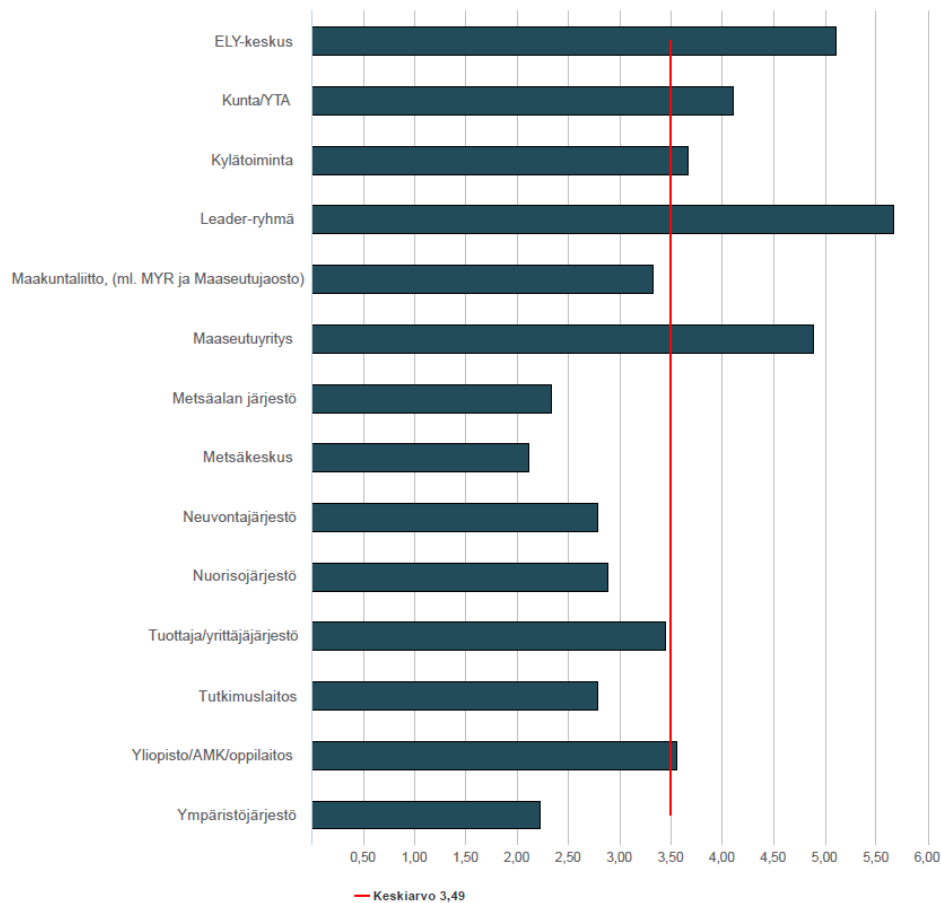


Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä.



### 5.1.5 Toteutunut verkostoyhteistyö

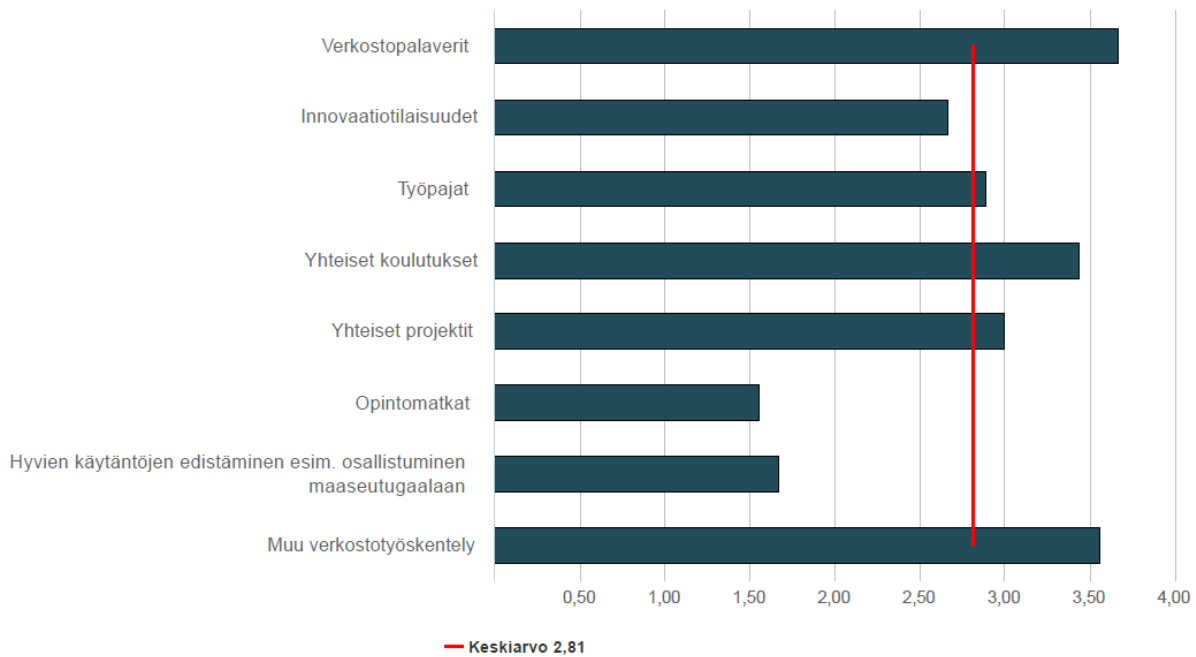
Tutkimuksessa lähestyttiin toteutunutta verkostoyhteistyötä kahdella kysymyksellä. Ensimmäisessä kysymyksessä tiedusteltiin, että kuinka usein vastaaja oli ollut verkostoyhteistyössä erinäisten toimijatahojen kanssa verkostoyhteistyössä viimeisen kolmen vuoden aikana. Alueverkoston vastaajien havaintoaineistoa tarkastellessa voidaan todeta, että keskimäärin Etelä-Pohjanmaan verkostotoimijat ovat tehneet hieman enemmän verkostoyhteistyötä (ka 3,49) kuin keskimäärin kaikki kyselyyn vastanneet (3,39). Alueverkoston vastausten perusteella Laeder-ryhmien kanssa tehtiin eniten yhteistyötä keskiarvon mukaan jopa useamman kerran viikossa. Peräti 66,67 % vastaajista kertoi tekevänsä verkostoyhteistyötä Leader-ryhmien kanssa jopa päivittäin. Toiseksi eniten tehtiin verkostoyhteistyötä ELY-keskuksen kanssa eli tiheämmin kuin kerran viikossa. Peräti 22,22 % vastaajista kertoi tekevänsä verkostoyhteistyötä ELY:n kanssa jopa päivittäin. Vähiten verkostoyhteistyötä oli tehty metsäkeskuksen kanssa (ka 2,11) sekä ympäristöjärjestön kanssa (ka 2,22). Tällöin yhteistyötä oli tapahtunut juuri ja juuri useammin kuin kerran vuodessa.





Kuvion selitteet: 1=harvemmin kuin kerran vuodessa, 2=vuosittain,  
3=puolivuosittain, 4=kuukausittain, 5=viikoittain, 6=päivittäin

Toinen kysymys taas pyrki selvittämään sitä, kuinka usein vastaaja oli osallistunut tiettyihin verkostotyöskentelyjen muotoihin viimeisen kolmen vuoden aikana. Kokonaisuutta tarkastellen voidaan huomata, että eteläpohjalaiset olivat vastausten mukaan osallistuneet kaikkien verkostotyöskentelyjen muotoihin (ka 2,81) keskimäärin yhtä tiheästi kuin koko kyselyn havaintojoukko (ka 2,75). Alueverkoston toimijat olivat osallistuneet selkeästi eniten verkostopalaveriihin (ka 3,67), muuhun verkostotyöskentelyyn (ka 3,56) sekä yhteisiin koulutuksiin (ka 3,44). Epäsuosituimpia verkostotyöskentelyn muotoja Etelä-Pohjanmaalla olivat selkeästi opintomatkat (ka 1,56) sekä hyvien käytäntöjen edistäminen (ka 1,67). Tämä on harmillista, koska juuri tällaiset hieman vapaamuotoisemmat tilaisuudet hitsaavat verkostotoimijoita parhaiten yhteen. Verkostotoiminnan yksi ajatus on hyvien käytäntöjen edistäminen, joten tähän kannattaisi eteläpohjalaisten panostaa.



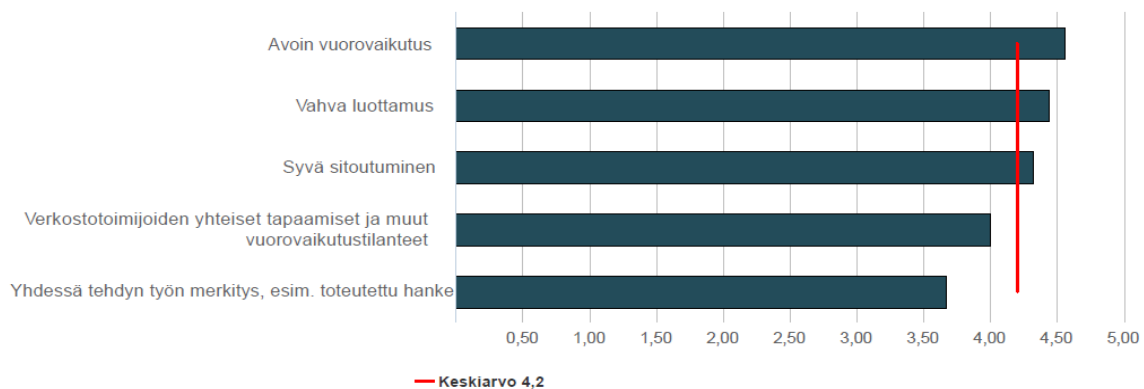
Kuvion selitteet: 1=harvemmin kuin kerran vuodessa, 2=vuosittain, 3=puolivuosittain, 4=kuukausittain,  
5=viikoittain, 6=päivittäin





### 5.1.6 Toimiva verkostotyöskentely

Tutkimuksessa haluttiin tutkia, että miten aluetoimijat suhtautuvat yleisesti verkostotoimintaan liittyviin avainasioihin. Eteläpohjalaiset vastaajat olivat vastaustensa kanssa hyvin samoilla linjoilla koko havaintojoukon kanssa, sillä he antoivat myös suurimman merkityksen avoimelle vuorovaikutukselle (ka 4,56), vahvalle luottamukselle (ka 4,44) sekä syvälle sitoutumiselle (4,33), joista suurimman painoarvon sai avoin vuorovaikutus. On kuitenkin hieman hämmäntävää, että edellä mainittuja asioita arvostettiin erittäin korkealle, mutta kun kysyttiin sellaisten asioiden merkitystä, jossa edellä esitetyt asiat käytännössä toteutuvat, niin arvostus alenee huomattavasti. Varsinkin yhdessä tehdyn työn merkitys oli vastaajien mielestä selkeästi vähemmän merkityksellistä kuin muut vastausvaihtoehdot.



Kuvion selitteet: 1=ei lainkaan merkitystä, 2=vähäinen merkitys, 3=kohtalainen merkitys, 4= suuri merkitys, 5= erittäin suuri merkitys

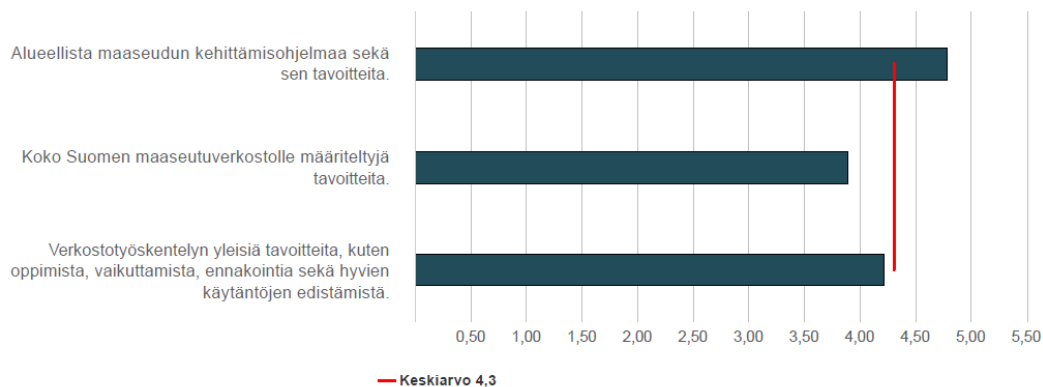
Tutkimuksessa pyydettiin vastaajia arvioimaan erilaisia viestintäkeinoja. Etelä-Pohjanmaan vastaajat pitivät kiistatta tärkeimpänä viestintäkeinona aivan luonnollisesti henkilökohtaista tapaamista (ka 4,33), kun koko havaintojoukon vastaava keskiarvo oli 4,39. Sen sijaan eteläpohjalaiset pitivät puheluiden merkitystä huomattavasti vähäisempänä (ka 3) kuin muu havaintojoukko (ka 3,72).



Kuvion selitteet: 1=ei lainkaan merkitystä, 2=vähäinen merkitys, 3=kohtalainen merkitys, 4= suuri merkitys, 5= erittäin suuri merkitys

### 5.1.7 Verkostotoimijoiden sitoutuneisuus sekä toiminnan dialogisuus

Alueverkoston tavoitteiksi voitaneen määritellä alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman tavoitteiden, koko maaseutuverkoston tavoitteiden sekä verkostotyöskentelyn yleisten tavoitteiden edistäminen. Etelä-Pohjanmaan vastaajat ovat vahvasti sitoutuneita edellä mainittuihin tavoitteisiin. Vahvimmin vastaajat olivat sitoutuneet alueelliseen maaseudun kehittämissuunnitelmaan sekä sen tavoitteisiin (ka 4,78). Vähiten sitoutuneita oltiin koko Suomen maaseutuverkoston tavoitteisiin (ka 3,89).



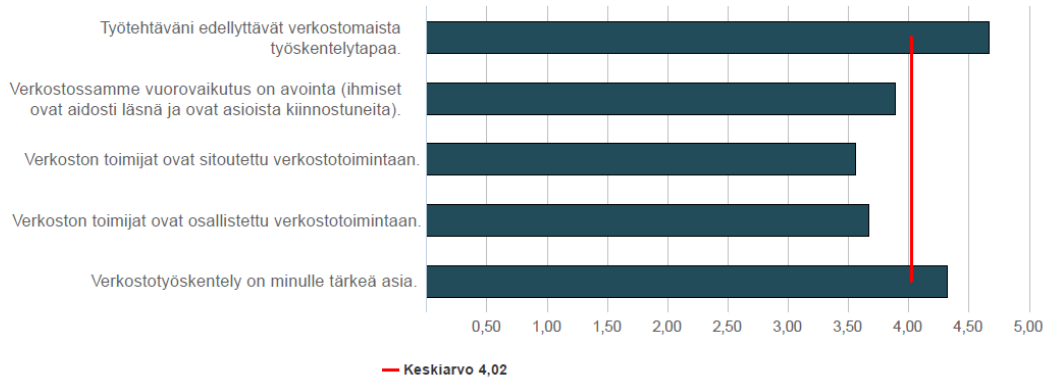
Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä.

Valtaosa vastanneista (66,67 %) alueverkostotoimijoista oli täysin samaa mieltä siitä, että heidän työtehtävänsä edellyttää verkostomaista työskentelytapaa, keskiarvon ollessa 4,67. Edellä mainittu asia on varmasti omiaan motivoimaan ihmisiä laadukkaaseen verkostotyöskentelyyn. Suurin osa (66,67) oli



jokseenkin samaa mieltä siitä, että vuorovaikutus on avointa verkostossa keskiarvon ollessa 3,89. Alimman keskiarvon eli 3,56 oli vastaajien keskuudessa saanut väite, jossa kerrottiin, että verkoston toimijat ovat sitoutettu verkostotoimintaan.

Verkostotoimintaa pidettiin yleisesti tärkeänä vastaajien keskuudessa, sillä 66,67 % vastaajista koki verkostotyöskentelyn itselle jokseenkin tärkeäksi asiaksi.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

### 5.1.8 Luottamus

Luottamus on pohja, jolle kaikki verkostotyöskentely lopulta rakentuu. Vastaajista 22,22 % koki, että alueverkostossa erilaisuus hyväksytään ja nähdään voimavarana. Samoin 22,22 % vastaajista oli jokseenkin sitä mieltä, että erilaisuus hyväksytään ja nähdään voimavarana. 11,1 % vastaajista oli kuitenkin jokseenkin eri mieltä kyseisestä asiasta. Suurin osa vastaajista (44,44 %) ei osannut kertoa näkemystään siitä, että onko luottamus asetettu verkostotoiminnan tavoitteeksi ja peräti 22,22 % oli jokseenkin eri mieltä siitä, että luottamus on asetettu verkostotoiminnan tavoitteeksi. Ilahduttavaa oli, eteläpohjalaisista vastaajista suurin osa (66,66 %) oli jokseenkin tai täysin samaa mieltä siitä, että he kokivat olevansa tasavertaisia verkostotoimijoita. Vaikka luottamuksen tiedetään olevan verkostotoiminnan kantava voima, niin tutkimus osoittaa, että eteläpohjalaisten vastaajien mukaan vain 11,11 % vastaajista oli sitä mieltä, että luottamusasioista oli tehty palautekyselyjä ja jopa 22,22 % vastaajista oli väitteen kanssa täysin eri mieltä. Olisi suositeltavaa aina aika ajoin tehdä verkoston luottamustilasta kyselyitä, jotta pystyttäisiin edelleen syventämään luottamussuhteita.

Vastaajista 50 % oli jokseenkin sitä mieltä, että alueverkoston toimijoiden välillä on hyvä ja vahva keskinäisen luottamuksen ilmapiiri, mutta jopa 22,22 % vastaajista ilmoitti, että he olivat väitteen kanssa



jokseenkin eri mieltä. Hieman hämmäntävää oli se, että peräti 55,56 % vastaajista ei osannut kertoa mielipidettään, kun heiltä kysyttiin, että edistävätkö verkoston päätoimijat luottamuksen syntyä ja kehittymistä omalla toiminnallaan. Yleisesti nähdään, että luottamuksen synty ja edelleen kehittyminen on eräänlainen itseään vahvistava kierre. Näin ollen olisi tärkeää, että verkoston avaintoimijat kykenisivät näyttämään hyvää esimerkkiä myös muille toimijoille. Jopa 66,67 % vastaajista ei kyennyt myöskään kertomaan, että onko alueverkostotoiminta oikeudenmukaista ja peräti 55,56 % vastaajista ei osannut sanoa luottavatko muut toimijat vastaajaan. Vain 11,11 % vastanneista koki, että muut toimijat luottavat vastaajaan itseensä ja 33,33 % vastanneista oli jokseenkin tätä mieltä.



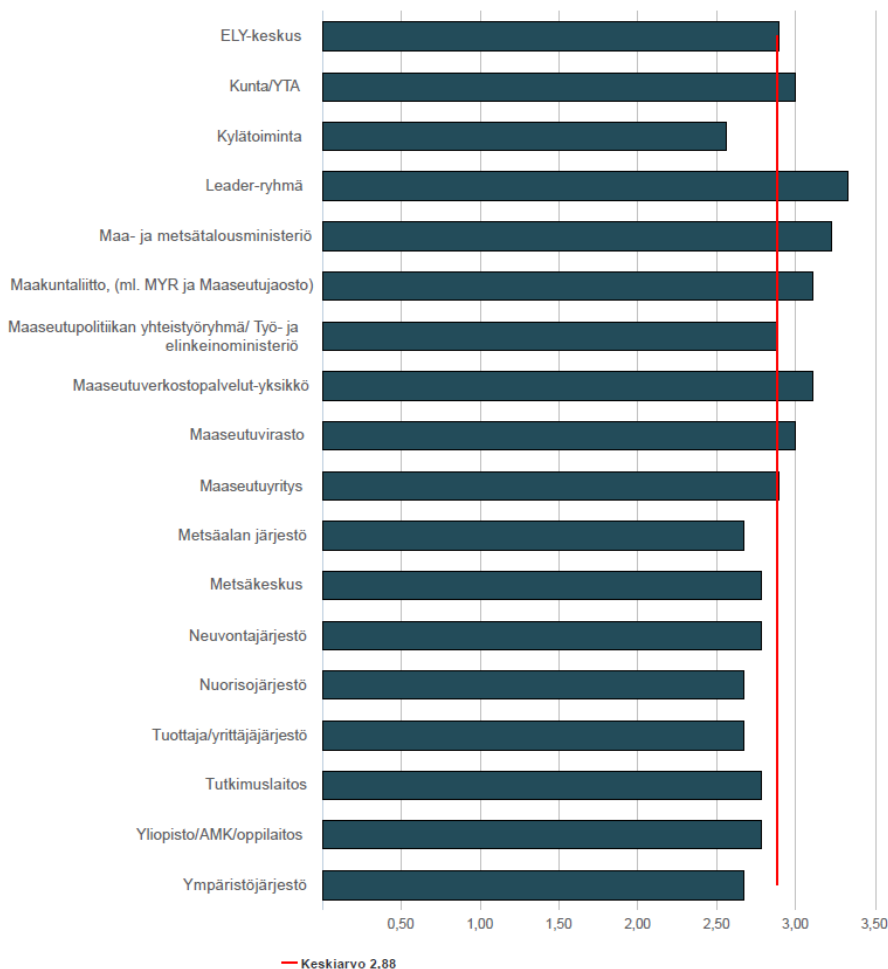
Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

### Luottamus verkostoyhteistyötahoihin

Verrattaessa Etelä-Pohjanmaan havaintojoukkoa koko tutkimuksen havaintojoukkoon, niin voidaan todeta, että molemmat vastaajaryhmät luottavat kaikkiin toimijoiden lähestulkoon saman verran. Koko havaintojoukon luottamuksen keskiarvo kaikkiin verkostokumppaneihin oli 2,96 ja Etelä-Pohjanmaan havaintojoukon luottamuksen keskiarvo kaikkiin verkostokumppaneihin oli 2,88. Mutta Etelä-Pohjanmaan



toimijoiden luottamussuhteiden vahvuus poikkesi jonkin verran koko tutkimuksen havaintojoukosta, sillä alueverkoston kohdalla vahvimmin luotettiin Leader-ryhmiin (ka 3,33), maa- ja metsätalousministeriöön (ka 3,22) sekä maaseutuverkostoyksikköön (ka 3,11). Vähiten aluetoimijat luottivat vastausten mukaan kylätoimintaan (ka 2,56), mutta heikot luottamusarviointit saivat myös ympäristö- ja metsäalan sekä nuorisojärjestö sekä tuottaja/yrittäjäjärjestö, joiden kaikkien keskiarvo oli sama 2,67. Olisi mielenkiintoista miksi kaikki järjestöt sekä kylätoiminta koetaan Etelä-Pohjanmaalla vähiten luotettavaksi. Tosin sama ilmiö tulee järjestöjen kohdalla osittain ilmi myös koko tutkimuksen havaintojoukosta, jossa vastaajat kertoivat vähiten luottavansa ympäristöjärjestöön (ka 2,62), jaetulla toisella sijalla olivat Maaseutuvirasto sekä maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä/työ- ja elinkeinoministeriö. Kolmanneksi vähiten luotettiin kaikkien vastaajien keskuudessa nuorisojärjestöihin.



Kuvion selitteet: 1=en luota missään tilanteessa, 2=luotan joissakin tilanteissa, 3=luotan useimmissa tilanteissa, 4=luotan jokaisessa tilanteessa



### 5.1.9 Verkostotyön resurssit, yhteiset tavoitteet sekä toiminnan tulokset

Valtaosa Eteläpohjalaisista eli 66,67 % oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että alueverkoston toimijoilla on yhteinen näkemys oman verkoston tavoitteista. Toisaalta tulos on rohkaiseva, mutta huolestuttaa oli se, ettei kukaan vastaajista ollut väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Vastaajista 22,22 % oli täysin eri mieltä tai jokseenkin eri mieltä kyseisen väitteen kanssa. Verkoston tavoitteet tulisivat olla täysin selvillä jokaisella verkostotoimijalla, jotta toiminta voisi olla optimaalista ja että toimijoita pystyttäisiin sitouttamaan ja osallistamaan verkostotyöhön riittävässä määrin.

Vastaajien osallistumista tavoitteiden laadintaan pyrittiin selvittämään kysymällä, että oliko vastaaja osallistunut alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman työstämiseen. Valmiin suunnitelman tavoitteiden toteuttaminen voitaneen nähdä olevan yksi keskeisistä alueverkoston tavoitteista. Suurin osa eli 55,56 % vastaajista oli väitteen kanssa täysin samaa mieltä ja 33,33 % vastaajista oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Vain yksi vastaaja ei ollut väitteen kanssa samaa, eikä eri mieltä.

Etelä-Pohjanmaan vastaajille esitettiin väite, että oma alueverkosto toiminut tehokkaasti maaseutuohjelmaan liittyvässä työssä, niin 56 % vastaajista oli asiasta jokseenkin samaa mieltä. Mutta huomion arvoista oli se, että vastausten vaihteluväli oli seuraava: 22,22 % vastaajista arvioi, että he olivat jokseenkin eri mieltä väitteen kanssa, 11,11 % vastaajista ei ollut samaa, eikä eri mieltä, mutta 11,11 % vastaajista oli väitteen kanssa täysin samaa mieltä

Vastaajista 77,77 % oli joko täysin samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että he tiesivät alueverkoston pitkän ajan tavoitteista. Vastaajat siis arvioivat itse tietävänsä pitkän ajan tavoitteet sekä kokevansa, että alueverkoston toimijoilla on yhteinen näkemys verkoston tavoitteista.

Vastaajilta kysyttiin myös verkostotyöhön käytettävissä olevista resursseista. Vastaajat arvioivat keskiarvon 3,67 mukaan, että alueverkostolla on riittävät resurssit, jotta tavoitteet voidaan saavuttaa. Mutta kun vastaajilta kysyttiin henkilökohtaisista aika- ja muista resursseista, niin keskiarvo 2,78 romahti edellä esitetyn väitteen keskiarvosta. Kun vastaajat arvioivat omia resursseja, niin jopa 33,33 % vastanneista oli jokseenkin sitä mieltä, että omat resurssit ovat riittäviä, mutta kukaan vastanneista ei ollut väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Peräti 11,11 % vastanneista oli täysin eri mieltä väitteen kanssa. Vastausten perusteella resurssien riittävyyteen tulisi kiinnittää enemmän huomiota kyseisessä alueverkostossa.



Vastaajat suhtautuivat keskimäärin suhteellisen positiivisesti verkostotyön antiin, sillä 55,56 % vastaajista oli jokseenkin sitä mieltä, että verkostotoimijat uskaltavat kokeilla uusia ja erilaisia yhteistyömenetelmiä. Toisaalta 22,22 % vastaajista oli väitteen kanssa jokseenkin eri mieltä. Vastaajat suhtautuivat positiivisesti myös väittämiin, jonka mukaan asiantuntijuuden jakaminen on ollut tuloksellista, ja että alueverkostoalueen eri sidosryhmien välinen yhteistyö on lisääntynyt. Edellä mainitut havainnot ovat hyvin saman suuntaisia koko tutkimuksen havaintojoukon kanssa.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

Vastaajat ovat pääsääntöisesti jokseenkin samaa mieltä (22,22 %) tai täysin sitä mieltä (33,33 %), että he ovat kokeneet verkostotyöskentelyssä toistuvasti myönteisiä oppimiskokemuksia. Erittäin hyvän keskiarvon eli 4,22 sai väite, jonka mukaan vastaaja on ammatillisesti hyötynyt verkostotoiminnasta. 55,56 % vastaajista oli jokseenkin sitä mieltä, että vastaaja koki olevansa alueverkostonsa aktiivinen jäsen.

Pyrimme selvittämään tutkimuksessa, sitä kuinka epähierarkkisia alueverkostot ovat. Huolestuttavaa oli, että vastaajista 33,33 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä ja 11,11 % vastaajista oli täysin samaa mieltä siitä, että verkostossa on muutamia henkilöitä, joiden asema on korostunut verkostotoiminnassa. Peräti 44,44 % vastaajista ei ollut väitteen kanssa samaa, eikä eri mieltä. Verkostotyöskentelyn lähtökohta tulisi olla, että



verkostotyöskentelyssä kaikki toimijat ja heidän mielipiteensä ovat tasa-arvoisia, vaikka varsinaisen verkostotoiminnan ulkopuolella olisikin hierarkkisia valtasuhteita.

Vastaajista suurin osa eli 33,33 % olivat jokseenkin eri mieltä siitä, että verkostossa suoritetaan silloin tällöin palautekyselyitä, joiden pohjalta toimintaa pyritään kehittämään. Verkostotyöskentelyssä vuorovaikutus on tärkeää, ja palautteenantamisen tulisi olla osa tätä vuorovaikutustapahtumaan.

Tiedustellessa vastaajilta toiminnan ja tavoitteiden seuraamisesta sekä verkostotoimijoiden palkitsemisesta, niin kaikkia väitteiden vastauksia yhdistävä tekijä oli se, että jokaisessa väitteessä lähes puolet vastaajista ilmoitti kannakseen, etteivät he ole samaa, eikä eri mieltä väitteen kanssa. Voisiko olla, että syy vastauksiin olisi se, ettei näitä asioita ole tietoisesti käyty läpi verkostotoiminnassa?



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

### 5.1.10 Alueverkoston vahvuudet ja kehittämiskohteet





## Vahvuudet

Etelä-Pohjanmaalta tutkimukseen vastasi yhdeksän verkostotoimijaa, joista verkoston vahvuuksia kysyttäessä vastasi neljä henkilöä eli 44,4 % alueen vastaajista. Etelä-Pohjanmaan alueverkoston edustajat näkivät oman verkostonsa vahvuuksina sitoutumisen alueen kehittämiseen, jossa aktiivisilla toimijoilla nähtiin olevan olennainen rooli. Vastaajat korostivat suurimpana vahvuutena avointa vuorovaikutusta ja muutenkin avoimuutta, jonka nähtiin vielä parantuneen viime vuosina. Muita esille tulleita asioita olivat eteenpäin katsova asenne, yhteistyö ja yhteiset tavoitteet sekä toimijoiden tuttuus.

## Kehityskohteet

Etelä-Pohjanmaalta tutkimukseen vastasi yhdeksän verkostotoimijaa, joista verkoston muutos- ja kehityskohteita kysyttäessä vastasi neljä henkilöä eli 44,4 % alueen vastaajista. Vastaajat näkivät, että Etelä-Pohjanmaan alueverkoston toimintatapoja tulisi systematisoida ja kehittää toimijoille säännöllinen tapaamis- ja vuorovaikutusfoorumi. Lisäksi verkostotoiminnan osallistamista ja sitouttamista haluttiin parantaa esimerkiksi vaihtuvin tapaamisten kokoonkutsujamenettelyin. Verkostotyöhön kaivattiin lisää uudenlaista yhteistyötä sekä teematyöskentelyä. Vastaajat näkivät, että eniten kehitystyötä vaatisi yhteinen viestintä ja tiedonkulku. Huolestuttavaa oli, että eräs vastaaja oli todennut seuraavaa: ”Muutamalla henkilöllä on liian iso rooli ja päätäntävalta laajoissa koko Suomen tai koko aluettamme koskevilla asioilla. Jyräävät yksipuolisesti asioita läpi ja kukaan ei uskalla asettua vastaan, koska siitä joutuu todellakin kärsimään, jopa työpaikan menetys mahdollinen.” Kommentin taustalla vaikuttaa olevan aito huoli asioiden asiantilasta sekä voimattomuus asian kehittämiseen. Kommentista huokuu läpi aito pelko siitä, että jos asioihin yrittää vaikuttaa, niin joutuu pelkäämään työpaikan menettämistä. Vaikka kommentti on tullut esiin vain yhdeltä vastaajalta, niin pitäisi selvittää, että onko alueverkoston sisällä huonovointisuutta ja ylihierarkkista toimintaa. Olisi hyvä selvittää, että toteutuuko verkostotoiminnassa tasa-arvoisuus ja pääseekö kaikkien ääni esiin yhteistyöskentelyssä. Kenenkään ei tulisi etenäkään verkostotoiminnassa kokea voimattomuutta asioiden kehittämistä kohtaan saati pelätä oman asemansa puolesta.

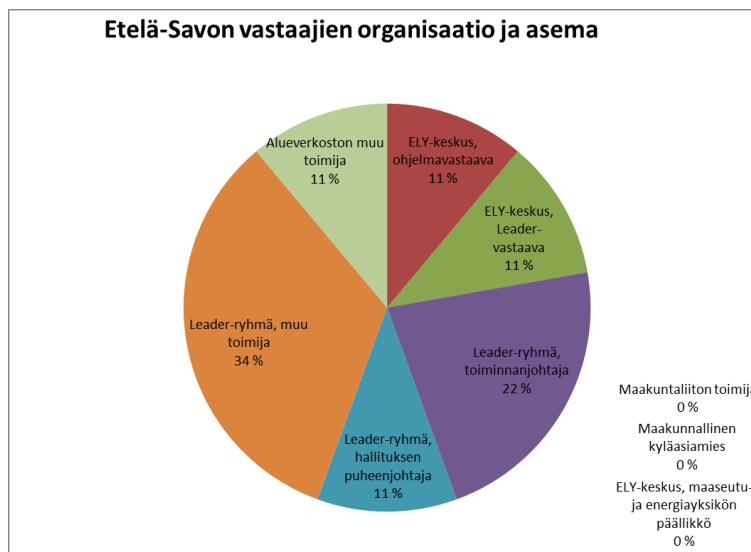


## 5.2 Etelä-Savo

### 5.2.1 Taustatietoja vastaajista

Etelä-Savon alueverkostotoimijat edustivat kaikista vastaajista 7,4 % ja tämä tarkoittaa sitä, että yhdeksän henkilöä osallistui kyseiseltä alueelta tutkimukseen. Vastaajajoukko koostui melko tasaisesti kummastakin sukupuolesta, sillä naisia oli vastaajista 44,44 % ja miehiä 55,56 %. Tutkimuksen kaikkien vastaajien osalta naisia oli 63,1 % vastaajista ja miehiä 36,9 %. Etelä-Savon alueverkoston vastaajien ikäjakauma painottui vahvasti 41–62-vuotiaisiin, joita oli kaikista aluevastaajista 66,66 %. Loput vastaajat sijoittuivat iältään 63–68-vuotiaisiin, joita oli peräti 22,22 % sekä 30–40-vuotiaisiin, joita oli kaikista vastaajista 11,11 %. Etelä-Savon vastaajien ikärakenne oli poikkeuksellisen senioripainotteinen.

Etelä-Savon vastaajat olivat koko tutkimuksen vastaajajoukkoon nähden huomattavasti enemmän ylemmän korkea-asteen suorittaneita (55,56 %) verrattaessa kaikkien vastaajien samaan koulutustaustaan (46,72 %). Etelä-Savossa vastaajista oli lähes saman verran ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneita (22,2 %) kuin kaikkien vastaajien keskuudessa verrattaessa samaan koulutustaustaan (22,13 %). Alla olevasta kuviosta käy ilmi alueverkoston vastaajien organisaatio ja asema. Vastaajaryhmä oli vahvasti kulmineoitunut Leader-ryhmäläisiin, jotka edustivat vastaajista 67 % ja ELY-keskuksen toimijoita oli vastaajista 22 %. Vastaajaryhmistä maakuntaliiton toimijat sekä maakunnallinen kyläasiamies eivät lainkaan vastanneet kyselyyn. Verrattaessa koko vastaajaryhmään voidaan todeta, että Etelä-Savon verkoston edustajat olivat jakautuneet huomattavasti jyrkemmin eri vastaajaryhmiin kuin kaikkien alueverkostojen yhteenvedossa. Tosin sama ilmiö oli havaittavissa ainakin Etelä-Pohjanmaan vastaajien keskuudessa.





### 5.2.2 Alueverkoston tärkeimmät toimijatahot

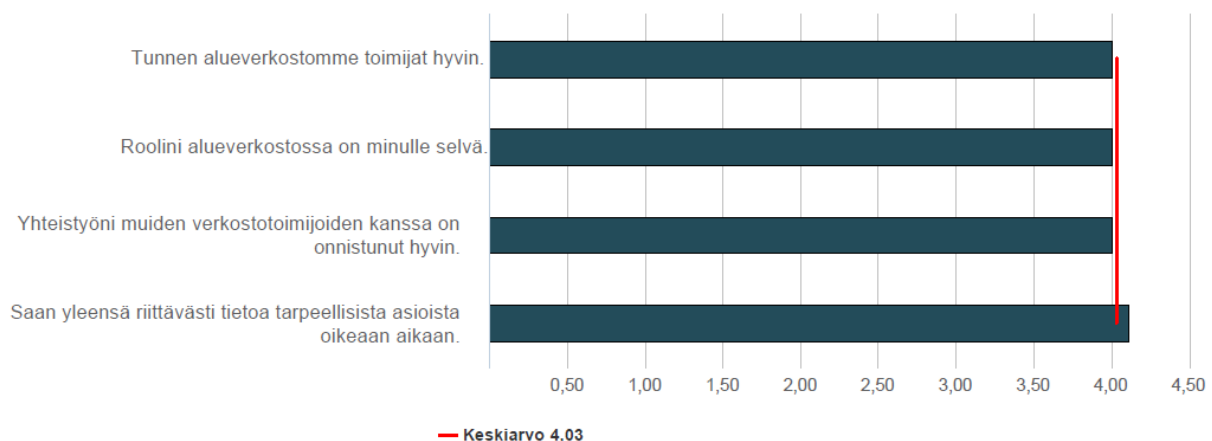
Etelä-Savon verkoston vastaajat nostivat verkoston tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi Leader-ryhmät. Toiseksi tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi määriteltiin kunnat sekä yhteistoiminta-alueet. Jaetulla kolmannella sijalla tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi vastaajat kertoivat ELY-keskuksen ja kylätoiminnan. Kaikkien tutkimukseen vastanneiden mielestä tärkein oman alueverkoston sisäinen toimija on Leader-ryhmät, toiseksi ja kolmanneksi tärkeimmiksi muodostui kunnat sekä yhteistoiminta-alueet.

### 5.2.3 Verkoston avainhenkilöt

Kysyttäessä vastaajilta verkoston avainhenkilöä seitsemästä vastaajasta neljä oli ilmoittanut avainhenkilöksi yksittäisen ihmisen ilman asemaa. Lisäksi maaseutupalvelut-yksikön päällikkö, Leader-ryhmän toiminnanjohtaja sekä ELY-keskuksen ja Leader-ryhmien maaseutuohjelman avainhenkilöt oli nimetty kukin yhden vastaajan toimesta avainhenkilöksi.

### 5.2.4 Tunteminen ja kommunikaatio

Alla olevasta kuviosta voitane todeta, että aluetoimijoiden keskinäinen tunteminen sekä tiedonsaanti ovat keskimäärin jo nyt kohtalaisen hyvällä tolalla, sillä kaikista alla olevista kuvion väittämistä näkee, että suurin osa on väitteiden kanssa jokseenkin samaa mieltä. Ja lukuun ottamatta yhteistyön onnistumista koskevaa väitettä, muiden väitteiden kohdalla jopa 22,22 % vastaajista oli väitteiden kanssa täysin samaa mieltä. Vastaajat ovat keskimäärin jokseenkin samaa mieltä siitä, että heidän oma roolinsa alueverkostossa on selvä (55,56 %), joka on oikeasuuntainen tulos verkostotyöskentelyn kannalta. Pohdittaessa alla olevaa kokonaisuutta voidaan huomata myös, että Etelä-Savon vastaajista yksikään vastaaja ei ole arvioinut olevansa tunnen alueverkostomme toimijat hyvin -väitteen kanssa jokseenkin tai täysin eri mieltä.

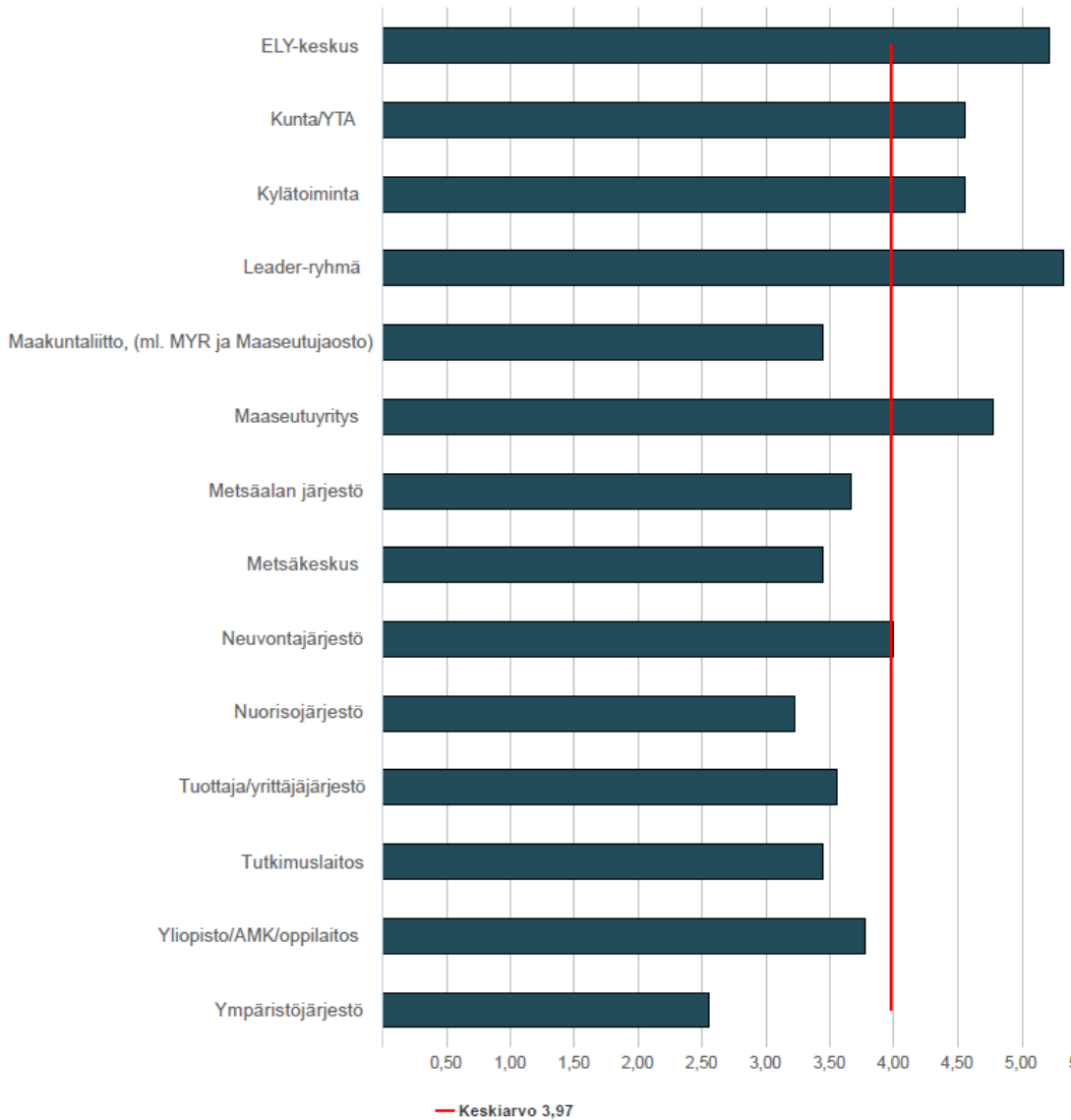




Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä tulos

### 5.2.5 Toteutunut verkostoyhteistyö

Tutkimuksessa lähestyttiin toteutunutta verkostoyhteistyötä kahdella kysymyksellä. Ensimmäisessä kysymyksessä tiedusteltiin, että kuinka usein vastaaja oli ollut verkostoyhteistyössä erinäisten toimijatahojen kanssa verkostoyhteistyössä viimeisen kolmen vuoden aikana. Alueverkoston vastaajien havaintoaineistoa tarkastellessa voidaan todeta, että keskimäärin Etelä-Savon verkostotoimijat ovat tehneet selvästi enemmän verkostoyhteistyötä (ka 3,97) kuin keskimäärin kaikki kyselyyn vastanneet (3,39). Alueverkoston vastausten perusteella Leader-ryhmien kanssa tehtiin eniten yhteistyötä keskiarvon mukaan jopa useamman kerran viikossa. Peräti 44,44 % vastaajista kertoi tekevänsä verkostoyhteistyötä Leader-ryhmien kanssa jopa päivittäin. Toiseksi eniten tehtiin verkostoyhteistyötä ELY-keskuksen kanssa keskiarvon ollessa 5,22. Jopa 44,44 % vastaajista kertoi tekevänsä verkostoyhteistyötä ELY:n kanssa jopa päivittäin. Kolmanneksi eniten tehtiin yhteistyötä maaseutuyritysten kanssa keskiarvon ollessa 4,78, mutta jopa 44,44 % vastaajista kertoi yhteistyötä olevan päivittäin. Vähiten verkostoyhteistyötä oli tehty ympäristöjärjestön kanssa (ka 2,56) sekä nuorisjärjestön kanssa (ka 3,22). Kuitenkin vähiten yhteistyötä tehtyjen tahojen kanssa on ollut selkeästi aktiivisempaa yhteistyötä, jos Etelä-Savon tuloksia verrataan koko tutkimuksen havaintojoukkoon.

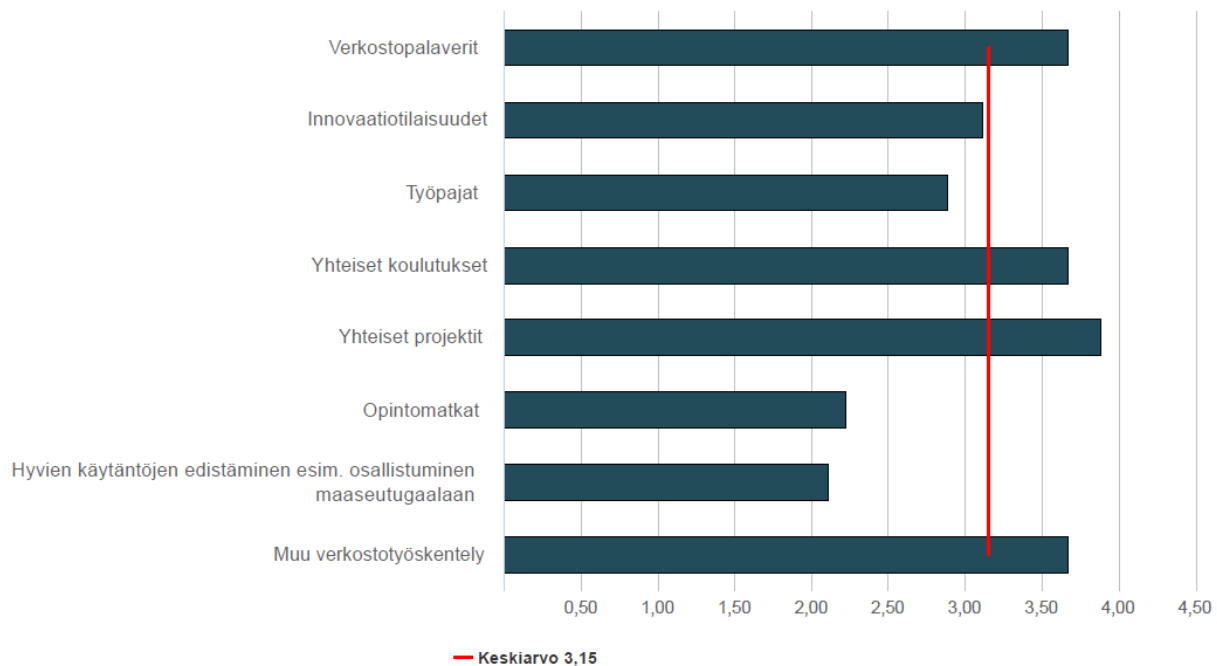


Kuvion selitteet: 1=harvemmin kuin kerran vuodessa, 2=vuosittain, 3=puolivuosittain, 4=kuukausittain, 5=viikoittain, 6=päivittäin

Toinen kysymys taas pyrki selvittämään sitä, kuinka usein vastaaja oli osallistunut tiettyihin verkostotyöskentelyjen muotoihin viimeisen kolmen vuoden aikana. Kokonaisuutta tarkastellen voidaan huomata, että eteläsavolaiset olivat vastausten mukaan osallistuneet kaikkien verkostotyöskentelyjen muotoihin (ka 3,15) selkeästi tiheämmin kuin koko kyselyn havaintojoukko (ka 2,74). Alueverkoston toimijat olivat osallistuneet selkeästi eniten yhteisiin projekteihin (ka 3,89), muuhun verkostotyöskentelyyn (ka 3,67), verkostopalaveriiniin (ka 3,67) sekä yhteisiin koulutuksiin (ka 3,67). Sama asetelma oli muutoin myös koko havaintojoukolla lukuun ottamatta yhteisiä projekteja. Epäsuosituimpia verkostotyöskentelyn muotoja Etelä-Savossa olivat selkeästi hyvien käytäntöjen edistäminen (ka 2,11) sekä opintomatkat (ka



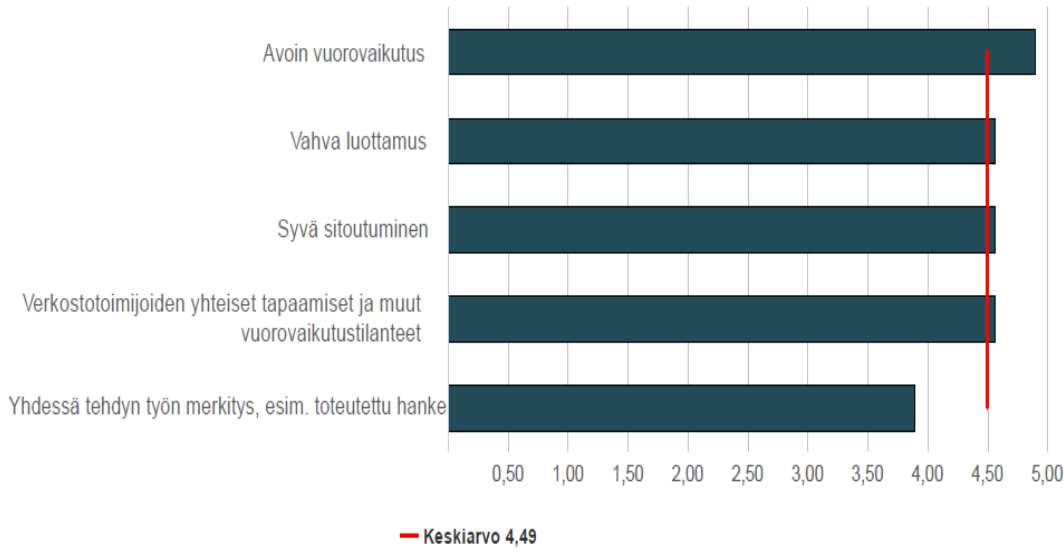
2,22). Vastaajat olivat kuitenkin huonoista keskiarvoista huolimatta osallistuneet sekä hyvien käytäntöjen edistämiseen että opintomatkoihin selkeästi useammin kuin koko havaintojoukko, jossa ensiksi mainitun keskiarvo oli vain 1,76 ja opintomatkojen kohdallakin vain 1,87. Verkostoitumisen kannalta olisi suositeltavaa, että toimijat voisivat osallistua useammin erilaisiin verkostoitumistapahtumiin.



Kuvion selitteet: 1=harvemmin kuin kerran vuodessa, 2=vuosittain, 3=puolivuosittain, 4=kuukausittain, 5=viikoittain, 6=päivittäin

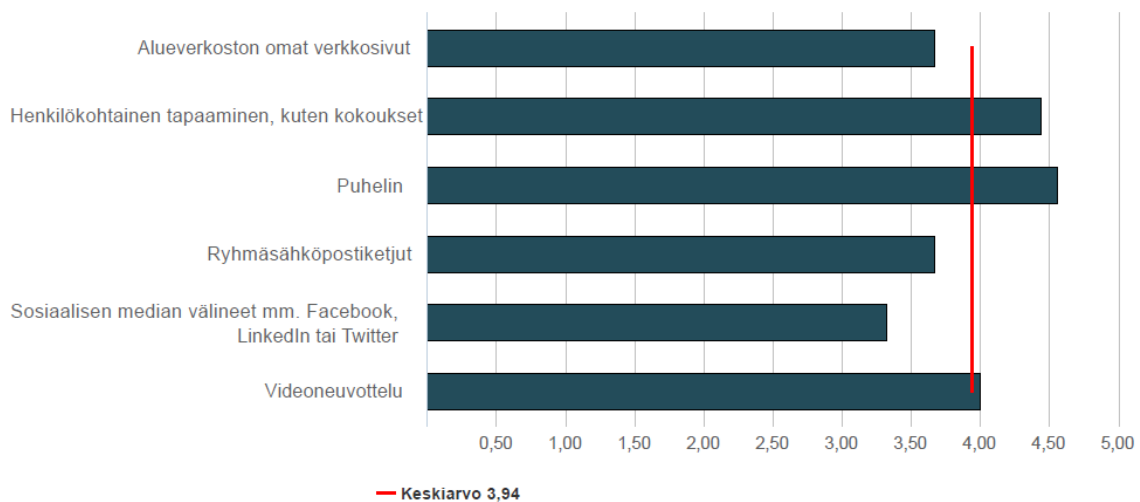
### 5.2.6 Toimiva verkostotyöskentely

Tutkimuksessa haluttiin selvittää, että miten aluetoimijat suhtautuvat yleisesti verkostotoimintaan liittyviin avainasioihin. Etelä-Savolaiset vastaajat olivat vastaustensa kanssa hyvin samoilla linjoilla koko havaintojoukon kanssa, sillä he antoivat myös suurimman merkityksen avoimelle vuorovaikutukselle (ka 4,89), vahvalle luottamukselle (4,56), syvälle sitoutumiselle (4,56), mutta myös verkostotoimijoiden yhteisille tapaamisille ja muille vuorovaikutustilanteille (4,56). Yhdessä tehdyn työn merkitys arvioitiin selkeästi vähäisemmin kuin muiden kysytyjen asioiden ja sen keskiarvo oli vain 3,89. Tämä on harmillista, sillä konkreettinen yhteistyöhön kulminoituvat muut verkostotoiminnan avaintekijät, kuten avoin vuorovaikutus, vahva luottamus ja syvä sitoutuminen. Ilman arkista yhteistyötä verkosto ei voi toimia optimaalisesti, joten yhteistä tekemistä tulisi myös arvostaa.



Kuvion selitteet: 1=ei lainkaan merkitystä, 2=vähäinen merkitys, 3=kohtalainen merkitys, 4= suuri merkitys, 5= erittäin suuri merkitys

Tutkimuksessa pyydettiin vastaajia arvioimaan erilaisia viestintäkeinoja. Etelä-Savon vastaajat pitivät tärkeimpänä viestintäkeinona puhelinta (ka 4,56), kun koko havaintojoukon vastaava keskiarvo oli vain 3,72. Eteläsavolaiset pitivät videoneuvottelujen merkitystä huomattavasti suurempana (ka 4) kuin muut vastaajat (ka 3,5).

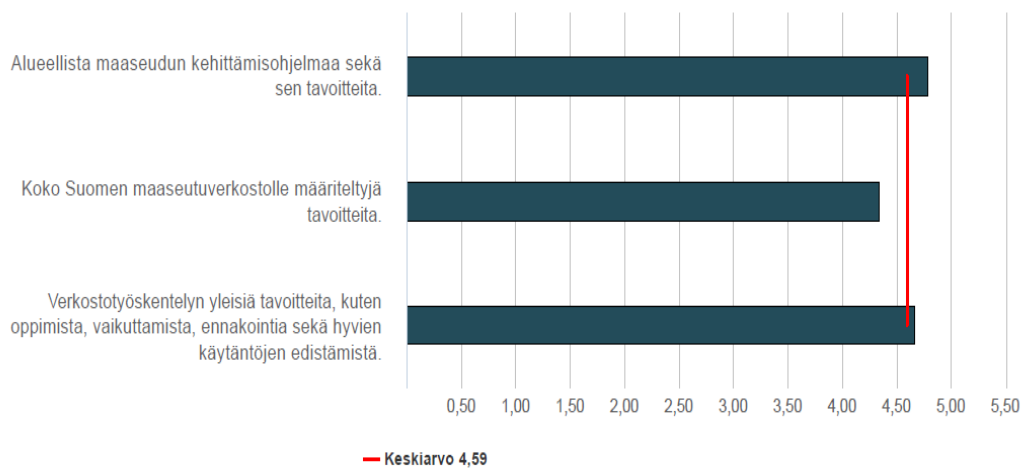


Kuvion selitteet: 1=ei lainkaan merkitystä, 2=vähäinen merkitys, 3=kohtalainen merkitys, 4= suuri merkitys, 5= erittäin suuri merkitys



## 5.2.7 Verkostotoimijoiden sitoutuneisuus sekä toiminnan dialogisuus

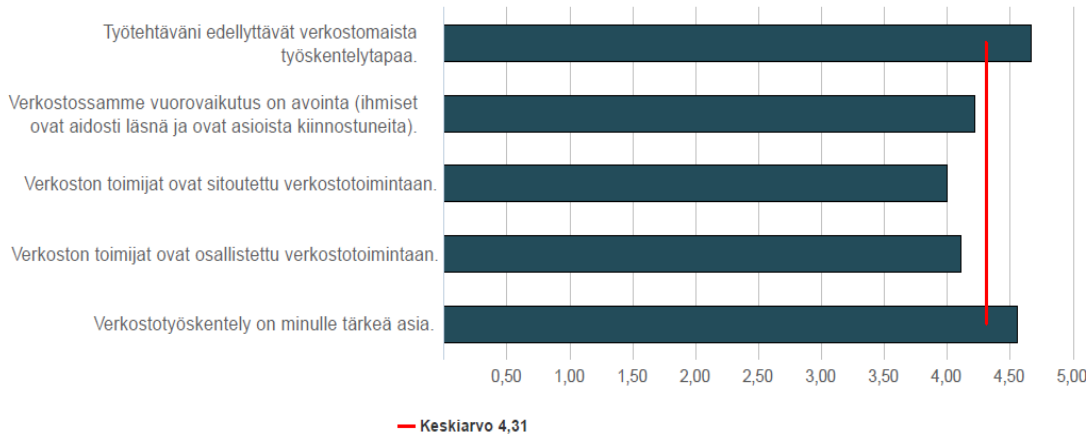
Kuten edellä on todettu, niin alueverkoston tavoitteiksi voitane määrittellä alueellisen maaseudun kehittämissuohjelman tavoitteiden, koko maaseutuverkoston tavoitteiden sekä verkostotyöskentelyn yleisten tavoitteiden edistäminen. Etelä-Savon vastaajat ovat vahvasti sitoutuneita edellä mainittuihin tavoitteisiin – jopa selvästi vahvemmin kuin muu havaintojoukko keskimäärin. Alueverkoston vastaajat olivat myös huomattavasti sitoutuneimpia verkostotyöskentelyn yleisiin tavoitteisiin kuin muu havaintojoukko. Vahvimmin eteläsavolaiset vastaajat olivat sitoutuneet alueelliseen maaseudun kehittämissuohjelmaan sekä sen tavoitteisiin (ka 4,78). Vähiten sitoutuneita oltiin koko Suomen maaseutuverkoston tavoitteisiin (ka 4,33).



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä.

Peräti 77,78 % alueverkostotoimijoista oli täysin samaan mieltä siitä, että heidän työtehtävänsä edellyttää verkostomaista työskentelytapaa, keskiarvon ollessa 4,67. Voisi kuvitella, että jos vastaaja kokee edellä mainitun kaltaisesti, niin se auttaa toimijaa sitoutumaan ja osallistumaan verkostotyöskentelyyn aktiivisesti. Suurin osa (55,56 %) oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että vuorovaikutus on avointa verkostossa. Alimman keskiarvon eli 4,0 oli vastaajien keskuudessa saanut väite, jossa kerrottiin, että verkoston toimijat ovat sitoutettu verkostotoimintaan. Verkostotoimintaa pidettiin yleisesti tärkeänä vastaajien keskuudessa. Alla olevassa kuviossa esitettyjen kaikkien väitteiden keskiarvo oli Etelä-Savossa 4,31, joka on korkeampi kuin koko tutkimuksen havaintojoukon vastaava keskiarvo, joka oli 4,04.





Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

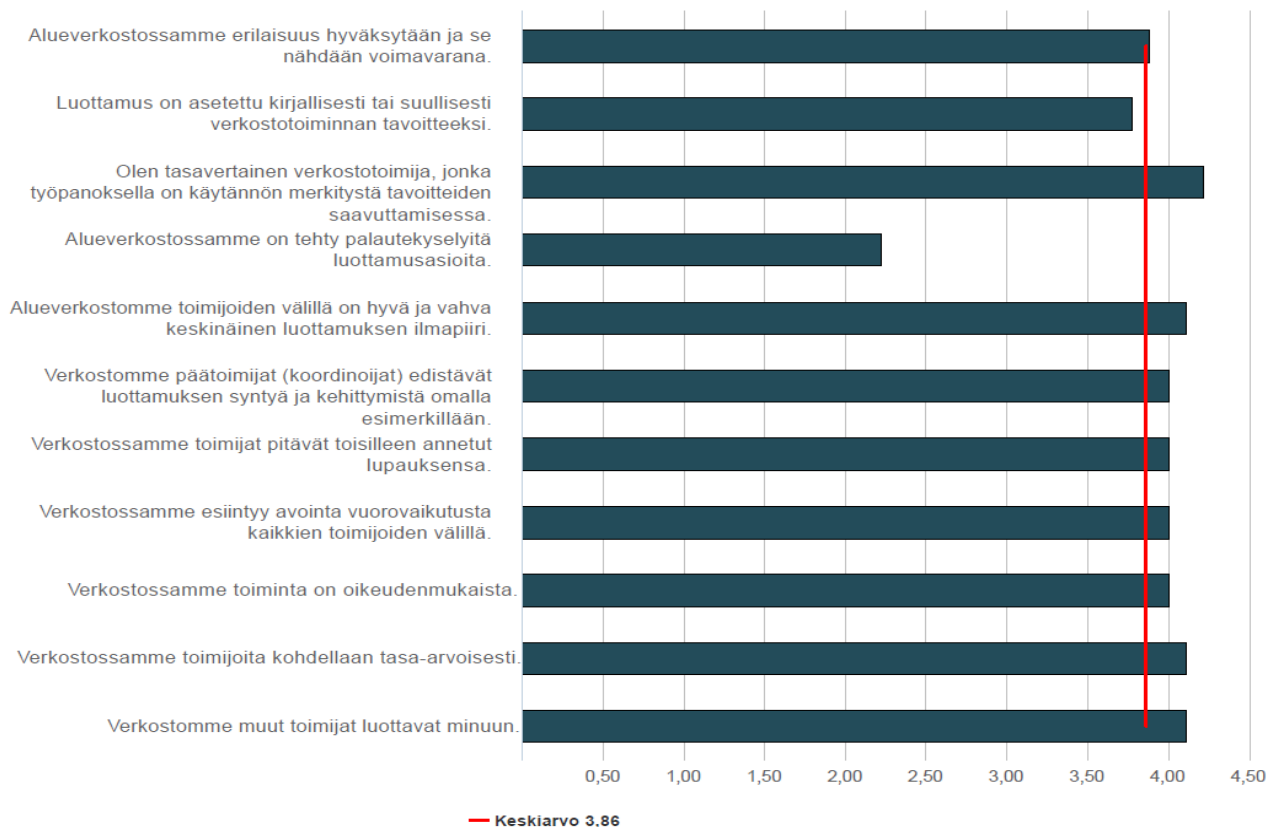
### 5.2.8 Luottamus

Luottamus on verkostotoiminnassa keskeinen asia. Vastaajista 22,22 % koki, että alueverkostossa erilaisuus hyväksytään ja nähdään voimavarana ja peräti 44,44 % vastaajista oli jokseenkin sitä mieltä, että erilaisuus hyväksytään ja nähdään voimavarana. Kukaan vastaajista ei ollut väitteen kanssa täysin eri mieltä tai jokseenkin eri mieltä. Vastaajista peräti 33,33 % ei osannut kertoa näkemystään siitä, että hyväksytäänkö alueverkostossa erilaisuus ja nähdäänkö se voimavarana. Etelä-Savon vastaajista jopa 33,33 % oli sitä mieltä, että luottamus on asetettu verkostotoiminnan tavoitteeksi ja tämän lisäksi peräti 11,11 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä kyseistä asiasta. Tämä on huomattavan paljon parempi tulos kuin koko tutkimuksen havaintojoukossa, jossa vain 10 % vastaajista oli täysin samaa mieltä väitteen kanssa ja 24,17 % oli jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa. On myös huomioitava, ettei kukaan eteläsavolaisista ollut väitteen kanssa täysin tai jokseenkin eri mieltä. Olisi mielenkiintoista, miksi tuloksen ovat näin positiivisella tavalla poikkeuksellisia.

Eteläsavolaisista vastaajista peräti 88,89 % oli jokseenkin tai täysin sama mieltä siitä, että he kokivat olevansa tasavertaisia verkostotoimijoita. Vain 11,11 % vastaajista oli sitä mieltä, että luottamusasioista oli tehty palautekyselyjä ja jopa 44,44 % vastaajista oli väitteen kanssa täysin eri mieltä. Vastaajista 66,67 % oli jokseenkin sitä mieltä, että alueverkoston toimijoiden välillä on hyvä ja vahva keskinäisen luottamuksen ilmapiiri, mutta jopa 22,22 % vastaajista ilmoitti, että he olivat väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Kukaan vastaajista ei ollut väitteen kanssa täysin tai jokseenkin eri mieltä.



Jopa 55,56 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä ja peräti 22,22 % oli täysin samaa mieltä, kun heiltä kysyttiin, että edistävätkö verkoston päätoimijat luottamuksen syntyä ja kehittymistä omalla toiminnallaan. Tulokset ovat erittäin positiivisia ottaen huomion esimerkin merkityksen luottamuksen synnyttämisessä ja vahvistamisessa. Jopa 55,56 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa, että verkostotoiminta on oikeudenmukaista ja 22,22 % oli väitteen kanssa täysin samaa mieltä. 22,22 % vastaajista ei osannut sanoa luottavatko muut toimijat vastaajaan, mutta peräti 33,33 % vastaajista oli sitä mieltä, että muut toimijat luottavat vastaajaan.



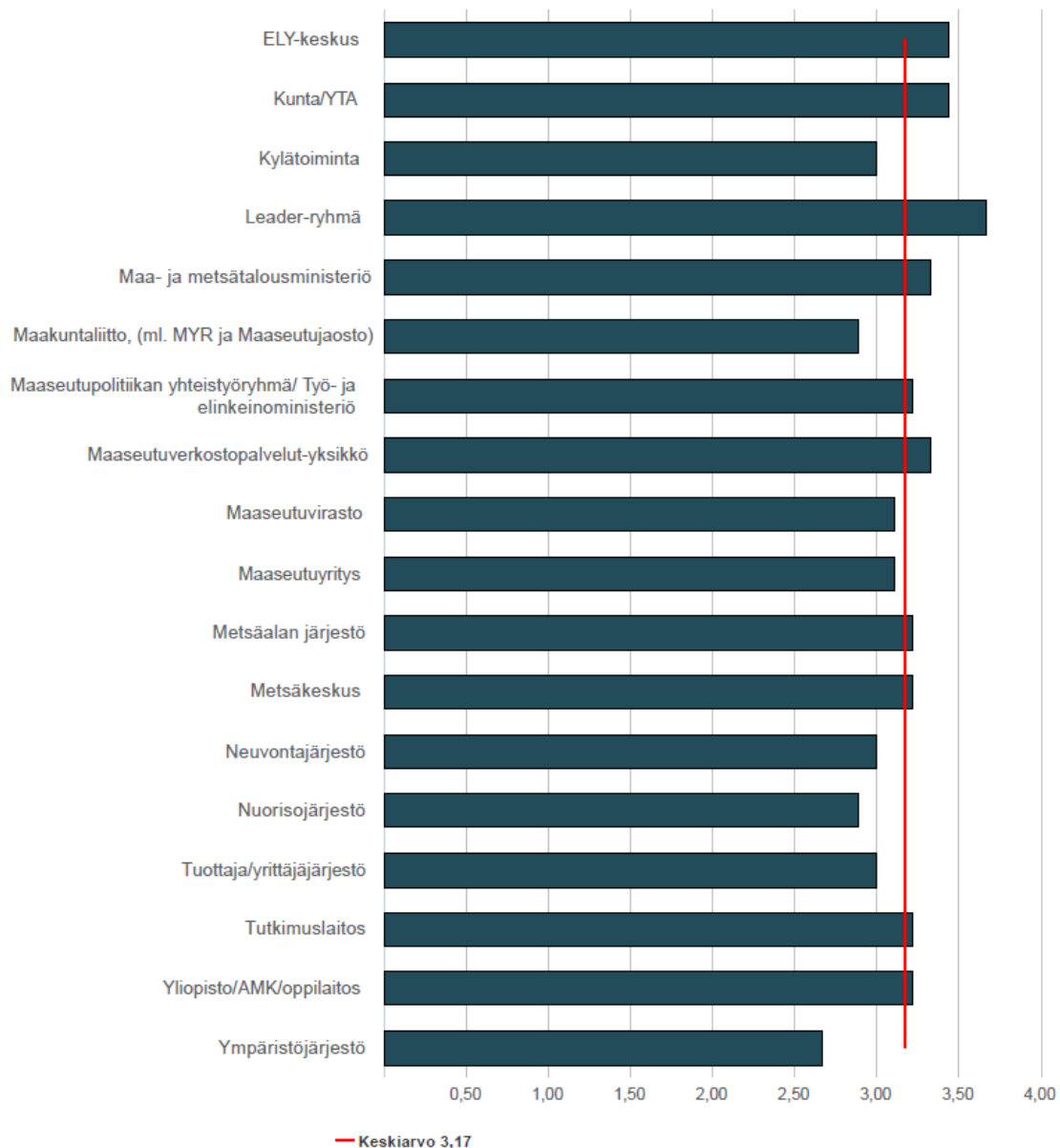
Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

### Luottamus verkostoyhteistyötahoihin

Verrattaessa Etelä-Savon havaintojoukko koko tutkimuksen havaintojoukkoon, niin voidaan todeta, että eteläsavolaiset luottavat kaikkiin toimijoiden jonkin verran enemmän kuin koko tutkimuksen havaintojoukko. Koko havaintojoukon luottamuksen keskiarvo kaikkiin verkostokumppaneihin oli 2,96 ja Etelä-Savon havaintojoukon luottamuksen keskiarvo kaikkiin verkostokumppaneihin oli 3,17.



Mutta Etelä-Savon toimijoiden luottamussuhteiden vahvuus poikkesi jonkin verran koko tutkimuksen havaintojoukosta. Alueverkoston kohdalla vahvimmin luotettiin Leader-ryhmiin (ka 3,67), ELY-keskukseen sekä kuntiin/yhteistoimintalueisiin (ka 3,44) sekä maaseutuverkostopalvelut-yksikköön (ka 3,33). Vähiten aluetoimijat luottivat vastausten mukaan kylätoimintaan (ka 2,67), mutta heikot luottamusarviointit saivat myös nuorisojärjestö sekä maakuntaliitto mukaan lukien MYR ja maaseutujaosta, joiden molempien keskiarvo oli sama 2,89.



Kuvion selitteet: 1=en luota missään tilanteessa, 2=luotan joissakin tilanteissa,  
3=luotan useimmissa tilanteissa, 4=luotan jokaisessa tilanteessa



## 5.2.9 Verkostotyön resurssit, yhteiset tavoitteet sekä toiminnan tulokset

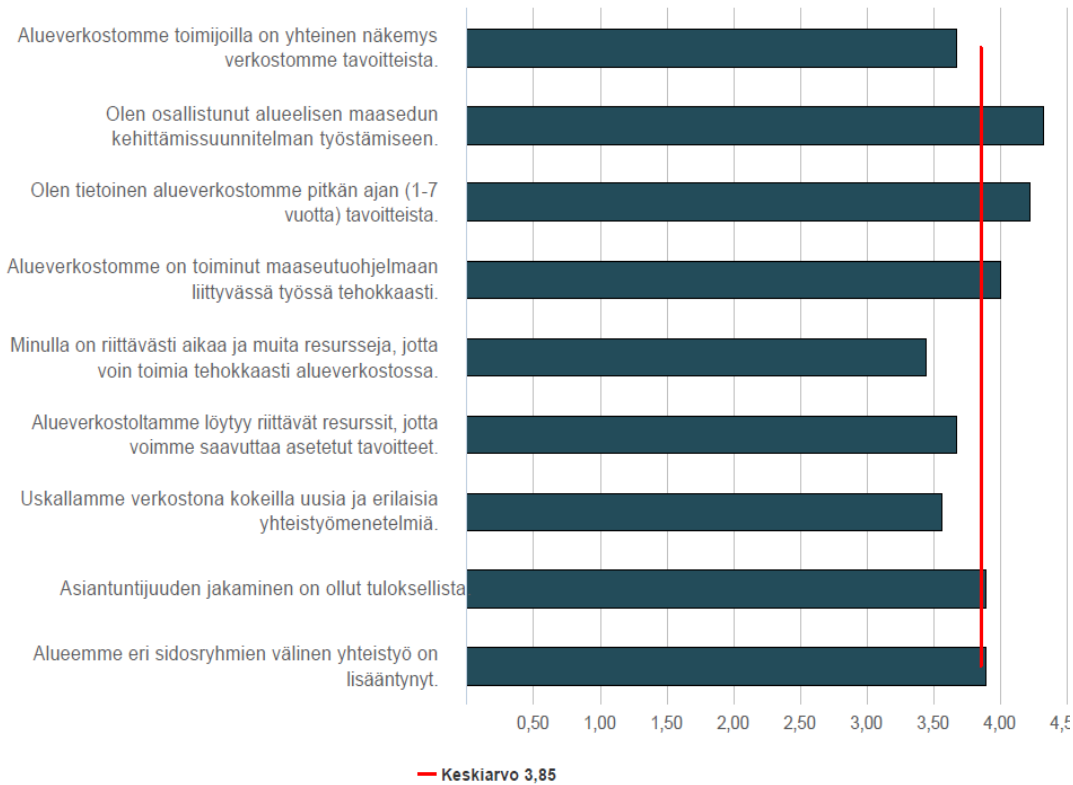
Valtaosa eteläsavolaisista eli 66,67 % oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että alueverkoston toimijoilla on yhteinen näkemys oman verkoston tavoitteista. Toisaalta tulos on rohkaiseva, mutta huolestuttaa oli se, ettei kukaan vastaajista ollut väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Vastaajista 33,33 % ei ollut väitteen kanssa samaa eikä eri mieltä eri mieltä. Ilahduttavaa oli, ettei kukaan ollut väitteen kanssa täysin tai jokseenkin eri mieltä.

Vastaajien osallistumista tavoitteiden laadintaan pyrittiin selvittämään kysymällä, että oliko vastaaja osallistunut alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman työstämiseen. Valmiin suunnitelman tavoitteiden toteuttaminen voitaneen nähdä olevan yksi keskeisistä alueverkoston tavoitteista. Valtaosa eli peräti 66,67 % vastaajista oli osallistunut kyseiseen työhön ja 11,11 % vastaajista oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Vain yksi vastaaja ei ollut väitteen kanssa samaa, eikä eri mieltä.

Vastaajille esitettiin väite, että oma alueverkosto on toiminut tehokkaasti maaseutuohjelmaan liittyvässä työssä ja tästä väitteestä 66,67 % vastaajista oli asiasta jokseenkin samaa mieltä ja peräti 22,22 % oli väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Vastaajista peräti 88,89 % oli joko täysin samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että he tiesivät alueverkoston pitkän ajan tavoitteista.

Vastaajilta kysyttiin myös verkostotyöhön käytettävissä olevista resursseista. Vastaajat arvioivat keskiarvon 3,67 mukaan, että alueverkostolla on riittävät resurssit, jotta tavoitteet voidaan saavuttaa. Vastaajilta kysyttiin myös henkilökohtaisista aika- ja muista resursseista ja vastauksien keskiarvo oli 3,44. Kun vastaajat arvioivat omia resursseja, niin jopa 66,67 % vastanneista oli jokseenkin sitä mieltä, että omat resurssit ovat riittäviä, mutta kukaan ei ollut väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Vastanneista 22,22 % oli jokseenkin eri mieltä, että henkilökohtaiset resurssit olisivat riittäviä.

Vastaajat suhtautuivat keskimäärin suhteellisen positiivisesti verkostotyön antiin. Vastaajat suhtautuivat positiivisesti väittämiin, jonka mukaan asiantuntijuuden jakaminen on ollut tuloksellista, ja että alueverkostoalueen eri sidosryhmien välinen yhteistyö on lisääntynyt. Edellä mainitut havainnot ovat hyvin myönteisempiä kuin koko tutkimuksen havaintojoukkoon verrattaessa.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

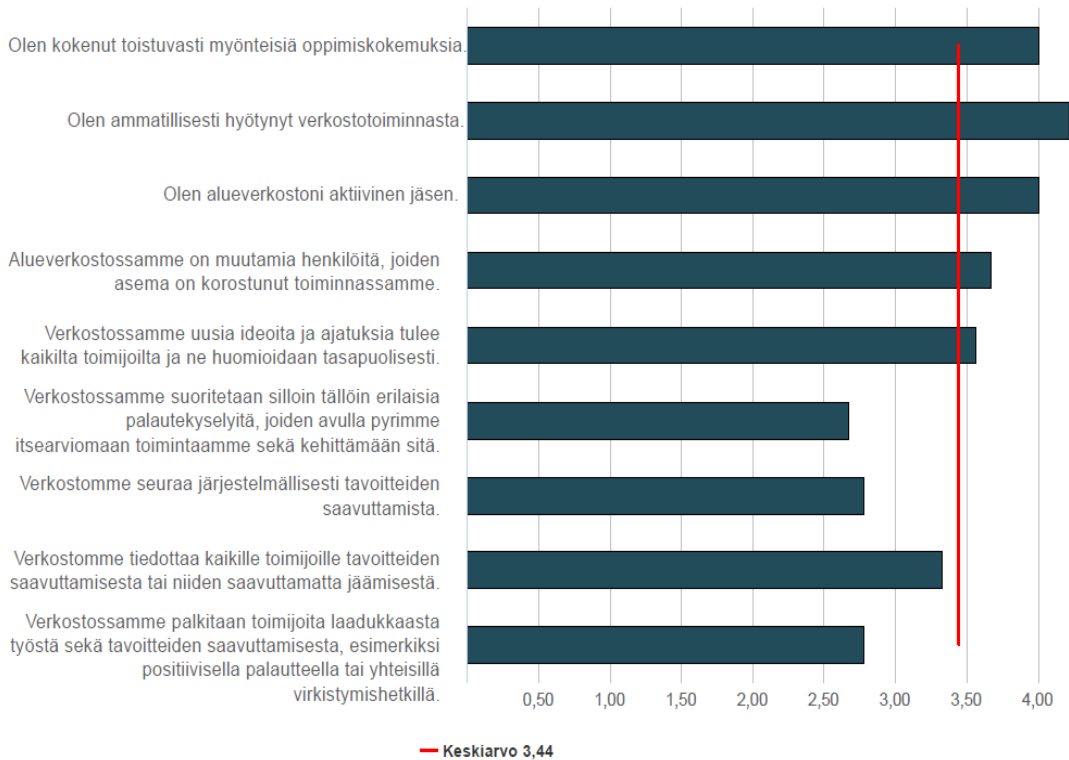
Vastaajat ovat pääsääntöisesti jokseenkin samaa mieltä (44,44 %) tai täysin sitä mieltä (33,33 %), että he ovat kokeneet verkostotyöskentelyssä toistuvasti myönteisiä oppimiskokemuksia. Erittäin hyvän keskiarvon eli 4,22 sai väite, jonka mukaan vastaaja on ammatillisesti hyötynyt verkostotoiminnasta. 33,33 % vastaajista oli sitä mieltä, että vastaaja koki olevansa alueverkostonsa aktiivinen jäsen.

Pyrimme selvittämään, sitä kuinka epähierarkkisia alueverkostot ovat. Huolestuttavaa oli, että vastaajista 33,33 % vastaajista täysin samaa mieltä siitä, että verkostossa on muutamia henkilöitä, joiden asema on korostunut verkostotoiminnassa. Tämän lisäksi peräti 44,44 % vastaajista oli samaa mieltä väitteen kanssa. Verkostotyöskentelyn lähtökohta tulisi olla, että verkostotoimijoiden tasa-arvoisuus.

Vastaajista suurin osa eli 33,33 % olivat jokseenkin eri mieltä siitä, että verkostossa suoritetaan silloin tällöin palautekyselyitä, joiden pohjalta toimintaa pyritään kehittämään. Verkostotyöskentelyssä



vuorovaikutus on tärkeää, ja palautteenantamiseen kannattaisi panostaa.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

## 5.2.10 Alueverkoston vahvuudet ja kehittämiskohteet

### Vahvuudet

Etelä-Savosta tutkimukseen vastasi yhdeksän verkostotoimijaa, joista verkoston vahvuuksia kysyttäessä vastasi neljä henkilöä eli 44,4 % alueen vastaajista. Etelä-Savon alueverkoston toimijat näkivät vahvuudet laaja-alaisesti, mutta eniten he nostivat vahvuudeksi esiin toimijoiden keskinäisen tuntemisen, jota edesauttaa alueverkoston pienuus. Muita esiintuotuja vahvuuksia olivat luottamus, avoin viestintä sekä hyvä ja toimiva yhteistyö. Eräs vastaaja totesi Avoin viestintä, tunnetaan toistemme ja puhumme asiat halki”. Edellä mainittu kommentti kuvastanee myös sitä, että alueverkostossa koetaan, että toimijat voivat keskustella avoimesti myös haastavista asioista. Vahvuutena nähtiin myös aktiiviset ihmiset sekä innostava ilmapiiri ja hyvä yhteishenki. Myös sitoutuneisuus ja yhteistyön merkityksen ymmärtäminen kuvailtiin vahvuudeksi.



## Muutos- ja kehityskohteet

Etelä-Savosta tutkimukseen vastasi yhdeksän verkostotoimijaa, joista verkoston muutos- ja kehityskohteita kysyttäessä vastasi neljä henkilöä eli 44,4 % alueen vastaajista. Verkoston toimijat nostivat muutaman kehityskohteen esiin, joista vahvimmin nousi esiin suunnitelmallisuuden lisääminen. Lisäksi toivottiin, että verkoston toimijoiden keskinäistä tuntemista ja avoimuutta tulisi lisätä. Eräs vastaaja mainitsi myös, että tapahtuneet muutokset tulisi huomioida niin henkilöissä kuin tehtävissä, jolla ilmeisesti viitataan tapahtuneisiin organisaatio ym. muutoksiin. Mikäli vastaaja on viitannut kyseiseen asiaan, niin olisi tärkeää, että suurissa muutoksissa muutosjohtaminen olisi asiallista ja pitkävaikutteista. Näin muutoksista saadaan parempi hyöty ja muutosvastarintaa esiintyy vähemmän.

## 5.3 Häme

### 5.3.1 Taustatietoja vastaajista

Hämeen alueverkostotoimijat edustivat kaikista vastaajista vain 3,3 % ja tämä tarkoittaa sitä, että neljä henkilöä osallistui kyseiseltä alueelta tutkimukseen. Vastaajajoukko koostui ylivoimaisesti eniten naisista, joita oli vastaajista 75 % ja miehiä oli vain 25 %. Tutkimuksen kaikkien vastaajien osalta naisia oli 63,1 % vastaajista ja miehiä 36,9 %. Hämeen alueverkoston vastaajien ikäjakauma painottui vahvasti 51–62-vuotiaisiin, joita oli kaikista aluevastaajista 50 %. Loput vastaajat sijoittuivat iältään 41–50-vuotiaisiin, joita oli peräti 25 %.

Hämeen vastaajat olivat koko tutkimuksen vastaajajoukkoon nähden erittäin vahvasti ylemmän korkeasteen suorittaneita (75 %) verrattaessa kaikkien vastaajien samaan koulutustaustaan (46,72 %). Hämeen vastaajista oli hieman enemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneita (25 %), kun verrattaessa kaikkien vastaajien samaan koulutustaustaan (22,13 %).

Vieressä olevasta kuvioista käy ilmi alueverkoston vastaajien organisaatio ja asema. Vastaajaryhmästä puolet koostui maakunnallisista kyläasiamiehistä ja puolet





Leader-ryhmän toimijoista. Vastaajaryhmistä maakuntaliiton toimijat sekä ELY-keskuksen toimijat eivät lainkaan vastanneet kyselyyn. Verrattaessa koko vastaajaryhmään voidaan todeta, että Etelä-Savon verkoston edustajat olivat jakautuneet huomattavasti jyrkemmin suppeampiin vastaajaryhmiin kuin kaikkien alueverkostojen yhteenvedossa.

### 5.3.2 Alueverkoston tärkeimmät toimijatahot

Hämeen verkoston vastaajat nostivat verkoston tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi sekä ELY-keskuksen sekä kylätoiminnan. Toiseksi tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi määriteltiin kunnat sekä yhteistoiminta-alueet. Kolmanneksi tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi vastaajat kertoivat Leader-ryhmän. Kaikkien tutkimukseen vastanneiden mielestä tärkein oman alueverkoston sisäinen toimija on Leader-ryhmät, toiseksi ja kolmanneksi tärkeimmiksi muodostui kunnat sekä yhteistoiminta-alueet.

### 5.3.3 Verkoston avainhenkilöt

Kysyttäessä vastaajilta verkoston avainhenkilöä neljästä vastaajasta yksi oli ilmoittanut avainhenkilöksi yksittäisen ihmisen ilman asemaa tai organisaatiota. Tämän lisäksi yksi vastaaja oli ilmoittanut avainhenkilöksi yksittäisen ihmisen sekä hänen taustaorganisaationsa. Kolmas vastaaja oli kertonut avainhenkilöksi kyläasiamiehen ja neljäs vastaaja oli todennut seuraavaa: ”Me ylläpidämme itse tärkeimpiä verkostojamme.”

### 5.3.4 Tunteminen ja kommunikaatio

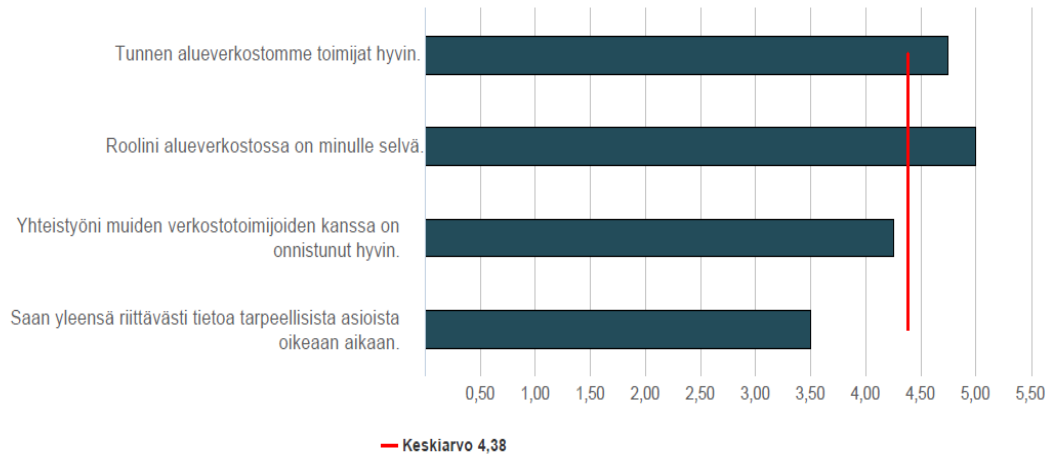
Kyselyn ensimmäiseen kysymyspatteristoon aluetoimijat olivat vastanneet positiivisemmin (ka 4,38) kuin vertaa tuloksia kaikkien vastaajien tuloksiin ja keskiarvoon (ka 3,9). Täytyy kuitenkin huomata, että edellä mainitut erot ovat pienehköjä. Kuviosta voitane todeta, että aluetoimijoiden keskinäinen tunteminen sekä tiedonsaanti ovat keskimäärin jo nyt erittäin hyvällä tasolla, sillä kahdesta ensimmäisestä väittämästä näkee, että suurin osa on väitteiden kanssa samaa mieltä lukuun ottamatta. Esimerkiksi 100 % vastaajista oli sitä mieltä, että oma rooli verkostosta on vastaajalle täysin selvä ja jopa 75 % vastaajista oli täysin samaa mieltä siitä, että vastaaja tuntee alueverkoston toimijat hyvin. Yhteistyön onnistumista koskevan väitteen kohdalla 75 % oli jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa ja jopa 25 % vastaajista oli sitä mieltä, että he olivat kyseisen väitteen kanssa täysin samaa mieltä.

Kysymyspatteriston vastaukset olivat todella positiivisia lukuun ottamatta tiedonkulkua koskevaa väitettä, jossa vastaajista 25 % on jokseenkin eri mieltä siitä, että he saivat yleensä riittävästi tietoa tarpeellisesta asioista oikeaan aikaan. Kuitenkin 75 % vastanneista oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä.





Tiedonkulku on tärkeää verkostotoiminnassa ja siihen tulee panostaa. Pohdittaessa alla olevaa kokonaisuutta voidaan huomata myös, että Hämeen vastaajista yksikään ei ollut vastannut yhteenkään väitteeseen olevansa täysin eri mieltä väitteen kanssa.

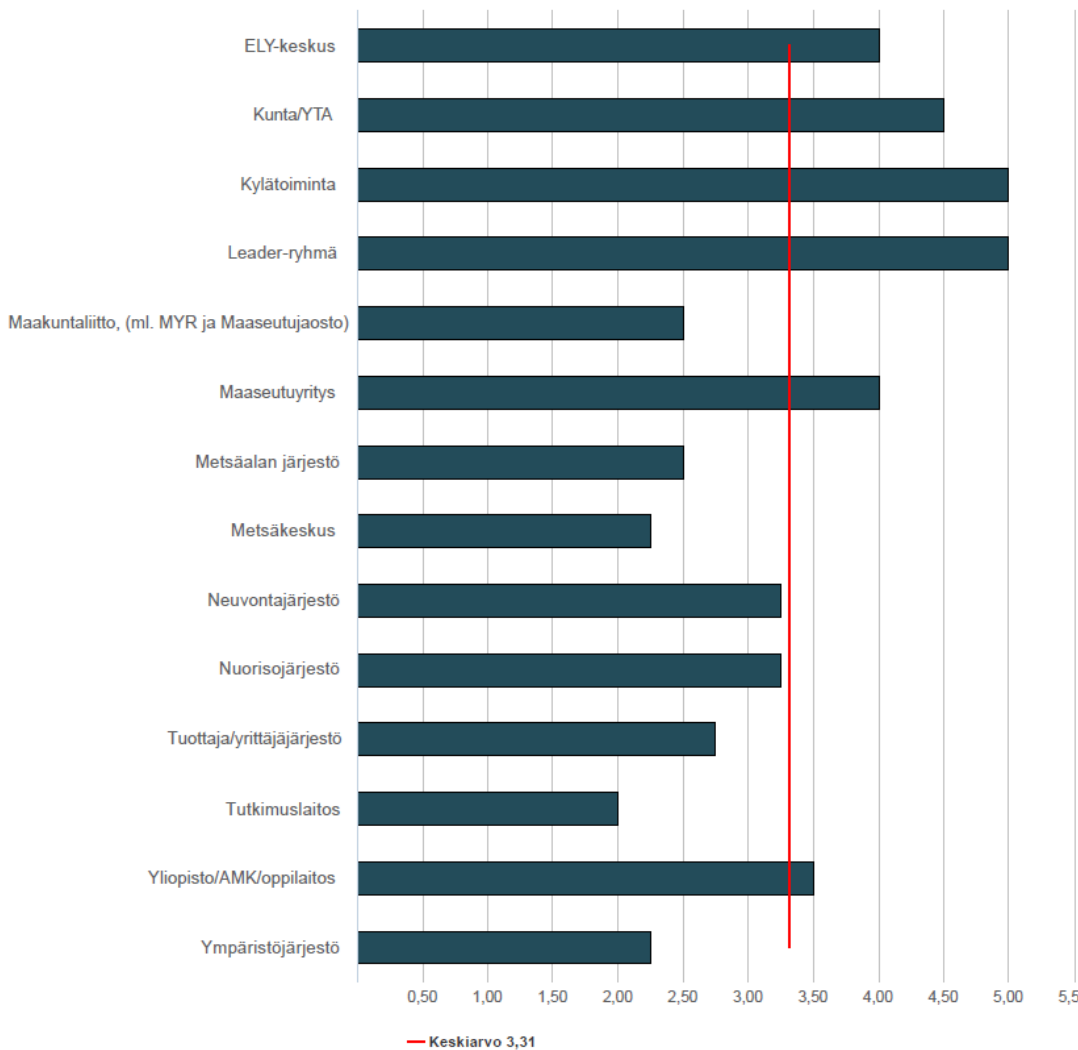


Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä tulos

### 5.3.5 Toteutunut verkostoyhteistyö

Tutkimuksessa lähestyttiin toteutunutta verkostoyhteistyötä kahdella kysymyksellä. Ensimmäisessä kysymyksessä tiedusteltiin sitä, että kuinka usein vastaaja oli ollut verkostoyhteistyössä erinäisten toimijatahojen kanssa verkostoyhteistyössä viimeisen kolmen vuoden aikana. Alueverkoston vastaajien havaintoaineistoa tarkastellessa voidaan todeta, että keskimäärin Hämeessä verkostotoimijat ovat tehneet aavistuksen vähemmän verkostoyhteistyötä (ka 3,31) kuin keskimäärin kaikki kyselyyn vastanneet (3,39).

Alueverkoston vastausten perusteella Leader-ryhmien sekä kylätoiminnan kanssa tehtiin eniten yhteistyötä keskiarvon mukaan jopa kerran viikossa. Peräti 33,33 % vastaajista kertoi tekevänsä verkostoyhteistyötä Leader-ryhmien kanssa jopa päivittäin, kylätoiminnan kohdalla vastaava luku oli 25 %. Toiseksi eniten tehtiin verkostoyhteistyötä kuntien/yhteistoiminta-alueiden kanssa ja jopa puolet vastaajista kertoi yhteistyön tapahtuvan jopa viikoittaisesti ja puolet vastaajista kertoi yhteistyön toteutuvan kerran kuukaudessa. Kolmanneksi eniten tehtiin yhteistyötä maaseutuyritysten kanssa sekä ELY-keskuksen kanssa keskiarvojen ollessa molemmissa vaihtoehdoissa 4. Jopa 50 % vastaajista kertoi tekevänsä verkostoyhteistyötä ELY:n kanssa jopa viikoittain, mutta 25 % vastaajista kertoi olevansa ELY-keskuksen kanssa yhteistyössä vain vuosittain. Vähiten verkostoyhteistyötä oli tehty tutkimuslaitosten kanssa (ka 2) sekä ympäristöjärjestön ja metsäkeskuksen kanssa keskiarvon ollessa molemmissa tilanteissa 2,25.



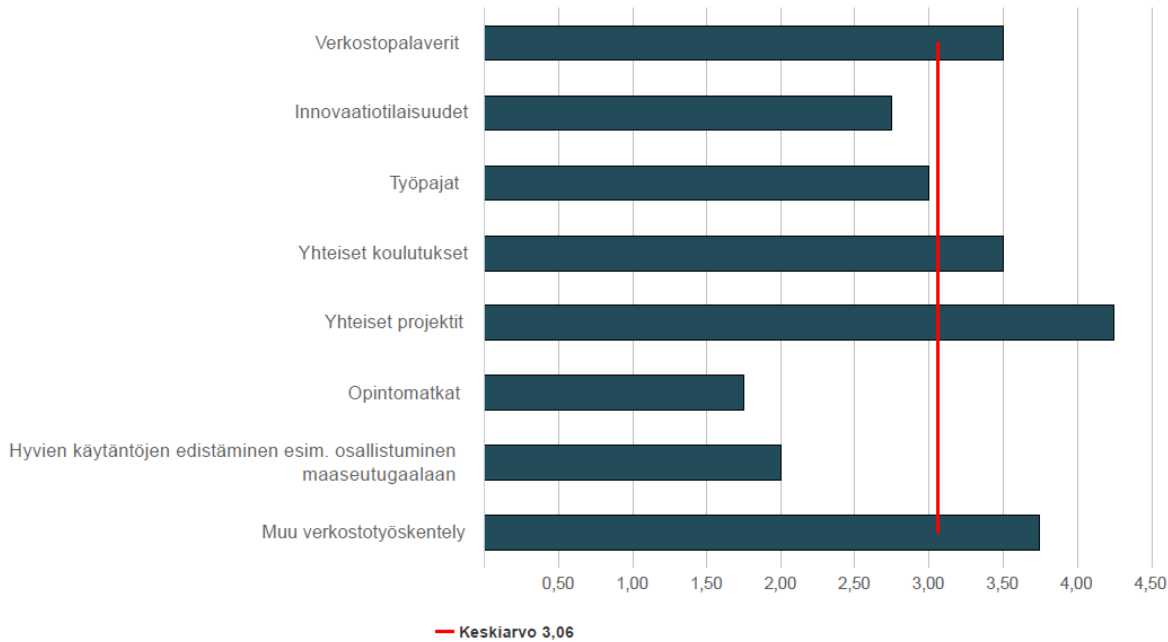
Kuvion selitteet: 1=harvemmin kuin kerran vuodessa, 2=vuosittain, 3=puolivuosittain, 4=kuukausittain, 5=viikoittain, 6=päivittäin

Toinen kysymys taas pyrki selvittämään sitä, kuinka usein vastaaja oli osallistunut tiettyihin verkostotyöskentelyjen muotoihin viimeisen kolmen vuoden aikana. Kokonaisuutta tarkastellen voidaan huomata, että hämäläiset olivat vastausten mukaan osallistuneet kaikkien verkostotyöskentelyjen muotoihin (ka 3,06) hieman tiheämmin kuin koko kyselyn havaintojoukko (ka 2,74). Alueverkoston toimijat olivat osallistuneet selkeästi eniten yhteisiin projekteihin (ka 4,25), muuhun verkostotyöskentelyyn (ka 3,75), verkostopalaveriin (ka 3,5) sekä yhteisiin koulutuksiin (ka 3,5).

Epäsuosituimpia verkostotyöskentelyn muotoja Hämeessä olivat selkeästi opintomatkat (ka 1,75) sekä hyvien käytäntöjen edistäminen (ka 2) sekä. Vastaajat olivat kuitenkin huonoista keskiarvoista huolimatta osallistuneet sekä hyvien käytäntöjen edistämiseen että opintomatkoihin aavistuksen useammin kuin koko



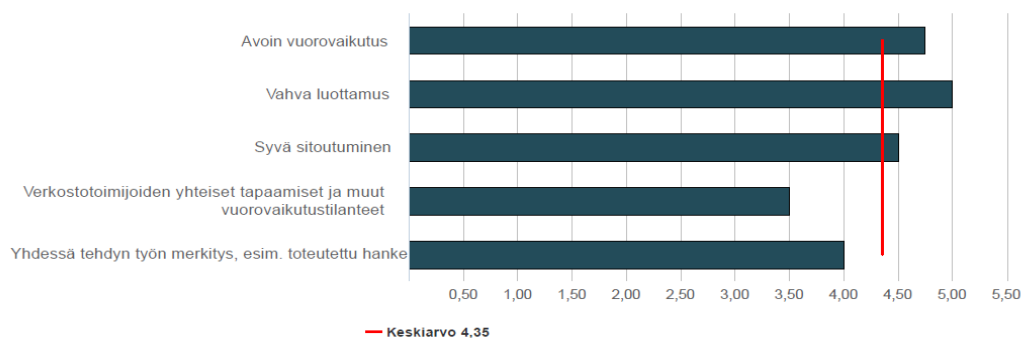
havaintojoukko, jossa ensiksi mainitun keskiarvo oli vain 1,76 ja opintomatkojen kohdallakin vain 1,87. Verkostoitumisen kannalta olisi kannatettavaa, että toimijat voisivat osallistua useammin erilaisiin verkostoitumistapahtumiin – myös tällaisiin hieman vapaamuotoisempiin tilaisuuksiin.



Kuvion selitteet: 1=harvemmin kuin kerran vuodessa, 2=vuosittain, 3=puolivuosittain, 4=kuukausittain, 5=viikoittain, 6=päivittäin

### 5.3.6 Toimiva verkostotyöskentely

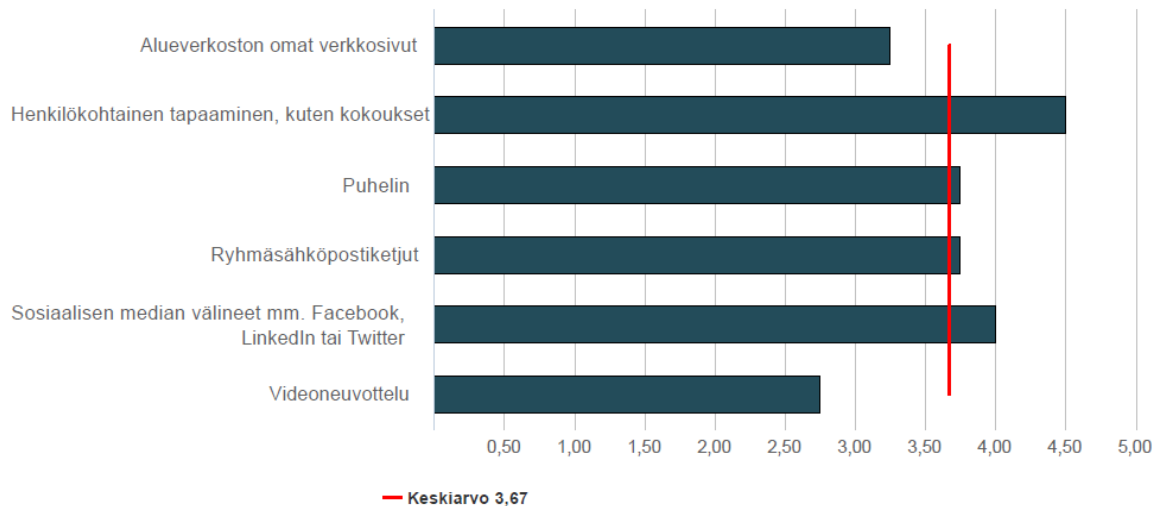
Tutkimuksessa haluttiin selvittää, että miten aluetoimijat suhtautuvat yleisesti verkostotoimintaan liittyviin avainasioihin. Hämäläiset vastaajat antoivat suurimman merkityksen vahvalle luottamukselle (ka 5), avoimelle vuorovaikutukselle (ka 4,75), mutta myös syvälle sitoutumiselle (ka 4,5). Verkostotoimijoiden yhteiset tapaamiset ja muut vuorovaikutustilanteet merkitys arvioitiin selkeästi vähäisemmäksi kuin muiden kysytyjen asioiden ja niiden keskiarvo oli vain 3,5.





Kuvion selitteet: 1=ei lainkaan merkitystä, 2=vähäinen merkitys, 3=kohtalainen merkitys, 4= suuri merkitys, 5= erittäin suuri merkitys

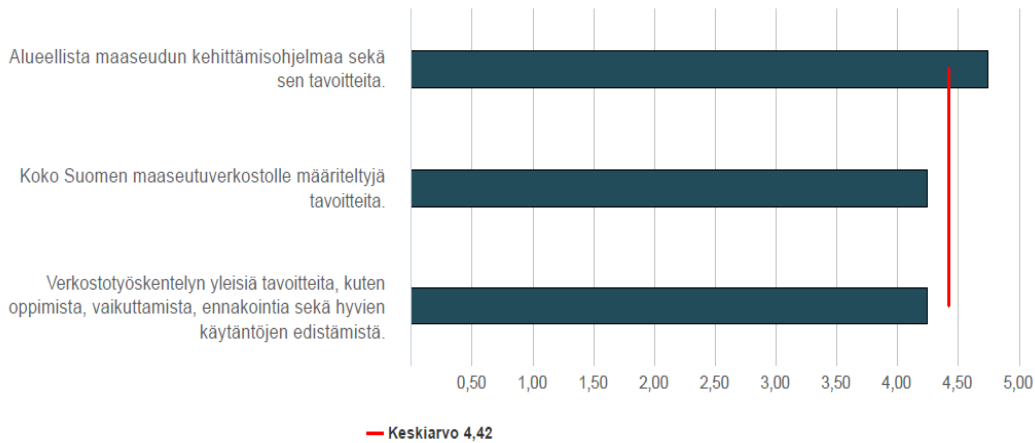
Tutkimuksessa pyydettiin vastaajia arvioimaan erilaisia viestintäkeinoja. Hämäläiset vastaajat pitivät tärkeimpänä viestintäkeinona henkilökohtaisia tapaamisia (ka 4,5). Alueverkoston vastaajat pitivät videoneuvottelujen merkitystä huomattavasti pienempänä (ka 2,75) kuin muut vastaajat (ka 3,5).



Kuvion selitteet: 1=ei lainkaan merkitystä, 2=vähäinen merkitys, 3=kohtalainen merkitys, 4= suuri merkitys, 5= erittäin suuri merkitys

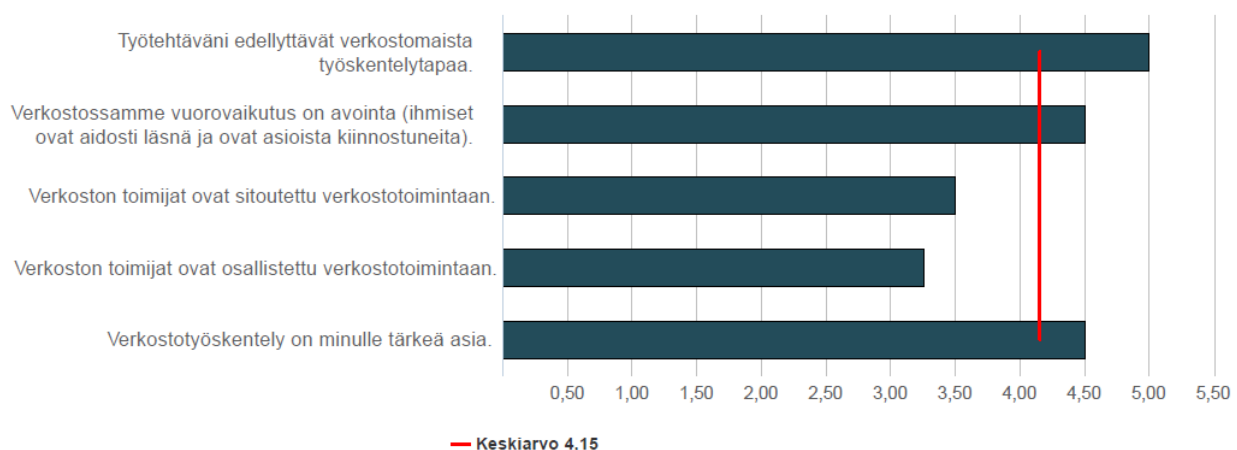
### 5.3.7 Verkostotoimijoiden sitoutuneisuus sekä toiminnan dialogisuus

Alueverkoston tavoitteiksi voitaneen määritellä alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman tavoitteiden, koko maaseutuverkoston tavoitteiden sekä verkostotyöskentelyn yleisten tavoitteiden edistäminen. Hämäläiset vastaajat ovat vahvasti sitoutuneita edellä mainittuihin tavoitteisiin (ka 4,42) – jopa selvästi vahvemmin kuin muu havaintojoukko keskimäärin (ka 4,18). Vahvimmin hämäläiset vastaajat olivat sitoutuneet alueelliseen maaseudun kehittämissuunnitelmaan sekä sen tavoitteisiin (ka 4,75), mikä näytti olevan yleinen tulos myös muissa alueverkostoissa. Vähiten sitoutuneita oltiin koko Suomen maaseutuverkoston tavoitteisiin (ka 4,25) sekä verkostotyöskentelyn yleisiin tavoitteisiin (ka 4,25).



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä.

Peräti 100 % alueverkostotoimijoista oli täysin samaa mieltä siitä, että heidän työtehtävänsä edellyttää verkostomaista työskentelytapaa. Voisi kuvitella, että jos vastaaja kokee edellä mainitun kaltaisesti, niin se auttaa toimijaa sitoutumaan ja osallistumaan verkostotyöskentelyyn aktiivisesti. Vastaajista puolet olivat täysin samaa mieltä ja puolet olivat jokseenkin samaa mieltä siitä, että vuorovaikutus on avointa verkostossa. Alimman keskiarvon eli 3,25 oli vastaajien keskuudessa saanut väite, jossa kerrottiin, että verkoston toimijat ovat sitoutettu verkostotoimintaan. Verkostotoiminta koettiin itselle tärkeäksi keskiarvon ollessa 4,5. Alla olevassa taulukossa esitettyjen kaikkien väitteiden keskiarvo oli Hämeessä 4,15, joka on aavistuksen korkeampi kuin koko tutkimuksen havaintojoukon vastaava keskiarvo, joka oli 4,04.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä.

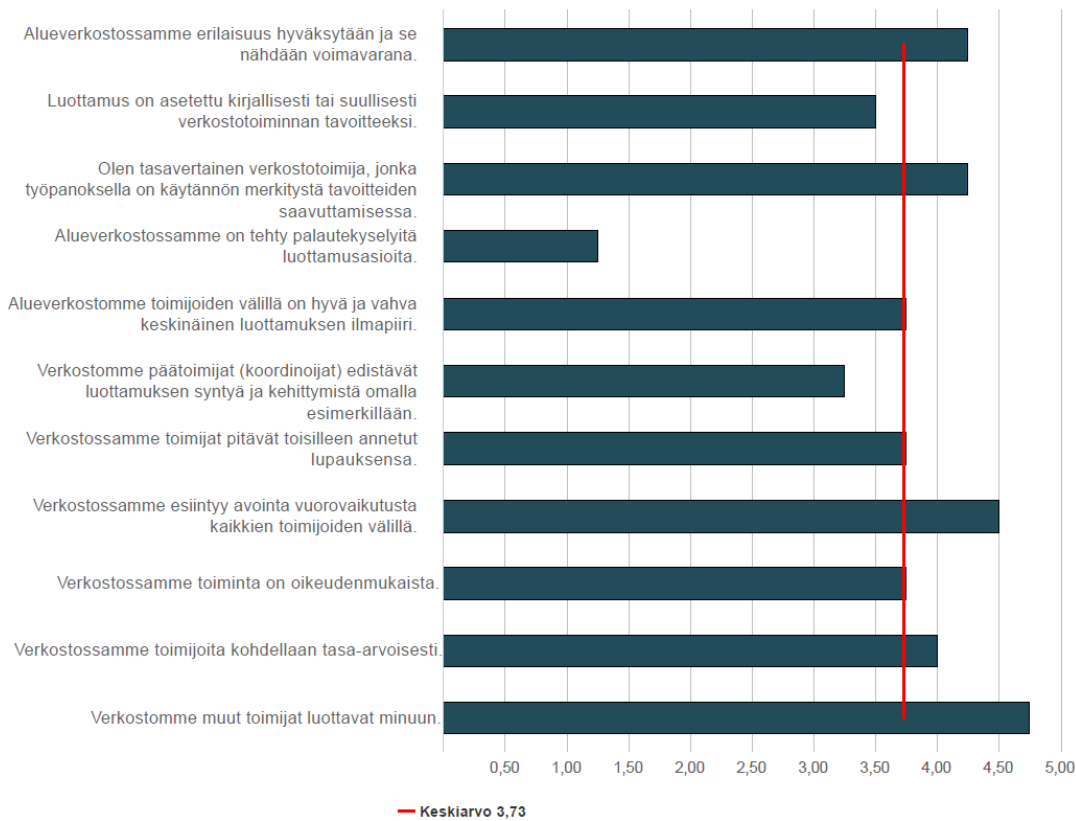


### 5.3.8 Luottamus

Luottamus on oleellinen asia verkostotoiminnassa. Vastaajista 25 % koki, että alueverkostossa erilaisuus hyväksytään ja nähdään voimavarana ja peräti 75 % vastaajista oli jokseenkin sitä mieltä, että erilaisuus hyväksytään ja nähdään voimavarana. Kukaan vastaajista ei ollut väitteen kanssa täysin eri mieltä tai jokseenkin eri mieltä. Hämäläisistä vastaajista jopa 50 % oli jokseenkin sitä mieltä, että luottamus on asetettu verkostotoiminnan tavoitteeksi, mutta 50 % vastaajista ei ollut väitteen kanssa samaa, eikä eri mieltä. Tämä on huomattavan paljon parempi tulos kuin koko tutkimuksen havaintojoukossa, jossa vain 10 % vastaajista oli täysin samaa mieltä väitteen kanssa ja 24,17 % oli jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa. On myös huomioitava, ettei kukaan hämäläisistä ollut väitteen kanssa täysin tai jokseenkin eri mieltä. Olisi mielenkiintoista, miksi tulokset ovat näin positiivisella tavalla poikkeuksellisia.

Hämäläisistä vastaajista peräti 75 % oli jokseenkin tai täysin sama mieltä siitä, että he kokivat olevansa tasavertaisia verkostotoimijoita. Jopa 75 % vastaajista oli sitä mieltä, että luottamusasioista ei ollut tehty palautekyselyjä ja 25 % vastaajista oli väitteen kanssa jokseenkin eri mieltä. Vastaajista 75 % oli jokseenkin sitä mieltä, että alueverkoston toimijoiden välillä on hyvä ja vahva keskinäisen luottamuksen ilmapiiri, mutta kukaan vastaajista ei ollut täysin samaa mieltä kyseisen väitteen kanssa. Kukaan vastaajista ei ollut väitteen kanssa täysin tai jokseenkin eri mieltä.

Jopa 50 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä, kun heiltä kysyttiin, että edistävätkö verkoston päätoimijat luottamuksen syntyä ja kehittymistä omalla toiminnallaan. Kyseisen väitteen kanssa jokseenkin eri mieltä oli 25 % vastaajista. Jopa 50 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa, että verkostotoiminta on oikeudenmukaista, mutta 25 % oli väitteen kanssa jokseenkin eri mieltä. Kun kysyttiin, että luottavatko muut toimijat vastaajaan, niin peräti 75 % vastaajista oli sitä mieltä, että muut toimijat luottavat vastaajaan.

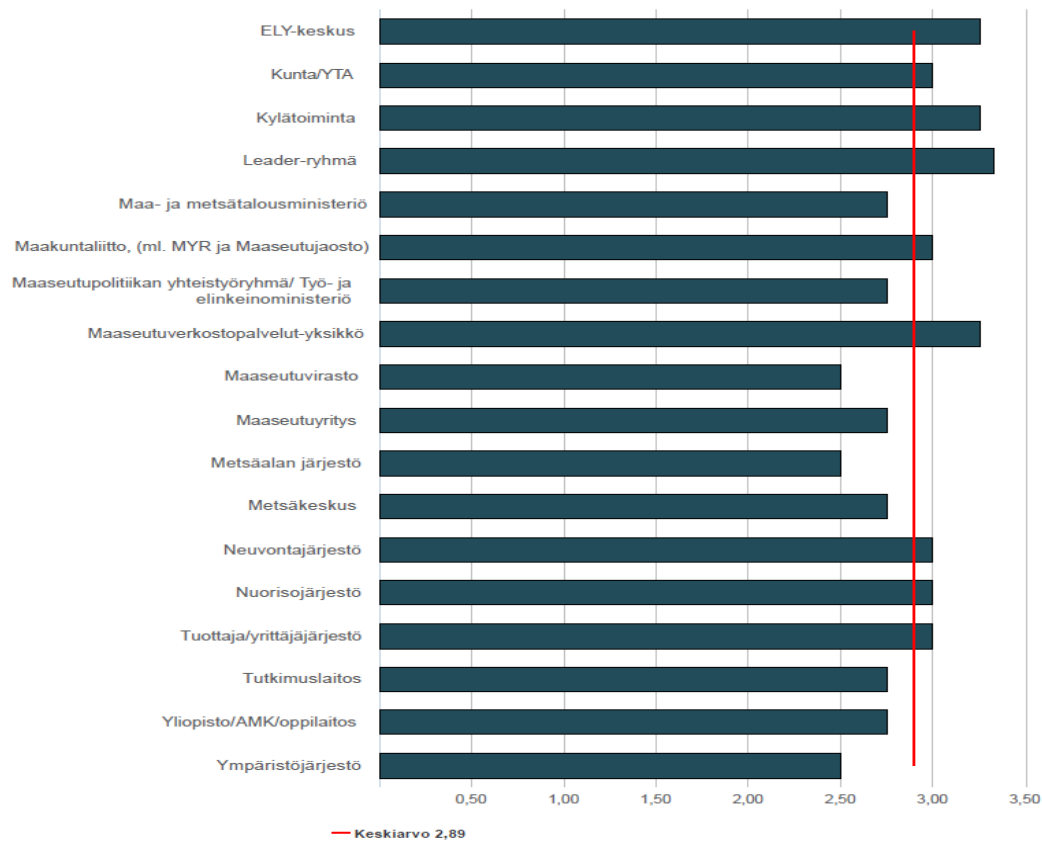


Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä.

### Luottamus verkostoyhteistyötahoihin

Verrattaessa Hämeen havaintojoukkoa koko tutkimuksen havaintojoukkoon, niin voidaan todeta, että hämäläiset luottavat kaikkiin toimijoihin jonkin verran vähemmän kuin koko tutkimuksen havaintojoukko. Koko havaintojoukon luottamuksen keskiarvo kaikkiin verkostokumppaneihin oli 2,96 ja Hämeen havaintojoukon luottamuksen keskiarvo kaikkiin verkostokumppaneihin oli 2,89.

Hämeen toimijoiden luottamussuhteiden vahvuus poikkesi jonkin verran koko tutkimuksen havaintojoukosta. Alueverkoston kohdalla vahvimmin luotettiin Leader-ryhmiin (ka 3,25), seuraavaksi eniten luotettiin ELY-keskukseen sekä maaseutuverkostopalvelut-yksikköön ja molempien tahojen luottamussuhteen keskiarvo oli 3,25. Kolmanneksi eniten luotettiin kuntiin ja yhteistoiminta-alueisiin. Vähiten aluetoimijat luottivat vastausten mukaan seuraaviin tahoihin, joiden kaikkien luottamussuhteiden keskiarvo oli vain 2,5: Maa- ja metsätalousministeriöön, Maaseutuvirastoon, metsäalan järjestöön sekä ympäristöjärjestöön.



Kuvion selitteet: 1=en luota missään tilanteessa, 2=luotan joissakin tilanteissa, 3=luotan useimmissa tilanteissa, 4=luotan jokaisessa tilanteessa

### 5.3.9 Verkostotyön resurssit, yhteiset tavoitteet sekä toiminnan tulokset

Hämäläisistä puolet oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että alueverkoston toimijoilla on yhteinen näkemys oman verkoston tavoitteista, mutta puolet vastaajista ei ollut väitteen kanssa samaa, eikä eri mieltä. On huolestuttavaa, ettei kukaan vastaajista ollut väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Ilahduttavaa oli, ettei kukaan ollut väitteen kanssa täysin tai jokseenkin eri mieltä.

Vastaajien osallistumista tavoitteiden laadintaan pyrittiin selvittämään kysymällä, että oliko vastaaja osallistunut alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman työstämiseen. Valmiin suunnitelman tavoitteiden toteuttaminen voitaneen nähdä olevan yksi keskeisistä alueverkoston tavoitteista. Puolet vastaajista oli osallistunut kyseiseen työhön ja puolet vastaajista oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä.

Vastaajille esitettiin väite, että oma alueverkosto on toiminut tehokkaasti maaseutuohjelmaan liittyvässä työssä ja tästä väitteestä 25 % vastaajista oli asiasta jokseenkin samaa mieltä ja peräti 25 % oli väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Hälyttävää oli, että vastaajista peräti 75 % ei ollut samaa, eikä eri mieltä siitä,

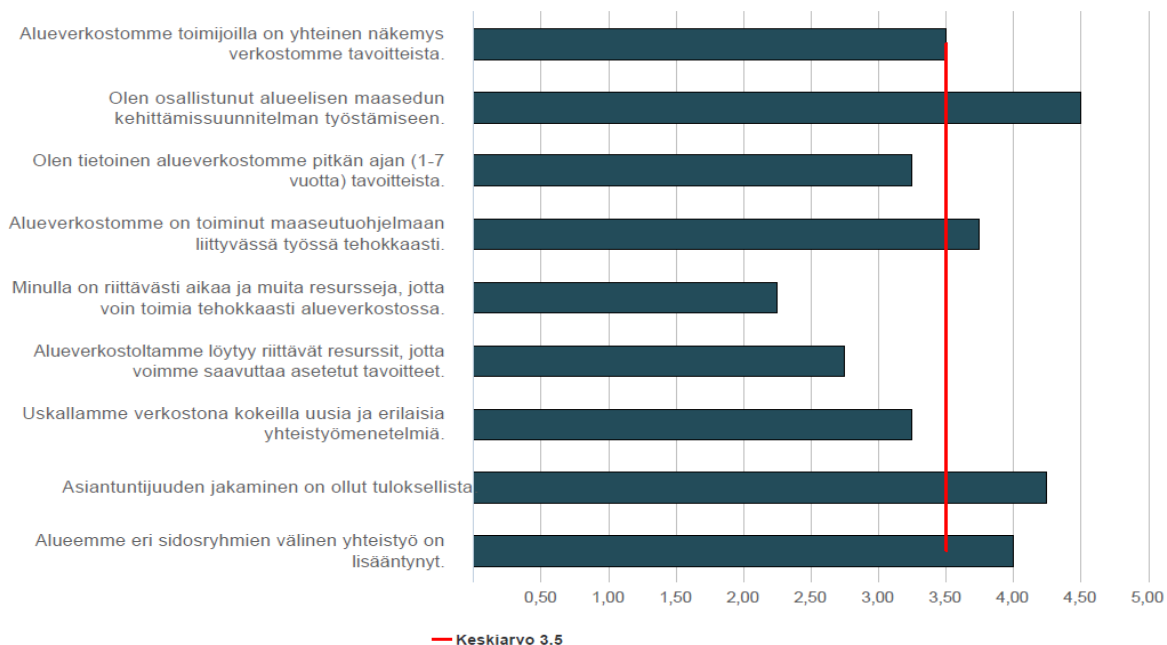




että he tiesivät alueverkoston pitkän ajan tavoitteista. Verkostotoiminnassa on oleellista, että kaikki toimijat tietäisivät myös pitkän ajan tavoitteet.

Vastaajilta kysyttiin myös verkostotyöhön käytettävissä olevista resursseista. Vastaajat arvioivat keskiarvon 2,75 mukaan, että alueverkostolla on riittävät resurssit, jotta tavoitteet voidaan saavuttaa. Mutta keskiarvosta huolimatta puolet vastaajista oli väitteen kanssa jokseenkin eri mieltä. Tähän tulokseen kannattaa suhtautua vakavasti, sillä verkosto ei voi saavuttaa tavoitteita ellei siihen aidosti ole resursseja. Vastaajilta kysyttiin myös henkilökohtaisista aika- ja muista resursseista ja vastauksien keskiarvo oli 2,25. Kun vastaajat arvioivat omia resursseja, niin vain 25 % vastanneista oli jokseenkin sitä mieltä, että omat resurssit ovat riittäviä, mutta kukaan ei ollut väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Vastanneista 50 % oli jokseenkin eri mieltä, että henkilökohtaiset resurssit olisivat riittäviä ja jopa 25 % oli sitä mieltä, ettei henkilökohtaisia resursseja ollut riittävästi. Hämäläiset vastaajat arvioivat omat resurssit toiseksi vähäisimmiksi kaikista 15 alueverkostosta. Resurssiasiaa tulisi tutkia lisää ja pohtia syitä siihen, miksi hämäläiset vastaajat kokevat näin ja mitä asialle voitaisiin tehdä, että tilanne paranisi.

Vastaajat suhtautuivat keskimäärin positiivisesti verkostotyön antiin. Vastaajat suhtautuivat positiivisesti väittämiin, jonka mukaan asiantuntijuuden jakaminen on ollut tuloksellista (4,25), ja että alueverkostoalueen eri sidosryhmien välinen yhteistyö on lisääntynyt (ka 4). Edellä mainitut havainnot ovat hyvin myönteisiä, kun verrataan koko tutkimuksen havaintojoukkoon, jolla vastaavat luvut olivat keskiarvoltaan 3,58 ja 3,91.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä



### 5.3.10 Alueverkoston vahvuudet ja kehittämiskohteet

#### Alueverkoston vahvuudet

Hämeestä tutkimukseen vastasi vain neljä verkostotoimijaa, joista verkoston vahvuuksia kysyttäessä vastasi kolme henkilöä eli 75 % alueen vastaajista. Verkoston toimijat olivat ilmoittaneet alueverkostonsa vahvuudeksi tutut ja luotettavat toimijat. Vahvuuksiksi kerrottiin myös maakunnan koko ja alueen kuntarakenne, jotka voivat edistää toimijoiden keskinäistä tuntemista sekä sitä kautta luottamuksen syntymistä ja kehittymistä. Eräs vastaaja oli ilmoittanut vahvuudeksi sen, että alueverkosto on epävirallinen ja myös jokseenkin virtuaalinen. Edellisen kommentin perusteella voisi ajatella, että epävirallisuudella voidaan epäsuorasti viitata ei-hierarkkisuuteen sekä hyvään yhteishenkeen. Virtuaalisuudella voidaan tarkoittaa, esimerkiksi sitä, että yhteistyötä voi olla tällöin helpompi tehdä ja suorittaa sitä tehokkaasti. Virtuaalisuus parhaimmillaan lähentää henkisesti verkoston toimijoita, jotka voivat fyysisesti olla hyvinkin kaukana toisistaan. Mikäli virtuaalisuudella saavutetaan toimijoiden keskuudessa tällaista käytännön lähentymistä, niin kannattaisi pohtia, että miten virtuaalisuutta voidaan tukea ja mitkä ovat parhaimmat apuvälineet siihen.

#### Muutos- ja kehityskohteet

Hämeestä tutkimukseen vastasi vain neljä verkostotoimijaa, joista verkoston muutos- ja kehityskohteita kysyttäessä vastasi kolme henkilöä eli 75 % alueen vastaajista. Hämeen alueverkostotoimijat yllättivät vastausten syvällisyydellä. Eräs kommentti kuului näin: ”Mikä on oikeesti meidän alueverkostomme? Sen pitäisi olla enemmän kuin alueellinen maaseutuohjelma ja sen toteuttaminen.” Vastaajan kommentista huokuu analyttisyys ja syvä henkilökohtainen pohdinta koskien omaa alueverkostoa ja sen kehittämistä. Olisi mielenkiintoista tietää, että mistä vastaajan pohdinnat ovat saaneet alkunsa – onko hänelle kenties kokemus, että osa toimijoista ei ole tietoisia kuulumisesta verkostoon vai eikö heitä ole sitoutettu riittävästi toimintaan. Kommentissa on otettu kantaa myös verkoston tavoitteisiin ja varmasti on näin, että verkostolla tulisi olla muitakin tavoitteita, kuten esimerkiksi koko Suomen maaseutuverkostolle esitetyt tavoitteet sekä verkostotyöskentelyn yleiset tavoitteet. Alueverkosto voi tuki määrittellä itselleen myös muita tavoitteita, joilla verkostotoiminnasta saadaan enemmän hyötyjä. Muita tärkeitä kehittämiskohteita oli vastaajan pohdinta siitä, että kuinka moni ymmärtää kuuluvansa alueverkostoon ja on sitoutunut toimintaan.



Alueverkostossa on tiettyjä toimijoita, jotka kuuluvat työnsä puolesta alueverkoston toimijoihin, halusivat he sitä tai eivät. Mutta kun maaseutuverkoston alueverkostoja tutkitaan syvällisellä tasolla, niin siihen kuuluu todella paljon erilaisia toimijoita ja kaikilla eri toimintatasoilla aina oppilaitoksista tutkimuslaitoksiin sekä maaseutuyrityksistä hanketoimijoihin. Mitä enemmän verkostossa on erilaisia toimijoita ja laaja-alaisempaa osaamista, sitä rikkaampaa on verkoston sosiaalinen pääoma. Kommenteissa tuotiin ilmi myös se, että verkoston näkyvyyttä pitäisi tuoda paremmin esille. Nähtiin myös, että verkostotoiminnan pitäisi paremmin integroitua osaksi laajempaa kehittämistoimintaa. Huolestuttavaa oli, että verkoston avainhenkilöiden toivottiin olevan innostavampia, kannustavampia, rohkaisevampia sekä muutosvalmiimpia. Vaikka maaseutuverkoston alueverkostot ovat verkostotyypiltään avoimia, eikä niissä ole varsinaisesti nimetty verkostokoordinaattoria- tai vastaavaa, niin käytännön tasolla näissä avainverkostossa on tiettyjä avainhenkilöitä, kuten esimerkiksi ainakin ELY-keskuksen maaseutu- ja energiayksikön päälliköt, sekä ohjelma- ja Leader-vastaavat, maakuntaliiton alue- ja kehitysjohtajat sekä maaseutuvastaavat. Esimerkin voima on ratkaiseva myös verkostotoiminnassa ja se luo kirjoittamattomat käytöskoodit koko verkostotoimijoille. Mikäli avainhenkilöt latistavat verkoston yhteishenkeä, voi yksittäisten verkostotoimijoiden olla vaikeaa sitoutua verkoston tavoitteisiin ja antautua työnimoon. Kommenteissa tuli ilmi myös huoli siitä, että Leader-ryhmät ovat kehittämistoiminnassaan hyvin eri tasoilla, joten ryhmien kehittämisotetta tulisi vahvistaa ja lisätä tavoitteellisuutta. Lisäksi kommenteissa otettiin kantaa siihen, että yritys- ja yhteisökehittämisen tulisi kohdata paremmin. Vastauksissa toivottiin myös, että viestintäresursseja ja koulutuksia pitäisi lisätä. Eräs vastaaja näki, että alueverkoston mahdollinen ”virallistaminen” voisi hankaloittaa toimintaa.

## 5.4 Kaakkois-Suomi

### 5.4.1 Taustatietoja vastaajista

Kaakkois-Suomen alueverkostotoimijat edustivat kaikista vastaajista 9 % ja tämä tarkoittaa sitä, että 11 henkilöä osallistui kyseiseltä alueelta tutkimukseen. Vastaajajoukko koostui erittäin voimakkaasti naisista, sillä naisia oli vastaajista peräti 90,91 % ja miehiä vain 9,09 %. Tutkimuksen kaikkien vastaajien osalta naisia oli 63,1 % vastaajista ja miehiä 36,9 %. Kaakkois-Suomen alueverkoston vastaajien ikäjakauma painottui vahvasti 51–62-vuotiaisiin, joita oli kaikista aluevastaajista 45,45 % sekä 41–50-vuotiaisiin, joita oli vastaajista 36,36 %. Loput vastaajat sijoittuivat iältään alle 30-vuotiaisiin, joita oli 9,09 % sekä 30–40-vuotiaisiin, joita oli myös 9,09 % vastaajista.



Kaakkois-Suomen vastaajarakenteessa oli huomattavan vähän ylemmän korkeasteen suorittaneita, sillä heitä oli vain 27,27 %, kun koko havaintojoukossa vastaava luku oli jopa 46,72 %. Kaakkois-Suomen vastaajista oli merkittävästi enemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneita (36,36 %), kun verrattaessa kaikkien vastaajien keskuudessa samaan koulutustaustaan (22,13 %). Huomion arvoista oli myös se, että aluetoimijoista peräti 9,09 % oli koulutustaustana lukio.

Alla olevasta taulukosta käy ilmi alueverkoston vastaajien organisaatio ja asema. Vastaajaryhmä oli vahvasti kulminoitunut Leader-ryhmäläisiin, jotka edustivat vastaajista 63,63 %. Tämän lisäksi vastaajat muodostuivat maakuntaliiton toimijoista, joita oli 18,18 % sekä ELY-keskuksen toimijoista sekä alueverkoston muista toimijoista, joita molempia oli vastaajista 9,09 %. Verrattaessa koko vastaajaryhmään voidaan todeta, että Kaakkois-Suomen verkoston edustajat olivat jakautuneet huomattavasti jyrkemmin eri vastaajaryhmiin kuin kaikkien alueverkostojen yhteenvedossa. Tosin sama ilmiö oli havaittavissa valtaosassa alueverkostoita.



#### 5.4.2 Alueverkoston tärkeimmät toimijatahot

Kaakkois-Suomen verkoston vastaajat nostivat verkoston tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi Leader-ryhmät. Toiseksi tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi määriteltiin kunnat sekä yhteistoiminta-alueet. Jaetulla kolmannella sijalla tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi vastaajat kertoivat myös Leader-ryhmään. Kaikkien tutkimukseen vastanneiden mielestä tärkein oman alueverkoston sisäinen toimija on Leader-ryhmät, toiseksi ja kolmanneksi tärkeimmiksi muodostui kunnat sekä yhteistoiminta-alueet.



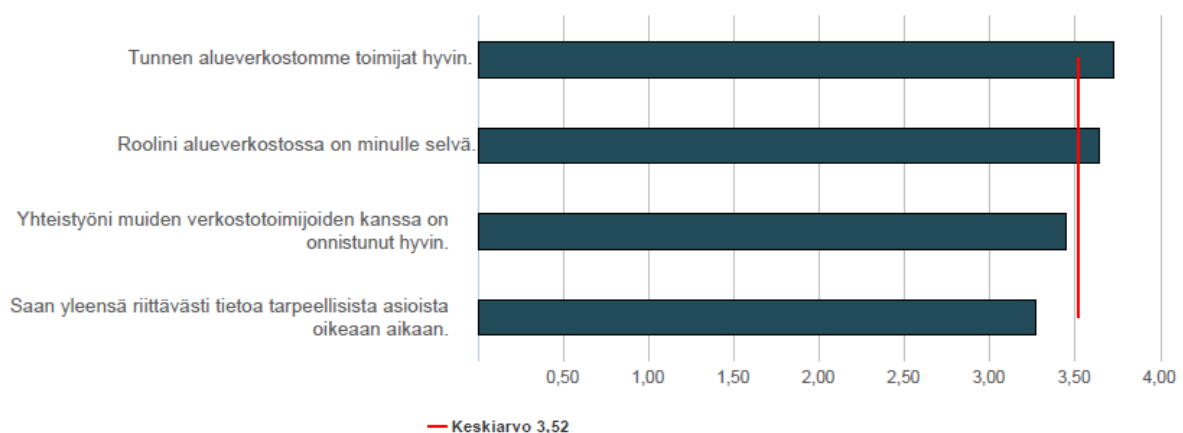
### 5.4.3 Verkoston avainhenkilöt

Kysyttäessä vastaajilta verkoston avainhenkilöä seitsemästä vastaajasta kukaan ei nimennyt nimeltä ketään avainhenkilöksi, joka oli poikkeuksellista verrattaessa muiden alueverkostojen vastauksiin. Sen sijaan vastaukset olivat hyvinkin verkostomaiseen työskentelyyn sopivia, kuten alla olevista vastauksista voidaan päätellä. Kuitenkin Leader-ryhmien toiminnanjohtajat valittiin useimmiten avainhenkilöksi.

Mielestäni tämä henkilö on:
Ei ole selvää yhtä henkilöä, mielestäni verkostomme avainhenkilöt ovat Leader-ryhmien toiminnanjohtajat
meistä jokainen
Ei ole yksittäistä nimeä vaan jokainen hoitaa oman alueensa riippuen onko kyseessä yleishyödylliset asiat vai yritystuot.
Leader-yhdistyksen pj (jos on aktiivinen, heidänkin resurssitilanteensa ym. vaihtelee
ELY-keskuksen maaseutu- ja energiayksikön päällikkö
kylien aktiivit, ei ole yhtä avainhenkilöä
Puheenjohtaja

### 5.4.4 Tunteminen ja kommunikaatio

Alla olevasta taulukosta voitane todeta, että aluetoimijoiden keskinäinen tunteminen sekä tiedonsaanti ovat keskimäärin kohtalaisella tasolla. Kaikkien väitteiden keskiarvo oli 3,52, kun koko tutkimuksen havaintojoukon keskiarvo oli 3,9. Verkostotoimijoiden keskinäinen tunteminen on hyvin tärkeää ja tätä seikkaa pitäisi Kaakkois-Suomessa kehittää vastausten valossa. Vastaajat ovat keskimäärin jokseenkin samaan mieltä siitä, että heidän oma roolinsa alueverkostossa on selvä (54,55 %) ja 18,18 % vastaajista oli sitä mieltä, että heidän roolinsa verkostossa on heille täysin selvä.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä tulos

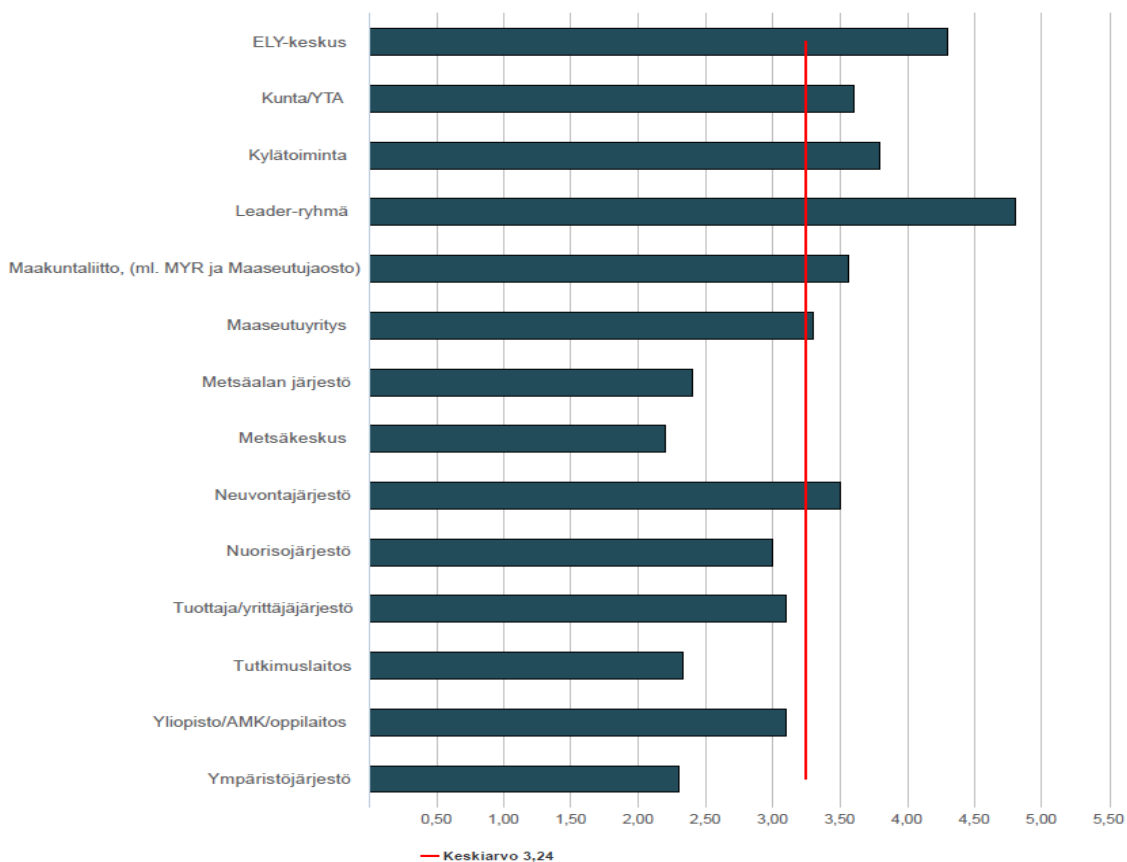


### 5.4.5 Toteutunut verkostoyhteistyö

Tutkimuksessa lähestyttiin toteutunutta verkostoyhteistyötä kahdella kysymyksellä.

Ensimmäisessä kysymyksessä tiedusteltiin, että kuinka usein vastaaja oli ollut

verkostoyhteistyössä erinäisten toimijatahojen kanssa verkostoyhteistyössä viimeisen kolmen vuoden aikana. Alueverkoston vastaajien havaintoaineistoa tarkastellessa voidaan todeta, että keskimäärin Kaakkois-Suomen verkostotoimijat ovat tehneet aavistuksen vähemmän verkostoyhteistyötä (ka 3,24) kuin keskimäärin kaikki kyselyyn vastanneet (3,39). Alueverkoston vastausten perusteella Leader-ryhmien kanssa tehtiin eniten yhteistyötä keskiarvon mukaan lähemmäs kerran viikossa. Peräti 40 % vastaajista kertoi tekevänsä verkostoyhteistyötä Leader-ryhmien kanssa jopa päivittäin. Toiseksi eniten tehtiin verkostoyhteistyötä ELY-keskuksen kanssa keskiarvon ollessa 4,3. Jopa 30 % vastaajista kertoi tekevänsä verkostoyhteistyötä ELY-keskuksen kanssa viikoittain. Kolmanneksi eniten tehtiin yhteistyötä kylätoiminnan kanssa keskiarvon ollessa 3,8, mutta vain 20 % vastaajista kertoi yhteistyön olevan viikoittaista. Vähiten verkostoyhteistyötä oli tehty Metsäkeskuksen kanssa keskiarvon ollessa 2,2 sekä ympäristöjärjestön kanssa keskiarvon ollessa 2,3).

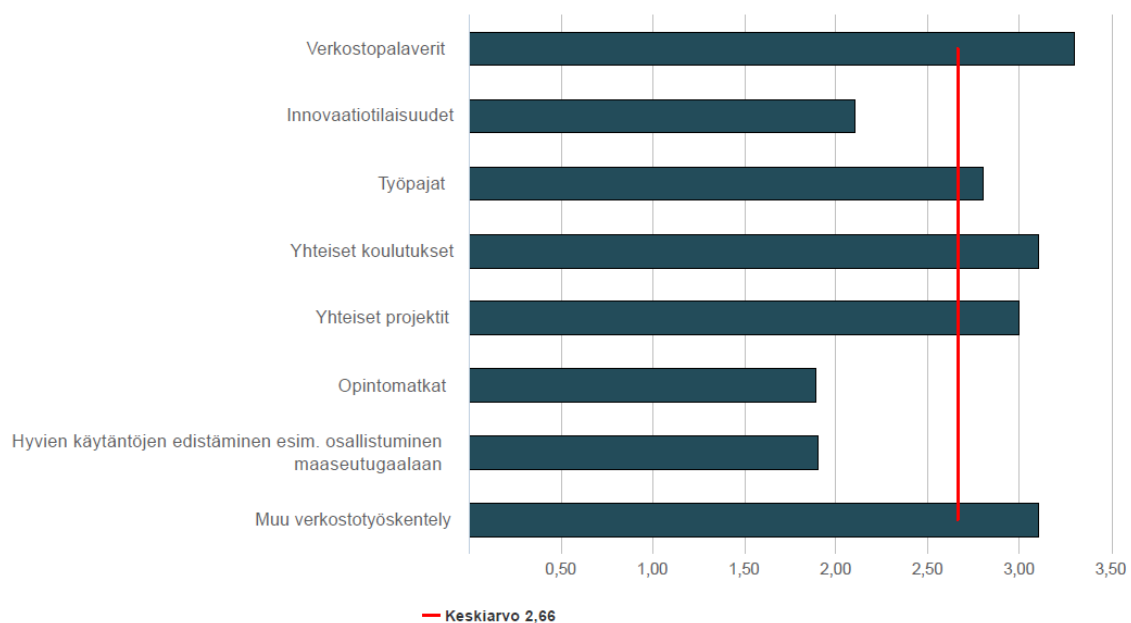


Kuvion selitteet: 1=harvemmin kuin kerran vuodessa, 2=vuosittain, 3=puolivuosittain, 4=kuukausittain, 5=viikoittain, 6=päivittäin



Toinen kysymys taas pyrki selvittämään sitä, kuinka usein vastaaja oli osallistunut tiettyihin verkostotyöskentelyjen muotoihin viimeisen kolmen vuoden aikana. Kokonaisuutta tarkastellen voidaan huomata, että kaakkoissuomalaiset olivat vastausten mukaan osallistuneet kaikkien verkostotyöskentelyjen muotoihin (ka 2,66) lähes yhtä tiiviisti kuin koko kyselyn havaintojoukko (ka 2,74). Alueverkoston toimijat olivat osallistuneet selkeästi eniten verkostopalaveriin (ka 3,3), toiseksi eniten yhteisiin koulutuksiin sekä muuhun verkostotyöskentelyyn molempien keskiarvojen ollessa 3,1. Kolmanneksi eniten oli osallistuttu yhteisiin projekteihin keskiarvon ollessa 3.

Epäsuosituimpia verkostotyöskentelyn muotoja Kaakkois-Suomessa olivat selkeästi hyvien käytäntöjen edistäminen (ka 1,9) sekä opintomatkat (ka 1,89). Vastaajat olivat kuitenkin huonoista keskiarvoista huolimatta osallistuneet sekä hyvien käytäntöjen edistämiseen että opintomatkoihin hienoisesti useammin kuin koko havaintojoukko, jossa ensiksi mainitun keskiarvo oli vain 1,76 ja opintomatkojen kohdallakin vain 1,87. Verkostoitumisen kannalta olisi suositeltavaa, että toimijat voisivat osallistua useammin erilaisiin verkostoitumistapahtumiin.

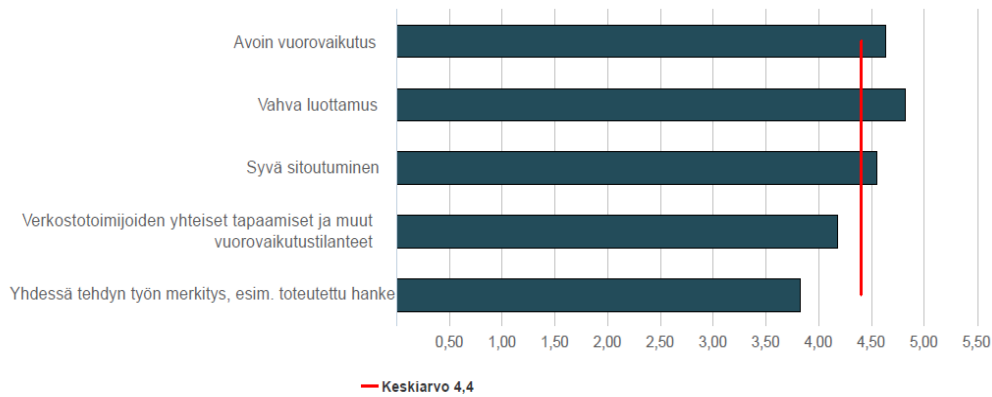


Kuvion selitteet: 1=harvemmin kuin kerran vuodessa, 2=vuosittain, 3=puolivuosittain, 4=kuukausittain, 5=viikoittain, 6=päivittäin



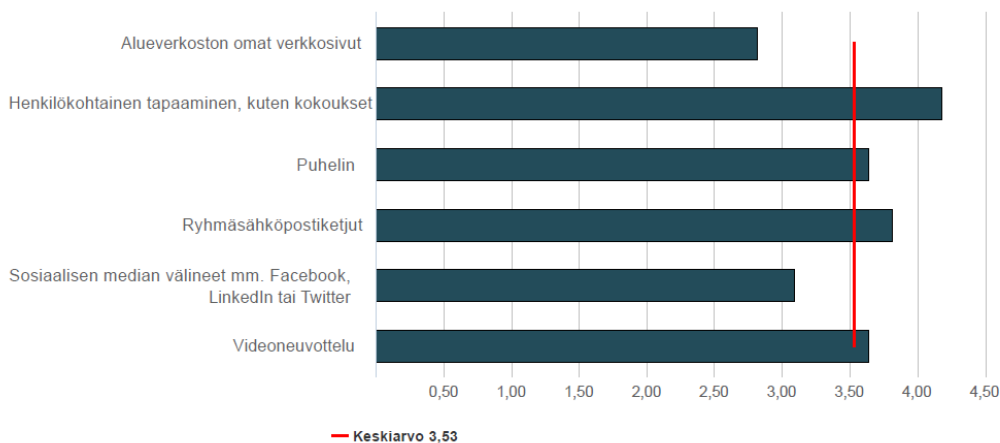
### 5.4.6 Toimiva verkostotyöskentely

Tutkimuksessa haluttiin selvittää sitä, että miten aluetoimijat suhtautuvat yleisesti verkostotoimintaan liittyviin avainasioihin. Kaakkois-Suomen vastaajat antoivat suurimman merkityksen vahvalle luottamukselle (ka 4,82), toiseksi suurimman merkityksen sai avoin vuorovaikutus (ka 4,64) ja kolmanneksi suurimman merkityksen sai syvä sitoutuminen (ka 4,55). Yhdessä tehdyn työn merkitys arvioitiin selkeästi vähäisemmäksi kuin muiden kysytyjen asioiden ja sen keskiarvo oli vain 3,82.



Kuvion selitteet: 1=ei lainkaan merkitystä, 2=vähäinen merkitys, 3=kohtalainen merkitys, 4= suuri merkitys, 5= erittäin suuri merkitys

Tutkimuksessa pyydettiin vastaajia arvioimaan erilaisia viestintäkeinoja. Kaakkois-Suomen vastaajat pitivät selkeästi tärkeimpänä viestintäkeinona henkilökohtaisia tapaamisia (ka 4,18), kun koko havaintojoukon vastaava keskiarvo oli jopa 4,39. Kaakkoissuomalaiset pitivät alueverkoston omia verkkosivuja vähiten tärkeimpänä viestintäkeinona keskiarvon ollessa vain 2,82, kun koko tutkimuksen havaintoaineiston vastaava keskiarvo oli 3,13.



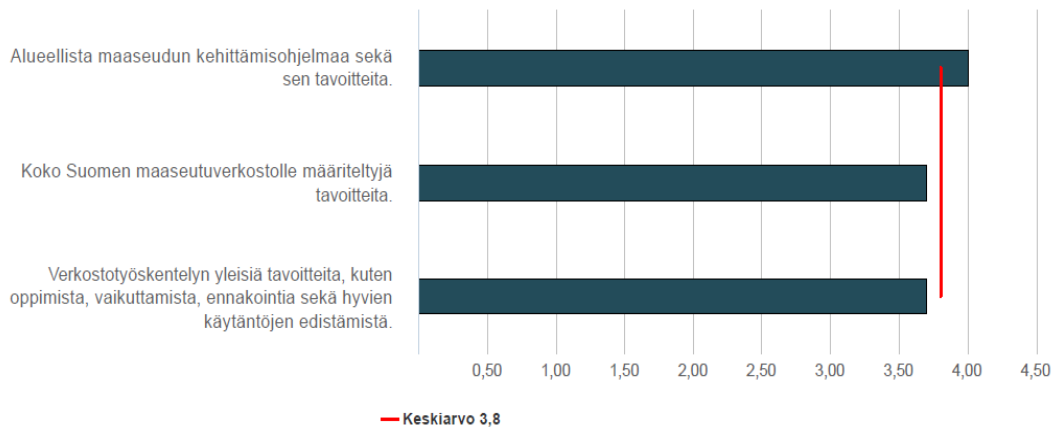




Kuvion selitteet: 1=ei lainkaan merkitystä, 2=vähäinen merkitys, 3=kohtalainen merkitys, 4= suuri merkitys, 5= erittäin suuri merkitys

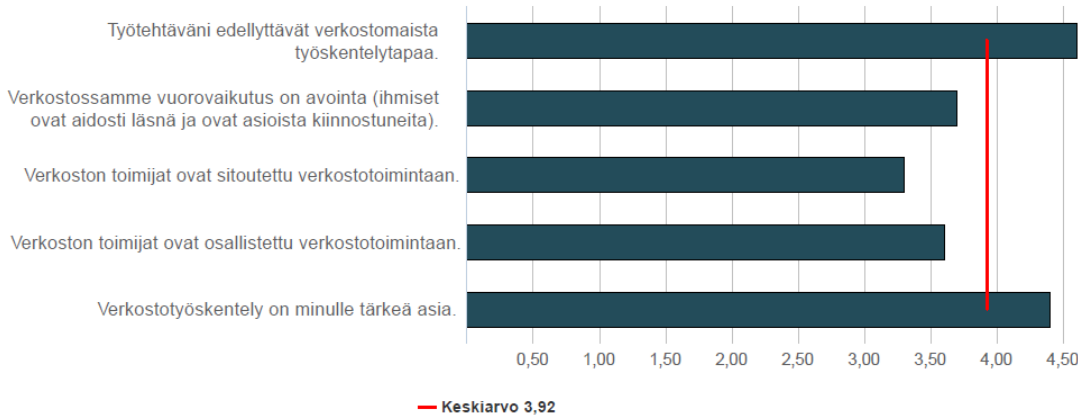
#### 5.4.7 Verkostotoimijoiden sitoutuneisuus sekä toiminnan dialogisuus

Alueverkoston tavoitteiksi voitaneen määritellä alueellisen maaseudun kehittämissohjelman tavoitteiden, koko maaseutuverkoston tavoitteiden sekä verkostotyöskentelyn yleisten tavoitteiden edistäminen. Kaakkois-Suomen vastaajat ovat selkeästi heikommin sitoutuneita edellä mainittuihin tavoitteisiin kuin muu havaintojoukko keskimäärin. Vahvimmin kaakkoissuomalaiset vastaajat olivat sitoutuneet alueelliseen maaseudun kehittämissohjelmaan sekä sen tavoitteisiin (ka 4,0). Vähiten sitoutuneita oltiin koko Suomen maaseutuverkoston tavoitteisiin (ka 3,7) sekä verkostotyöskentelyn yleisiin tavoitteisiin (ka 3,7).



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä.

Peräti 60 % alueverkostotoimijoista oli täysin samaan mieltä siitä, että heidän työtehtävänsä edellyttää verkostomaista työskentelytapaa, keskiarvon ollessa 4,6. Suurin osa (70 %) oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että vuorovaikutus on avointa verkostossa. Alimman keskiarvon eli 3,3 oli vastaajien keskuudessa saanut väite, jossa kerrottiin, että verkoston toimijat ovat sitoutettu verkostotoimintaan. Verkostotoimintaa pidettiin yleisesti tärkeänä vastaajien keskuudessa keskiarvon ollessa 4,4 ja jopa 50 % vastaajista koki, että verkostotyöskentely on henkilökohtaisesti tärkeä asia.



Kuvio XX. Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4=Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

#### 5.4.8 Luottamus

Luottamuksen merkitystä ei voi liikaa korostaa verkostotoiminnassa. Vastaajista kukaan ei ollut täysin samaan mieltä väitteen kanssa, että alueverkostossa erilaisuus hyväksytään ja nähdään voimavarana. Mutta 50 % vastaajista oli jokseenkin sitä mieltä, että erilaisuus hyväksytään ja nähdään voimavarana. Kukaan vastaajista ei ollut väitteen kanssa täysin eri mieltä tai jokseenkin eri mieltä. Vastaajista peräti 50 % ei osannut kertoa näkemystään siitä, että hyväksytäänkö alueverkostossa erilaisuus ja nähdäänkö se voimavarana. Kaakkois-Suomen vastaajista kukaan ei ollut täysin tai jokseenkin sitä mieltä, että luottamus on asetettu verkostotoiminnan tavoitteeksi. Päinvastoin 40 % vastaajista oli väitteen kanssa jokseenkin eri mieltä ja 10 % oli väitteen kanssa täysin eri mieltä. Väitteen keskiarvoksi muodostui vain 2,4, joka on huomattavasti heikompi tulos kuin koko tutkimuksen havaintojoukossa, jossa väitteen keskiarvo oli 3,14.

Kaakkoissuomalaisista vastaajista vain 10 % oli täysin sama mieltä siitä, että he kokivat olevansa tasavertaisia verkostotoimijoita. Vastaajista 60 % oli täysin eri mieltä siitä, että verkostossa olisi tehty palautekyselyitä luottamusasioista ja näin seurattu luottamuksen tilannetta ja kehitystä verkostossa.

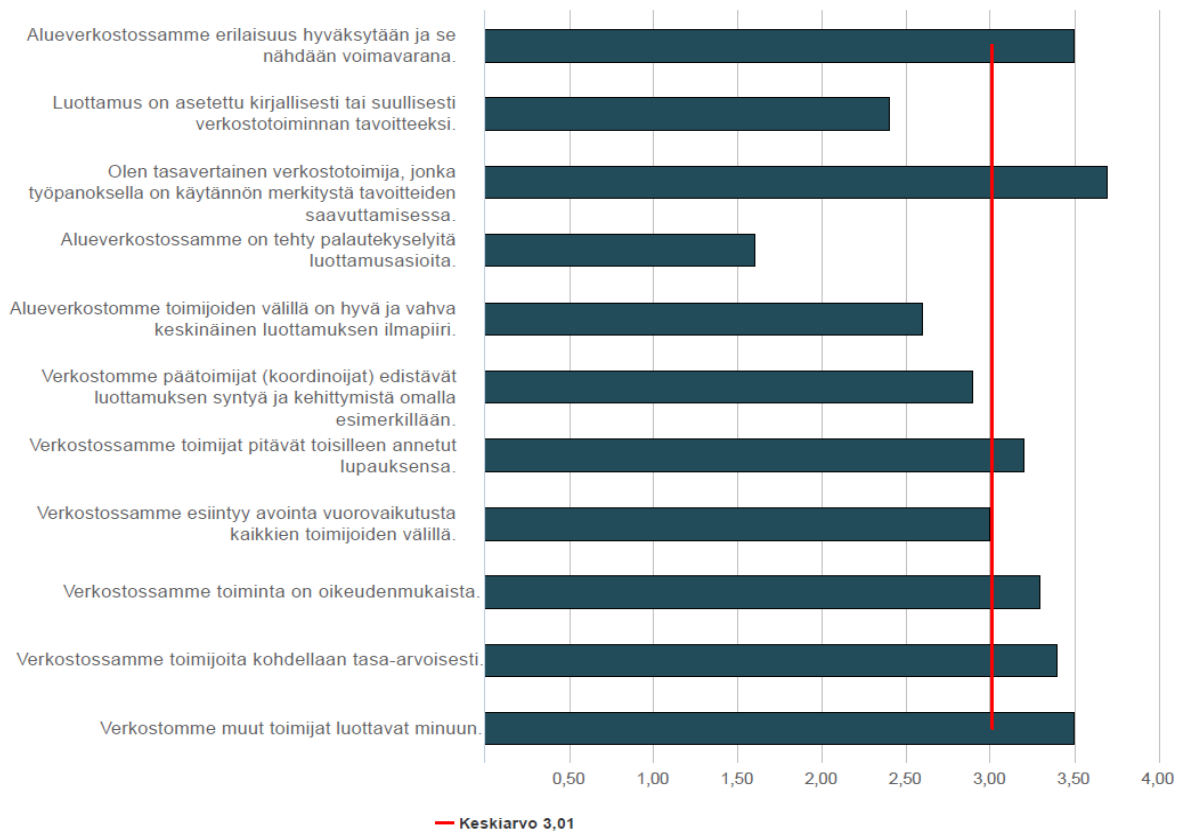
Vastaajista 40 % oli jokseenkin eri mieltä, että alueverkoston toimijoiden välillä on hyvä ja vahva keskinäisen luottamuksen ilmapiiri ja tämän lisäksi jopa 10 % vastaajista ilmoitti, että he olivat väitteen kanssa täysin eri mieltä. Kukaan vastaajista ei ollut väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Vastausten valossa näyttäisi siltä, että Kaakkois-Suomessa tulisi paneutua luottamusasioihin ja syventää luottamussuhteita.

Kukaan vastaajista ei ollut täysin samaa mieltä ja vain 20 % oli jokseenkin samaa mieltä, kun heiltä kysyttiin, että edistävätkö verkoston päätoimijat luottamuksen syntyä ja kehittymistä omalla toiminnallaan.



Jopa 30 % vastaajista oli kyseisen väitteen kanssa jokseenkin eri mieltä. Tulokset ovat erittäin negatiivisia ottaen huomion esimerkin merkityksen luottamuksen synnyttämisessä ja vahvistamisessa.

Kukaan vastaajista ei ollut täysin samaa mieltä väitteen kanssa, että verkostotoiminta on oikeudenmukaista, mutta onneksi 50 % oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Peräti 60 % vastaajista ei osannut sanoa, että luottavatko muut toimijat vastaajaan, mutta 30 % vastaajista oli jokseenkin sitä mieltä, että muut toimijat luottavat vastaajaan.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

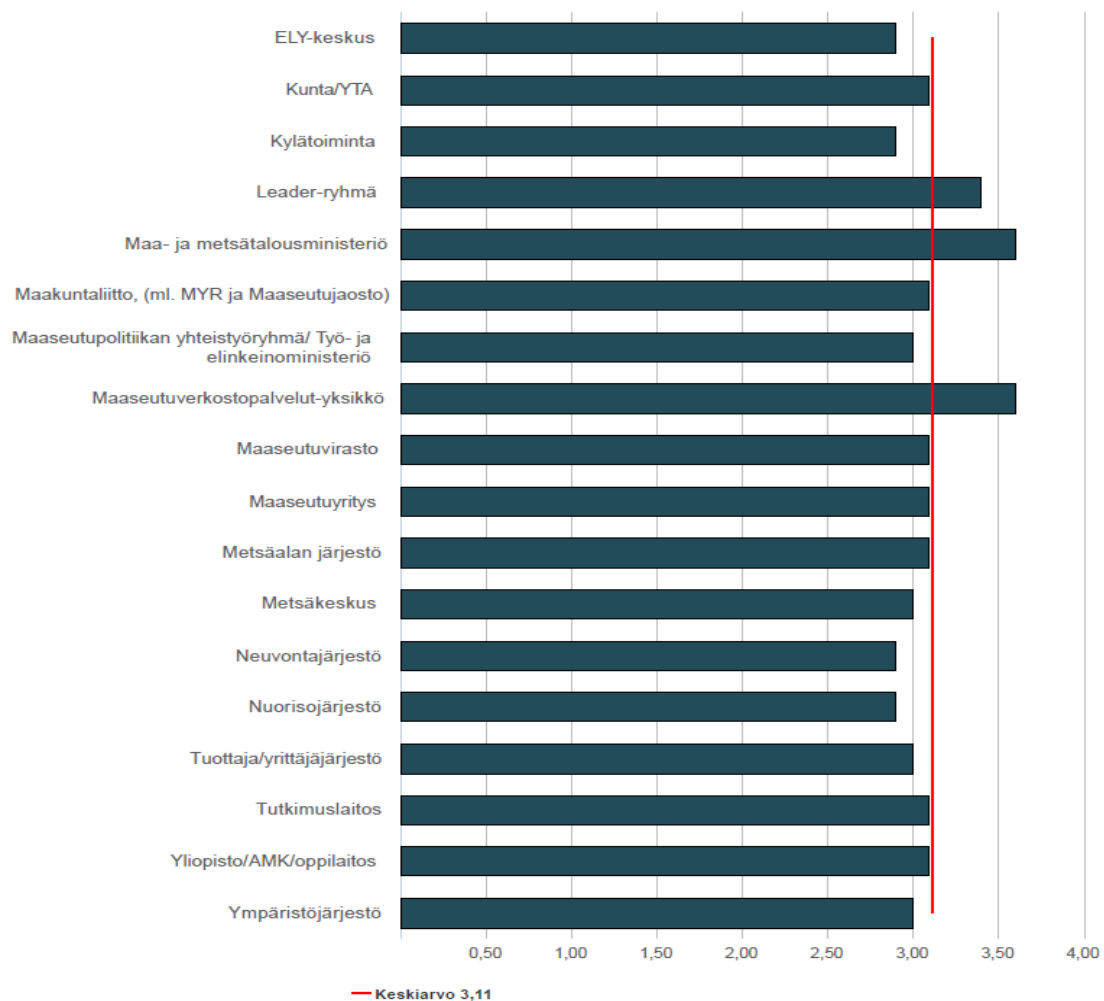
### Luottamus verkostoyhteistyötahoihin

Verrattaessa Kaakkois-Suomen havaintojoukkoa koko tutkimuksen havaintojoukkoon, niin voidaan todeta, että kaakkoissuomalaiset luottavat kaikkiin toimijoihin aavistuksen verran enemmän kuin koko tutkimuksen havaintojoukko. Koko havaintojoukon luottamuksen keskiarvo kaikkiin verkostokumppaneihin oli 2,96 ja Kaakkois-Suomen havaintojoukon luottamuksen keskiarvo kaikkiin verkostokumppaneihin oli 3,11.



Kaakkois-Suomen toimijoiden luottamussuhteiden vahvuus poikkesi aika lailla koko tutkimuksen havaintojoukosta. Alueverkoston kohdalla vahvimmin luotettiin Maa- ja metsätalousministeriöön (ka 3,6) sekä maaseutuverkostopalvelut-yksikköön, toiseksi eniten luotettiin Leader-ryhmiin (ka 3,4).

Vähiten aluetoimijat luottivat vastausten mukaan neuvonta- ja nuorisojärjestöihin sekä ELY-keskukseen ja kylätoimintaan, joiden kaikkien keskiarvo oli 2,9.



Kuvion selitteet: 1=en luota missään tilanteessa, 2=luotan joissakin tilanteissa, 3=luotan useimmissa tilanteissa, 4=luotan jokaisessa tilanteessa

#### 5.4.9 Verkostotyön resurssit, yhteiset tavoitteet sekä toiminnan tulokset

Kukaan kaakkoissuomalaisista ei ollut täysin samaa mieltä siitä, että alueverkoston toimijoilla on yhteinen näkemys oman verkoston tavoitteista. Sen sijaan 40 % oli jokseenkin samaa mieltä kyseisen väitteen kanssa.



Huolestuttaa oli se, ettei kukaan vastaajista ollut väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Vastaajista 30 % ei ollut kyseisen väitteen kanssa samaa eikä eri mieltä eri mieltä. Väitteen kanssa täysin tai jokseenkin eri mieltä oli 30 % vastaajista, mikä on aika suuri luku kyseiseen väitteeseen.

Vastaajien osallistumista tavoitteiden laadintaan pyrittiin selvittämään kysymällä, että oliko vastaaja osallistunut alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman työstämiseen. Valmiin suunnitelman tavoitteiden toteuttaminen voitaneen nähdä olevan yksi keskeisistä alueverkoston tavoitteista. Vain 20 % vastaajista oli osallistunut kyseiseen työhön, mutta väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä oli 50 % vastaajista. Väitteen kanssa täysin eri mieltä oli 10 %. Osallisuudessa olisi siis parannettavaa vastausten perusteella.

Vastaajille esitettiin väite, että oma alueverkosto on toiminut tehokkaasti maaseutuohjelmaan liittyvässä työssä ja tästä väitteestä vain 10 % oli väitteen kanssa täysin samaa mieltä ja jopa 70 % ei ollut väitteen kanssa samaa eikä mieltä. Vastaajista peräti 50 % oli joko täysin samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että he tiesivät alueverkoston pitkän ajan tavoitteista. Vastaajilta kysyttiin myös verkostotyöhön käytettävissä olevista resursseista. Vastaajat arvioivat keskiarvon 3,1 mukaan, että alueverkostolla on riittävät resurssit, jotta tavoitteet voidaan saavuttaa. Kuitenkin samaan kysymykseen vastaajista jopa 70 % oli kertonut, ettei ole väitteen kanssa samaa, eikä eri mieltä. Edellä läpi käydyt väitteet ja vastaukset luovat sen kuvan, että vastaajat eivät oikein tunne omaa alueverkostoa ja sen toimijatapoja. Olisi mielenkiintoista selvittää kyseistä asiaa lisää.

Vastaajilta kysyttiin myös henkilökohtaisista aika- ja muista resursseista ja vastauksien keskiarvo oli vain 2,2. Kun vastaajat arvioivat omia resursseja, niin kukaan ei ollut täysin sitä mieltä, että omat resurssit ovat riittäviä ja vain 10 % vastaajista oli jokseenkin sitä mieltä, että resurssit olivat riittävät. Vastanneista 50 % oli jokseenkin eri mieltä, että henkilökohtaiset resurssit olisivat riittäviä ja 10 % vastanneista oli täysin eri mieltä siitä, että resurssit olivat riittäviä.

Vastaajat suhtautuivat keskimäärin suhteellisen negatiivisesti verkostotyön antiin, kun verrataan tuloksia koko tutkimuksen havaintojoukkoon.. Vastaajista kukaan ei ollut täysin samaa mieltä siitä, että verkosto uskaltaa kokeilla uusia ja erilaisia yhteistyömenetelmiä ja vain 10 % oli jokseenkin sitä mieltä, että näin olisi. Asiantuntijuuden jakaminen ei ollut yhdenkään vastaajan mielestä tuloksellista ja vain 20 % vastaajista oli sitä mieltä, että oli kyseisen väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Alueverkoston eri sidosryhmien



välinen yhteistyö on jokseenkin lisääntynyt 50 % vastaajien mielestä. Edellä mainitut havainnot herättävät ajatuksen, että kyseisiä asioita olisi kehitettävä alueverkostossa.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

Vastaajat ovat pääsääntöisesti jokseenkin samaa mieltä (40 %) tai he eivät osanneet sanoa sitä, että olivatko he kokeneet verkostotyöskentelyssä toistuvasti myönteisiä oppimiskokemuksia. Ammatillisesti 60 % oli jokseenkin hyötynyt verkostotoiminnasta. Kukaan vastaajista ei ollut täysin sitä mieltä, että vastaaja koki olevansa alueverkostonsa aktiivinen jäsen. Kuitenkin 70 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä kyseisen väitteen kanssa.

Pyrimme selvittämään, sitä kuinka epähierarkkisia alueverkostot ovat. Huolestuttavaa oli, että vastaajista 70 % vastaajista jokseenkin samaa mieltä siitä, että verkostossa on muutamia henkilöitä, joiden asema on korostunut verkostotoiminnassa. Tämän lisäksi peräti 10 % vastaajista oli samaa mieltä väitteen kanssa. Verkostotyöskentelyn lähtökohta tulisi olla, että verkostotoimijoiden tasa-arvoisuus.

Vastaajista suuri osa eli 33,33 % olivat jokseenkin eri mieltä siitä, että verkostossa suoritetaan silloin tällöin palautekyselyitä, joiden pohjalta toimintaa pyritään kehittämään. Verkostotyöskentelyssä vuorovaikutus on tärkeää, ja palautteenantamisen olisi hyvä olla osa tätä vuorovaikutustapahtumaan.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

#### 5.4.10 Alueverkoston vahvuudet ja kehittämiskohteet

##### Alueverkoston vahvuudet

Kaakkois-Suomesta tutkimukseen vastasi peräti 11 verkostotoimijaa, joista verkoston vahvuuksia kysyttäessä vastasi 5 henkilöä eli 45,5 % alueen vastaajista. Tämän lisäksi tuli yksi vastauskommentti, joka ei koskenut kysymystä. Kaakkois-Suomen alueverkoston suurimmaksi vahvuudeksi nousi vastausten perusteella toimijoiden keskinäinen tunteminen sekä yhteistyö ja sen muodon. Esimerkiksi yksi vastaaja oli kommentoinut vahvuudeksi sen, että toimijoiden kirjo on moninainen ja alueverkostossa on yhteistyöhalukkuutta. Eräs toimija näki vahvuutena sen, että toimintaa on erilaisissa ryhmissä eli mahdollisesti vastaaja näkee, että tällöin työskentely voi olla tehokkaampaa ja toimijoiden keskinäinen tunteminen helpottuu. Vahvuutena nähtiin myös se, että kun tunnetaan muita verkostotoimijoita, niin tiedonkulku tehostuu. Vahvuutena koettiin myös maakunnan fyysinen sijainti lähellä Venäjää, joka tuo tiettyjä etuja. Vahvuutena koettiin myös vahva paikallistuntemus, joka tietenkin on luontainen osa aluekehittämistä. Surullista oli, että eräs vastaaja näki alueverkoston vahvuudet toivottomasti, sillä hän oli vastannut vahvuuksia kysyttäessä yksinkertaisesti, että ”Ei mitään”. Olisi mielenkiintoista tietää, mistä näin pessimistinen näkemys omasta alueverkostosta johtuu.



Onko kyse jostakin henkilökohtaisesta pettymyksestä tai toimimattomista henkilökemioista vai onko verkostossa mahdollisesti laajempaakin pahoinvointia.

### **Alueverkoston muutos- ja kehityskohteet**

Kaakkois-Suomesta tutkimukseen vastasi peräti 11 verkostotoimijaa, joista verkoston muutos- ja kehityskohteita kysyttäessä vastasi 5 henkilöä eli 45,5 % alueen vastaajista. Kaakkois-Suomen aluetoimijat näkivät laajoja kehittämiskohteita, jotka ovat merkittävä osa onnistunutta verkostotoimintaa. Eräs vastaaja toi esiin selvän kehittämissidean, jonka mukaan toiminta pitäisi olla tavoitteellisempaa paremmin organisoitua. Lisäksi vastaaja oli vielä kertonut, että tällä hetkellä toiminta on ajoittaista ja hajanaista ja hän toivoikin parempaa alueverkostoa kokonaisuudessaan. Eräessä vastauksessa toivottiin myös, että kannustamista ja palkitsemista kehitettäisiin. Yksi vastaaja oli toivonut, että alueen vahvuuksia tuotaisiin paremmin esiin ja niitä hyödynnettäisiin verkostotyöskentelyssä. Vastauksissa toivottiin myös avoimuuden lisäämistä sekä rohkeutta kokeilla uusia toimintatapoja, mutta myös sitä, että kaikki osaisivat omaksua verkostomaisen työskentelytavan. Eräs vastaaja toivoi, että ELY-keskuksen eräiden virkamiehen työskentelyasennetta voitaisiin yrittää muuttaa esimerkiksi positiivisella palautteella. Näyttäisi siltä, että avoimien kommenttien perusteella Kaakkois-Suomen alueverkostossa on paljon kehitettävää ainakin näiden vastaajien kokemusten kohdalla.

## **5.1 Kainuu**

### **5.1.1 Taustatietoja vastaajista**

Kainuun alueverkostotoimijat edustivat kaikista vastaajista vain 4,1 % ja tämä tarkoittaa sitä, että vain viisi henkilöä osallistui kyseiseltä alueelta tutkimukseen. Vastaajajoukko koostui voimakkaammin naisista ja heitä oli vastaajista 60 % ja miehiä 40 %. Tutkimuksen kaikkien vastaajien osalta naisia oli 63,1 % vastaajista ja miehiä 36,9 %. Kainuun alueverkoston vastaajien ikäjakauma painottui poikkeuksellisen vahvasti 51–62-vuotiaisiin, joita oli kaikista aluevastaajista huikeat 80 %. Loput vastaajat sijoittuivat iältään 63–68-vuotiaisiin, joita oli 20 %. Kainuun vastaajien ikärakenne painottui poikkeuksellisen vahvasti myöhäiskeski-ikäisiin ja senioreihin.

Kainuun vastaajien koulutustausta oli hyvin erilainen, kun sitä vertaa koko tutkimuksen havaintojoukkoon. Ylemmää keski-asteen ammattitutkinnon suorittaneita oli peräti 60 % vastaajista, kun koko tutkimuksen havaintojoukon vastaava luku oli vain 18,03 %, ammattikorkeakoulutautaisia vastaajia ei ollut lainkaan ja ylemmän korkeasteen suorittaneita oli vain 20 %, kun vastaava luku oli koko tutkimuksen





havaintojoukossa jopa 46,72 %. Alla olevasta kuviosta käy ilmi alueverkoston vastaajien organisaatio ja asema. Vastaajaryhmä oli vahvasti kulminoitunut Leader-ryhmäläisiin, jotka edustivat vastaajista 60 % ja ELY-keskuksen toimijoita oli vastaajista 20 % ja alueverkoston muita toimijoita oli vastaajista 20 %.



### 5.1.2 Alueverkoston tärkeimmät toimijatahot

Kainuun verkoston vastaajat nostivat verkoston tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi ELY-keskuksen. Toiseksi tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi määriteltiin maakuntaliitto mukaan lukien MYR ja maaseutujaosto. Kolmannella sijalla tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi vastaajat kertoivat Leader-ryhmän. Kaikkien tutkimukseen vastanneiden mielestä tärkein oman alueverkoston sisäinen toimija on Leader-ryhmät, toiseksi ja kolmanneksi tärkeimmiksi muodostui kunnat sekä yhteistoiminta-alueet.

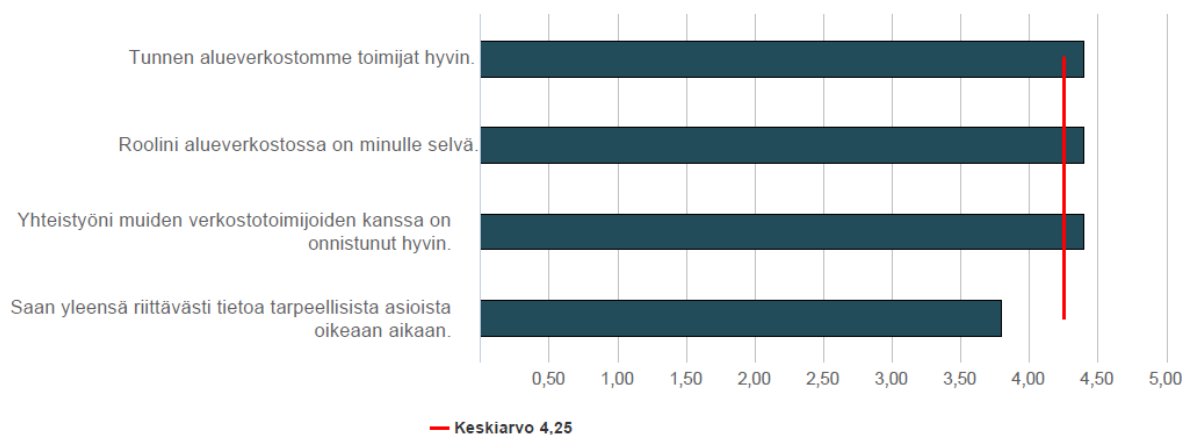
### 5.1.3 Verkoston avainhenkilöt

Kysyttäessä vastaajilta verkoston avainhenkilöä neljästä vastaajasta kukaan ei ollut ilmoittanut avainhenkilöksi yksittäistä ihmisen ilman asemaa. Sen sijaan vastaukset olivat seuraavat: ”toiminnanjohtaja”, ”Maaseutu- ja energiayksikön päällikkö”, ”Maakuntajohtaja” sekä ”kuntien elinkeinoasiamiehet tai vastaavat”. Vastaukset olivat muihin alueverkostoihin nähden melko laaja-alaisia.



### 5.1.4 Tunteminen ja kommunikaatio

Kuten alla olevasta taulukosta voidaan huomata, niin aluetoimijoiden keskinäinen tunteminen sekä tiedonsaanti ovat keskimäärin jo nyt hyvässä pisteessä. Vastaajista 40 % oli samaa mieltä siitä, että heidän oma roolinsa alueverkostossa on selvä ja tämän lisäksi jopa 60 % vastaajista oli edellä mainitun väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Vastaukset ovat rohkaisevia verkostotyöskentelyn kannalta. Pohdittaessa alla olevaa kokonaisuutta voidaan huomata myös, että Kainuun vastaajista yksikään vastaaja ei ole arvioinut tunnen alueverkostomme toimijat hyvin -väitteen kanssa jokseenkin tai täysin eri mieltä. Informaationkulku näyttää jokseenkin hyvältä, sillä peräti 80 % vastaajista oli jokseenkin sitä mieltä, että he saavat yleensä riittävästi tietoa tarpeellisista asioista oikeaan aikaan. Verkostotoimijoiden välinen yhteistyö oli myös hyvällä tolalla, kuten alla olevasta taulukosta ilmenee.



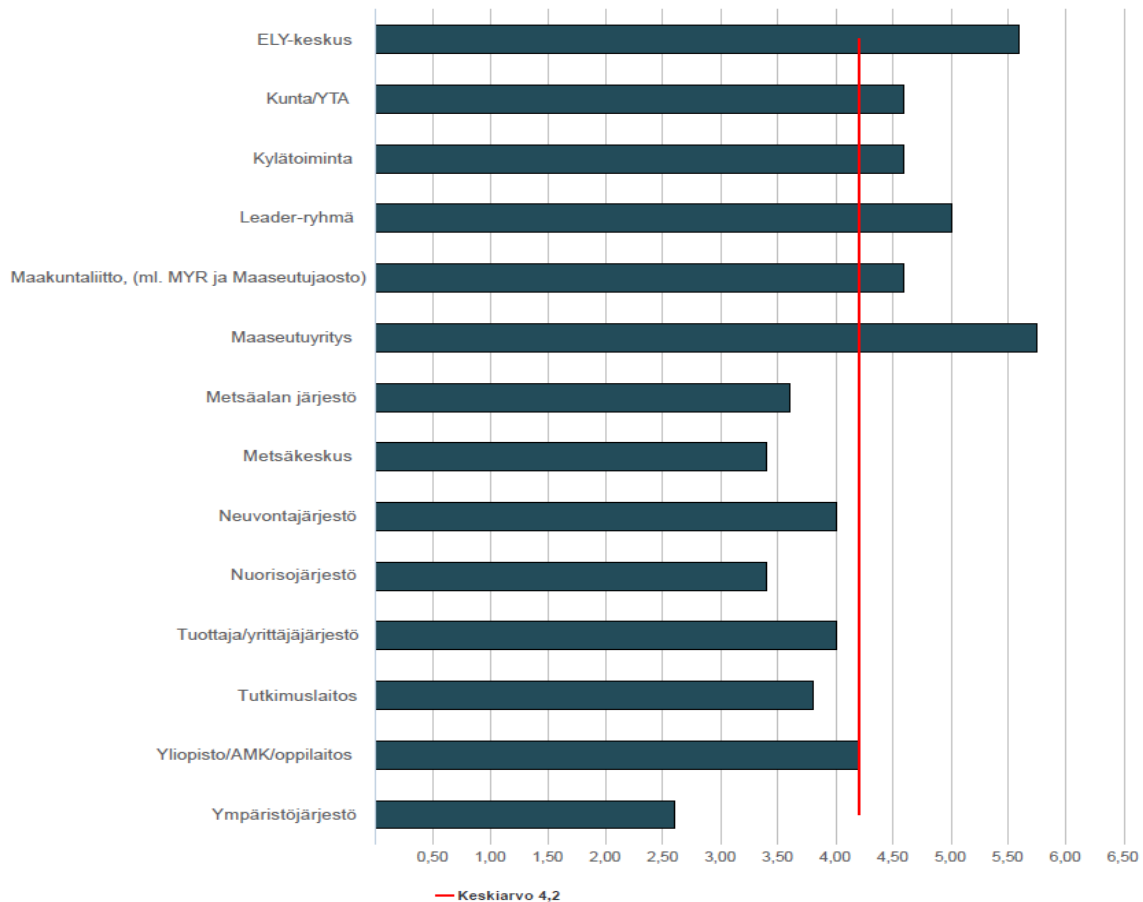
Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä tulos

### 5.1.5 Toteutunut verkostoyhteistyö

Verkostoyhteistyön laajuutta lähestyttiin kahdella kysymyksellä. Ensimmäisessä kysymyksessä tiedusteltiin, että kuinka usein vastaaja oli ollut verkostoyhteistyössä erinäisten toimijatahojen kanssa verkostoyhteistyössä viimeisen kolmen vuoden aikana. Alueverkoston vastaajien havaintoaineistoa tarkastellessa voidaan todeta, että keskimäärin Kainuun verkostotoimijat ovat tehneet voimakkaasti enemmän verkostoyhteistyötä (ka 4,2) kuin keskimäärin kaikki kyselyyn vastanneet (3,39). Alueverkoston vastausten perusteella maaseutuyritysten kanssa tehtiin eniten yhteistyötä keskiarvon 5,75 mukaan jopa useamman kerran viikossa. Peräti 75 % vastaajista kertoi tekevänsä verkostoyhteistyötä maaseutuyritysten kanssa jopa päivittäin. Toiseksi eniten tehtiin verkostoyhteistyötä ELY-keskuksen kanssa keskiarvon ollessa



5,6. Jopa 60 % vastaajista kertoi tekevänsä verkostoyhteistyötä ELY-keskuksen kanssa jopa päivittäin. Kolmanneksi eniten tehtiin yhteistyötä Leader-ryhmien kanssa keskiarvon ollessa 5 ja jopa 40 % vastaajista kertoi yhteistyötä olevan päivittäin. Vähiten verkostoyhteistyötä oli tehty ympäristöjärjestön kanssa (ka 2,6), nuorisojärjestön kanssa (ka 3,4) sekä metsäkeskuksen kanssa (ka 3,4). Kuitenkin vähiten yhteistyötä tehtyjen tahojen kanssa on ollut selkeästi aktiivisempaa yhteistyötä, jos Kainuun tuloksia verrataan koko tutkimuksen havaintojoukkoon.

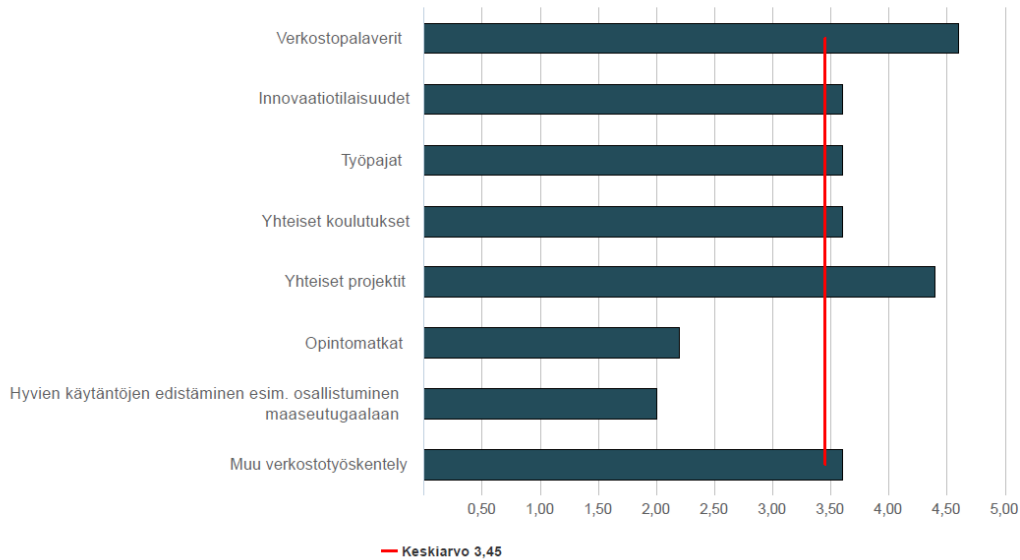


Kuvion selitteet: 1=harvemmin kuin kerran vuodessa, 2=vuosittain, 3=puolivuosittain, 4=kuukausittain, 5=viikoittain, 6=päivittäin

Toinen kysymys taas pyrki selvittämään sitä, kuinka usein vastaaja oli osallistunut tiettyihin verkostotyöskentelyjen muotoihin viimeisen kolmen vuoden aikana. Kokonaisuutta tarkastellen voidaan huomata, että kainuulaiset olivat vastausten mukaan osallistuneet kaikkien verkostotyöskentelyjen muotoihin (ka 3,45) merkittävästi tiheämmin kuin koko kyselyn havaintojoukko (ka 2,74). Alueverkoston toimijat olivat osallistuneet selkeästi eniten verkostopalavereihin (ka 4,56) sekä yhteisiin projekteihin (ka 4,4). Epäsuosituimpia verkostotyöskentelyn muotoja Kainuussa olivat selkeästi hyvien käytäntöjen edistäminen (ka 2) sekä opintomatkat (ka 2,2). Vastaajat olivat kuitenkin edellä mainituista keskiarvoista



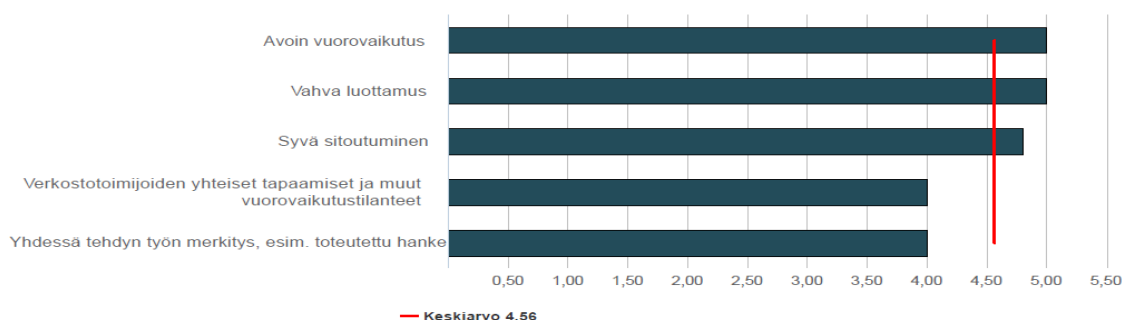
huolimatta osallistuneet sekä hyvien käytäntöjen edistämiseen että opintomatkoihin selkeästi useammin kuin koko tutkimuksen havaintojoukko, jossa ensiksi mainitun keskiarvo oli vain 1,76 ja opintomatkojen kohdallakin vain 1,87. Verkostoitumisen kannalta olisi suositeltavaa, että toimijat voisivat osallistua useammin erilaisiin verkostoitumistapahtumiin.



Kuvion selitteet: 1=harvemmin kuin kerran vuodessa, 2=vuosittain, 3=puolivuosittain, 4=kuukausittain, 5=viikoittain, 6=päivittäin

### 5.1.6 Toimiva verkostotyöskentely

Tutkimuksessa pyrittiin selvittämään sitä, miten aluetoimijat suhtautuvat yleisesti verkostotoimintaan liittyviin avainasioihin. Kainuulaiset vastaajat olivat vastaustensa kanssa hyvin samoilla linjoilla koko havaintojoukon kanssa, sillä he antoivat myös suurimmat merkitykset avoimelle vuorovaikutukselle (ka 5) sekä vahvalle luottamukselle (ka 5) ja syvälle sitoutumisellekin (ka 4,8). Kaikki edellä mainitut kolme asiaa ovatkin toisiaan täydentäviä asioita, joilla verkosto saadaan toimimaan yhä paremmin. Kainuulaiset antoivat alla olevan taulukon väitteille huomattavasti korkeamman keskiarvon 4,56 kuin muu tutkimuksen havaintojoukko, jossa vastaava luku oli 4,34.

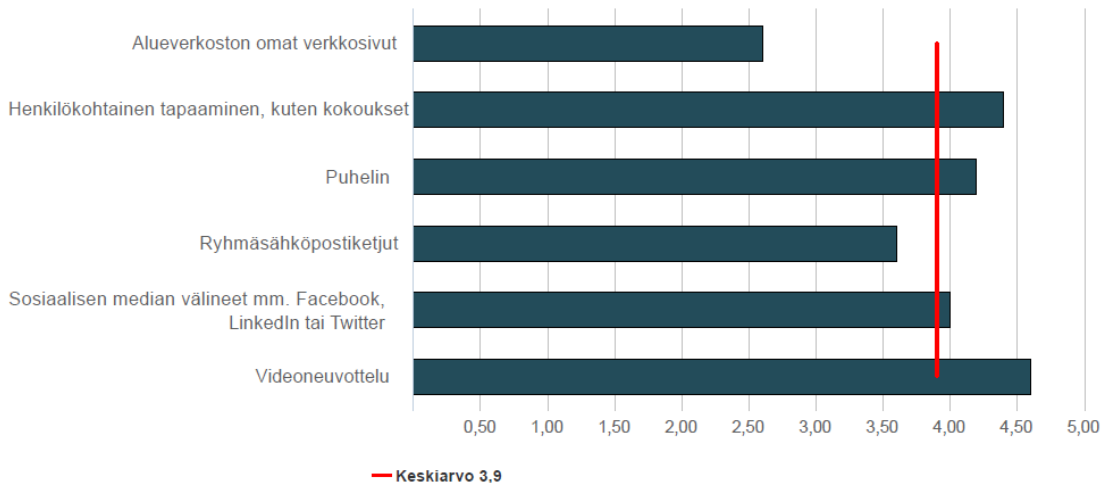




Kuvion selitteet: 1=ei lainkaan merkitystä, 2=vähäinen merkitys, 3=kohtalainen merkitys, 4= suuri merkitys, 5= erittäin suuri merkitys

Tutkimuksessa pyydettiin vastaajia arvioimaan erilaisia viestintäkeinoja.

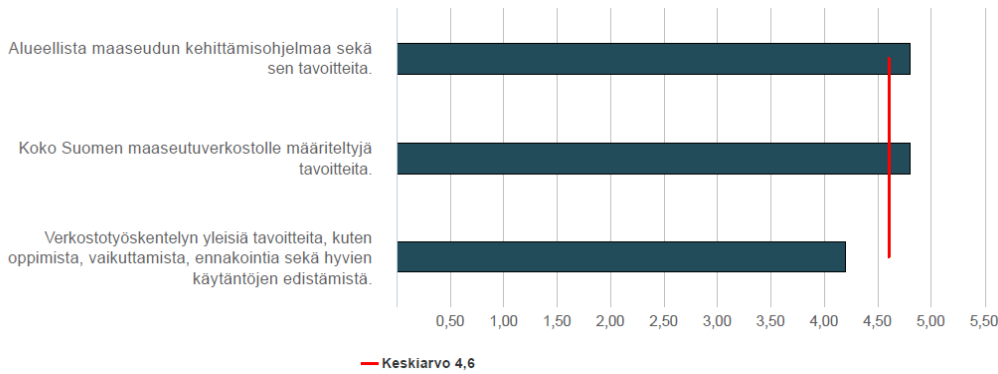
Kainuulaiset vastaajat pitivät tärkeimpänä viestintäkeinona videoneuvotteluja (ka 4,6), kun koko havaintojoukon vastaava keskiarvo oli vain 3,5. Toiseksi tärkeimpänä viestintämuotona olivat henkilökohtaiset tapaamiset.



Kuvion selitteet: 1=ei lainkaan merkitystä, 2=vähäinen merkitys, 3=kohtalainen merkitys, 4= suuri merkitys, 5= erittäin suuri merkitys

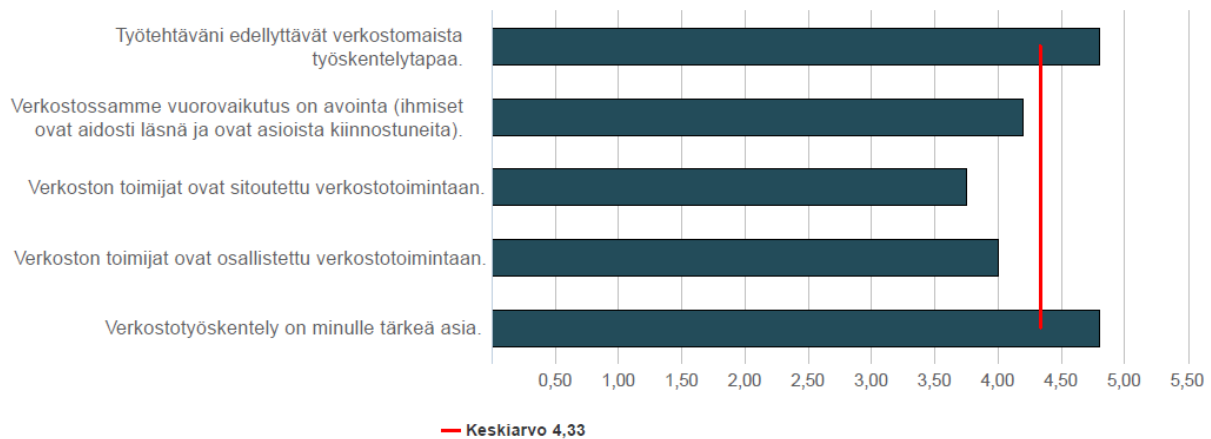
### 5.1.7 Verkostotoimijoiden sitoutuneisuus sekä toiminnan dialogisuus

Alueverkoston tavoitteiksi voitaneen määritellä alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman tavoitteiden, koko maaseutuverkoston tavoitteiden sekä verkostotyöskentelyn yleisten tavoitteiden edistäminen. Kainuun vastaajat ovat vahvasti sitoutuneita edellä mainittuihin tavoitteisiin – jopa selvästi vahvemmin kuin muu havaintojoukko keskimäärin. Vahvimmin kainuulaiset vastaajat olivat sitoutuneet alueelliseen maaseudun kehittämissuunnitelmaan sekä sen tavoitteisiin keskiarvon ollessa 4,8 sekä koko Suomen maaseutuverkoston sekä sen tavoitteisiin keskiarvon ollessa myös 4,8. Kainuulaiset olivat kaikista alueverkostoista vahvimmin sitoutuneita koko Suomen maaseutuverkoston tavoitteisiin. Vähiten sitoutuneita oltiin verkostotyöskentelyn yleisiin tavoitteisiin, mutta siihenkin vastaajat kokivat suhteellisen vahvaa sitoutumista keskiarvon ollessa 4,2.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä.

Peräti 80 % alueverkostotoimijoista oli täysin samaan mieltä siitä, että heidän työtehtävänsä edellyttää verkostomaista työskentelytapaa, keskiarvon ollessa 4,8. Voisi kuvitella, että jos vastaaja kokee edellä mainitun kaltaisesti, niin se auttaa toimijaa sitoutumaan ja osallistumaan verkostotyöskentelyyn aktiivisesti. 40 % vastaajista oli täysin samaa mieltä ja 40 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että vuorovaikutus on avointa verkostossa. Alimman keskiarvon eli 3,75 oli vastaajien keskuudessa saanut väite, jossa kerrottiin, että verkoston toimijat ovat sitoutettu verkostotoimintaan. Kukaan ei ollut edellä mainitun väitteen kanssa samaa mieltä. Verkostotoimintaa pidettiin yleisesti tärkeänä vastaajien keskuudessa, sillä jopa 80 % vastaajista kertoi olevansa täysin samaa mieltä siitä, että verkostotyöskentely on vastaajalle tärkeä asia.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä



### 5.1.8 Luottamus

Vastaajista 20 % koki, että alueverkostossa erilaisuus hyväksytään ja nähdään voimavarana ja peräti 60 % vastaajista oli jokseenkin sitä mieltä, että erilaisuus hyväksytään ja nähdään voimavarana. Kukaan vastaajista ei ollut väitteen kanssa täysin eri mieltä tai jokseenkin eri mieltä. Vastaajista peräti 20 % ei osannut kertoa näkemystään siitä, että hyväksytäänkö alueverkostossa erilaisuus ja nähdäänkö se voimavarana.

Kainuun vastaajista vain 20 % oli jokseenkin sitä mieltä, että luottamus on asetettu verkostotoiminnan tavoitteeksi, mutta peräti 60 % vastaajista ei ollut väitteen kanssa samaa, eikä eri mieltä. Koko tutkimuksen havaintojoukossa 10 % vastaajista oli täysin samaa mieltä väitteen kanssa ja 24,17 % oli jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa. On myös huomioitava, ettei kukaan kainuulaisista ollut väitteen kanssa täysin eri mieltä.

Kainuulaisista vastaajista peräti 60 % oli jokseenkin sitä mieltä, että he kokivat olevansa tasavertaisia verkostotoimijoita ja täysin samaa mieltä oli 40 % vastaajista. Vain 20 % vastaajista oli sitä mieltä, että luottamusasioista oli tehty palautekyselyjä ja 20 % vastaajista oli väitteen kanssa täysin eri mieltä. Vastaajista peräti 80 % oli jokseenkin sitä mieltä, että alueverkoston toimijoiden välillä on hyvä ja vahva keskinäisen luottamuksen ilmapiiri. Kukaan vastaajista ei ollut väitteen kanssa täysin tai jokseenkin eri mieltä.

Jopa 60 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä, kun heiltä kysyttiin, että edistävätkö verkoston päätoimijat luottamuksen syntyä ja kehittymistä omalla toiminnallaan. Mutta samaan väitteeseen 40 % vastaajista kertoi, etteivät he ole samaa, eikä eri mieltä väitteen kanssa. Vain 40 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa, että verkostotoiminta on oikeudenmukaista ja 22,22 % oli väitteen kanssa jokseenkin eri mieltä. Vastaajista 80 % oli jokseenkin sitä mieltä, että muut toimijat luottavat vastaajaan ja loput 20 % vastaajista oli täysin sitä mieltä, että muut toimijat luottavat vastaajaan.



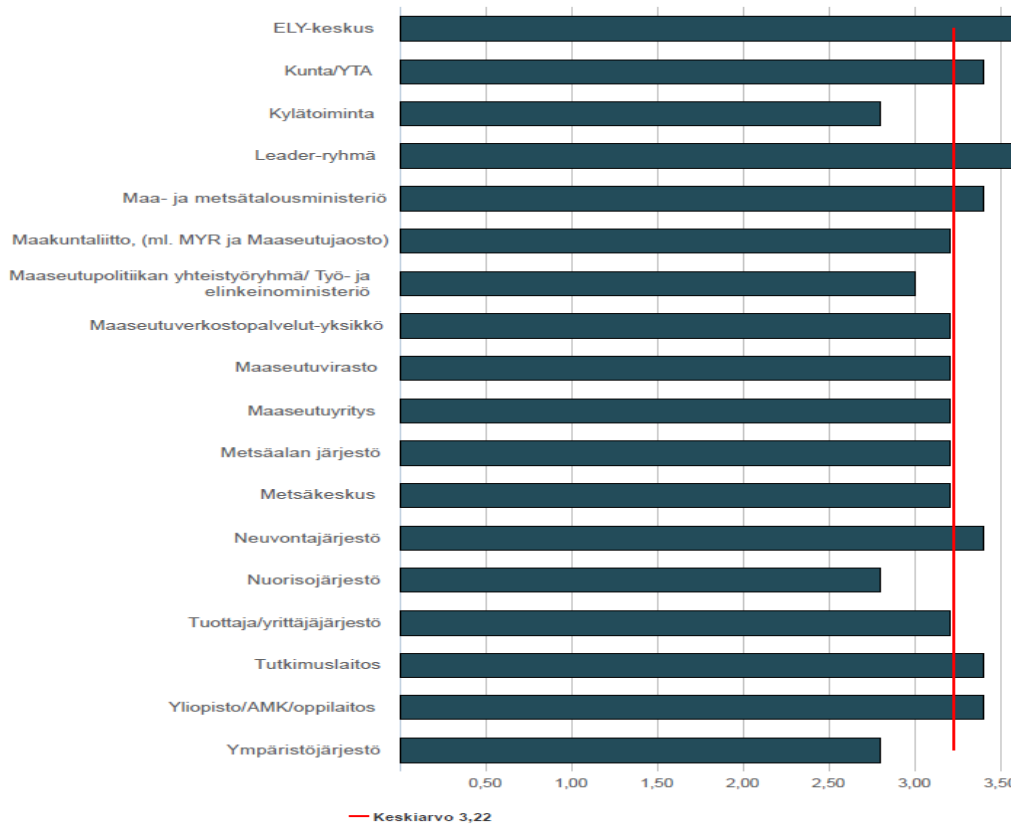
Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

### Luottamus verkostoyhteistyötahoihin

Verrattaessa Kainuun havaintojoukkoa koko tutkimuksen havaintojoukkoon, niin voidaan todeta, että kainuulaiset luottavat kaikkiin toimijoiden jonkin verran enemmän kuin koko tutkimuksen havaintojoukko. Koko havaintojoukon luottamuksen keskiarvo kaikkiin verkostokumppaneihin oli 2,96 ja Kainuun havaintojoukon luottamuksen keskiarvo kaikkiin verkostokumppaneihin oli 3,22.

Alueverkoston kohdalla vahvimmin luotettiin Leader-ryhmiin (ka 3,6) sekä ELY-keskukseen (ka 3,6). Vähiten aluetoimijat luottivat vastausten mukaan ympäristöjärjestöön (ka 2,8) sekä nuorisjärjestöön (ka 2,8).





Kuvion selitteet: 1=en luota missään tilanteessa, 2=luotan joissakin tilanteissa, 3=luotan useimmissa tilanteissa, 4=luotan jokaisessa tilanteessa

### 5.1.9 Verkostotyön resurssit, yhteiset tavoitteet sekä toiminnan tulokset

Kainuulaisista vain 20 % oli täysin samaa mieltä siitä, että alueverkoston toimijoilla on yhteinen näkemys oman verkoston tavoitteista ja 40 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä kyseisestä väitteestä. Vastaajista 40 % ei ollut edellisen väitteen kanssa samaa eikä eri mieltä eri mieltä. Ilahduttavaa oli, ettei kukaan ollut väitteen kanssa täysin tai jokseenkin eri mieltä.

Vastaajien osallistumista tavoitteiden laadintaan pyrittiin selvittämään kysymällä, että oliko vastaaja osallistunut alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman työstämiseen. Valmiin suunnitelman tavoitteiden toteuttaminen voitaneen nähdä olevan yksi keskeisistä alueverkoston tavoitteista. Jokainen vastaaja oli osallistunut kyseiseen työhön, joka mahtava tulos.

Vastaajille esitettiin väite, että oma alueverkosto on toiminut tehokkaasti maaseutuohjelmaan liittyvässä työssä ja tästä väitteestä 80 % vastaajista oli asiasta jokseenkin samaa mieltä, mutta 20 % ei ollut väitteen kanssa samaa, eikä eri mieltä.



Vastaajista peräti 80 % oli täysin samaa mieltä siitä, että he tiesivät alueverkoston pitkän ajan tavoitteista ja loput 20 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä.

Vastaajilta kysyttiin myös verkostotyöhön käytettävissä olevista resursseista. Vastaajat arvioivat keskiarvon 3,6 mukaan, että alueverkostolla on riittävät resurssit, jotta tavoitteet voidaan saavuttaa. Vastaajilta kysyttiin myös henkilökohtaisista aika- ja muista resursseista ja vastauksien keskiarvo oli 3,2. Kun vastaajat arvioivat omia resursseja, niin jopa 40 % vastanneista oli jokseenkin eri mieltä siitä, että omat resurssit ovat riittäviä, mutta kukaan ei ollut väitteen kanssa täysin eri mieltä.

Vastaajat suhtautuivat keskimäärin suhteellisen positiivisesti verkostotyön antiin. Vastaajat suhtautuivat positiivisesti myös väittämiin, jonka mukaan asiantuntijuuden jakaminen on ollut tuloksellista, ja että alueverkostoalueen eri sidosryhmien välinen yhteistyö on lisääntynyt. Edellä mainitut havainnot ovat suunnilleen yhtä myönteisiä kuin koko tutkimuksen havaintojoukkoon verrattaessa.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

Vastaajat ovat pääsääntöisesti jokseenkin samaa mieltä (20 %) tai täysin sitä mieltä (60 %), että he ovat kokeneet verkostotyöskentelyssä toistuvasti myönteisiä oppimiskokemuksia. Erittäin hyvän keskiarvon eli



4,6 sai väite, jonka mukaan vastaaja on ammatillisesti hyötynyt verkostotoiminnasta.  
40 % vastaajista oli sitä mieltä, että vastaaja koki olevansa alueverkostonsa aktiivinen jäsen.

Pyrimme selvittämään, sitä kuinka epähierarkkisia alueverkostot ovat. Erittäin huolestuttavaa oli se, että vastaajista 60 % vastaajista oli täysin samaa mieltä siitä, että verkostossa on muutamia henkilöitä, joiden asema on korostunut verkostotoiminnassa. 20 % vastaajista oli jokseenkin eri mieltä väitteen kanssa. Verkostotyöskentelyn lähtökohta tulisi olla, että verkostotoimijoiden tasa-arvoisuus.

Vastaajista suurin osa eli 60 % olivat jokseenkin samaa mieltä siitä, että verkostossa suoritetaan silloin tällöin palautekyselyitä, joiden pohjalta toimintaa pyritään kehittämään. Kuitenkin 20 % vastaajista oli väitteen kanssa täysin eri mieltä. Verkostotyöskentelyssä vuorovaikutus on oleellista ja palautteenantamisen tulisi olla osa tätä vuorovaikutustapahtumaan.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä,  
4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä



### 5.1.10 Alueverkoston vahvuudet ja kehittämiskohteet

#### Alueverkoston vahvuudet

Kainuussa tutkimukseen vastasi vain viisi verkostotoimijaa, joista verkoston vahvuuksia kysyttäessä vastasi kaksi henkilöä eli 40 % alueen vastaajista. Kainuussa, kuten muutamassa muussakin alueverkostossa vahvuutena nähtiin selkeästi verkostotoimijoiden keskinäinen hyvä tunteminen, joka onkin yksi perusasioista onnistuneessa verkostotyössä.

#### Alueverkoston muutos- ja kehityskohteet

Kainuussa tutkimukseen vastasi vain viisi verkostotoimijaa, joista verkoston muutos- ja kehityskohteita kysyttäessä vastasi kaksi henkilöä eli 40 % alueen vastaajista. Verkostotoimijat näkivät, että yhteisten tavoitteiden asettamisessa olisi kehitettävää sekä se, että pystyttäisiin paremmin sopimaan verkostotoiminnan työnjaosta, jottei tulisi turhia taukoja työskentelyyn. Toinen vastaaja toivoi myös parempaa työnjakoa, jotta päällekkäinen työ poistuisi.

## 5.2 Keski-Suomi

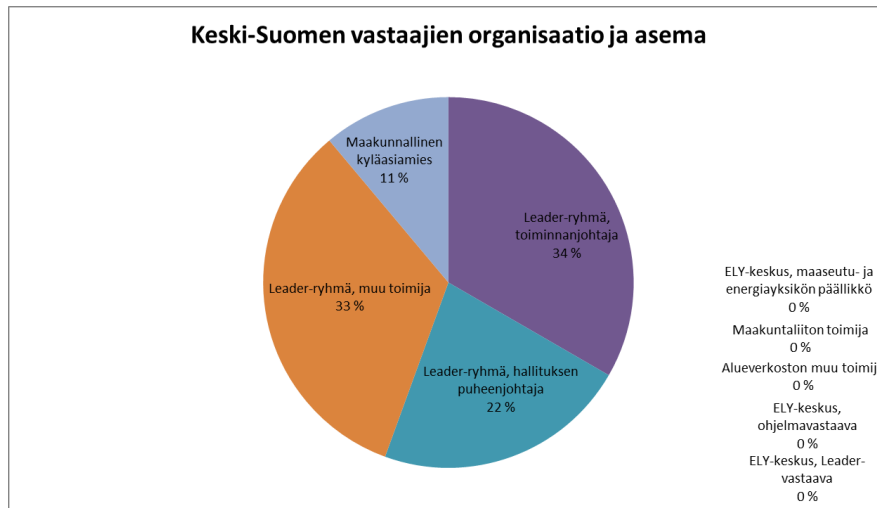
### 5.2.1 Taustatietoja vastaajista

Keski-Suomen alueverkostotoimijat edustivat kaikista vastaajista 7,4 % ja tämä tarkoittaa sitä, että yhdeksän henkilöä osallistui kyseiseltä alueelta tutkimukseen. Vastaajajoukko painottui erittäin vahvasti naisiin, sillä heitä oli vastaajista 88,89 % ja miehiä vain 11,1 %. Tutkimuksen kaikkien vastaajien osalta naisia oli 63,1 % vastaajista ja miehiä 36,9 %. Keski-Suomen alueverkoston vastaajien ikäjakauma jakaantui neljään ikäryhmään. Suurin ikäryhmä oli 41–50-vuotiaat, joita oli vastaajista 44,44 %, toiseksi suurin ikäryhmä oli 51–62-vuotiaisiin, joita oli vastaajista 33,33 %. Alle 30-vuotiaita sekä 63–68-vuotiaita oli molempia 11,11 % vastaajista. Keski-Suomen vastaajien ikäjakauma oli moneen alueverkostoon verrattuna varsin monipuolinen.

Keski-Suomen vastaajat olivat koko tutkimuksen vastaajajoukkoon nähden selvästi vähemmän ylemmän korkea-asteen suorittaneita (33,33 %), kun verrattaessa kaikkien vastaajien samaan koulutustaustaan liku oli 46,72 %. Keski-Suomen vastaajista suurin osa oli ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneita (44,44 %), kun verrattaessa kaikkien vastaajien keskuudessa samaan koulutustaustaan (22,13 %).



Alla olevasta kuviosta käy ilmi alueverkoston vastaajien organisaatio ja asema. Vastaajaryhmä oli erittäin vahvasti kulminoitunut Leader-ryhmäläisiin, jotka edustivat vastaajista 89 % ja maakunnallisia kyläasiamiehiä oli vastaajista 11 %. Vastaajaryhmistä maakuntaliiton toimijat sekä ELY eivät lainkaan vastanneet kyselyyn.



### 5.2.2 Alueverkoston tärkeimmät toimijat

Keski-Suomen verkoston vastaajat nostivat verkoston tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi Leader-ryhmät. Toiseksi tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi määriteltiin kunnat ja yhteistoiminta-alueet. Jaetulla kolmannella sijalla tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi vastaajat kertoivat ELY-keskuksen, kylätoiminnan sekä Leader-ryhmät. Kaikkien tutkimukseen vastanneiden mielestä tärkein oman alueverkoston sisäinen toimija on Leader-ryhmät, toiseksi ja kolmanneksi tärkeimmiksi muodostui kunnat sekä yhteistoiminta-alueet.

### 5.2.3 Verkoston avainhenkilöt

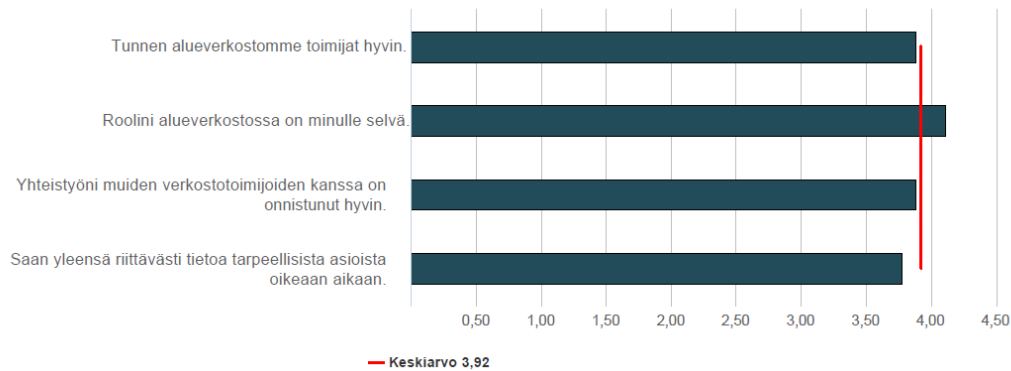
Kysyttäessä vastaajilta verkoston avainhenkilöä kahdeksasta vastaajasta kolme oli ilmoittanut avainhenkilöksi Leader-ryhmän toiminnanjohtajan ja tämän lisäksi yksi vastaaja oli kertonut, että avainhenkilöitä ovat Leader-ryhmän työntekijät. Kaksi vastaaja oli kertonut itse olevansa verkostonsa avainhenkilö ja yksi vastaaja oli kertonut avainhenkilön olevan ELY-keskuksen Leader-yhdyshenkilö.

### 5.2.4 Tunteminen ja kommunikaatio

Alla olevasta taulukosta voitane todeta, että aluetoimijoiden keskinäinen tunteminen sekä tiedonsaanti ovat keskimäärin jo nyt melko hyvällä pohjalla. Vastaajista suurin osa oli jokseenkin samaan mieltä siitä, että heidän oma roolinsa alueverkostossa on selvä (77,78 %), joka on oikeasuuntainen tulos verkostotyöskentelyn kannalta. Pohdittaessa alla olevaa kokonaisuutta voidaan huomata myös, että Keski-Suomen vastaajista yksikään vastaaja ei ole arvioinut olevansa tunnen alueverkostomme toimijat hyvin -



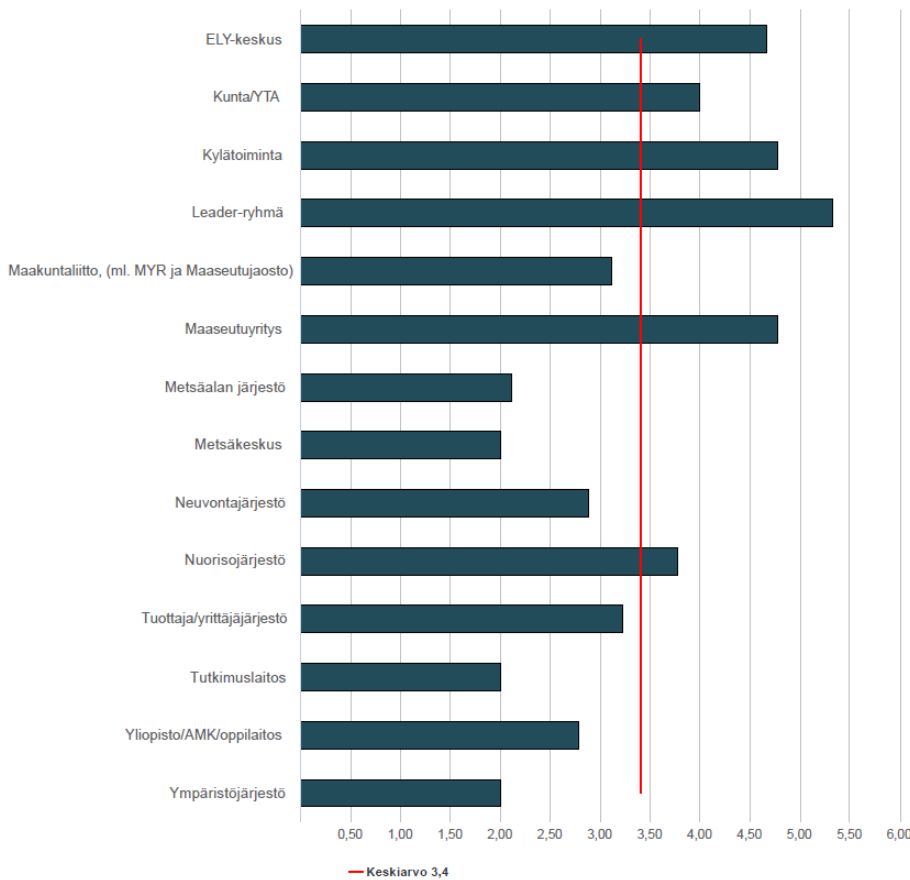
väitteen kanssa täysin eri mieltä. Vastaajien näkemys toteutuneesta yhteistyöstä on myös jokseenkin positiivinen, mutta silti yksikään vastaajista ei ole ollut Yhteistyöni muiden verkostotoimijoiden kanssa on onnistunut hyvin -väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Vastaajat arvioivat selkeästi tiedonsaannin heikommaksi kuin muut taulukon väitteet.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

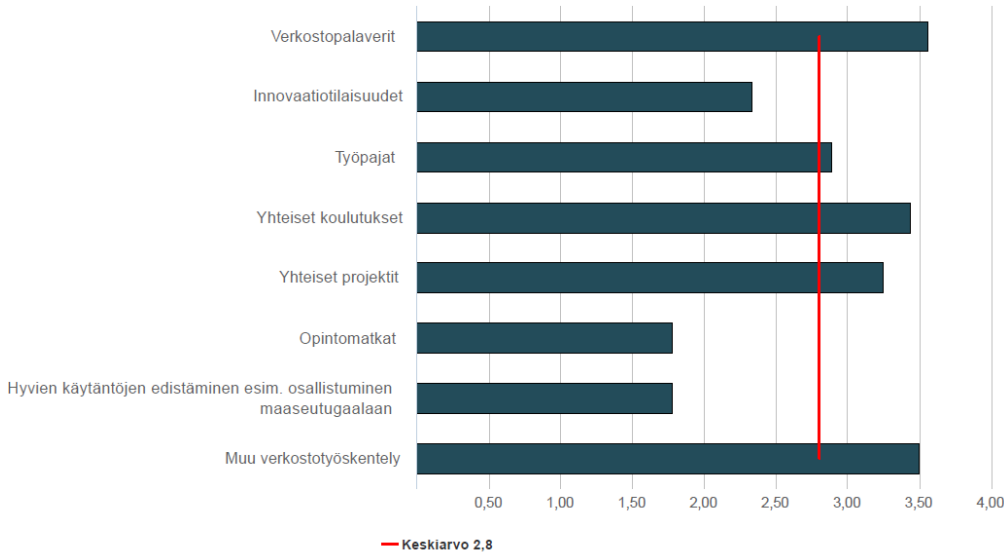
### 5.2.5 Toteutunut verkostoyhteistyö

Tutkimuksessa tiedusteltiin sitä, että kuinka usein vastaaja oli ollut verkostoyhteistyössä erinäisten toimijatahosen kanssa verkostoyhteistyössä viimeisen kolmen vuoden aikana. Alueverkoston vastaajien havaintoaineistoa tarkastellessa voidaan todeta, että keskimäärin Keski-Suomen verkostotoimijat ovat tehneet keskimäärin yhtä paljon verkostoyhteistyötä (ka 3,4) kuin keskimäärin kaikki kyselyyn vastanneet (3,39). Alueverkoston vastausten perusteella Leader-ryhmien kanssa tehtiin eniten yhteistyöstä keskiarvon (ka 5,33) mukaan jopa useamman kerran viikossa. Peräti 44,44 % vastaajista kertoi tekevänsä verkostoyhteistyötä Leader-ryhmien kanssa jopa päivittäin. Toiseksi eniten tehtiin verkostoyhteistyötä kylätoiminnan sekä maaseutuyritysten kanssa keskiarvojen ollessa molemmilla toimijataholla 4,78. Kolmanneksi eniten tehtiin yhteistyötä ELY-keskuksen kanssa keskiarvon ollessa 4,67 ja 22,22 % vastaajista kertoi yhteistyötä olevan päivittäin ELY-keskuksen kanssa. Vähiten verkostoyhteistyötä oli tehty ympäristöjärjestön, tutkimuslaitoksen ja metsäkeskuksen kanssa keskiarvojen ollessa 2,0.



Kuvion selitteet: 1=harvemmin kuin kerran vuodessa, 2=vuosittain, 3=puolivuosittain, 4=kuukausittain, 5=viikoittain, 6=päivittäin

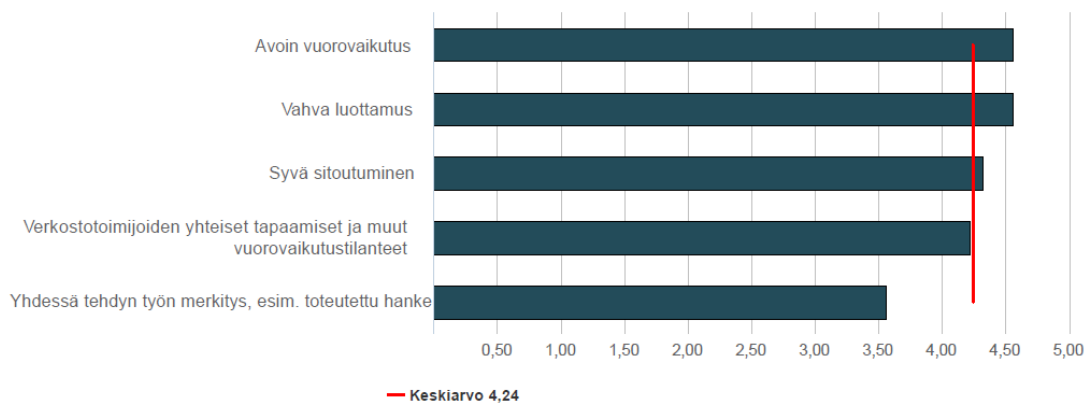
Tutkimuksella haluttiin selvittää myös, kuinka usein vastaaja oli osallistunut tiettyihin verkostotyöskentelyjen muotoihin viimeisen kolmen vuoden aikana. Kokonaisuutta tarkastellen voidaan huomata, että keskisuomalaiset olivat vastausten mukaan osallistuneet kaikkien verkostotyöskentelyjen muotoihin (ka 2,8) yhtä usein kuin koko kyselyn havaintojoukko (ka 2,74). Alueverkoston toimijat olivat osallistuneet selkeästi eniten verkostopalaveriin (ka 3,56), muuhun verkostotyöskentelyyn (ka 3,5), sekä yhteisiin koulutuksiin (ka 3,44). Epäsuosituimpia verkostotyöskentelyn muotoja Keski-Suomessa olivat selkeästi hyvien käytäntöjen edistäminen (ka 1,78) sekä opintomatkat (ka 1,78). Verrattaessa koko tutkimuksen havaintojoukkoon, niin ensiksi mainitun keskiarvo oli vain 1,76 ja opintomatkojen kohdallakin vain 1,87. Verkostoitumisen kannalta olisi suositeltavaa, että toimijat pystyisivät osallistumaan useammin erilaisiin verkostoitumistapahtumiin – varsinkin tällaisiin hieman vapaamuotoisiin tilaisuuksiin sekä kokemaan ne merkityksellisinä.



Kuvion selitteet: 1=harvemmin kuin kerran vuodessa, 2=vuosittain, 3=puolivuosittain, 4=kuukausittain, 5=viikoittain, 6=päivittäin

### 5.2.6 Toimiva verkostotyöskentely

Tutkimuksessa selvitettiin myös sitä, että miten aluetoimijat suhtautuvat yleisesti verkostotoimintaan liittyviin avainasioihin. Keski-Suomen vastaajat olivat vastaustensa kanssa hyvin samoilla linjoilla koko tutkimuksen havaintojoukon kanssa, sillä he antoivat myös suurimmat merkitykset avoimelle vuorovaikutukselle (ka 4,56) sekä vahvalle luottamukselle (4,56). Yhdessä tehdyn työn merkitys arvioitiin selkeästi vähäisemmäksi kuin muiden kysytyjen asioiden ja sen keskiarvo oli vain 3,56. Tämä on harmillista, sillä konkreettinen yhteistyöhön kulminoituvat muut verkostotoiminnan avaintekijät, kuten avoin vuorovaikutus, vahva luottamus ja syvä sitoutuminen. Ilman arkista yhteistyötä verkosto ei voi toimia optimaalisesti, joten yhteistä tekemistä tulisi myös arvostaa.

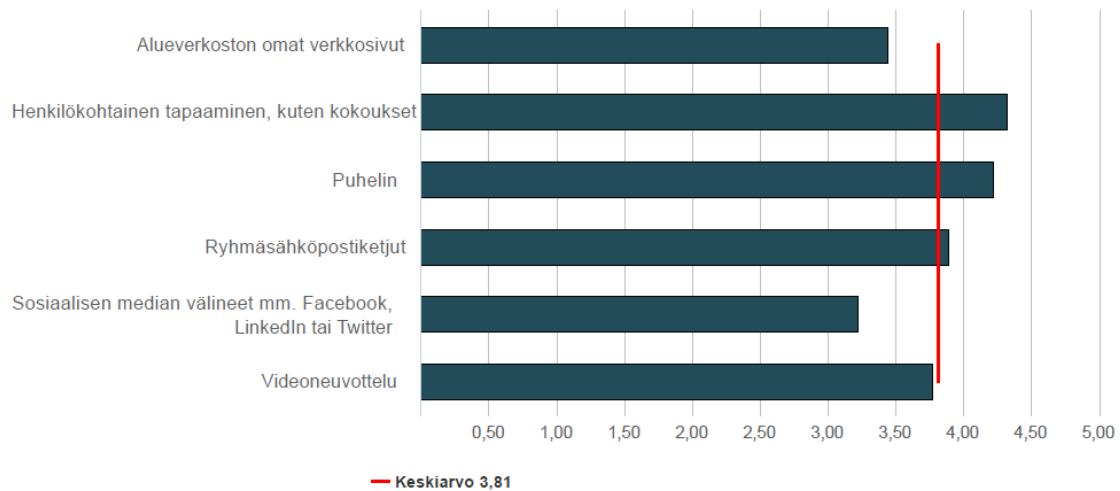






Kuvion selitteet: 1=ei lainkaan merkitystä, 2=vähäinen merkitys, 3=kohtalainen merkitys, 4= suuri merkitys, 5= erittäin suuri merkitys

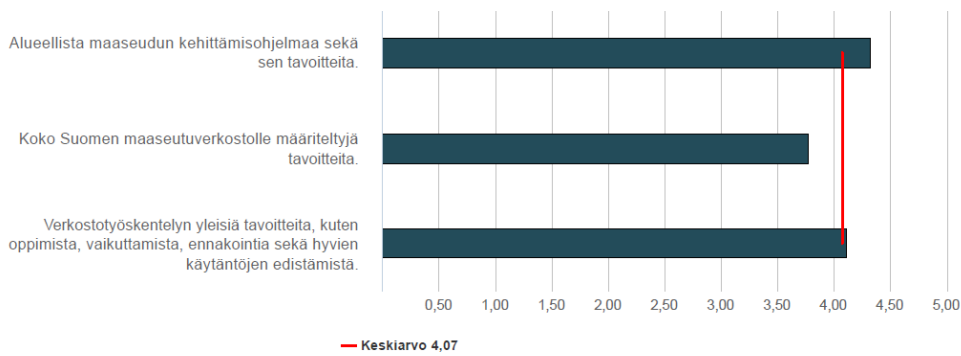
Tutkimuksessa pyydettiin vastaajia arvioimaan erilaisia viestintäkeinoja. Keskisuomalaiset vastaajat pitivät tärkeimpänä viestintäkeinona henkilökohtaisia tapaamisia (ka 4,33), kun koko havaintojoukon vastaava keskiarvo oli peräti 4,39. Keskisuomalaiset pitivät viestintäkeinoista sosiaalisen median merkitystä vähäisimpänä.



Kuvion selitteet: 1=ei lainkaan merkitystä, 2=vähäinen merkitys, 3=kohtalainen merkitys, 4= suuri merkitys, 5= erittäin suuri merkitys

### 5.2.7 Verkostotoimijoiden sitoutuneisuus sekä toiminnan dialogisuus

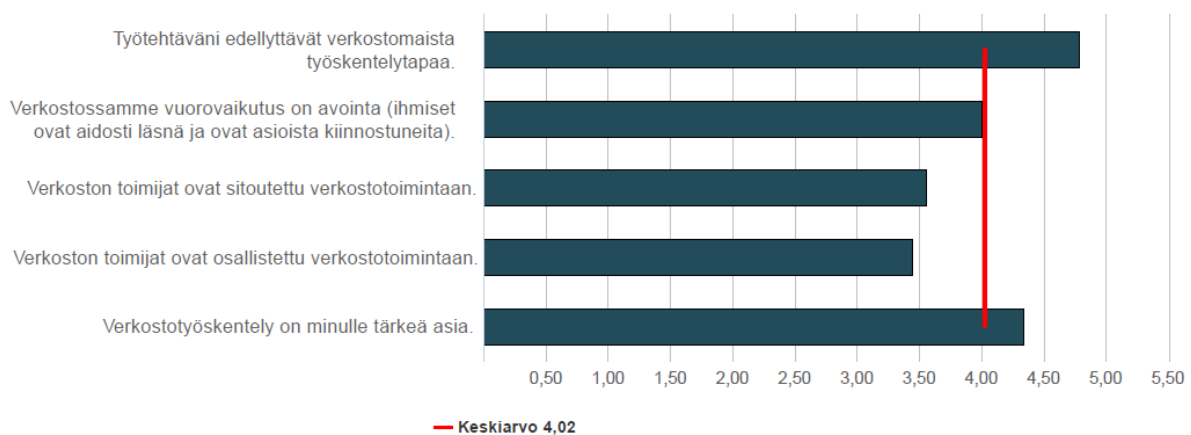
Alueverkoston tavoitteiksi voitaneen määritellä alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman tavoitteiden, koko maaseutuverkoston tavoitteiden sekä verkostotyöskentelyn yleisten tavoitteiden edistäminen. Keski-Suomen vastaajat ovat vahvasti sitoutuneita edellä mainittuihin tavoitteisiin, mutta kuitenkin hienoisesti heikommin kuin tutkimuksen koko havaintojoukko keskimäärin. Alueverkoston vastaajat olivat myös jonkin verran sitoutuneimpia verkostotyöskentelyn yleisiin tavoitteisiin kuin muu havaintojoukko. Vahvimmin keskisuomalaiset vastaajat olivat sitoutuneet alueelliseen maaseudun kehittämissuunnitelmaan sekä sen tavoitteisiin (ka 4,33). Vähiten sitoutuneita oltiin koko Suomen maaseutuverkoston tavoitteisiin (ka 3,78).



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä.

Peräti 77,78 % alueverkostotoimijoista oli täysin samaan mieltä siitä, että heidän työtehtävänsä edellyttää verkostomaista työskentelytapaa, keskiarvon ollessa 4,78. Suurin osa (77,78 %) oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että vuorovaikutus on avointa verkostossa, mikä osaltaan on omiaan edistämään luottamuksen syntymistä ja edelleen vahvistumista sekä sitä kautta auttaa toimijoita sitoutumaan yhteisiin verkostoponnisteluihin.

Alimman keskiarvon eli 3,44 oli vastaajien keskuudessa saanut väite, jossa kerrottiin, että verkoston toimijat ovat osallistettu verkostotoimintaan. Verkostotoimintaa pidettiin yleisesti tärkeänä vastaajien keskuudessa. Alla olevassa taulukossa esitettyjen kaikkien väitteiden keskiarvo oli Keski-Suomessa 4,02, joka on hyvin samansuuntainen kuin koko tutkimuksen havaintojoukon vastaava keskiarvo, joka oli 4,04.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä



### 5.2.8 Luottamus

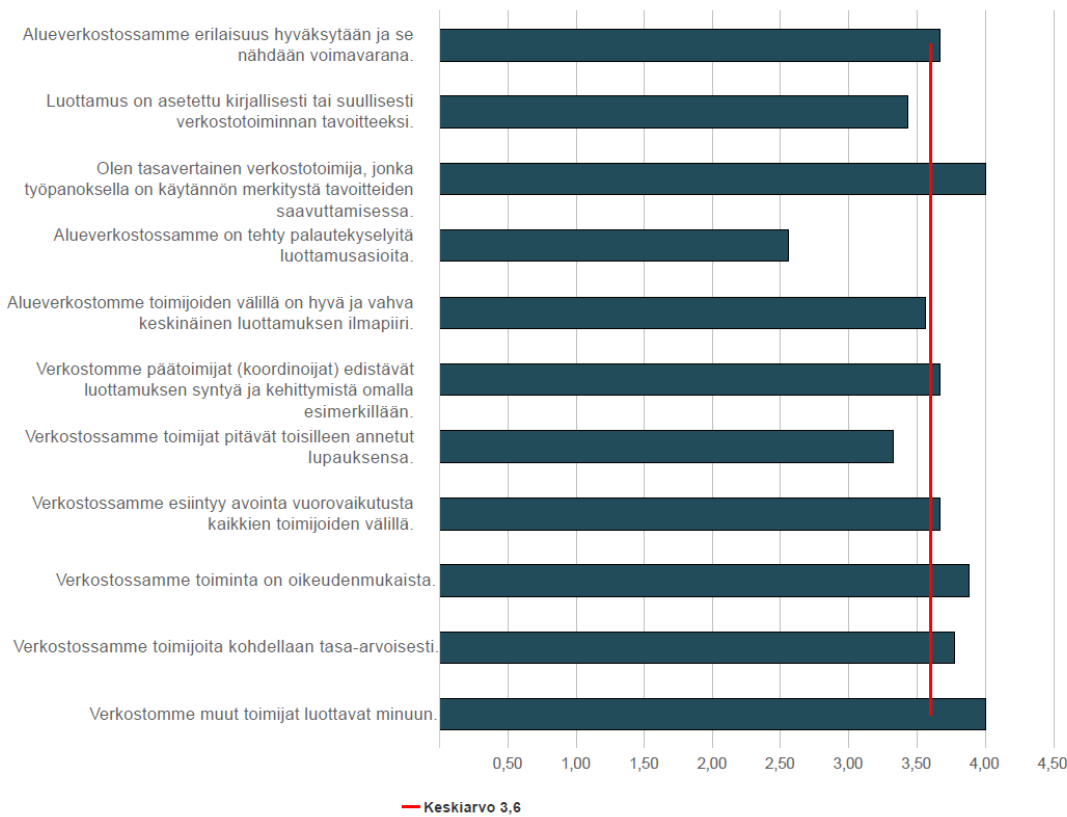
Luottamus oli tutkimuksessa yksi mielenkiinnon kohde ja onhan se keskeinen asia verkostotoiminnassa. Vastaajista vain 11,11 % koki, että alueverkostossa erilaisuus hyväksytään ja nähdään voimavarana, mutta 44,44 % vastaajista oli jokseenkin sitä mieltä, että erilaisuus hyväksytään ja nähdään voimavarana. Kukaan vastaajista ei ollut väitteen kanssa täysin eri mieltä tai jokseenkin eri mieltä. Vastaajista kuitenkin peräti 44,44 % ei osannut kertoa näkemystään siitä, että hyväksytäänkö alueverkostossa erilaisuus ja nähdäänkö se voimavarana.

Keski-Suomen vastaajista jopa 22,22 % oli sitä mieltä, että luottamus on asetettu verkostotoiminnan tavoitteeksi ja tämän lisäksi peräti 22,22 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä kyseistä asiasta. Tämä on huomattavan paljon parempi tulos kuin koko tutkimuksen havaintojoukossa, jossa vain 10 % vastaajista oli täysin samaa mieltä kyseisen väitteen kanssa ja 24,17 % oli jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa. On myös huomioitava, ettei kukaan keskisuomalaisista ollut väitteen kanssa täysin eri mieltä, mutta 22,22 % oli väitteen kanssa jokseenkin eri mieltä.

Keskisuomalaisista vastaajista peräti 66,66 % oli jokseenkin tai täysin sama mieltä siitä, että he kokivat olevansa tasavertaisia verkostotoimijoita. Kukaan vastaajista ei ollut sitä mieltä, että luottamusasioista oli tehty palautekyselyjä, mutta 22,22 % oli väitteen kanssa osittain samaa mieltä. Jopa 33,33 % vastaajista oli edellä mainitun väitteen kanssa täysin eri mieltä.

Vastaajista 55,55 % oli jokseenkin sitä mieltä, että alueverkoston toimijoiden välillä on hyvä ja vahva keskinäisen luottamuksen ilmapiiri ja 11,11 % vastaajista ilmoitti, että he olivat väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Kukaan vastaajista ei ollut väitteen kanssa täysin eri mieltä.

Jopa 44,44 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä ja peräti 22,22 % oli täysin samaa mieltä, kun heiltä kysyttiin, että edistävätkö verkoston päätoimijat luottamuksen syntyä ja kehittymistä omalla toiminnallaan. Tulokset ovat erittäin positiivisia ottaen huomion esimerkin merkityksen luottamuksen synnyttämisessä ja vahvistamisessa. Jopa 55,56 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa, että verkostotoiminta on oikeudenmukaista ja 22,22 % oli väitteen kanssa täysin samaa mieltä. 22,22 % vastaajista ei osannut sanoa luottavatko muut toimijat vastaajaan, mutta 22,22 % vastaajista oli sitä mieltä, että muut toimijat luottavat vastaajaan ja 44,44 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä kyseisen väitteen kanssa.

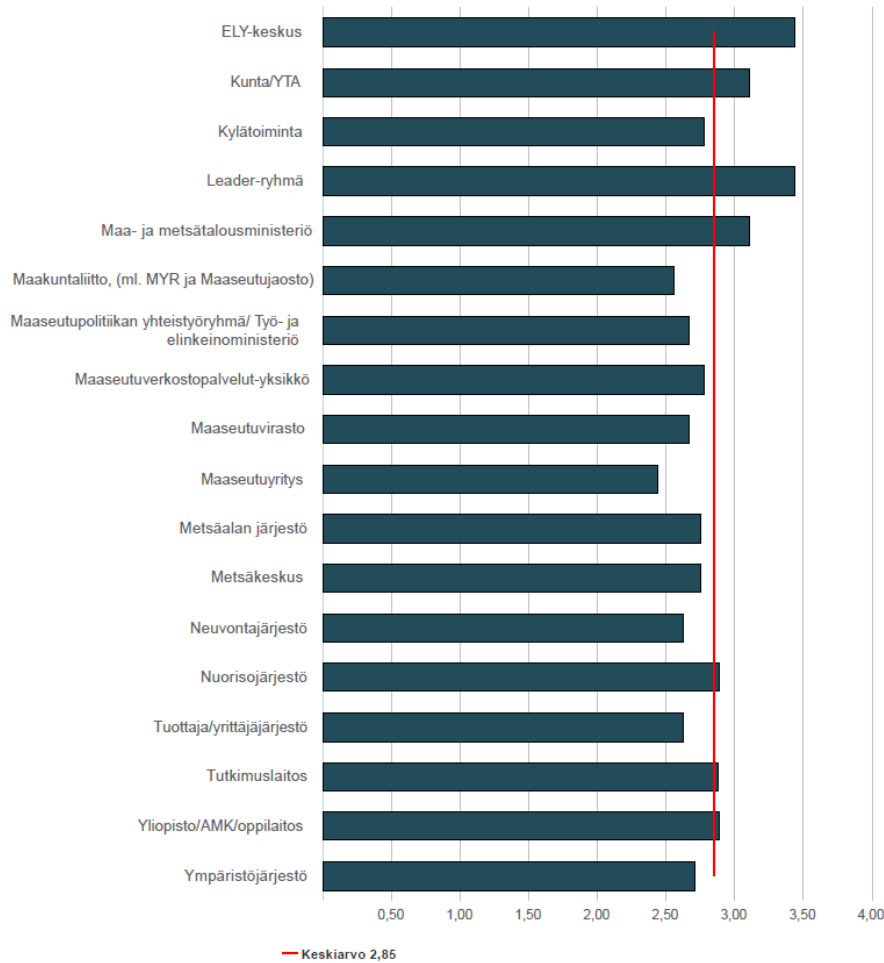


Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

### Luottamus verkostoyhteistyötahoihin

Verrattaessa Keski-Suomen havaintojoukkoa koko tutkimuksen havaintojoukkoon, niin voidaan todeta, että keskisuomalaiset luottavat kaikkiin toimijoihin jonkin verran vähemmän kuin koko tutkimuksen havaintojoukko. Koko havaintojoukon luottamuksen keskiarvo kaikkiin verkostokumppaneihin oli 2,96 ja Keski-Suomen havaintojoukon luottamuksen keskiarvo kaikkiin verkostokumppaneihin oli 2,85.

Keski-Suomen alueverkoston luottamussuhteet olivat toisiinsa nähden tasaisempia kuin useimpien muiden alueverkostojen kohdalla. Keski-Suomessa vahvimmin luotettiin Leader-ryhmiin sekä ELY-keskukseen molempien toimijatahojen luottamussuhteen keskiarvon ollessa 3,44. Toiseksi eniten luotettiin kuntaan ja yhteistoiminta-alueisiin sekä Maa- ja metsätalousministeriöön, joiden luottamussuhteiden keskiarvo oli molemmilla 3,11. Vähiten aluetoimijat luottivat vastausten mukaan maaseutuyrityksiin (ka 2,44), sekä maakuntaliittoon mukaan lukien MYR ja maaseutujaosta (ka 2,56).



Kuvion selitteet: 1=en luota missään tilanteessa, 2=luotan joissakin tilanteissa, 3=luotan useimmissa tilanteissa, 4=luotan jokaisessa tilanteessa

### 5.2.9 Verkostotyön resurssit, yhteiset tavoitteet sekä toiminnan tulokset

Keskisuomalaisista 33,33 % oli täysin samaa mieltä siitä, että alueverkoston toimijoilla on yhteinen näkemys oman verkoston tavoitteista ja tämän lisäksi 33,33 % oli kyseisen väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Vastaajista 22,22 % ei ollut väitteen kanssa samaa eikä eri mieltä eri mieltä. Ilahduttavaa oli, ettei kukaan ollut väitteen kanssa täysin eri mieltä.

Vastaajien osallistumista tavoitteiden laadintaan pyrittiin selvittämään kysymällä, että oliko vastaaja osallistunut alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman työstämiseen. Valmiin suunnitelman tavoitteiden toteuttaminen voitaneen nähdä olevan yksi keskeisistä alueverkoston tavoitteista. Valtaosa eli peräti 55,56 % vastaajista oli osallistunut kyseiseen työhön ja tämän lisäksi 22,22 % vastaajista oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Yksikään vastaaja ei ollut väitteen kanssa jokseenkin tai täysin eri mieltä.

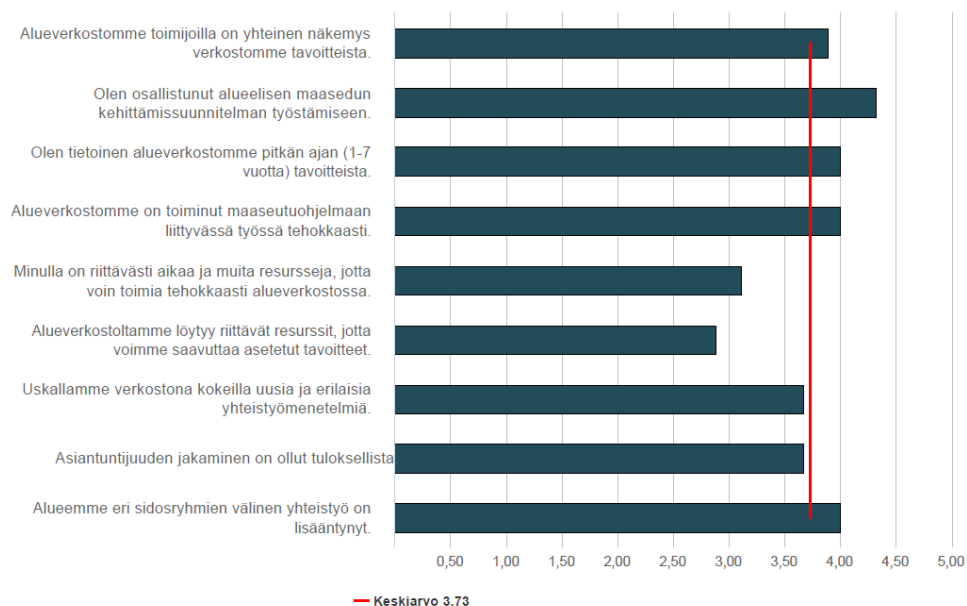


Vastaajille esitettiin väite, että oma alueverkosto on toiminut tehokkaasti maaseutuohjelmaan liittyvässä työssä ja tästä väitteestä 44,44 % vastaajista oli asiasta täysin samaa mieltä ja 22,22 % oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä.

Vastaajista peräti 66,66 % oli joko täysin samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että he tiesivät alueverkoston pitkän ajan tavoitteista.

Vastaajilta kysyttiin myös verkostotyöhön käytettävissä olevista resursseista. Vastaajat arvioivat keskiarvon 2,89 mukaan, että alueverkostolla on riittävät resurssit, jotta tavoitteet voidaan saavuttaa. Suurin osa vastaajista (33,33 %) oli kuitenkin kyseisen väitteen kanssa vain jokseenkin samaa mieltä. Vastaajilta kysyttiin myös henkilökohtaisista aika- ja muista resursseista ja vastauksien keskiarvo oli 3,11. Kun vastaajat arvioivat omia resursseja, niin jopa 33,33 % vastanneista oli jokseenkin sitä mieltä, että omat resurssit ovat riittäviä, mutta vain 11,11 % vastanneista oli väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Vastanneista 22,22 % oli jokseenkin eri mieltä, että henkilökohtaiset resurssit olisivat riittäviä ja 11,11 % vastanneista piti omia resursseja täysin riittämättöminä.

Vastaajat suhtautuivat positiivisesti myös väittämiin, jonka mukaan asiantuntijuuden jakaminen on ollut tuloksellista (ka 3,67) ja että alueverkostoalueen eri sidosryhmien välinen yhteistyö on lisääntynyt (4). Edellä mainitut havainnot ovat aavistuksen myönteisempiä kuin koko tutkimuksen havaintojoukkoon verrattaessa.





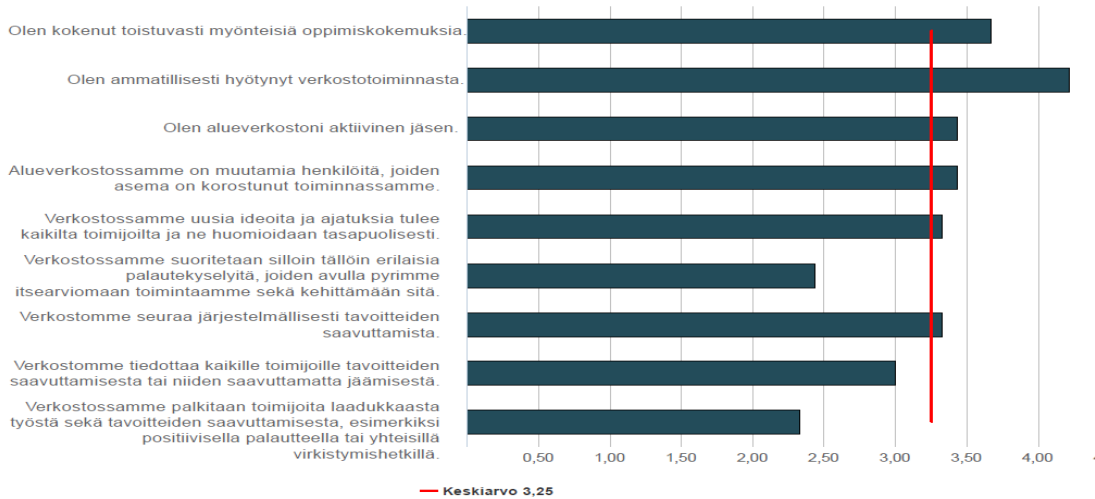
Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

Vastaajat ovat pääsääntöisesti jokseenkin samaa mieltä (44,44 %) tai täysin sitä mieltä (11,11 %), että he ovat kokeneet verkostotyöskentelyssä toistuvasti myönteisiä oppimiskokemuksia. Vastaajat kokivat myös, että he olivat ammatillisesti hyötynneet verkostotoiminnasta, sillä 77,78 % vastaajista oli tämän väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Kukaan vastaajista ei ollut täysin samaa mieltä väitteen kanssa, että vastaaja olisi alueverkoston aktiivinen jäsen, mutta 55,56 % vastaajista oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä.

Tutkimuksessa pyrimme selvittämään myös sitä, että kuinka epähierarkkisia järjestelmiä alueverkostot ovat. Vastaajista 44,44 % oli täysin samaa mieltä siitä, että verkostossa on muutamia henkilöitä, joiden asema on korostunut verkostotoiminnassa. Tämän lisäksi peräti 55,56 % ei ollut väitteen kanssa samaa, eikä eri mieltä. Verkostotyöskentelyn lähtökohta tulisi olla, että verkostotoimijoiden tasa-arvoisuus, joten tulokset ovat sinällään hieman huolestuttavia.

Vastaajista suurin osa eli 44,44 % olivat täysin tai jokseenkin eri mieltä siitä, että verkostossa suoritetaan silloin tällöin palautekyselyitä, joiden pohjalta toimintaa pyritään kehittämään. Kukaan ei ollut väitteen kanssa täysin samaa mieltä ja osittain samaa mieltä kyseisen väitteen kanssa oli vain 11,11 % vastaajista. Palautteen antaminen antaa mahdollisuuden kehittää verkostoa ja palautteen kerääminen olisi suositeltavaa.

Tiedustellessa vastaajilta toiminnan ja tavoitteiden seuraamisesta sekä verkostotoimijoiden palkitsemisesta, niin vastausten keskiarvot jäivät melko alhaisiksi.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

## 5.2.10 Alueverkoston vahvuudet ja kehittämiskohteet

### Alueverkoston vahvuudet

Keski-Suomessa tutkimukseen vastasi yhdeksän verkostotoimijaa, joista verkoston vahvuuksia kysyttäessä vastasi viisi henkilöä eli 55,5 % alueen vastaajista. Keski-Suomen verkostotoimijat näkivät verkostonsa vahvuutena alueen tärkeimpien toimijoiden hyvä keskinäinen tunteminen. Alue nähtiin myös ihmisen kokoiseksi ja näin helposti hallittavaksi kokonaisuudeksi. Leader-toiminta ja sen tavoitettavuus sekä Leader-ryhmien muodostama aktiivinen ja toimiva verkosto nähtiin myös vahvuutena. Yksi esiin tuotu vahvuus oli, että osa verkostotoimijoista on tuttuja vastaajalle ja tällaisten henkilöiden keskuudessa ei ole juurikaan vaihtuvuutta. Vahvuutena nähtiin myös verkoston uudistuminen henkilövaihdosten yhteydessä. Vahvuuksina nähtiin myös toimijoiden tunteminen sekä se, että yhteistyö on luonnollinen tapa toimija. Keski-Suomessa nostettiin ainoana alueverkostona järjestöasiat vahvuudeksi. Vastaaja näki, että järjestöt tuntevat toistensa toimintakentän sekä toimijat melko hyvin. Lisäksi vastaaja oli kertonut, että järjestöjen välinen yhteistyö on hyväntahtoista sekä samansuuntaista. Vahvuutena nähtiin myös selkeä vastuunjako alueverkostossa sekä erilaiset alaverkostot. Eräs vastaaja oli todennut ytimekkäästi vahvuudeksi: ”Mutkaton avoin toiminta”, joka kertoo varmaankin siitä, että vastaaja kokee, että vuoro vaikutus on toimivaa ja avointa, eikä ihmissuhteissa ole normaalia enempää ristiriitoja. Alueverkostotoimijat näkivät vahvuutena myös sen, että Leader-ryhmän alaverkostot ovat pääpiirteittäin ryhmäkohtaisia.





## Alueverkoston muutos- ja kehityskohteet

Keski-Suomessa tutkimukseen vastasi yhdeksän verkostotoimijaa, joista verkoston muutos- ja kehityskohteita kysyttäessä vastasi kolme henkilöä eli 33,3 % alueen vastaajista. Alueverkostotoimijat nostivat Keski-Suomessa hyvin erilaisia asioita muutos- ja kehityskohteiksi. Eräs vastaaja toivoi, että paikallistoiminnassa muodostettaisiin toimivia, mutta tällä hetkellä puuttuvia verkostosuhteita esimerkiksi alueen muiden toimijoiden ja oppilaitosten välillä. Sama vastaaja koki, että vaikka alueellisten maaseutuohjelmien teossa on mahdollistettu osallisuus, niin ohjelmien teossa korostuvat eräiden toimijoiden näkemykset ja näin ohjelmat ovat valmistuttuaan ”ylhäältä annettuja”. Kehityskohteiksi nostettiin esiin myös arvostiriidat. Vastaajan mielestä esimerkiksi järjestön voi olla vaikeaa sitoutua edistämään paikallista tai valtakunnallista ohjelmaa, joka ei ole järjestön omien arvojen mukaista. Toisaalta vastaaja toteaa, että välttämättä arvostiriidat eivät ole huono asia, koska ne muodostavat verkostotoimintaan vastavoimia. Verkostotoimintaan toivottiin myös parempaa vaikuttavuuden ja hyödyn seuraamista. Toivottiin myös, että toiminnasta ja varsinkin saavutuksista tulisi palkita jollain tavoin edes ajoittain. Eräs vastaajaa toivoi, että paperitonta toimintaa eli sähköisiä palveluja kehitettäisiin edelleen.

## 5.3 Lappi

### 5.3.1 Taustatietoja vastaajista

Lapin alueverkostotoimijat edustivat kaikista vastaajista 6,6 % ja tämä tarkoittaa sitä, että kahdeksan henkilöä osallistui kyseiseltä alueelta tutkimukseen. Vastaajajoukko koostui korostuneesti naisista, sillä heitä oli vastaajista 62,5 % ja miehiä 37,5 %. Tutkimuksen kaikkien vastaajien osalta naisia oli 63,1 % vastaajista ja miehiä 36,9 %. Lapin alueverkoston vastaajien ikäjakauma painottui poikkeuksellisen vahvasti 51–62-vuotiaisiin, joita oli kaikista aluevastaajista 62,5 %. Loput vastaajat sijoittuivat iältään 41–50-vuotiaisiin, joita oli 25 % sekä 30–40-vuotiaisiin, joita oli kaikista vastaajista 12,5 %.

Koulutustaustaltaan vastaajaryhmä poikkesi vahvasti koko tutkimuksen havaintojoukosta. Vastaajista kukaan ei ollut ammattikorkeakoulutaustainen, mutta ylemmän korkea-asteen koulutuksen saaneita oli aavistuksen verran enemmän (50 %) kuin koko tutkimuksen havaintojoukossa (46,72 %). Alla olevasta kuviosta käy ilmi alueverkoston vastaajien organisaatio ja asema. Vastaajaryhmä oli vahvasti kulminoitunut Leader-ryhmäläisiin, jotka edustivat vastaajista 63 %, ELY-keskuksen toimijoita oli vastaajista 24 % ja maakunnallinen kyläasiamies edusti kyselyssä 13 %. Verrattaessa koko vastaajaryhmään voidaan todeta, että Etelä-Savon verkoston edustajat olivat jakautuneet huomattavasti jyrkemmin eri vastaajaryhmiin kuin kaikkien alueverkostojen yhteenvedossa. Tosin sama ilmiö oli havaittavissa lähes kaikissa alueverkostoissa.



### 5.3.2 Alueverkoston tärkeimmät toimijatahot

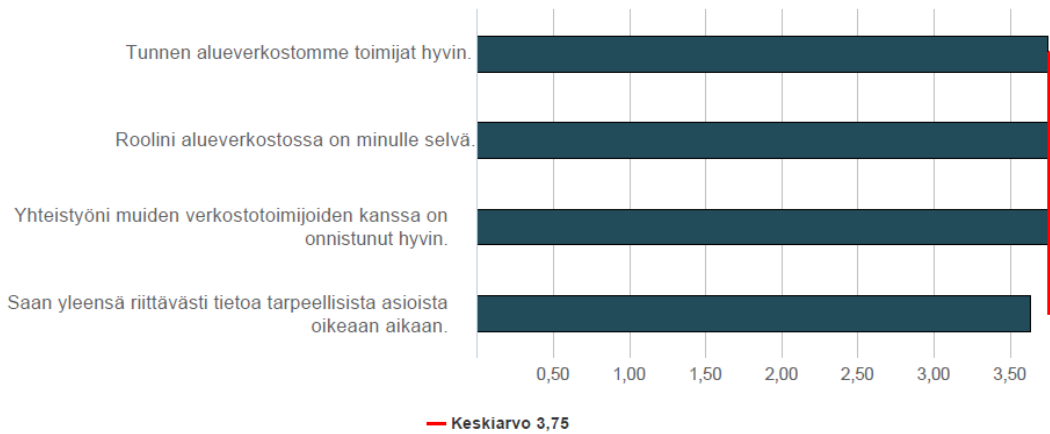
Lapin verkoston vastaajat nostivat verkoston tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi Leader-ryhmät. Toiseksi tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi määriteltiin kylätoiminta, maakuntaliitto mukaan lukien MYR ja maaseutujaosto sekä Leader-ryhmät. Kolmanneksi tärkeimmäksi toimijaksi nostettiin kunnat sekä yhteistoiminta-alueet Kaikkien tutkimukseen vastanneiden mielestä tärkein oman alueverkoston sisäinen toimija on Leader-ryhmät, toiseksi ja kolmanneksi tärkeimmiksi muodostui kunnat sekä yhteistoiminta-alueet.

### 5.3.3 Verkoston avainhenkilöt

Kysyttäessä vastaajilta verkoston avainhenkilöä kuudesta vastaajasta kolme oli ilmoittanut avainhenkilöksi yksittäisen ihmisen ilman asemaa. Muut vastaukset sisälsivät viittauksen ohjelmavastaavaan, toiminnanjohtajaan ja yhdessä vastauksessa avainhenkilöksi oli vastattu, että vastaaja itse on avainhenkilö.

### 5.3.4 Tunteminen ja kommunikaatio

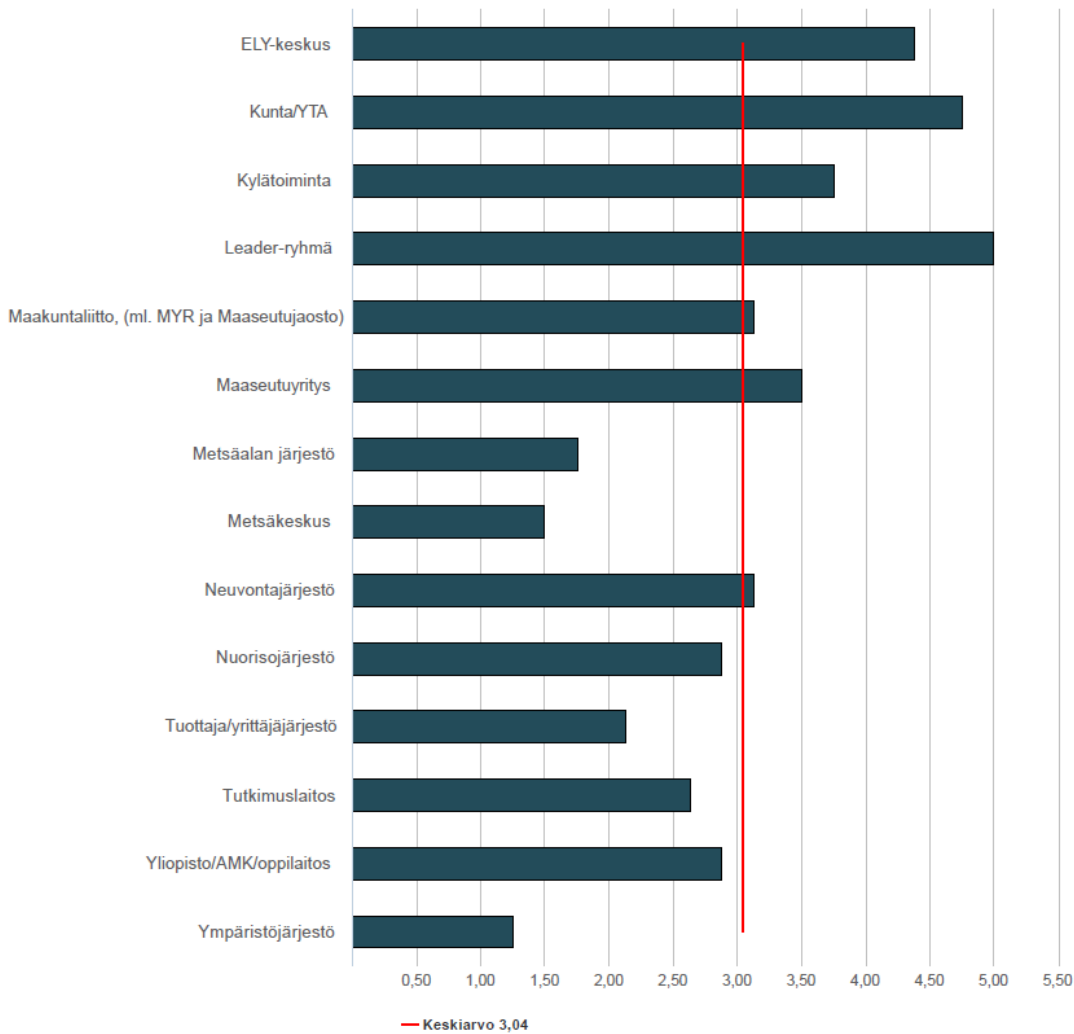
Kyselyn ensimmäiseen kysymyspatteristoon aluetoimijat olivat vastanneet aavistuksen negatiivisemmin kuin jos vertaa tuloksia kaikkien vastaajien tuloksiin ja keskiarvoihin. Täytyy kuitenkin huomata, että edellä mainitut erot ovat todella pieniä. Kuviosta voitane todeta, että aluetoimijoiden keskinäinen tunteminen sekä tiedonsaanti ovat keskimäärin jo nyt suhteellisen hyvällä tolalla. Vastaajat suurin osa on jokseenkin samaan mieltä siitä, että heidän oma roolinsa alueverkostossa on selvä (50 %), joka on oikeasuuntainen verkostotyöskentelyn kannalta.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä tulos

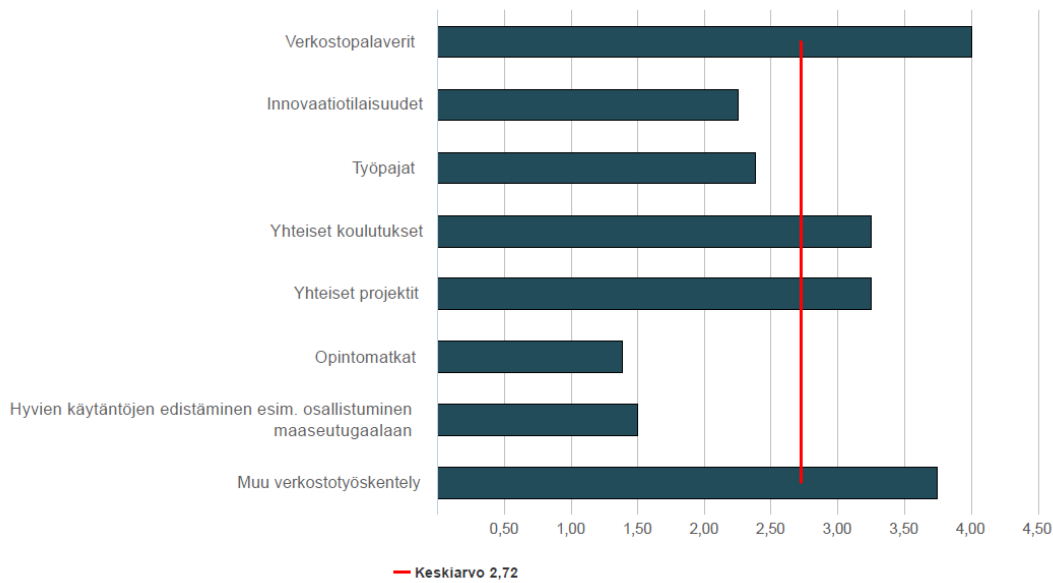
### 5.3.5 Toteutunut verkostoyhteistyö

Toteutunutta verkostoyhteistyötä selvitettiin kahdella kysymyksellä. Ensimmäisessä kysymyksessä tiedusteltiin, että kuinka usein vastaaja oli ollut verkostoyhteistyössä erinäisten toimijatahojen kanssa verkostoyhteistyössä viimeisen kolmen vuoden aikana. Alueverkoston vastaajien havaintoaineistoa tarkastellessa voidaan todeta, että keskimäärin Lapin verkostotoimijat ovat tehneet vähemmän verkostoyhteistyötä (ka 3,04) kuin keskimäärin kaikki kyselyyn vastanneet (3,39). Alueverkoston vastausten perusteella Leader-ryhmien kanssa tehtiin eniten yhteistyötä keskiarvon mukaan kerran viikossa. Peräti 37,5 % vastaajista kertoi tekevänsä verkostoyhteistyötä Leader-ryhmien kanssa jopa päivittäin. Toiseksi eniten tehtiin verkostoyhteistyötä kuntien/yhteistoiminta-alueiden kanssa keskiarvon ollessa 4,75. Kolmanneksi eniten tehtiin yhteistyötä ELY-keskuksen kanssa keskiarvon ollessa 4,38, mutta jopa 37,5 % vastaajista kertoi ELY-keskuksen kanssa yhteistyössä päivittäin. Vähiten verkostoyhteistyötä oli tehty ympäristöjärjestön kanssa (ka 1,25) sekä Metsäkeskuksen kanssa (ka 1,5).



Kuvion selitteet: 1=harvemmin kuin kerran vuodessa, 2=vuosittain, 3=puolivuosittain, 4=kuukausittain, 5=viikoittain, 6=päivittäin

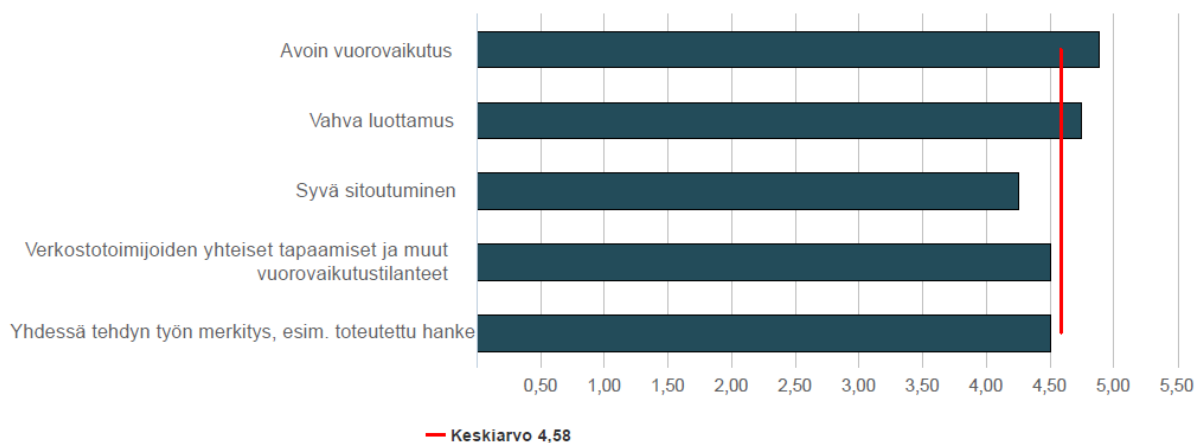
Tutkimus pyrki myös selvittämään sitä, kuinka usein vastaaja oli osallistunut tiettyihin verkostotyöskentelyjen muotoihin viimeisen kolmen vuoden aikana. Kokonaisuutta tarkastellen voidaan huomata, että lappilaiset vastaajat olivat vastausten mukaan osallistuneet kaikkien verkostotyöskentelyjen muotoihin (ka 2,72) lähes yhtä tiheästi kuin koko kyselyn havaintojoukko (ka 2,74). Alueverkoston toimijat olivat osallistuneet selkeästi eniten verkostopalaveriin (ka 4), toiseksi eniten muuhun verkostotyöskentelyyn (ka 3,75) sekä yhteisiin koulutuksiin ja yhteisiin projekteihin, joiden molempien keskiarvo oli 3,25. Epäsuosituimpia verkostotyöskentelyn muotoja Lapissa olivat selkeästi hyvien käytäntöjen edistäminen (ka 1,5) sekä opintomatkat (ka 1,38). Verkostoitumisen kannalta olisi suositeltavaa, että toimijat voisivat osallistua monipuolisesti erilaisiin verkostotyöskentelyjen muotoihin.



Kuvion selitteet: 1=harvemmin kuin kerran vuodessa, 2=vuosittain, 3=puolivuosittain, 4=kuukausittain, 5=viikoittain, 6=päivittäin

### 5.3.6 Toimiva verkostotyöskentely

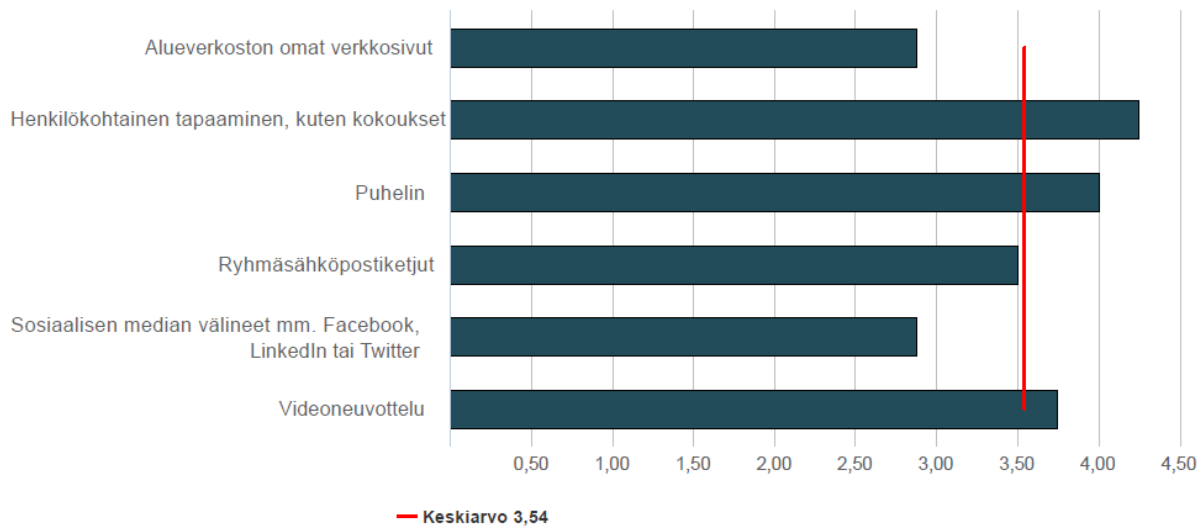
Tutkimuksessa haluttiin selvittää aluetoimijoiden asennetta yleisesti verkostotoimintaan liittyviin tärkeisiin avainasioihin. Lappilaiset vastaajat olivat vastaustensa kanssa hyvin samoilla linjoilla koko havaintojoukon kanssa, sillä he antoivat myös suurimman merkityksen avoimelle vuorovaikutukselle (ka 4,88), vahvalle luottamukselle (4,75), syvälle sitoutumiselle (4,25). Verrattaessa muihin alueverkostoihin, niin lappilaiset vastaajat arvioivat verkostotoimijoiden yhteiset tapaamisten merkityksen poikkeuksellisen suureksi samoin kuin yhdessä tehdyn työn merkityksen.





Kuvion selitteet: 1=ei lainkaan merkitystä, 2=vähäinen merkitys, 3=kohtalainen merkitys, 4= suuri merkitys, 5= erittäin suuri merkitys

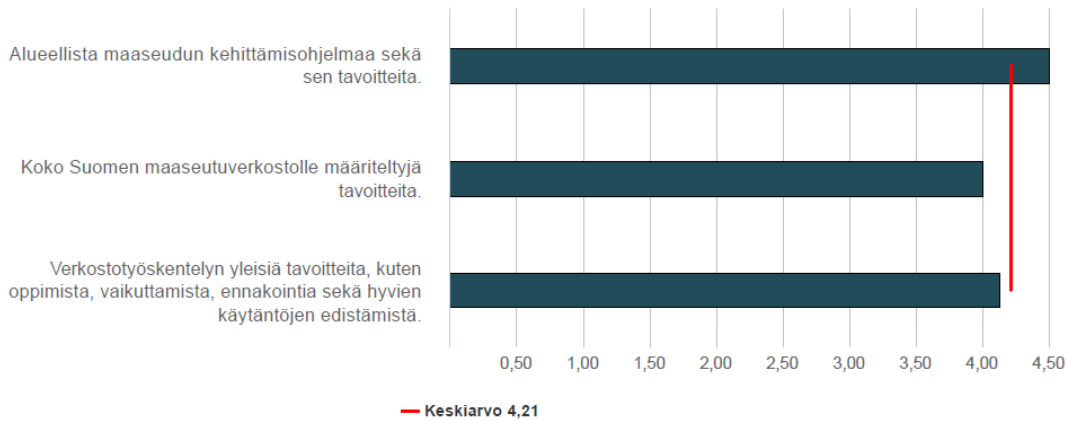
Tutkimuksessa pyydettiin vastaajia arvioimaan erilaisia viestintäkeinoja. Lappilaiset vastaajat pitivät tärkeimpänä viestintäkeinona henkilökohtaisia tapaamisia (ka 4,25), kun koko havaintojoukon vastaava keskiarvo oli 4,39. Lappilaiset vastaajat pitivät puhelujen merkitystä huomattavasti suurempana (ka 4) kuin muut vastaajat (ka 3,72).



Kuvion selitteet: 1=ei lainkaan merkitystä, 2=vähäinen merkitys, 3=kohtalainen merkitys, 4= suuri merkitys, 5= erittäin suuri merkitys

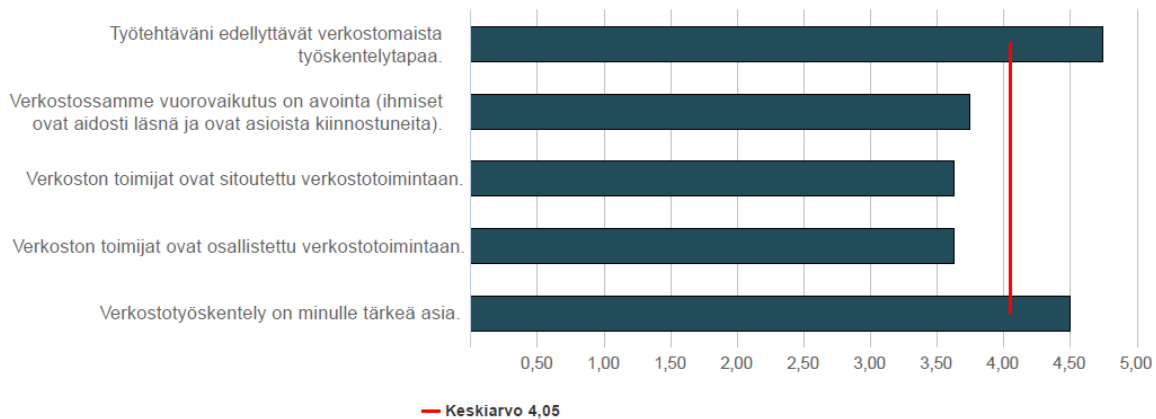
### 5.3.7 Verkostotoimijoiden sitoutuneisuus sekä toiminnan dialogisuus

Alueverkoston tavoitteiksi voitaneen määritellä alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman tavoitteiden, koko maaseutuverkoston tavoitteiden sekä verkostotyöskentelyn yleisten tavoitteiden edistäminen. Lapin vastaajat ovat vahvasti sitoutuneita edellä mainittuihin tavoitteisiin. Vahvimmin lappilaiset olivat sitoutuneet alueelliseen maaseudun kehittämissuunnitelmaan sekä sen tavoitteisiin (ka 4,5). Vähiten sitoutuneita oltiin koko Suomen maaseutuverkoston tavoitteisiin (ka 4,33).



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä.

Peräti 75 % alueverkostotoimijoista oli täysin samaan mieltä siitä, että heidän työtehtävänsä edellyttää verkostomaista työskentelytapaa, keskiarvon ollessa 4,75. Suurin osa (75 %) oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että vuorovaikutus on avointa verkostossa. Alimmat keskiarvot olivat vastaajien keskuudessa saaneet väitteet, jossa kerrottiin, että verkoston toimijat ovat sitoutettu verkostotoimintaan sekä osallistettu verkostotoimintaan (ka 3,63). Verkostotoimintaa pidettiin yleisesti tärkeänä vastaajien keskuudessa, sillä puolet kertoi verkostotyöskentelyn olevan itselle tärkeää ja puolet oli jokseenkin tätä mieltä.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

### 5.3.8 Luottamus

Vastaajista 25 % koki, että alueverkostossa erilaisuus hyväksytään ja nähdään voimavarana ja peräti 50 % vastaajista oli jokseenkin sitä mieltä, että erilaisuus hyväksytään ja nähdään voimavarana. Kukaan



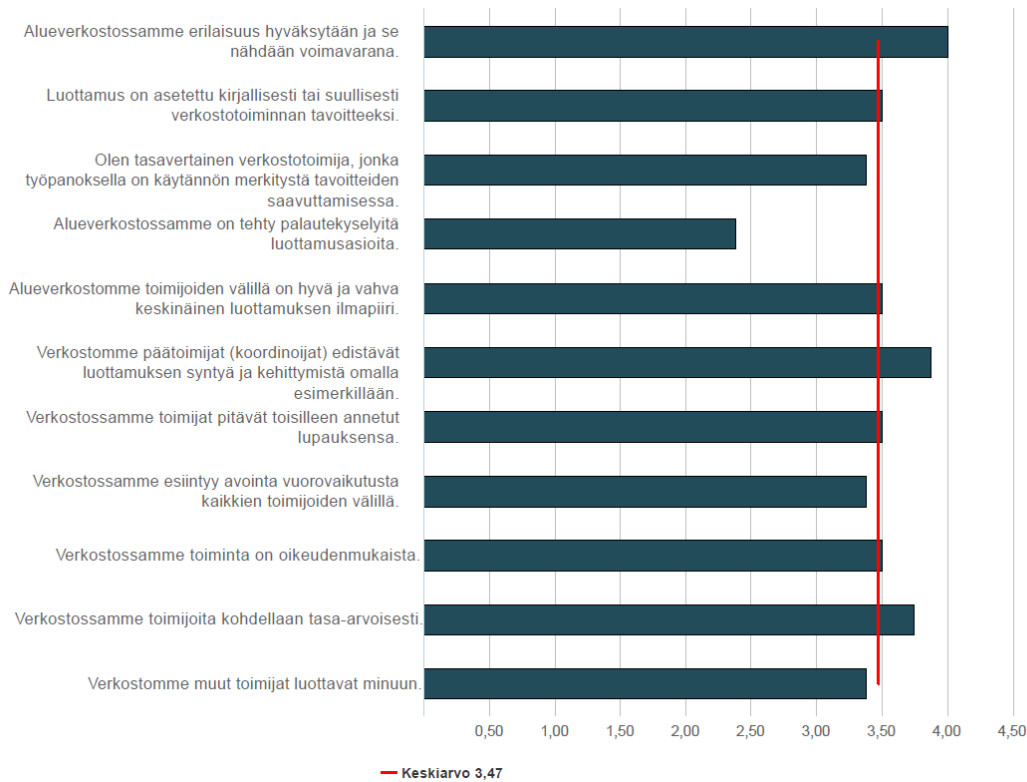
vastaajista ei ollut väitteen kanssa täysin eri mieltä tai jokseenkin eri mieltä.

Vastaajista 25 % ei osannut kertoa näkemystään siitä, että hyväksytäänkö alueverkostossa erilaisuus ja nähdäänkö se voimavarana. Lapin vastaajista 25 % oli sitä mieltä, että luottamus on asetettu verkostotoiminnan tavoitteeksi ja tämän lisäksi peräti 12,5 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä kyseistä asiasta. Tämä on huomattavan paljon parempi tulos kuin koko tutkimuksen havaintojoukossa, jossa vain 10 % vastaajista oli täysin samaa mieltä väitteen kanssa ja 24,17 % oli jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa. Huolestuttavaa oli kuitenkin se, että 50 % vastaajista ei tiennyt, että onko luottamus asetettu verkostotoiminnan tavoitteeksi. On myös huomioitava, ettei kukaan lappilaisista ollut väitteen kanssa täysin eri mieltä.

Lappilaisista vastaajista peräti 50 % oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että he kokivat olevansa tasavertaisia verkostotoimijoita. Kukaan ei ollut väitteen kanssa täysin samaa mieltä, mikä ei ole positiivinen tulos. Vain 12,5 % vastaajista oli sitä mieltä, että luottamusasioista oli tehty palautekyselyjä ja jopa 25 % vastaajista oli väitteen kanssa täysin eri mieltä. Vastaajista vain 12,5 % oli täysin sitä mieltä, että alueverkoston toimijoiden välillä on hyvä ja vahva keskinäisen luottamuksen ilmapiiri, mutta myös 12,5 % vastaajista ilmoitti, että he olivat väitteen kanssa täysin samaa mieltä.

Jopa 50 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä ja vain 12,5 % oli täysin samaa mieltä, kun heiltä kysyttiin, että edistävätkö verkoston päätoimijat luottamuksen syntyä ja kehittymistä omalla toiminnallaan. Tulokset ovat hienoisesti positiivisia ottaen huomion esimerkin merkityksen luottamuksen synnyttämisessä ja vahvistamisessa. Jopa 75 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa, että verkostotoiminta on oikeudenmukaista, mutta kukaan ei ollut väitteen kanssa täysin samaa mieltä. 37,5 % vastaajista ei osannut sanoa luottavatko muut toimijat vastaajaan, mutta 50 % vastaajista oli jokseenkin sitä mieltä, että muut toimijat luottavat vastaajaan. Valitettavasti kukaan vastaajista ei ollut täysin sitä mieltä, että muut verkostotoimijat luottavat vastaajaan.



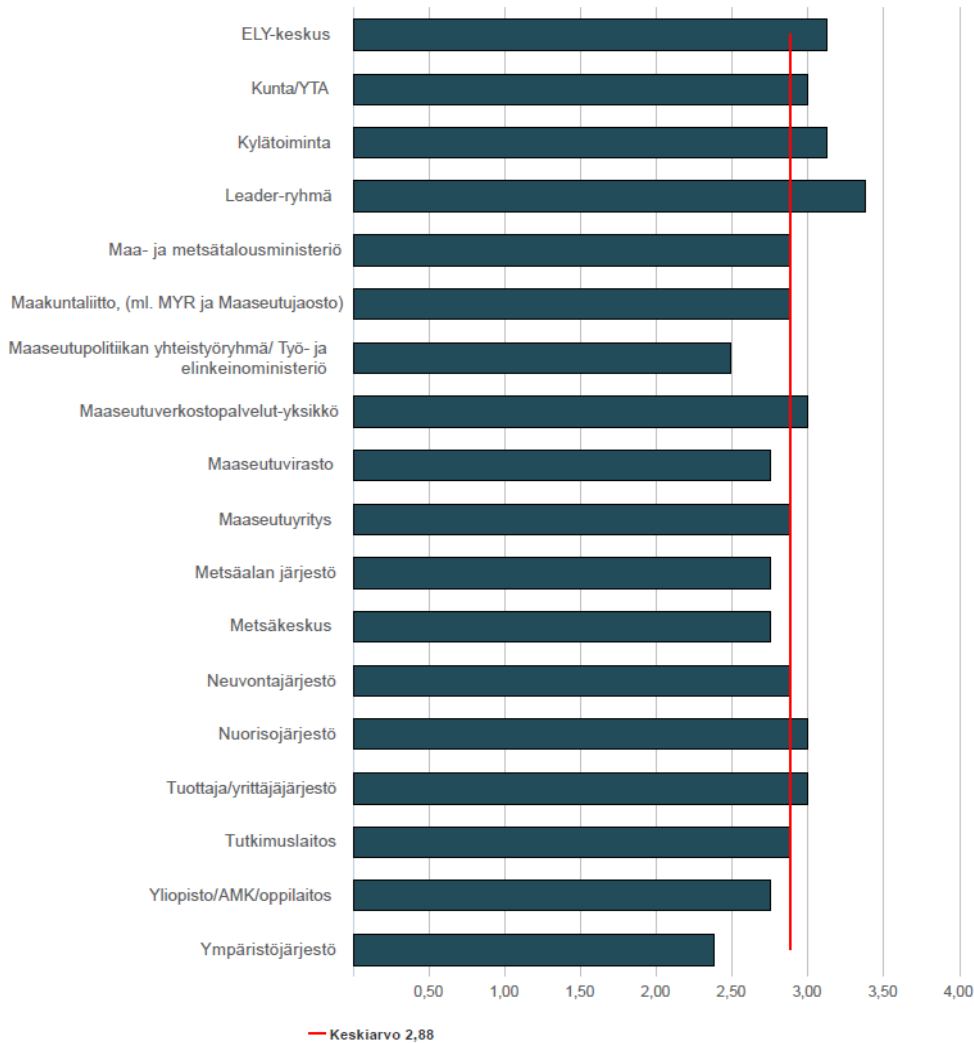


Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

### Luottamus verkostoyhteistyötahoihin

Verrattaessa Lapin havaintojoukkoa koko tutkimuksen havaintojoukkoon, niin voidaan todeta, että lappilaiset luottavat kaikkiin toimijoiden jonkin verran vähemmän kuin koko tutkimuksen havaintojoukko. Koko havaintojoukon luottamuksen keskiarvo kaikkiin verkostokumppaneihin oli 2,96 ja Lapin havaintojoukon luottamuksen keskiarvo kaikkiin verkostokumppaneihin oli 2,88.

Alueverkoston kohdalla vahvimmin luotettiin Leader-ryhmiin (ka 3,38), ELY-keskukseen sekä kylätoimintaan molempien keskiarvon ollessa 3,13. Vähiten aluetoimijat luottivat vastausten mukaan ympäristöjärjestöön keskiarvon ollessa 2,38 sekä maaseutupolitiikan yhteistyöryhmään/ Työ- ja elinkeinoministeriöön keskiarvon ollessa 2,5.



Kuvion selitteet: 1=en luota missään tilanteessa, 2=luotan joissakin tilanteissa,  
3=luotan useimmissa tilanteissa, 4=luotan jokaisessa tilanteessa

### 5.3.9 Verkostotyön resurssit, yhteiset tavoitteet sekä toiminnan tulokset

Valtaosa lappilaisista eli 50 % oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että alueverkoston toimijoilla on yhteinen näkemys oman verkoston tavoitteista. Toisaalta tulos on rohkaiseva, mutta huolestuttaa oli se, ettei kukaan vastaajista ollut väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Vastaajista peräti 37,5 % ei ollut väitteen kanssa samaa eikä eri mieltä eri mieltä. Ilahduttavaa oli kuitenkin se, ettei kukaan ollut väitteen kanssa täysin eri mieltä.

Vastaajien osallistumista tavoitteiden laadintaan pyrittiin selvittämään kysymällä, että oliko vastaaja osallistunut alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman työstämiseen. Valmiin suunnitelman tavoitteiden toteuttaminen voitaneen nähdä olevan yksi keskeisistä alueverkoston tavoitteista. 50 % vastaajista oli

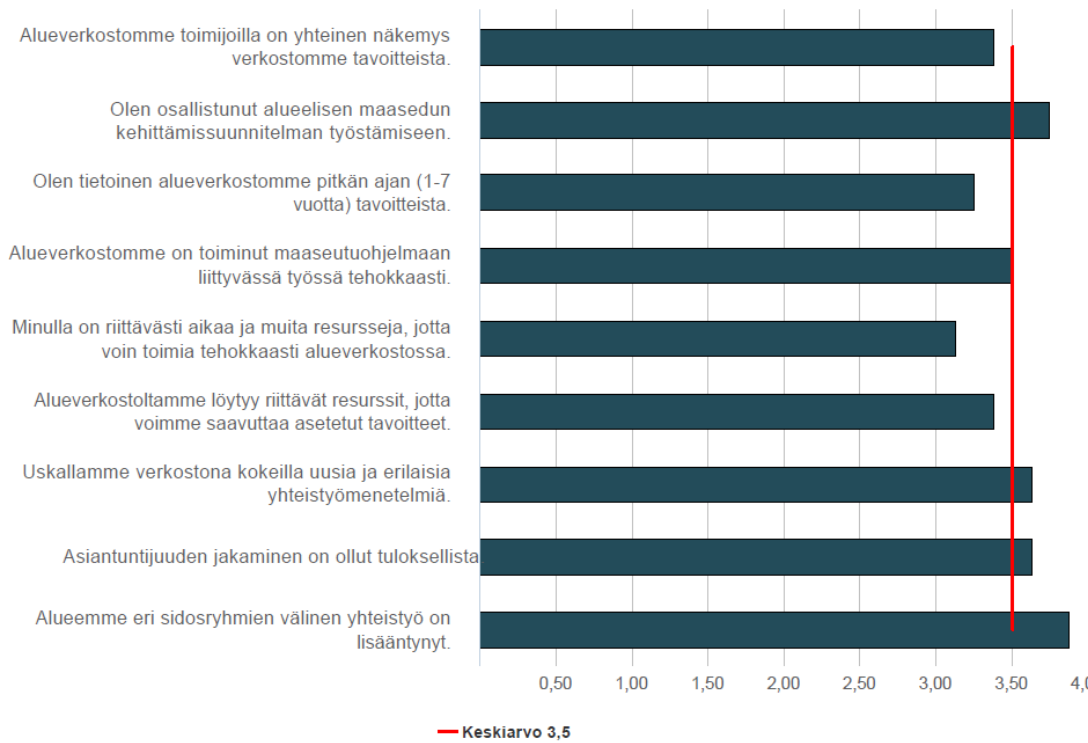


osallistunut kyseiseen työhön ja tämän lisäksi 12,5 % vastaajista oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. 12,5 % vastaajista oli väitteen kanssa täysin eri mieltä.

Vastaajille esitettiin väite, että oma alueverkosto on toiminut tehokkaasti maaseutuohjelmaan liittyvässä työssä ja tästä väitteestä 37,5 % vastaajista oli asiasta jokseenkin samaa mieltä ja vain 12,5 % oli väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Vastausten mukaan Lapin alueverkosto on yksi niistä alueverkostoista, joissa tulisi paneutua tehokkaampaan toimintaa maaseutuohjelmaan liittyvässä työskentelyssä. Vastaajista vain 50 % oli joko täysin samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että he tiesivät alueverkoston pitkän ajan tavoitteista, joka on huolestuttava tulos, sillä verkostotoiminnan keskiössä on tavoitehakuisuus.

Vastaajilta kysyttiin myös verkostotyöhön käytettävissä olevista resursseista. Vastaajat arvioivat keskiarvon 3,38 mukaan, että alueverkostolla on riittävät resurssit, jotta tavoitteet voidaan saavuttaa. Vastaajilta kysyttiin myös henkilökohtaisista aika- ja muista resursseista ja vastauksien keskiarvo oli 3,18. Kun vastaajat arvioivat omia resursseja, niin vain 37,5 % vastanneista oli jokseenkin sitä mieltä, että omat resurssit ovat riittäviä, mutta kukaan ei ollut väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Vastanneista 25 % oli jokseenkin eri mieltä, että henkilökohtaiset resurssit olisivat riittäviä. Onneksi kukaan ei ollut kyseisen väitteen kanssa täysin eri mieltä, koska tällöin voisi ajatella, että toimija ei voi tehdä juurikaan verkostotoiminnan hyväksi mitään, koska resursseja ei kerta kaikkiaan ole.

Vastaajat suhtautuivat keskimäärin suhteellisen positiivisesti verkostotyön antiin. Vastaajat suhtautuivat positiivisesti myös väittämiin, jonka mukaan asiantuntijuuden jakaminen on ollut tuloksellista, ja että alueverkostoalueen eri sidosryhmien välinen yhteistyö on lisääntynyt. Edellä mainitut havainnot ovat jonkin verran myönteisempiä kuin koko tutkimuksen havaintojoukkoon verrattaessa.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

Vastaajat ovat pääsääntöisesti jokseenkin samaa mieltä (62,5 %) tai täysin sitä mieltä (12,5 %), että he ovat kokeneet verkostotyöskentelyssä toistuvasti myönteisiä oppimiskokemuksia. Hyvät keskiarvot eli 3,88 saivat väitteet, jonka mukaan vastaaja on ammatillisesti hyötynyt verkostotoiminnasta sekä se, että vastaaja on verkoston aktiivinen jäsen. 50 % vastaajista kertoi, että he olivat jokseenkin sitä mieltä, että he ovat ammatillisesti hyötynneet verkostotoiminnasta ja 25 % vastaajista oli väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Vain 25 % vastaajista oli täysin samaa mieltä siitä, että vastaaja koki olevansa alueverkostonsa aktiivinen jäsen, kun taas 37,5 % vastaajista oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä.

Pyrimme selvittämään, sitä kuinka epähierarkkisia alueverkostot ovat. Vastaajista 50 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että verkostossa on muutamia henkilöitä, joiden asema on korostunut verkostotoiminnassa. Tämän lisäksi vielä 12,5 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa. Verkostotyöskentelyn lähtökohta tulisi olla, että verkostotoimijoiden tasa-arvoisuus.

Vastaajista 25 % oli täysin eri mieltä siitä, että verkostossa suoritetaan silloin tällöin palautekyselyitä, joiden pohjalta toimintaa pyritään kehittämään. Tämän lisäksi 25 % vastaajista oli jokseenkin eri mieltä väitteen



kanssa. Kukaan ei ollut väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Luottamuksen sekä luottamussuhteiden tilaa tulisi seurata ja tarttua heti mahdollisiin luottamusnotkahduksiin.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

### 5.3.10 Alueverkoston vahvuudet ja kehittämiskohteet

#### Alueverkoston vahvuudet

Lapissa tutkimukseen vastasi kahdeksan verkostotoimijaa, joista verkoston vahvuuksia kysyttäessä vastasi kaksi henkilöä eli 25 % alueen vastaajista. Lapin alueverkoston toimijat näkivät vahvuutena sen, että toimijat tuntevat hyvin toisensa sekä sen, että verkostoon tulee aika ajoin uusia ihmisiä. Verkostotyöskentelyssä voi olla joskus haasteena se, että toimijakanta pysyy liian muuttumattomana, jolloin uusien ideoiden ja toimintamallien löytäminen voi hidastua. Toisaalta uusien ihmisten tuleminen osaksi verkostotoimintaa voi olla myös haasteellista, koska heidät pitäisi pystyä integroimaan syvästi verkoston toimintatapoihin ja tavoitteisiin sekä sitouttamaan toimintaan. Vaikuttaisi siis siltä, että vastausten perusteella Lapin alueverkosto on pystynyt kääntämään haasteen eduksi.



## Alueverkoston muutos- ja kehityskohteet

Lapissa tutkimukseen vastasi kahdeksan verkostotoimijaa, joista verkoston muutos- ja kehityskohteita kysyttäessä vastasi kaksi henkilöä eli 25 % alueen vastaajista. Vastauksissa todettiin, että Lapin alueverkoston työskentely ei ole systemaattista ja sitä pitäisi muuttaa. Eräässä vastauksessa tuotiin myös esiin suorasti myös se, että eri toimijoiden välillä on liikaa ristiriitoja, jotka estävät aidon luottamuksen syntymisen. Lisäksi samassa kommentissa todettiin vielä, että vuorovaikutuksessa ja viestinnässä on parannettavaa. On helppo arvuutella näiden edellä mainittujen asioiden välistä suhdetta toisiinsa. On vaikeaa luoda tai ylläpitää avointa vuorovaikutusta, jos ei ole luottamusta ja toisin päin. Selvittämättömät ristiriidat ovat vakava uhka luottamuksen syntymiselle ja vahvistumiselle. Mikäli alueverkostossa on useimpia ihmissuhdeongelmia tai ristiriitoja, niin ne pitäisi pyrkiä selvittämään mahdollisimman aikaisin, etteivät ongelmat paisuisi ja leviäisi laajemmin verkostotoimijoiden parissa. Eräässä vastauskommentissa peräänkuulutettiin palautteen antamista sekä yleistä verkostotoiminnan kehittämistä. Vastauksessa kaivattiin myös uusia välineitä verkostotyöskentelyyn, kenties vastaaja oli tässä ajatellut esimerkiksi konkreettisia apuvälineitä, kuten virtuaalisia työkaluja.

## 5.4 Pirkanmaa

### 5.4.1 Taustatietoja vastaajista

Pirkanmaan alueverkostotoimijat edustivat kaikista vastaajista 4,9 % ja tämä tarkoittaa sitä, että kuusi henkilöä osallistui kyseiseltä alueelta tutkimukseen. Vastaajajoukko painottui erittäin vahvasti miehiin, sillä heitä oli vastaajista 83,33 % ja naisia oli vain 16,67 %. Tutkimuksen kaikkien vastaajien osalta naisia oli 63,1 % vastaajista ja miehiä 36,9 %. Pirkanmaan alueverkoston vastaajien ikäjakauma jakaantui neljään ikäryhmään, joista suurin oli 41–50-vuotiaat, joita oli vastaajista 50 %, Muut vastaajien ikäryhmät olivat 51–62-vuotiaisiin (16,67 %), 63–68-vuotiaisiin (16,67 %) sekä 30–40-vuotiaisiin (16,67 %).

Pirkanmaan vastaajat olivat koko tutkimuksen vastaajajoukkoon nähden hieman enemmän ylemmän korkeasteen suorittaneita (50 %) kuin verrattaessa kaikkien vastaajien samaan koulutustaustaan (46,72 %). Vastaajista ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneita oli 16,67 %, kun verrattaessa kaikkien vastaajien



keskuudessa samaan koulutustaustaan luku oli 22,13 %. Ylemmän keskiasteen ammattitutkinnon oli suorittanut vastaajista 16,67 %

Alla olevasta kuviosta käy ilmi alueverkoston vastaajien organisaatio ja asema. Vastaajaryhmät olivat jakautuneet muilta osin suhteellisen tasaisesti, mutta tässäkin alueverkostossa korostui Leader-ryhmäläiset vastaajien keskuudessa. Valitettavasti Pirkanmaan vastaajista kukaan ei ollut ELY-keskuksesta.



#### 5.4.2 Alueverkoston tärkeimmät toimijatahot

Pirkanmaan vastaajat nostivat verkoston tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi Leader-ryhmät sekä kunnat ja yhteistoiminta-alueet. Toiseksi tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi määriteltiin ELY-keskus sekä Leader-ryhmät. Kolmannella sijalla tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi vastaajat kertoivat kylätoiminnan. Kaikkien tutkimukseen vastanneiden mielestä tärkein oman alueverkoston sisäinen toimija on Leader-ryhmät, toiseksi ja kolmanneksi tärkeimmiksi muodostui kunnat sekä yhteistoiminta-alueet.

#### 5.4.3 Verkoston avainhenkilöt

Kysyttäessä vastaajilta verkoston avainhenkilöä neljästä vastaajasta kaikki olivat lähestyneet asiaa eri lailla. Yksi vastaaja oli nimennyt yksittäisen henkilön ilman asemaa, yksi vastaaja oli kertonut avainhenkilöksi ELY-keskuksen vastaavan henkilön, eräs vastaaja oli kommentoinut kysymykseen: ”jokainen maaseudun kehittämisen parissa työskentelevä henkilö” ja viimeinen vastaaja oli kertonut pitävänsä itseään verkostonsa avainhenkilönä.



#### 5.4.4 Tunteminen ja kommunikaatio

Alla olevasta kuviosta voitane todeta, että aluetoimijoiden keskinäinen tunteminen sekä tiedonsaanti ovat keskimäärin kehitystä vaativaa. Kaikkien väitteiden keskiarvo on vain 3,29, kun koko havaintojoukon vastaava keskiarvo oli 3,9. Vastaajista kukaan ei ollut täysin sitä mieltä, että tuntee alueverkoston toimijat hyvin. Onneksi kuitenkin vastaajista 66,67 % vastaajista oli kyseisen väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Vastaajista 50 % oli jokseenkin samaan mieltä siitä, että heidän oma roolinsa alueverkostossa on selvä. Kuitenkin vastaajista 16,67 % oli sitä mieltä, että oma rooli alueverkostossa on täysin epäselvä.

Vastaajien näkemys toteutuneesta yhteistyöstä on jokseenkin positiivinen, mutta silti yksikään vastaajista ei ole ollut Yhteistyöni muiden verkostotoimijoiden kanssa on onnistunut hyvin -väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Vastaajista 50 % oli jokseenkin sitä mieltä, että yhteistyö muiden verkostotoimijoiden kanssa on onnistunut hyvin, mutta 16,67 % vastaajista on väitteen kanssa täysin eri mieltä. Vastaajat arvioivat yhteistyön ja tiedonsaannin heikommaksi kuin muut kysytyt väitteet.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

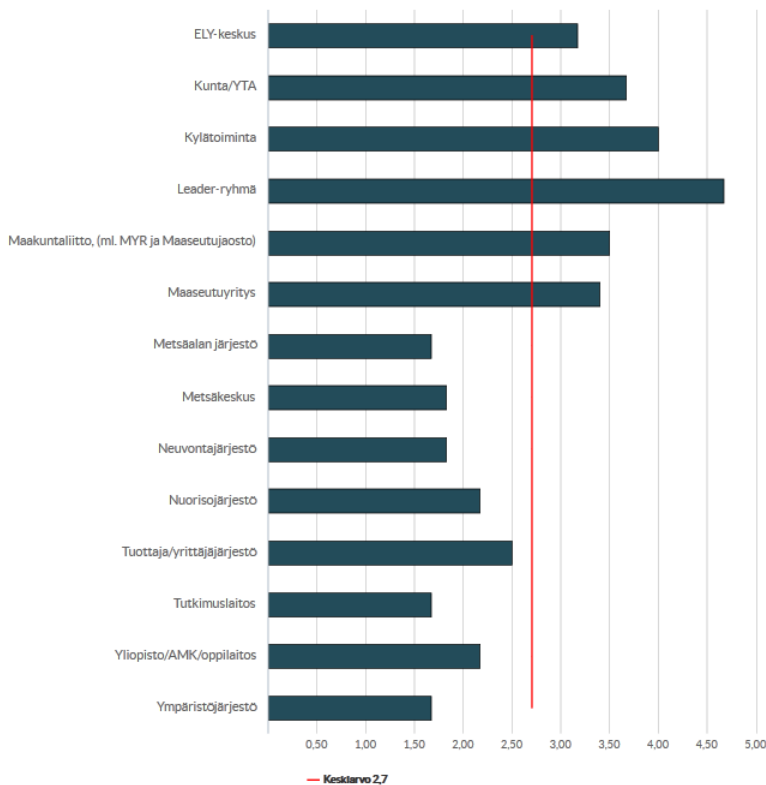
#### 5.4.5 Toteutunut verkostoyhteistyö

Tutkimuksessa tiedusteltiin sitä, että kuinka usein vastaaja oli ollut verkostoyhteistyössä erinäisten toimijatahojen kanssa verkostoyhteistyössä viimeisen kolmen vuoden aikana. Alueverkoston vastaajien havaintoaineistoa tarkastellessa voidaan todeta, että keskimäärin Pirkanmaan verkostotoimijat ovat tehneet huomattavasti vähemmän verkostoyhteistyötä (ka 2,7) kuin keskimäärin kaikki kyselyyn vastanneet (3,39). Alueverkoston vastausten perusteella Leader-ryhmien kanssa tehtiin eniten yhteistyöstä keskiarvon (ka 4,67) mukaan jopa useamman kerran kuukaudessa. 16,67 % vastaajista kertoi tekevänsä verkostoyhteistyötä Leader-ryhmien kanssa jopa päivittäin. Toiseksi eniten tehtiin verkostoyhteistyötä kylätoiminnan kanssa



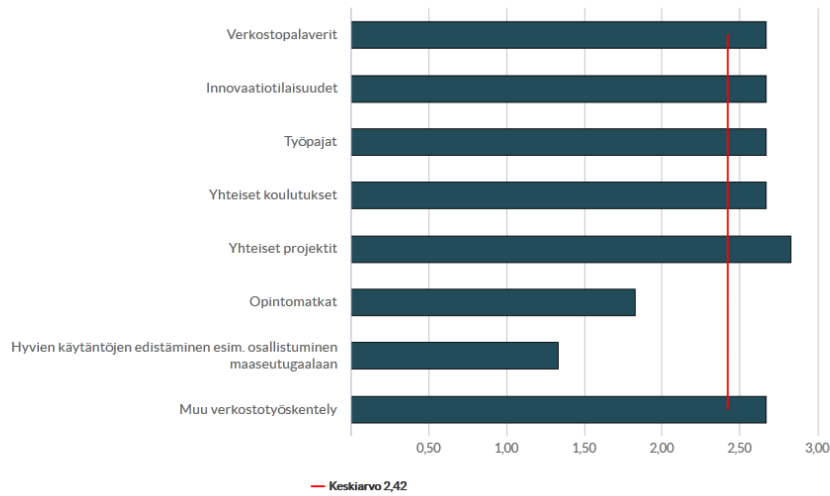


keskiarvon ollessa 4. Kolmanneksi eniten tehtiin yhteistyötä kuntien sekä yhteistoiminta-alueiden kanssa keskiarvon ollessa 3,67. Vähiten verkostoyhteistyötä oli tehty ympäristöjärjestön, tutkimuslaitoksen ja metsäalan järjestön kanssa keskiarvon ollessa kaikilla edellä mainituilla toimijoilla 1,67.



Kuvion selitteet: 1=harvemmin kuin kerran vuodessa, 2=vuosittain, 3=puolivuosittain, 4=kuukausittain, 5=viikoittain, 6=päivittäin

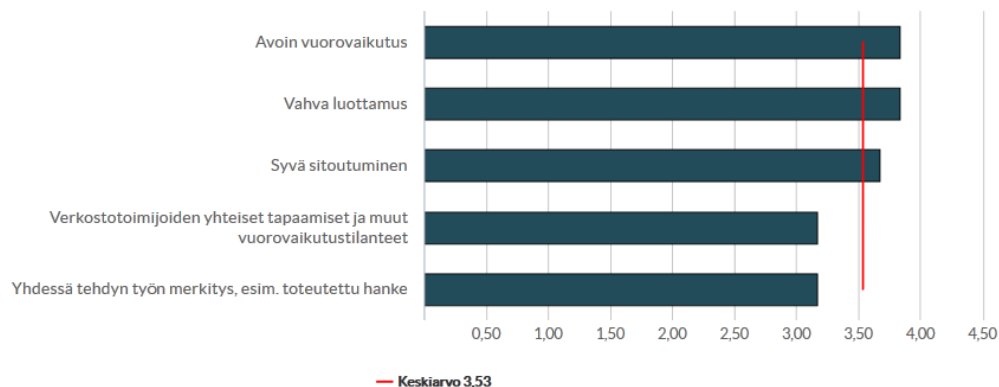
Tutkimuksella pyrittiin selvittämään myös sitä, kuinka usein vastaaja oli osallistunut tiettyihin verkostotyöskentelyjen muotoihin viimeisen kolmen vuoden aikana. Kokonaisuutta tarkastellen voidaan huomata, että pirkanmaalaiset olivat vastausten mukaan osallistuneet kaikkien verkostotyöskentelyjen muotoihin (ka 2,42) harvemmin kuin koko kyselyn havaintojoukko (ka 2,74). Alueverkoston toimijat olivat osallistuneet selkeästi eniten yhteisiin projekteihin (ka 2,83). Epäsuosituimpia verkostotyöskentelyn muotoja Pirkanmaalla olivat selkeästi hyvien käytäntöjen edistäminen (ka 1,33) sekä opintomatkat (ka 1,83). Verrattaessa koko tutkimuksen havaintojoukkoon, niin ensiksi mainitun keskiarvo oli 1,76 ja opintomatkojen kohdallakin 1,87. Verkostoitumisen kannalta olisi suositeltavaa, että toimijat voisivat osallistua useammin erilaisiin verkostoitumistapahtumiin – varsinkin tällaisiin hieman vapaamuotoisiin tilaisuuksiin.



Kuvion selitteet: 1=harvemmin kuin kerran vuodessa, 2=vuosittain, 3=puolivuosittain, 4=kuukausittain, 5=viikoittain, 6=päivittäin

#### 5.4.6 Toimiva verkostotyöskentely

Tutkimuksessa haluttiin selvittää sitä, että miten aluetoimijat suhtautuvat yleisesti verkostotoimintaan liittyviin avainasioihin. Pirkanmaan vastaajat olivat vastaustensa kanssa hyvin samoilla linjoilla koko tutkimuksen havaintojoukon kanssa, sillä he antoivat myös suurimmat merkitykset avoimelle vuorovaikutukselle (ka 3,83) sekä vahvalle luottamukselle (ka 3,83). Sen sijaan alueverkoston vastaajat olivat kokonaisuutta tarkastellen antaneen näille kysytyille verkostotyöskentelyn avainasioille selkeästi vähäisemmät merkitykset (ka 3,53) kuin tutkimuksen koko havaintojoukko (ka 4,34). Yhdessä tehdyn työn merkitys sekä verkostotoimijoiden yhteiset tapaamiset ja vuorovaikutustilanteen arvioitiin selkeästi vähäisemmäksi kuin muiden kysytyjen asioiden ja näiden väitteiden keskiarvo oli vain 3,17.





Kuvion selitteet: 1=ei lainkaan merkitystä, 2=vähäinen merkitys, 3=kohtalainen merkitys, 4=suuri merkitys, 5= erittäin suuri merkitys

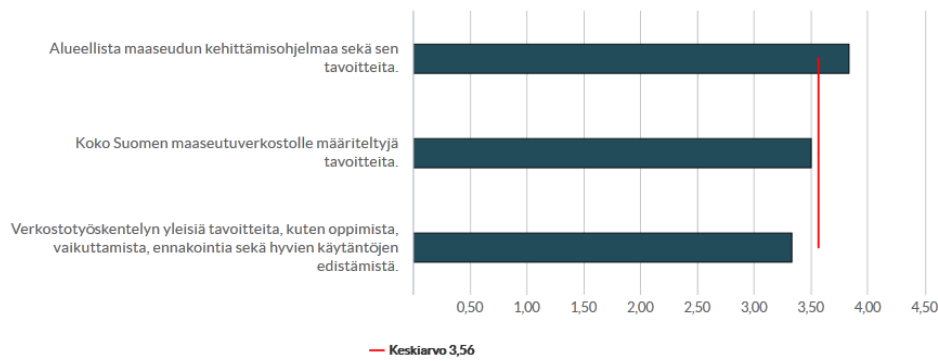
Tutkimuksessa pyydettiin vastaajia arvioimaan erilaisia viestintäkeinoja. Pirkanmaalaiset vastaajat pitivät tärkeimpänä viestintäkeinona selkeästi henkilökohtaisia tapaamisia (ka 4,17), kun koko havaintojoukon vastaava keskiarvo oli peräti 4,39. Keski-suomalaiset pitivät viestintäkeinoista videoneuvottelujen merkitystä vähäisimpänä.



Kuvion selitteet: 1=ei lainkaan merkitystä, 2=vähäinen merkitys, 3=kohtalainen merkitys, 4= suuri merkitys, 5= erittäin suuri merkitys

#### 5.4.7 Verkostotoimijoiden sitoutuneisuus sekä toiminnan dialogisuus

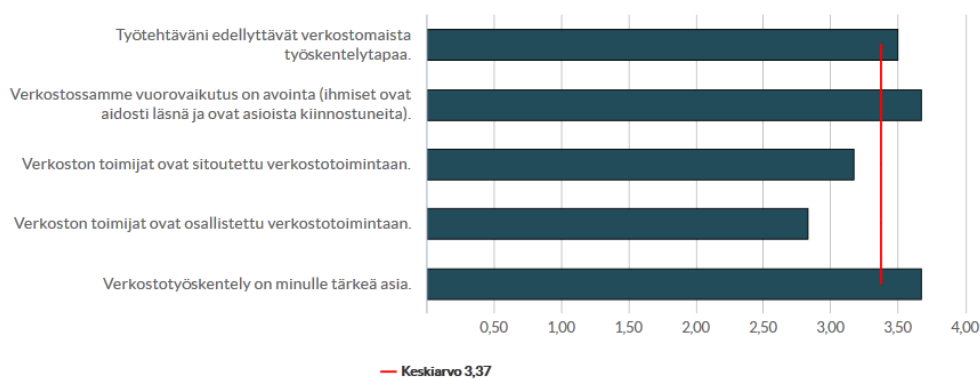
Alueverkoston tavoitteiksi voitaneen määritellä alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman tavoitteiden, koko maaseutuverkoston tavoitteiden sekä verkostotyöskentelyn yleisten tavoitteiden edistäminen. Pirkanmaan vastaajat ovat kohtuullisen sitoutuneita edellä mainittuihin tavoitteisiin, mutta kuitenkin selvästi heikommin kuin tutkimuksen koko havaintojoukko keskimäärin. Vahvimmin pirkanmaalaiset vastaajat olivat sitoutuneet alueelliseen maaseudun kehittämissuunnitelmaan sekä sen tavoitteisiin (ka 3,83). Vähiten sitoutuneita oltiin verkostotyöskentelyn yleisiin tavoitteisiin (ka 3,33).



Kuvio XX. , jossa 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä.

Jopa 33,33 % alueverkostotoimijoista oli täysin samaan mieltä siitä, että heidän työtehtävänsä edellyttää verkostomaista työskentelytapaa ja tämän lisäksi 16,67 % vastaajista oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Kyseisen väitteen keskiarvo oli vain 3,5, joka oli kaikista alueverkostoista huonoin keskiarvo. Voi olla, että mikäli työtehtävät eivät edellytä verkostomaista työskentelytapaa, niin verkostotoimintaan on vaikeampaa orientoitua. Vastaajista 66,67 % oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että vuorovaikutus on avointa verkostossa, joka onkin yksi keskeinen asia hyvin toimivassa verkostossa.

Alimman keskiarvon eli vain 2,83 oli vastaajien keskuudessa saanut väite, jossa kerrottiin, että verkoston toimijat ovat osallistettu verkostotoimintaan. Verkostotoimintaa pidettiin yleisesti kohtuullisen tärkeänä vastaajien keskuudessa, sillä 66,66 % vastaajista piti verkostotyöskentelyä tärkeänä tai jokseenkin tärkeänä asiana. Alla olevassa kuviossa esitettyjen kaikkien väitteiden keskiarvo oli Pirkanmaalla 3,37, joka on hyvin huomattavasti alhaisempi kuin koko tutkimuksen havaintojoukon vastaava keskiarvo, joka oli 4,04. Näin ollen voitaneen todeta, että Pirkanmaalaiset ovat selvästi heikommin sitoutuneita verkostotoimintaan kuin koko tutkimuksen havaintojoukko.





Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

#### 5.4.8 Luottamus

Vastaajista vain 16,67 % koki, että alueverkostossa erilaisuus hyväksytään ja nähdään voimavarana, mutta kuitenkin 50 % vastaajista oli jokseenkin sitä mieltä, että erilaisuus hyväksytään ja nähdään voimavarana. Kukaan vastaajista ei ollut väitteen kanssa jokseenkin eri mieltä. Mutta vastaajista 16,67 % oli väitteen kanssa täysin eri mieltä. Vastaajista kuitenkin peräti 16,67 % ei osannut kertoa näkemystään siitä, että hyväksytäänkö alueverkostossa erilaisuus ja nähdäänkö se voimavarana.

Pirkanmaan vastaajista kukaan ei ollut täysin sitä mieltä, että luottamus on asetettu verkostotoiminnan tavoitteeksi ja vain 16,67 % vastaajista oli jokseenkin sitä mieltä, että luottamus olisi asetettu tavoitteeksi. Tämän lisäksi 33,33 % vastaajista oli kyseisen väittämän kanssa jokseenkin eri mieltä ja 16,67 % oli väitteen kanssa täysin eri mieltä. Tämä on merkittävän paljon huonompi tulos kuin koko tutkimuksen havaintojoukossa, jossa 10 % vastaajista oli täysin samaa mieltä siitä, että luottamus on asetettu verkostotoiminnan tavoitteeksi ja 24,17 % oli jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa.

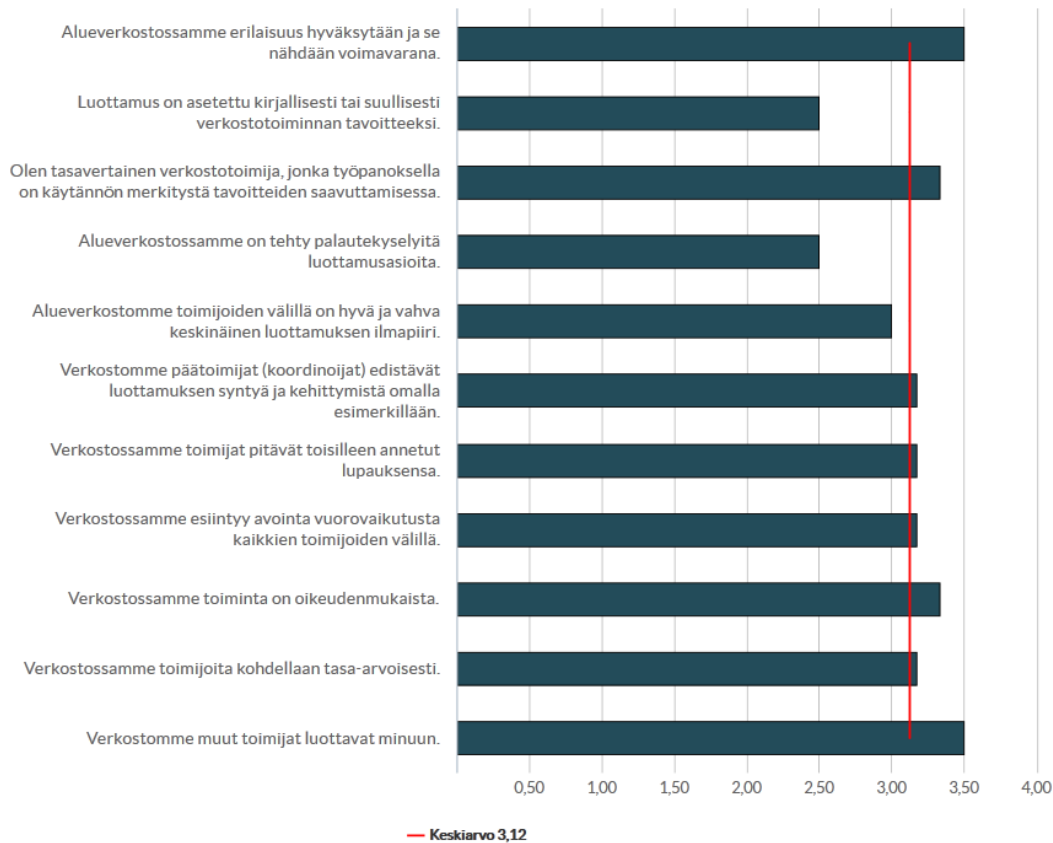
Pirkanmaalaisista vastaajista puolet oli jokseenkin tai täysin sama mieltä siitä, että he kokivat olevansa tasavertaisia verkostotoimijoita. Toisaalta 16,67 % vastaajista oli väitteen kanssa täysin eri mieltä. Kukaan vastaajista ei ollut sitä mieltä, että luottamusasioista oli tehty palautekyselyjä ja vain 16,67 % vastaajista oli väitteen kanssa osittain samaa mieltä. Jopa 66,67 % vastaajista oli edellä mainitun väitteen kanssa jokseenkin eri mieltä. Luottamussuhteiden tilaa kannattaisi tarkastella verkostotoiminnassa, jotta luottamussuhteiden syventymistä voitaisiin avittaa ja mahdollisiin epäkohtiin voitaisiin puuttua.

Vastaajista 33,33 % oli jokseenkin sitä mieltä, että alueverkoston toimijoiden välillä on hyvä ja vahva keskinäisen luottamuksen ilmapiiri, mutta kukaan ei ollut väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Peräti 50 % vastaajista ei ollut väitteen kanssa samaa, eikä eri mieltä.

33,33 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä ja 16,67 % vastaajista oli täysin samaa mieltä, kun heiltä kysyttiin, että edistävätkö verkoston päätoimijat luottamuksen syntyä ja kehittymistä omalla toiminnallaan. Toisaalta 33,34 % vastaajista oli väitteen kanssa täysin tai jokseenkin eri mieltä. Jopa 66,67 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa, että verkostotoiminta on oikeudenmukaista, mutta kukaan ei ollut väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Oikeudenmukaisuus on edellytys toimivalle yhteistyölle, joten siihen



tulisi jatkossa paneutua lisää. Vastaajista peräti 83,33 % oli sitä mieltä, että muut toimijat luottavat vastaajaan ja vain 16,67 % vastaajista oli jokseenkin täysin eri mieltä kyseisen väitteen kanssa.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

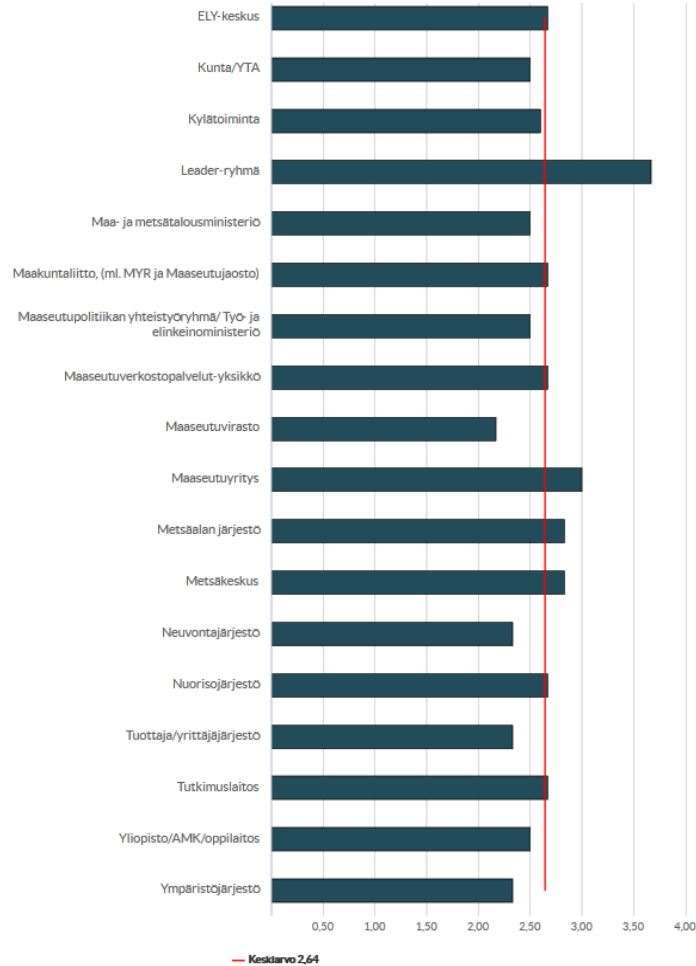
### Luottamus verkostoyhteistyötahoihin

Verrattaessa Pirkanmaan havaintojoukkoa koko tutkimuksen havaintojoukkoon, niin voidaan todeta, että pirkanmaalaiset luottavat kaikkiin toimijoihin jonkin verran vähemmän kuin koko tutkimuksen havaintojoukko. Koko havaintojoukon luottamuksen keskiarvo kaikkiin verkostokumppaneihin oli 2,96 ja Pirkanmaan havaintojoukon luottamuksen keskiarvo kaikkiin verkostokumppaneihin oli 2,64.

Pirkanmaalla vahvimmin luotettiin Leader-ryhmiin luottamussuhteen keskiarvon ollessa 3,67. Toiseksi eniten luotettiin maaseutuyrityksiin keskiarvon ollessa 3. Kolmanneksi eniten luotettiin metsäalan järjestöön sekä Metsäkeskukseen, joiden molempien keskiarvot olivat 2,83. Tulos on melko poikkeava useimpiin



alueverkostoihin verrattuna, sillä usein kyseisiin toimijoihin luotettiin yleisesti vähän. Vähiten aluetoimijat luottivat vastausten mukaan Maaseutuvirastoon ja luottamussuhteen keskiarvo oli vain 2,17.



Kuvion selitteet: 1=en luota missään tilanteessa, 2=luotan joissakin tilanteissa, 3=luotan useimmissa tilanteissa, 4=luotan jokaisessa tilanteessa

#### 5.4.9 Verkostotyön resurssit, yhteiset tavoitteet sekä toiminnan tulokset

Pirkanmaalaisista vastaajista kukaan ei ollut täysin samaa mieltä siitä, että alueverkoston toimijoilla on yhteinen näkemys oman verkoston tavoitteista ja vain 33,33 % oli jokseenkin samaa mieltä kyseisen väittämän kanssa. Vastaajista peräti 50 % ei ollut väitteen kanssa samaa eikä eri mieltä, mikä on tuloksena melko hämmentävää. Olisi mielenkiintoista tietää, että miksi näin suuri osa vastaajista antoi kyseisen vastauksen.



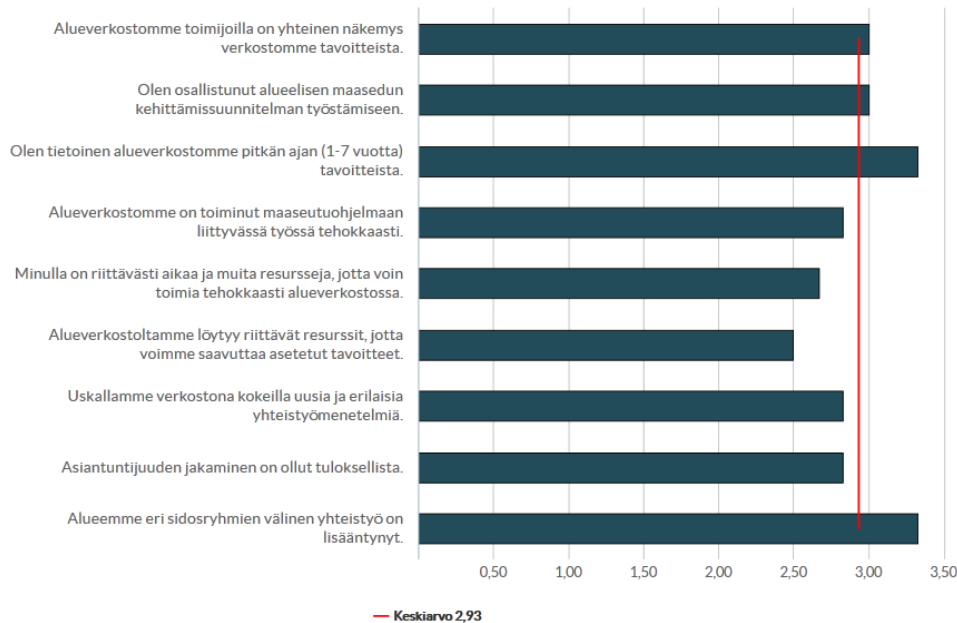
Vastaajien osallistumista tavoitteiden laadintaan pyrittiin selvittämään kysymällä, että oliko vastaaja osallistunut alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman työstämiseen. Valmiin suunnitelman tavoitteiden toteuttaminen voitaneen nähdä olevan yksi keskeisistä alueverkoston tavoitteista. Valtaosa eli peräti 33,33 % vastaajista oli osallistunut kyseiseen työhön, mutta 16,67 % vastaajista ei ollut osallistunut kyseiseen työhön ja jopa 33,33 % vastaajista oli jokseenkin eri mieltä siitä, että olisi osallistunut kehittämissuunnitelman laadintaan.

Vastaajille esitettiin väite, että oma alueverkosto on toiminut tehokkaasti maaseutuohjelmaan liittyvässä työssä ja tästä väitteestä kukaan vastaajista ei ollut asiasta täysin samaa mieltä ja vain 33,33 % oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Vastaajista peräti 66,67 % oli joko täysin samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että he tiesivät alueverkoston pitkän ajan tavoitteista.

Vastaajilta kysyttiin myös verkostotyöhön käytettävissä olevista resursseista. Vastaajat arvioivat keskiarvon 2,5 mukaan, että alueverkostolla on riittävät resurssit, jotta tavoitteet voidaan saavuttaa. Suurin osa vastaajista oli edellä mainitun väitteen kanssa jokseenkin eri mieltä (50 %) tai täysin eri mieltä 16,67 %. Tämä on selkeä viesti siitä, että vastaajat kokevat verkoston yhteiset resurssit riittämättömiksi. Vastaajilta kysyttiin myös henkilökohtaisista aika- ja muista resursseista ja vastauksien keskiarvo oli 3,11. Kun vastaajat arvioivat omia resursseja, niin jopa 33,33 % vastanneista oli jokseenkin sitä mieltä, että omat resurssit ovat riittäviä, mutta kukaan vastanneista ei ollut väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Vastanneista jopa 33 % oli jokseenkin eri mieltä, että henkilökohtaiset resurssit olisivat riittäviä ja 16,67 % vastanneista piti omia resursseja täysin riittämättöminä.

Vastaajat suhtautuivat suhteellisen negatiivisesti väittämiin, joiden mukaan asiantuntijuuden jakaminen on ollut tuloksellista (ka 2,83) ja että alueverkostoalueen eri sidosryhmien välinen yhteistyö on lisääntynyt (3,33). Edellä mainitut havainnot ovat selvästi negatiivisempia kuin koko tutkimuksen havaintojoukkoon verrattaessa. On surullista, mikäli verkostotoimijat eivät itse näe työnsä hyötyjä.





Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

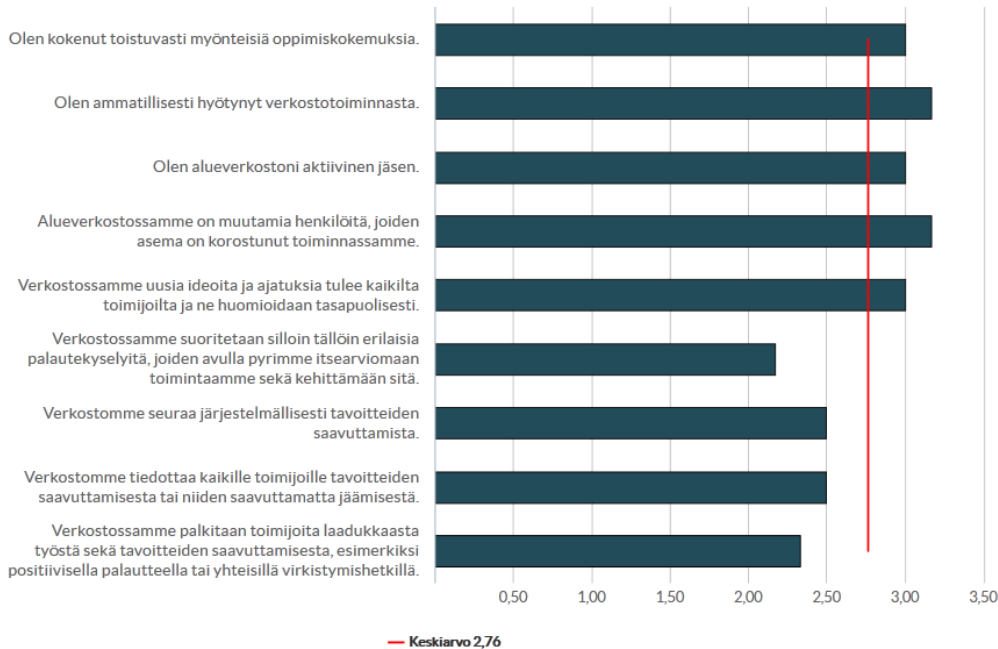
Vastaajat ovat pääsääntöisesti jokseenkin samaa mieltä (50 %) että he ovat kokeneet verkostotyöskentelyssä toistuvasti myönteisiä oppimiskokemuksia. Toisaalta yksikään vastaaja ei ollut kyseisen väittämän kanssa täysin samaa mieltä. Huolestuttavaa oli myös se, että vastaajista 33,34 % oli väitteen kanssa täysin tai jokseenkin eri mieltä. Vastaajat kokivat keskimäärin, että he olivat ammatillisesti hyötynyt verkostotoiminnasta jonkin verran, sillä 50 % vastaajista oli tämän väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä, mutta toisaalta vastaajista peräti 33,33 % ei ollut väitteen kanssa samaa tai eri mieltä. Vain 16,67 % vastaajista oli sitä mieltä, että vastaaja on alueverkoston aktiivinen jäsen ja peräti 33,34 % vastaajista oli väitteen kanssa täysin tai jokseenkin eri mieltä.

Tutkimuksessa pyrimme selvittämään myös sitä, että kuinka epähierarkkisia järjestelmiä alueverkostot ovat. Vastaajista 16,67 % oli täysin samaa mieltä siitä, että verkostossa on muutamia henkilöitä, joiden asema on korostunut verkostotoiminnassa. Vastaajista 33,34 % oli jokseenkin tai täysin sitä mieltä, ettei verkostossa ole muutamia henkilöitä, joiden asema on korostunut. Verkostotyöskentelyn lähtökohta tulisi olla, että verkostotoimijoiden tasa-arvoisuus, joten tulokset eivät ole aivan positiivisia, mutta kuitenkin oikeansuuntaisia.

Vastaajista kukaan ei ollut täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että verkostossa suoritetaan silloin tällöin palautekyselyitä, joiden pohjalta toimintaa pyritään kehittämään. Sen sijaan kyseisen väitteen kanssa ei ollut



samaa, eikä eri mieltä 50 % vastaajista. Tulos herättää kysymyksen, että eikö toimijoiden pitäisi tietää, onko tällaisia kyselyitä tehty vai ei. Voiko tällainen vastaus viestittää myös tiedonkulun ongelmista?



Kuvio Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4=Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

#### 5.4.10 Alueverkoston vahvuudet ja kehittämiskohteet

##### Alueverkoston vahvuudet

Pirkanmaalta tutkimukseen vastasi kuusi verkostotoimijaa, joista verkoston vahvuuksia kysyttäessä vastasi kaksi henkilöä eli 33,3 % alueen vastaajista. Tämän lisäksi eräs vastaaja oli jättänyt kommentin, joka ei vastannut kysytyyn kysymykseen. Pirkanmaan alueverkostotoimijat nostivat vahvuuksina esiin avoimuuden ja asiantuntemuksen, joka luo luontaisesti hyvän pohjan tehokkaalle ja toimivalle verkostoyhteistyölle. Oli hienoa, että eräs vastaaja oli tuonut ilmi seuraavan kommentin: ”Selkeästi takavuosista parantunut keskinäinen luottamus ja suhteellisen monipuolinen tietämys- ja osaamispääoma.” Luottamus on yksi verkostotoiminnan kantavista voimista ja varmasti käytännön tasolla on mukavaa huomata, että toimijoiden keskinäinen luottamus on selkeästi parantunut. Tällöin kaikki yhteistyö on mutkattomampaa ja vuorovaikutus yleensä helpompaa. Kun tähän vielä yhdistää monipuolisen verkostotoimijoiden tietämys- ja osaamispääoman on moni verkostotoiminnan perusasia kunnossa.



## Alueverkoston muutos- ja kehityskohteet

Pirkanmaalta tutkimukseen vastasi kuusi verkostotoimijaa, joista verkoston muutos- ja kehityskohteita kysyttäessä vastasi kolme henkilöä eli 50 % alueen vastaajista. Pirkanmaan alueverkostotoimijan vastauksessa sähköisiä järjestelmiä toivottiin paremmin toimivimmaksi sekä parempaa muutoksen hallintaa. On tärkeää, että verkostotoimintaa ei häiritsisi vanhat tai uudet toimimattomat sähköiset järjestelmät. Tähän ongelmaan pääsee käsiksi antamalla sähköisten sovellusten kehittäjille rakentavaa palvelua, jonka jälkeen sovellusten ylläpitäjät varmasti tekevät parhaansa, jotta sähköiset järjestelmän olisivat käyttäjäystävällisempiä. Lisäksi eräs vastaaja koki, että toimijoiden työskentelytapoja ym. pitäisi kehittää. Edellinen kommentti liittyi verkoston kokonaisvaltaiseen kehittämiseen, joka on pitkä ja monivaiheinen prosessi, mutta on hyvä tietää, että ainakin jotkut vastaajat kokevat, että kehitystyötä pitäisi tehdä perusasioiden parissa ja kokonaisvaltaisesti.

Eräs vastaaja kertoi, että alueverkostossa kärsitään ajan puutteesta ja järjestelmien kahlitsevasta vaikutuksesta. Verkostotoiminnassa optimaalinen tilanne olisi, että kaikilla toimijoilla olisi mahdollisuus resurssien puitteissa sitoutua ja osallistua verkoston toimintaan ja sen tavoitteisiin ja on ikävää, jos ajaututaan tilanteeseen, jossa tämä ei ole mahdollista. Tarvittavat resurssit verkostotoimintaan riippuvat pitkälti siitä, mikä on toimijan rooli verkostotoimijassa. Mikä tärkeämmässä roolissa toimija on, niin sitä tärkeämpi olisi taata toimijalle riittävät resurssit, koska muuten koko verkosto kärsii.

## 5.5 Pohjanmaa

### 5.5.1 Taustatietoja vastaajista

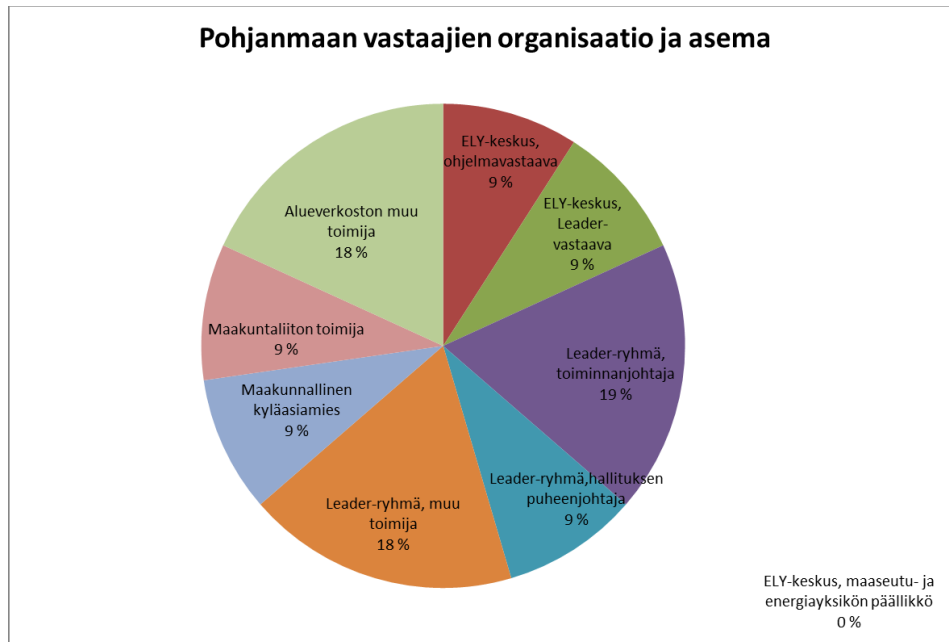
Pohjanmaan alueverkostotoimijat edustivat kaikista vastaajista 9 % ja tämä tarkoittaa sitä, että 11 henkilöä osallistui kyseiseltä alueelta tutkimukseen. Vastaajajoukko painottui hienoisesti miehiin, sillä naisia oli vastaajista 45,45 % ja miehiä oli 54,55 %. Tutkimuksen kaikkien vastaajien osalta naisia oli 63,1 % vastaajista ja miehiä 36,9 %. Pohjanmaan alueverkoston vastaajien ikäjakauma jakaantui kolmeen ikäryhmään. Suurimmat ikäryhmät olivat 30–40-vuotiaat sekä 51–62-vuotiaat, joita molempia oli 36,36 % vastaajista. Kolmas ikäryhmä muodostui 41–50-vuotiaista, joita oli 27,27 % vastaajista.

Pohjanmaan vastaajat olivat koko tutkimuksen vastaajajoukkoon nähden selvästi enemmän ylempään korkeasteen suorittaneita (54,55 %), kuin verrattaessa kaikkien vastaajien samaan koulutustaustaan, jossa vastaava luku oli 46,72 %. Pohjanmaan vastaajista ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneita oli (18,18 %), kun sama luku koko tutkimuksen havaintoaineistossa oli 22,13 %. Vastaajista 18,18 % oli ylempi



keskiasteen koulutus ja vastaajista 9,09 % oli tutkijakoulutus, kun koko tutkimuksen havaintoaineistossa vastaava luku oli vain 1,64 %.

Alla olevasta kuviosta käy ilmi alueverkoston vastaajien organisaatio ja asema. Vastaajaryhmä oli kulminoitunut Leader-ryhmäläisiin, jotka edustivat vastaajista 46 % ja ELY-keskustaustaisia vastaajia oli 18 %. Pohjanmaalla vastaajat edustivat mukavasti eri taustaorganisaatioita.



### 5.5.2 Alueverkoston tärkeimmät toimijatahot

Pohjanmaan verkoston vastaajat nostivat verkoston tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi ELY-keskuksen. Toiseksi tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi määriteltiin Leader-ryhmät sekä maakuntaliitto mukaan lukien MYR ja maaseutujaosto. Kolmanneksi tärkeimmäksi toimijaksi nostettiin Leader-ryhmät. Kaikkien tutkimukseen vastanneiden mielestä tärkein oman alueverkoston sisäinen toimija on Leader-ryhmät, toiseksi ja kolmanneksi tärkeimmiksi muodostui kunnat sekä yhteistoiminta-alueet.

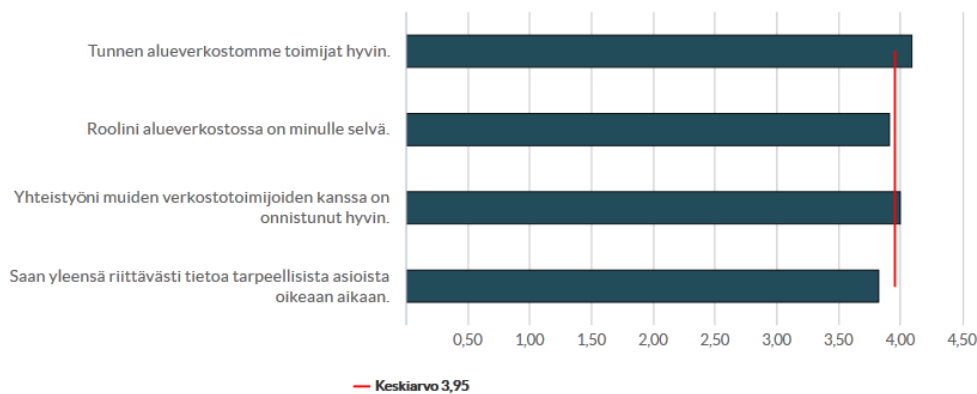
### 5.5.3 Verkoston avainhenkilöt

Kysyttäessä vastaajilta verkoston avainhenkilöä kahdeksasta vastaajasta kolme oli ilmoittanut avainhenkilöksi yksittäisen henkilön ilman asemaa tai taustaorganisaatiota. Kaksi vastaajaa oli kertonut avainhenkilöksi Leader-ryhmän toiminnanjohtajan ja yksi vastaaja oli ilmoittanut avainhenkilöksi yritysneuvojan. Kaksi viimeistä vastaajaa olivat antaneet täysin vastakkaiset vastaukset kysymykseen, jotka olivat seuraavat: ”Kaikki yhdessä” ja ”Ei kukaan”.



#### 5.5.4 Tunteminen ja kommunikaatio

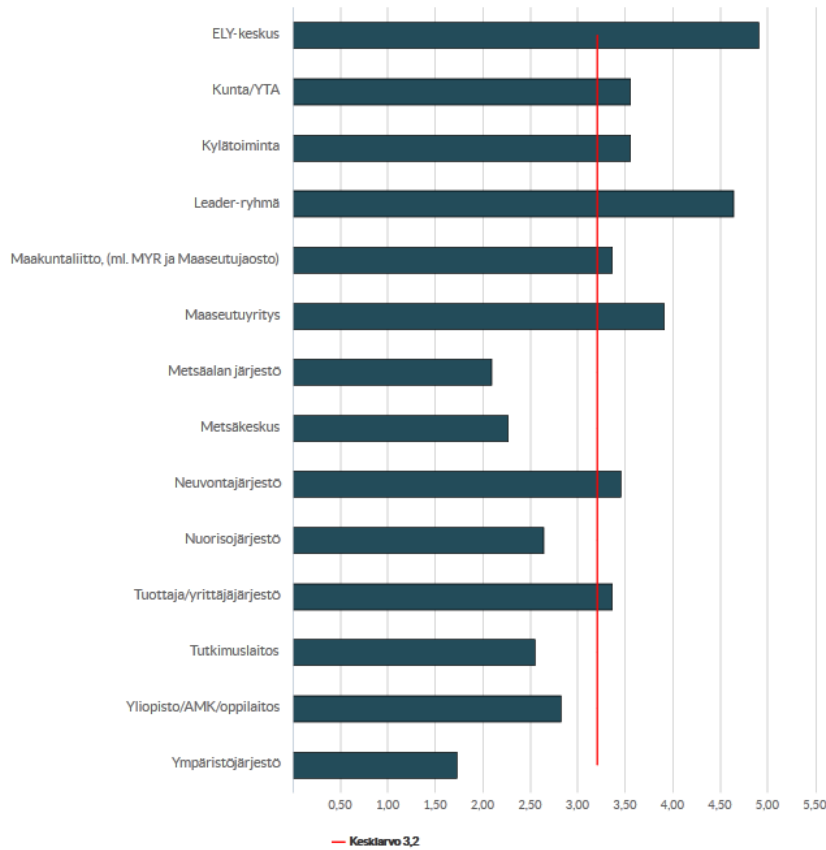
Alla olevasta kuviosta voitane todeta, että aluetoimijoiden keskinäinen tunteminen sekä tiedonsaanti ovat keskimäärin jo nyt hyvällä tolalla, kuten niin monella muullakin alueverkostolla. Vastaajista suurin osa oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että heidän oma roolinsa alueverkostossa on selvä (45,45 %) ja tämän lisäksi 36,36 % vastaajista oli täysin samaa mieltä edellä mainitun väitteen kanssa. Tulokset ovat oikeasuuntaisia verkostotyöskentelyn kannalta. Vastaajien näkemys toteutuneesta yhteistyöstä on varsin positiivinen, sillä peräti 36,36 % vastaajista oli kyseisestä väitteestä täysin samaa mieltä ja tämän lisäksi 27,27 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä kyseisen väitteen kanssa. Vastaajat arvioivat selkeästi tiedonsaannin heikommaksi (ka 3,82) kuin muut taulukon väitteet.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

#### 5.5.5 Toteutunut verkostoyhteistyö

Tutkimuksessa tiedusteltiin sitä, että kuinka usein vastaaja oli ollut verkostoyhteistyössä erinäisten toimijatahojen kanssa viimeisen kolmen vuoden aikana. Alueverkoston vastaajien havaintoaineistoa tarkastellessa voidaan todeta, että keskimäärin Pohjanmaan verkostotoimijat ovat tehneet verkostoyhteistyötä aavistuksen vähemmän (ka 3,2) kuin keskimäärin kaikki kyselyyn vastanneet (3,39). Alueverkoston vastausten perusteella ELY-keskuksen kanssa tehtiin eniten yhteistyötä keskiarvon (ka 4,91) mukaan lähes viikoittain. Ja peräti 27,27 % vastaajista kertoi tekevänsä verkostoyhteistyötä ELY-keskuksen kanssa jopa päivittäin. Toiseksi eniten tehtiin verkostoyhteistyötä Leader-ryhmien kanssa keskiarvon ollessa 4,64 eli useamman kerran kuussa. Kolmanneksi eniten tehtiin yhteistyötä maaseutuyritysten kanssa keskiarvon ollessa 3,91 ja 9,09 % vastaajista kertoi yhteistyötä olevan päivittäin maaseutuyritysten kanssa. Vähiten verkostoyhteistyötä oli tehty ympäristöjärjestön kanssa (ka 1,73) sekä metsäalan järjestön kanssa (ka 2,09).



Kuvion selitteet: 1=harvemmin kuin kerran vuodessa, 2=vuosittain, 3=puolivuosittain, 4=kuukausittain, 5=viikoittain, 6=päivittäin

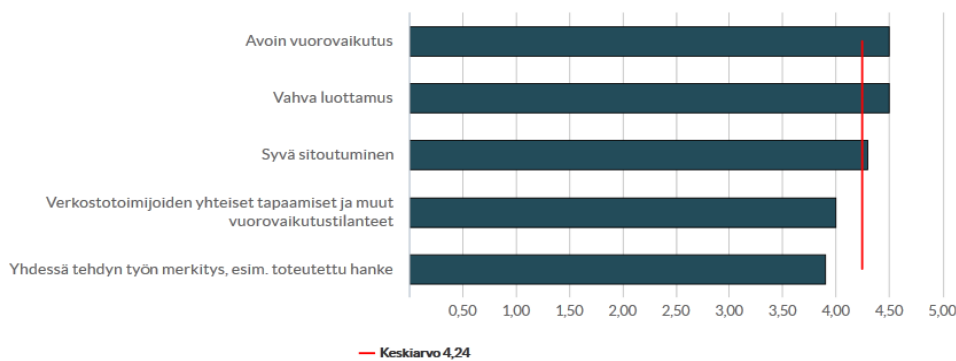
Tutkimuksella haluttiin selvittää myös sitä, että kuinka usein vastaaja oli osallistunut tiettyihin verkostotyöskentelyjen muotoihin viimeisen kolmen vuoden aikana. Kokonaisuutta tarkastellen voidaan huomata, että pohjanmaalaiset olivat vastausten mukaan osallistuneet kaikkien verkostotyöskentelyjen muotoihin (ka 2,41) selkeästi harvemmin kuin koko kyselyn havaintojoukko (ka 2,74). Alueverkoston toimijat olivat osallistuneet selkeästi eniten verkostopalavereihin (ka 3,4), yhteisiin koulutuksiin (ka 3,0), sekä yhteisiin projekteihin (ka 2,7). Epäsuosituimpia verkostotyöskentelyn muotoja Pohjanmaalla olivat selkeästi hyvien käytäntöjen edistäminen (ka 1,4) sekä opintomatkat (ka 1,7). Verrattaessa koko tutkimuksen havaintojoukkoon, niin ensiksi mainitun keskiarvo oli vain 1,76 ja opintomatkojen kohdallakin vain 1,87. Verkostoitumisen yksi tavoite on hyvien käytäntöjen yleistäminen, joten vastaukset viestittävät kehittämistarpeesta.



Kuvion selitteet: 1=harvemmin kuin kerran vuodessa, 2=vuosittain, 3=puolivuosittain, 4=kuukausittain, 5=viikoittain, 6=päivittäin

### 5.5.6 Toimiva verkostotyöskentely

Tutkimuksessa selvitettiin sitä, että miten aluetoimijat suhtautuvat yleisesti verkostotoimintaan liittyviin avainasioihin. Pohjanmaa vastaajat olivat vastaustensa kanssa hyvin samoilla linjoilla koko tutkimuksen havaintojoukon kanssa, sillä he antoivat myös suurimmat merkitykset avoimelle vuorovaikutukselle (ka 4,5) sekä vahvalle luottamukselle (4,5). Yhdessä tehdyn työn merkitys arvioitiin selkeästi vähäisemmäksi kuin muiden kysytyjen asioiden ja sen keskiarvo oli vain 3,9. Tämä on harmillista, sillä konkreettinen yhteistyöhön kulmineituvat muut verkostotoiminnan avaintekijät, kuten avoin vuorovaikutus, vahva luottamus ja syvä sitoutuminen.





Kuvion selitteet: 1=ei lainkaan merkitystä, 2=vähäinen merkitys, 3=kohtalainen merkitys, 4= suuri merkitys, 5= erittäin suuri merkitys

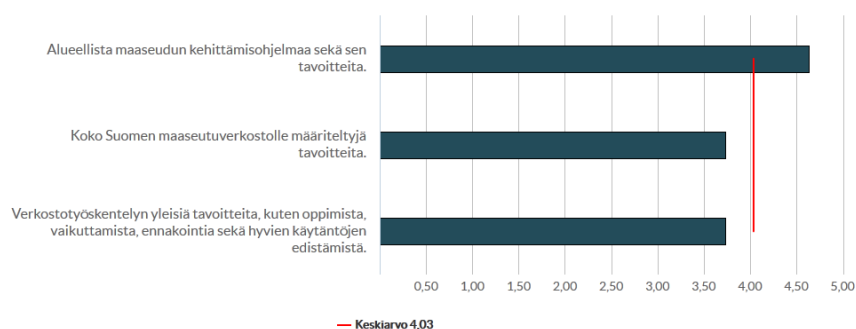
Tutkimuksessa pyydettiin vastaajia arvioimaan erilaisia viestintäkeinoja. Pohjanmaalaiset vastaajat pitivät tärkeimpänä viestintäkeinona kiistatta henkilökohtaisia tapaamisia (ka 4,5), verrattaessa koko havaintojoukkoon vastaava keskiarvo oli 4,39. Pohjanmaalaiset pitivät viestintäkeinoista sosiaalisen median merkitystä vähäisimpänä, jonka keskiarvo oli vain 3,1.



Kuvion selitteet: 1=ei lainkaan merkitystä, 2=vähäinen merkitys, 3=kohtalainen merkitys, 4= suuri merkitys, 5= erittäin suuri merkitys

### 5.5.7 Verkostotoimijoiden sitoutuneisuus sekä toiminnan dialogisuus

Alueverkoston tavoitteiksi voitaneen määritellä alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman tavoitteiden, koko maaseutuverkoston tavoitteiden sekä verkostotyöskentelyn yleisten tavoitteiden edistäminen. Pohjanmaan vastaajat ovat vahvasti sitoutuneita edellä mainittuihin tavoitteisiin, mutta kuitenkin hienoisesti heikommin kuin tutkimuksen koko havaintojoukko keskimäärin. Vahvimmin pohjanmaalaiset vastaajat olivat sitoutuneet alueelliseen maaseudun kehittämissuunnitelmaan sekä sen tavoitteisiin (ka 4,64). Vähiten sitoutuneita oltiin koko Suomen maaseutuverkoston tavoitteisiin sekä verkostotyöskentelyn yleisiin tavoitteisiin keskiarvojen ollessa molemmissa vaihtoehdoissa 3,73.



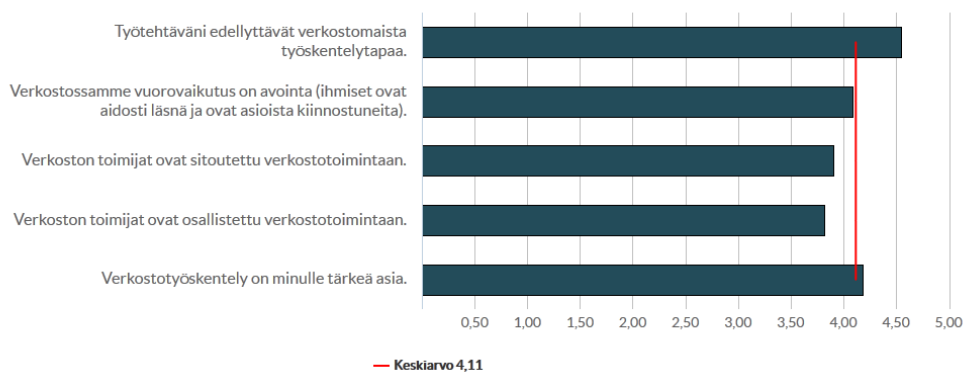




Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä.

Jopa 63,64 % alueverkostotoimijoista oli täysin samaan mieltä siitä, että heidän työtehtävänsä edellyttää verkostomaista työskentelytapaa, keskiarvon ollessa 4,56. Suurin osa vastaajista eli 54,55 % oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että vuorovaikutus on avointa verkostossa, mikä osaltaan on omiaan edistämään luottamuksen syntymistä ja edelleen vahvistumista sekä sitä kautta auttaa toimijoita sitoutumaan yhteisiin verkostoponnisteluihin.

Alimman keskiarvon eli 3,82 oli vastaajien keskuudessa saanut väite, jossa kerrottiin, että verkoston toimijat ovat osallistettu verkostotoimintaan. Verkostotoimintaa pidettiin yleisesti tärkeänä vastaajien keskuudessa, sillä jopa 45,45 % vastaajista oli väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Alla olevassa kuviossa esitettyjen kaikkien väitteiden keskiarvo oli Pohjanmaalla 4,11, joka on melko samansuuntainen kuin koko tutkimuksen havaintojoukon kanssa, jossa vastaava keskiarvo, joka oli 4,04.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

### 5.5.8 Luottamus

Vastaajista vain 27,27 % koki, että alueverkostossa erilaisuus hyväksytään ja nähdään voimavarana ja tämän lisäksi 54,55 % vastaajista oli jokseenkin sitä mieltä, että erilaisuus hyväksytään ja nähdään voimavarana. Kukaan vastaajista ei ollut väitteen kanssa täysin eri mieltä tai jokseenkin eri mieltä. Vastaajista kuitenkin 18,18 % ei osannut kertoa näkemystään siitä, että hyväksytäänkö alueverkostossa erilaisuus ja nähdäänkö se voimavarana.

Pohjanmaan vastaajista vain 9,09 % oli sitä mieltä, että luottamus on asetettu verkostotoiminnan tavoitteeksi ja tämän lisäksi 9,09 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä kyseistä asiasta. Tämä on huomattavasti



heikompi tulos kuin koko tutkimuksen havaintojoukossa, jossa vain 10 % vastaajista oli täysin samaa mieltä väitteen kanssa, mutta 24,17 % oli jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa. On myös huomioitava, ettei kukaan vastaajista ollut väitteen kanssa täysin eri mieltä, mutta 9,09 % oli väitteen kanssa jokseenkin eri mieltä.

Pohjanmaan vastaajista peräti 63,63 % oli jokseenkin tai täysin sama mieltä siitä, että he kokivat olevansa tasavertaisia verkostotoimijoita. Tosin 36,36 % vastaajista, ei ollut väitteen kanssa sama, eikä eri mieltä. Kukaan vastaajista ei ollut sitä mieltä, että luottamusasioista oli tehty palautekyselyjä, ja vain 9,09 % oli jokseenkin samaa mieltä, että luottamusasioista olisi tehty palautekyselyitä. Jopa 36,36 % vastaajista oli edellä mainitun väitteen kanssa täysin eri mieltä.

Vastaajista 63,64 % oli jokseenkin sitä mieltä, että alueverkoston toimijoiden välillä on hyvä ja vahva keskinäisen luottamuksen ilmapiiri. Kukaan vastaajista ei ollut väitteen kanssa täysin tai jokseenkin eri mieltä. Peräti 63,64 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä ja 9,09 % oli täysin samaa mieltä, kun heiltä kysyttiin, että edistävätkö verkoston päätoimijat luottamuksen syntyä ja kehittymistä omalla toiminnallaan. Tulokset ovat verrattain positiivisia ottaen huomion esimerkin merkityksen luottamuksen synnyttämisessä ja vahvistamisessa. Jopa 72,73 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa, että verkostotoiminta on oikeudenmukaista ja 9,09 % oli väitteen kanssa täysin samaa mieltä. 22,22 % vastaajista ei osannut sanoa luottavatko muut toimijat vastaajaan ja yksikään vastaajista ei ollut täysin samaa mieltä siitä, että muut toimijat luottavat vastaajaan. Onneksi kuitenkin 72,73 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että muut toimijat luottavat vastaajaan.



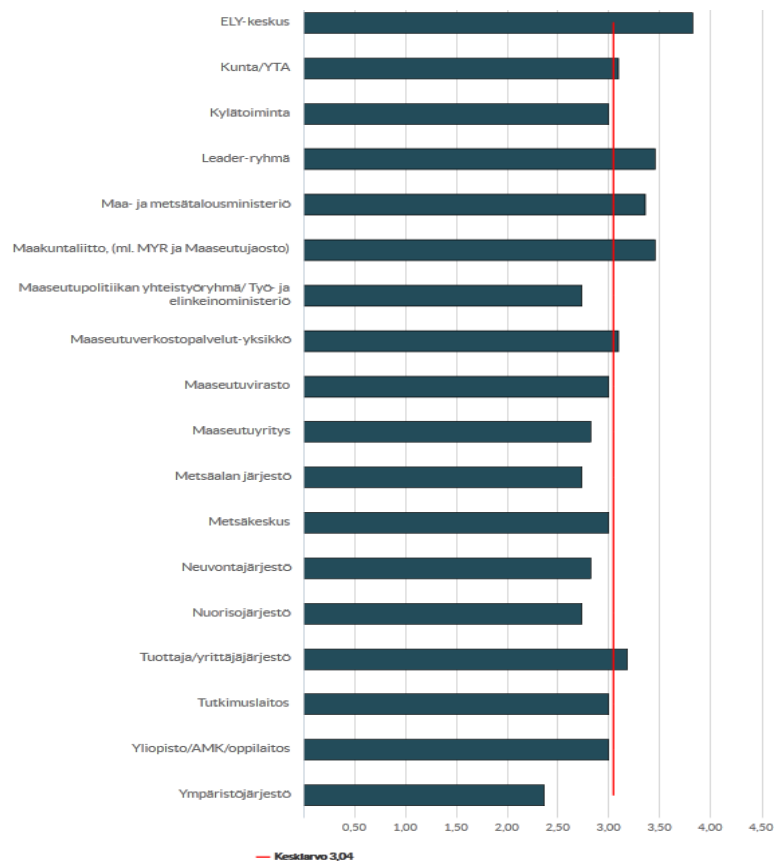


Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

### Luottamus verkostoyhteistyötahoihin

Verrattaessa Pohjanmaan havaintojoukkoa koko tutkimuksen havaintojoukkoon, niin voidaan todeta, että pohjanmaalaiset luottavat kaikkiin toimijoiden aavistuksen enemmän kuin koko tutkimuksen havaintojoukko. Koko havaintojoukon luottamuksen keskiarvo kaikkiin verkostokumppaneihin oli 2,96 ja Pohjanmaan havaintojoukon luottamuksen keskiarvo kaikkiin verkostokumppaneihin oli 3,04.

Pohjanmaassa vahvimmin luotettiin Leader-ryhmiin sekä ELY-keskukseen molempien luottamussuhteen keskiarvon ollessa 3,82. Toiseksi eniten luotettiin maakuntaliittoon mukaan lukien MYR ja maaseutujaosta (ka 3,45) sekä Leader-ryhmiin (ka 3,45). Vähiten aluetoimijat luottivat vastausten mukaan ympäristöjärjestöön.



Kuvion selitteet: 1=en luota missään tilanteessa, 2=luotan joissakin tilanteissa, 3=luotan useimmissa tilanteissa, 4=luotan jokaisessa tilanteessa



### 5.5.9 Verkostotyön resurssit, yhteiset tavoitteet sekä toiminnan tulokset

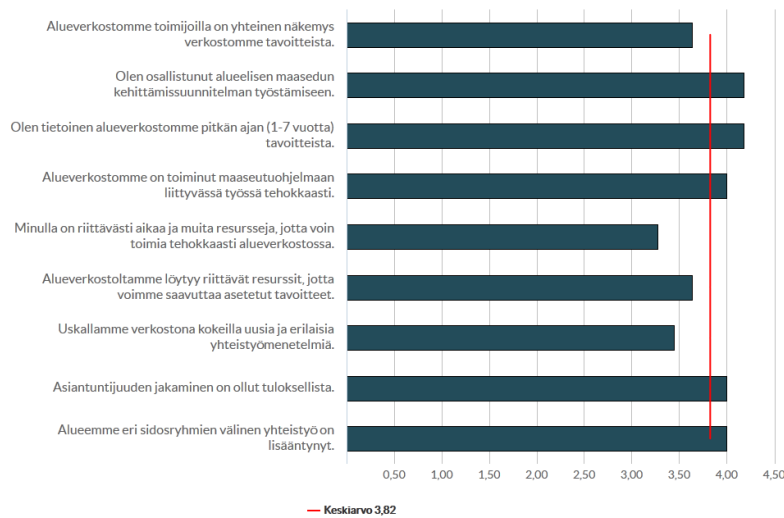
Pohjanmaalaisista vain 9,09 % oli täysin samaa mieltä siitä, että alueverkoston toimijoilla on yhteinen näkemys oman verkoston tavoitteista, mutta kuitenkin 45,45 % oli kyseisen väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Vastaajista peräti 45,45 % ei ollut väitteen kanssa samaa eikä eri mieltä. Ilahduttavaa oli, ettei kukaan ollut väitteen kanssa täysin tai jokseenkin eri mieltä.

Vastaajien osallistumista tavoitteiden laadintaan pyrittiin selvittämään kysymällä, että oliko vastaaja osallistunut alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman työstämiseen. Valmiin suunnitelman tavoitteiden toteuttaminen voitaneen nähdä olevan yksi keskeisistä alueverkoston tavoitteista. Peräti 45,45 % vastaajista oli osallistunut kyseiseen työhön ja tämän lisäksi 27,27 % vastaajista oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Yksikään vastaaja ei ollut väitteen kanssa jokseenkin tai täysin eri mieltä.

Vastaajille esitettiin väite, että oma alueverkosto on toiminut tehokkaasti maaseutuohjelmaan liittyvässä työssä ja tästä väitteestä 44,44 % vastaajista oli asiasta täysin samaa mieltä ja 22,22 % oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä.

Vastaajista peräti 81,81 % oli joko täysin samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että he tiesivät alueverkoston pitkän ajan tavoitteista. Vastaajilta kysyttiin myös verkostotyöhön käytettävissä olevista resursseista. Vastaajat arvioivat keskiarvon 3,64 mukaan, että alueverkostolla on riittävät resurssit, jotta tavoitteet voidaan saavuttaa. Suurin osa vastaajista (72,73 %) oli kyseisen väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Vastaajilta kysyttiin myös henkilökohtaisista aika- ja muista resursseista ja vastauksien keskiarvo oli 3,27. Kun vastaajat arvioivat omia resursseja, niin vain 27,27 % vastanneista oli jokseenkin sitä mieltä, että omat resurssit ovat riittäviä, mutta vain 9,09 % vastanneista oli väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Vastanneista 18,18 % oli jokseenkin eri mieltä, että henkilökohtaiset resurssit olisivat riittäviä, mutta kukaan vastanneista ei pitänyt omia resursseja täysin riittämättöminä.

Vastaajat suhtautuivat positiivisesti väittämiin, jonka mukaan asiantuntijuuden jakaminen on ollut tuloksellista (ka 4,0) ja että alueverkostoalueen eri sidosryhmien välinen yhteistyö on lisääntynyt (ka 4,0). Edellä mainitut havainnot ovat jonkin verran myönteisempiä kuin koko tutkimuksen havaintojoukkoon verrattaessa, jossa vastaavat luvut olivat asiantuntijuuden jakamisen kohdalla 3,58 ja alueverkostoalueen eri sidosryhmien välisen yhteistyön lisääntymisen kohdalla 3,91.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

Vastaajat ovat pääsääntöisesti jokseenkin samaa mieltä (54,55 %) siitä, että he ovat kokeneet verkostotyöskentelyssä toistuvasti myönteisiä oppimiskokemuksia tai he eivät kertoneet kyseisestä asiasta mielipidettään (36,36 %). Vastaajat kokivat myös, että he olivat ammatillisesti hyötynneet verkostotoiminnasta, sillä 54,55 % vastaajista oli tämän väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä ja tämän lisäksi kyseisen väitteen kanssa täysin samaa mieltä oli 27,27 % vastaajista.

Peräti 36,36 % vastaajista koki, että hän oli alueverkoston aktiivinen jäsen ja tämän lisäksi jopa 27,27 % vastaajista oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Toisaalta vastaajista 36,36 % ei ollut väitteen kanssa samaa, eikä eri mieltä.

Tutkimuksessa pyrimme selvittämään myös sitä, että kuinka epähierarkkisia järjestelmiä alueverkostot ovat. Vastaajista jopa 36,36 % oli täysin samaa mieltä siitä, että verkostossa on muutamia henkilöitä, joiden asema on korostunut verkostotoiminnassa. Tämän lisäksi 27,27 % oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Merkittävä osa eli 27,27 % vastaajista ei ollut väitteen kanssa samaa, eikä eri mieltä.

Verkostotyöskentelyssä on toimijoiden tasa-arvoisuus, joten tulokset ovat optimaalisen verkostotyöskentelyn kannalta oikeansuuntaisia, vaikkakin kehitys olisi toivottavaa.

Vastaajista suurin osa eli 45,45 % oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että verkostossa suoritetaan silloin tällöin palautekyselyitä, joilla toimintaa pyritään kehittämään. Palautteen antaminen antaa mahdollisuuden kehittää verkostoa ja palautteen kerääminen olisi suositeltavaa. Kukaan ei ollut väitteen kanssa täysin samaa



mieltä ja väitteen kanssa täysin eri mieltä oli 18,18 % vastaajista ja jokseenkin eri mieltä väitteen kanssa oli 9,09 % vastaajista.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

### 5.5.10 Alueverkoston vahvuudet ja kehittämiskohteet

#### Alueverkoston vahvuudet

Pohjanmaalta tutkimukseen vastasi jopa 11 verkostotoimijaa, joista verkoston vahvuuksia kysyttäessä vastasi kolme henkilöä eli 27,3 % alueen vastaajista. Pohjanmaan verkoston vastaaja näki vahvuuksina kansainvälisyyden sekä verkoston toimijoiden monialaisuuden, joka käsittää muun muassa maaseudun kehittäjät, kylätoiminnan, kalatalousryhmän, kehittämissyhtiöt ja viranomaiset. Tämä vastaus viittaa siihen, että kyseisessä alueverkostossa on ymmärretty erilaisuuden olevan rikkaus ja että kansainvälisyydellä on mahdollisuus saavuttaa monia etuja. Vahvuuksina koettiin myös maakunnan fyysinen koko ja siihen liittyvät toimijoiden keskinäinen tunteminen, mutta myös kokeneet verkostotoimijat. Eräs vastaaja koki vahvuutena sen, että erilaisia toimijoita on otettu hyvin mukaan toimintaan, mikä onkin tärkeää, jotta verkosto voisi uudistua.

#### Alueverkoston muutos- ja kehityskohteet

Pohjanmaalta tutkimukseen vastasi jopa 11 verkostotoimijaa, joista verkoston muutos- ja kehityskohteita kysyttäessä vastasi vain kolme henkilöä eli 27,3 % alueen vastaajista. Pohjanmaalla kehityskohteiksi nousi samoja asioita, joita nähtiin myös vahvuuksina. Eräs vastaaja totesi, että uudistumiskykyä pitäisi parantaa ja



että uusien toimijoiden mukaan tuleminen verkostoon on todella tärkeää. Lisäksi koettiin, että asuinmaaseudun edustus ja siihen liittyvä yhteisöllisyys pitäisi olla huomioida paremmin verkostossa. Koettiin, että yhteisöllisyys unohtuu, jos kehitetään vain elinkeinoja. Olisi tärkeää, että maaseudun kehittäminen olisi tasapainoista ja kaikkien tarpeet pystyttäisiin huomioimaan kehitystyössä. Sama vastaaja näki myös, että osa toimijoista työskentelee vain kapealla alalla ja se vaikeuttaa yhteistyötä. Verkostotoiminnassa erilaisuus tulisi nähdä voimavarana ja ihmisten osaamisen tutuksi tekeminen ja tiedonvaihto on oleellista toimivassa verkostotyöskentelyssä. Pohjanmaallakin eräs vastaaja nosti parissa muussakin alueverkostossa esiin tuleen kehityskohteen – nimittäin sen, että sitoutuminen ja osallistuminen ovat jollain tahoilla puutteellista. Toimijoiden tuntemisen ja luottamuksen lisäksi sitoutuminen ja osallistuminen ovat verkostotoiminnan kivijalkoja ja jos näissä asioissa on laajemmalti puutteita, niin verkostotoiminta voi vaikeutua huomattavasti. On siis tärkeää, että kaikki verkostotoimijat sitoutetaan verkoston tavoitteisiin ja toimintaan sekä osallistetaan mahdollisimman aikaisin ja kattavasti.

## 5.6 Pohjois-Karjala

### 5.6.1 Taustatietoja vastaajista

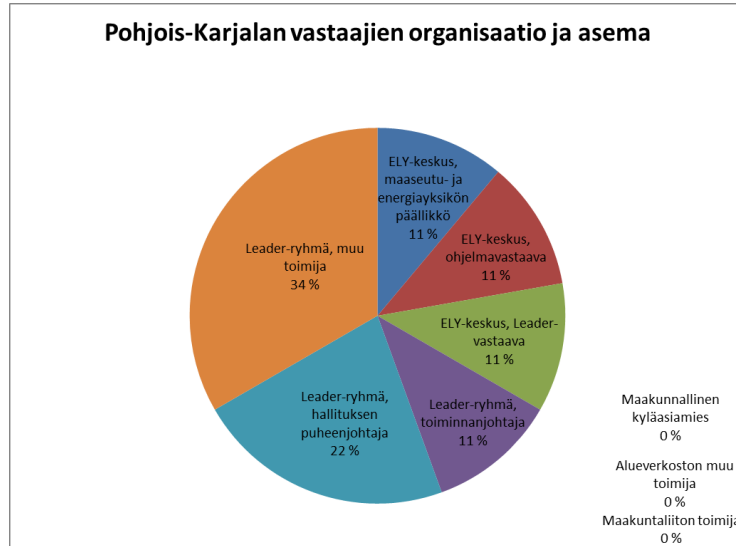
Pohjois-Karjalan alueverkostotoimijat edustivat kaikista vastaajista 7,4 % ja tämä tarkoittaa sitä, että yhdeksän henkilöä osallistui kyseiseltä alueelta tutkimukseen. Vastaajajoukko painottui hienoisesti miehiin, sillä naisia oli vastaajista 44,44 % ja miehiä 55,56 %. Tutkimuksen kaikkien vastaajien osalta naisia oli 63,1 % vastaajista ja miehiä 36,9 %. Pohjois-Karjalan alueverkoston vastaajien ikäjakauma jakaantui neljään ikäryhmään. Suurin ikäryhmä oli 51–62-vuotiaat, joita oli vastaajista 55,56 %, toiseksi suurin ikäryhmä oli 41–50-vuotiaat, joita oli vastaajista 22,22 %. 30–40-vuotiaita sekä 63–68-vuotiaita oli molempia 11,11 % vastaajista.

Pohjois-Karjalan vastaajat olivat koko tutkimuksen vastaajajoukkoon nähden selvästi enemmän ylemmän korkea-asteen suorittaneita (55,56 %) verrattaessa kaikkien vastaajien samaan koulutustaustaan (46,72 %). Pohjois-Karjalan vastaajista ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneita oli 11,11 %, kun verrattaessa kaikkien vastaajien keskuudessa samaan koulutustaustaan, niin heitä oli 22,13 %. Tämän lisäksi ylemmän keskiasteen tutkinnon suorittaneita oli vastaajista 22,22 % ja alemman korkea-asteen suorittaneita oli vastaajista 11,11 %.

Alla olevasta taulukosta käy ilmi alueverkoston vastaajien organisaatio ja asema. Vastaajaryhmä oli vahvasti kulminoitunut Leader-ryhmäläisiin, jotka edustivat vastaajista 67 % ja sekä ELY-keskustaustaisiin



vastaajiin, joita oli vastaajista 33 %. Vastaajaryhmistä maakuntaliiton toimijat sekä maakunnallinen kyläasiamies eivät lainkaan vastanneet kyselyyn.



### 5.6.2 Alueverkoston tärkeimmät toimijat

Pohjois-Karjalan verkoston vastaajat nostivat verkoston tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi selkeästi Leader-ryhmät. Toiseksi tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi määriteltiin ELY-keskus. Kolmanneksi tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi vastaajat kertoivat kunnat sekä yhteistoiminta-alueet. Kaikkien tutkimukseen vastanneiden mielestä tärkein oman alueverkoston sisäinen toimija on Leader-ryhmät, toiseksi ja kolmanneksi tärkeimmiksi muodostui kunnat sekä yhteistoiminta-alueet

### 5.6.3 Verkoston avainhenkilöt

Kysyttäessä vastaajilta verkoston avainhenkilöä kahdeksasta vastaajasta kaksi oli ilmoittanut avainhenkilöksi yksittäisen henkilön ilman asemaa tai taustaorganisaatiota, kolme henkilöä oli ilmoittanut avainhenkilöksi yksittäisen henkilön ja kertoneet hänen asemansa ja/tai taustaorganisaation, jotka olivat tiedottaja, maaseudun sivistysliiton Pohjois-Karjalan aluejärjestö sekä maaseutu- ja energiayksikön päällikkö Pohjois-Karjalan ELY-keskuksesta. Tämän lisäksi kaksi muuta vastaaja olivat ilmoittaneet avainhenkilöksi Leader-ryhmän toiminnanjohtajan sekä ohjelmavastaavan.

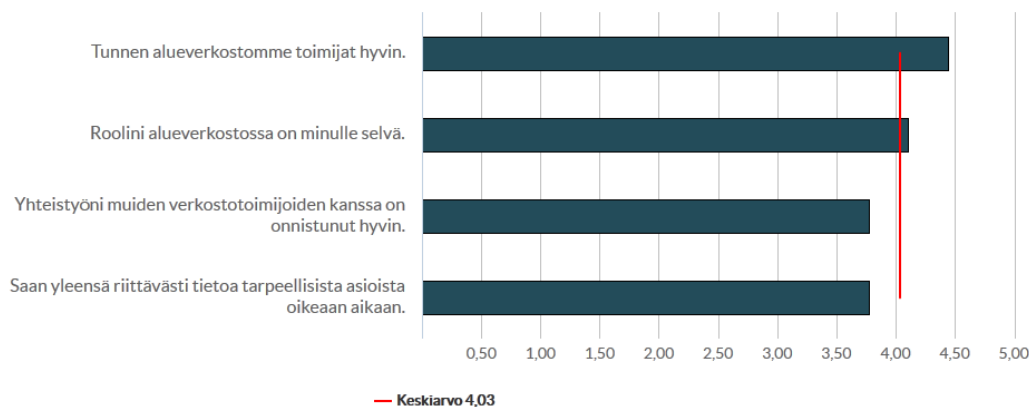
### 5.6.4 Tunteminen ja kommunikaatio

Alla olevasta kuviosta voitane todeta, että aluetoimijoiden keskinäinen tunteminen sekä tiedonsaanti ovat keskimäärin jo nyt melko hyvällä tolalla. Vastaajista 55,56 % oli jokseenkin samaa mieltä väittämästä, jonka mukaan vastaaja tuntee alueverkoston toimijat hyvin. Täysin samaa mieltä kyseisen väitteen kanssa oli 44,44 % vastaajista. Vastaajista suurin osa oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että heidän oma roolinsa





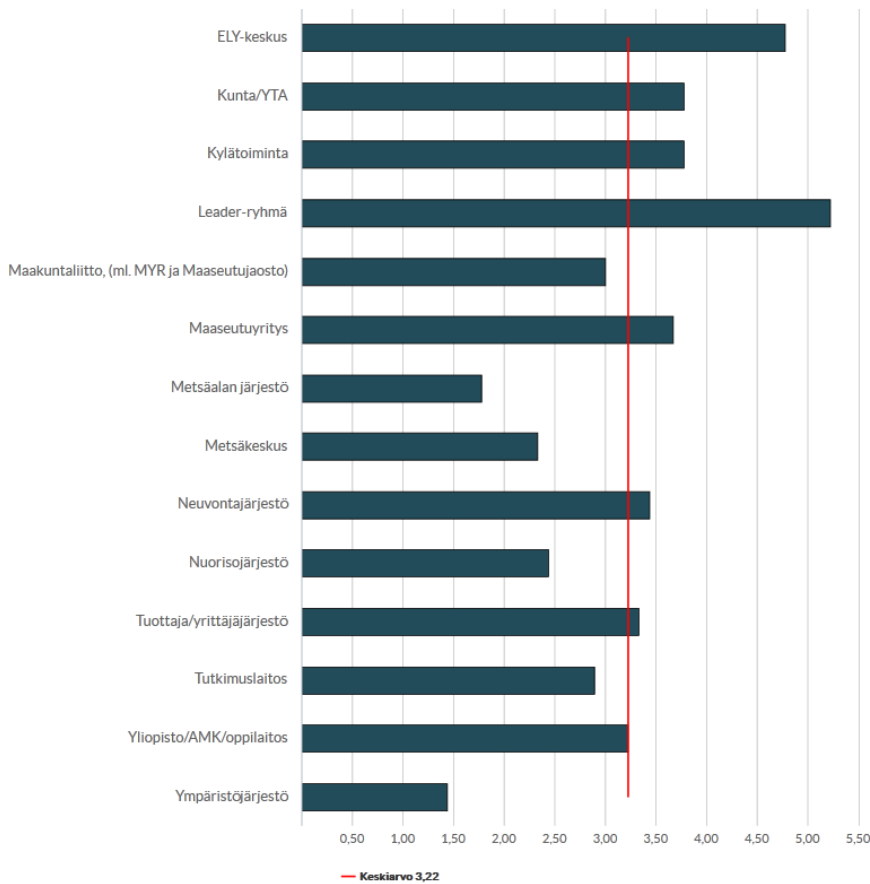
alueverkostossa on selvä (66,67 %), joka on oikeasuuntainen tulos verkostotyöskentelyn kannalta. Vastaajien näkemys toteutuneesta yhteistyöstä on myös jokseenkin positiivinen, sillä peräti 77,78 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä väitteestä, jonka mukaan vastaajan yhteistyö muiden verkostotoimijoiden kanssa on onnistunut hyvin. Tämän lisäksi kukaan vastaajista ei ollut täysin tai jokseenkin eri mieltä kyseisen väittämän kanssa. Vastaajat arvioivat selkeästi tiedonsaannin heikommaksi kuin muut taulukon väitteet ja vain 11,11 % vastaajista koki saavansa yleensä riittävästi tietoa tarpeellisista asioista oikeaan aikaan.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

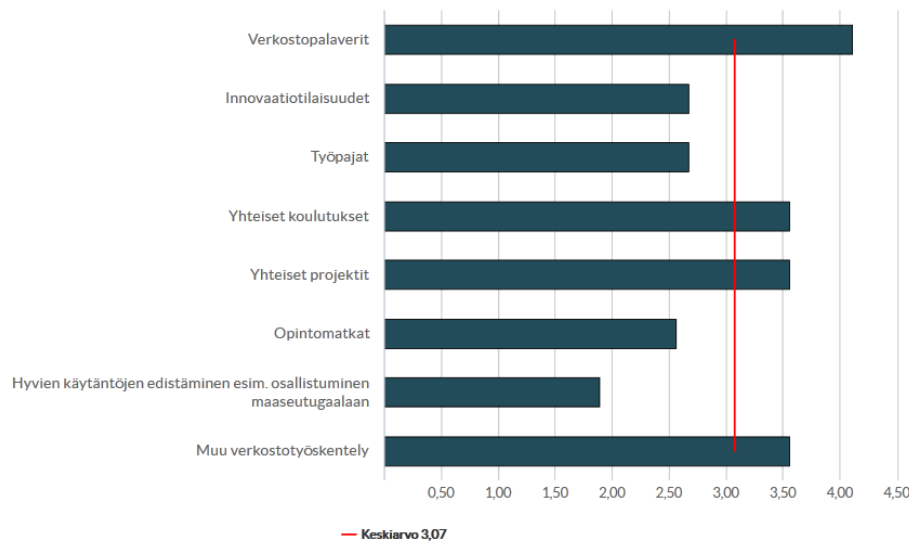
### 5.6.5 Toteutunut verkostoyhteistyö

Tutkimuksessa tiedusteltiin sitä, että kuinka usein vastaaja oli ollut verkostoyhteistyössä erinäisten toimijatahojen kanssa verkostoyhteistyössä viimeisen kolmen vuoden aikana. Alueverkoston vastaajien havaintoaineistoa tarkastellessa voidaan todeta, että Pohjois-Karjalan verkostotoimijat ovat tehneet keskimäärin yhtä paljon verkostoyhteistyötä (ka 3,22) kuin keskimäärin kaikki kyselyyn vastanneet (3,39). Alueverkoston vastausten perusteella Leader-ryhmien kanssa tehtiin eniten yhteistyöstä keskiarvon (ka 5,22) mukaan jopa useamman kerran viikossa. Peräti 44,44 % vastaajista kertoi tekevänsä verkostoyhteistyötä Leader-ryhmien kanssa jopa päivittäin. Toiseksi eniten tehtiin verkostoyhteistyötä ELY-keskuksen kanssa keskiarvon ollessa 4,78. Kolmanneksi eniten tehtiin yhteistyötä kuntien ja yhteistoiminta-alueiden kanssa sekä kylätoiminnan kanssa keskiarvojen ollessa 3,78. Vähiten verkostoyhteistyötä oli tehty ympäristöjärjestön kanssa (ka 1,44) sekä metsäalan järjestön kanssa (ka 1,78).



Kuvion selitteet: 1=harvemmin kuin kerran vuodessa, 2=vuosittain, 3=puolivuosittain, 4=kuukausittain, 5=viikoittain, 6=päivittäin

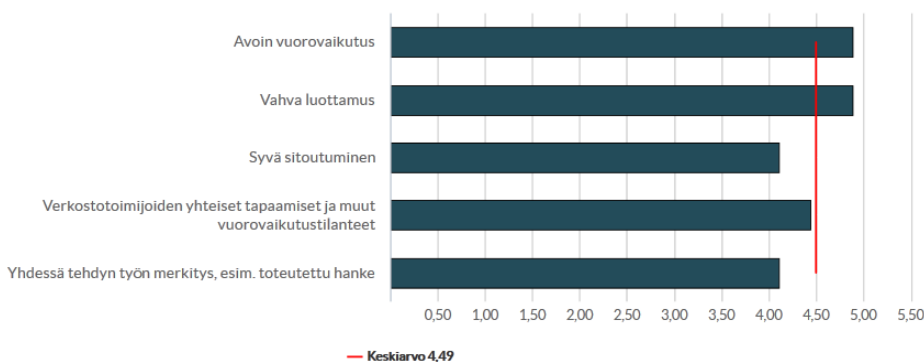
Tutkimuksella haluttiin selvittää myös, kuinka usein vastaaja oli osallistunut tiettyihin verkostotyöskentelyjen muotoihin viimeisen kolmen vuoden aikana. Kokonaisuutta tarkastellen voidaan huomata, että pohjoiskarjalaiset olivat vastausten mukaan osallistuneet kaikkien verkostotyöskentelyjen muotoihin (ka 3,07) hieman useammin kuin koko kyselyn havaintojoukko (ka 2,74). Alueverkoston toimijat olivat osallistuneet selkeästi eniten verkostopalavereihin (ka 4,11), yhteisiin projekteihin (ka 3,56), sekä yhteisiin koulutuksiin (ka 3,56). Epäsuosituimpia verkostotyöskentelyn muotoja Pohjois-Karjalassa olivat selkeästi hyvien käytäntöjen edistäminen (ka 1,89) sekä opintomatkat (ka 2,56). Verrattaessa koko tutkimuksen havaintojoukkoon, niin ensiksi mainitun keskiarvo oli vain 1,76 ja opintomatkojen kohdallakin vain 1,87. Näin ollen Pohjois-Karjalassa näitä työmuotoja on kuitenkin harrastettu selvästi enemmän kuin keskimäärin koko tutkimuksen havaintojoukossa.



Kuvion selitteet: 1=harvemmin kuin kerran vuodessa, 2=vuosittain, 3=puolivuosittain, 4=kuukausittain, 5=viikoittain, 6=päivittäin

### 5.6.6 Toimiva verkostotyöskentely

Tutkimuksessa haluttiin selvittää sitä, että miten aluetoimijat suhtautuvat yleisesti verkostotoimintaan liittyviin avainasioihin. Pohjois-Karjalan vastaajat olivat vastaustensa kanssa hyvin samoilla linjoilla koko tutkimuksen havaintojoukon kanssa, sillä he antoivat myös suurimmat merkitykset avoimelle vuorovaikutukselle (ka 4,89) sekä vahvalle luottamukselle (4,89). Yhdessä tehdyn työn merkitys sekä syvä sitoutuminen arvioitiin selkeästi vähäisemmäksi kuin muiden kysytyjen asioiden ja niitä koskevien vastausten keskiarvo oli 4,11. Kokonaisuutta tarkasteltaessa voidaan mainita, että alla olevan kuvion väittämien keskiarvo on Pohjois-Karjalassa 4,49, kun vastaava luku koko tutkimuksen havaintoaineistossa on 4,34, joten aluevastaajat kokevat kyseiset asiat hieman tärkeämmiksi kuin vastaajat keskimäärin.





Kuvion selitteet: 1=ei lainkaan merkitystä, 2=vähäinen merkitys, 3=kohtalainen merkitys, 4= suuri merkitys, 5= erittäin suuri merkitys

Tutkimuksessa pyydettiin vastaajia arvioimaan erilaisia viestintäkeinoja. Pohjoiskarjalaiset vastaajat pitivät tärkeimpänä viestintäkeinona henkilökohtaisia tapaamisia (ka 4,33), kun koko havaintojoukon vastaava keskiarvo oli samassa viestintäkeinossa 4,39. Vastaajat pitivät viestintäkeinoista sosiaalisen median sekä videoneuvottelujen merkitystä vähäisimpänä, vaikka molemmat viestintäkeinot ovat nykyään yleistyneet huomasti.



Kuvion selitteet: 1=ei lainkaan merkitystä, 2=vähäinen merkitys, 3=kohtalainen merkitys, 4= suuri merkitys, 5= erittäin suuri merkitys

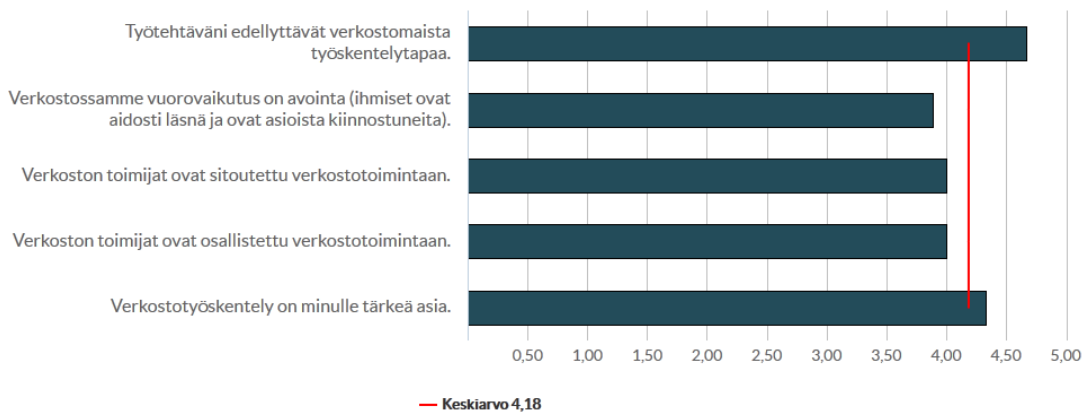
### 5.6.7 Verkostotoimijoiden sitoutuneisuus sekä toiminnan dialogisuus

Kuten edellä on todettu, niin alueverkoston tavoitteiksi voitaneen määritellä alueellisen maaseudun kehittämisohjelman tavoitteiden, koko maaseutuverkoston tavoitteiden sekä verkostotyöskentelyn yleisten tavoitteiden edistäminen. Pohjois-Karjalan vastaajat ovat erittäin vahvasti sitoutuneita edellä mainittuihin tavoitteisiin. Vahvimmin vastaajat olivat sitoutuneet alueelliseen maaseudun kehittämisohjelmaan sekä sen tavoitteisiin (ka 4,56). Vähiten sitoutuneita oltiin koko Suomen maaseutuverkoston tavoitteisiin (ka 4,11) sekä verkostotoiminnan yleisiin tavoitteisiin (ka 4,11).



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä.

Peräti 66,67 % alueverkostotoimijoista oli täysin samaan mieltä siitä, että heidän työtehtävänsä edellyttää verkostomaista työskentelytapaa, keskiarvon ollessa 4,67. Suurin osa (66,67 %) oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että vuorovaikutus on avointa verkostossa ja tämän lisäksi vastaajista 11,11 % oli kyseisen väittämän kanssa täysin samaa mieltä. Alla olevan kuvion väitteistä alimman keskiarvon oli saanut juurikin avointa vuorovaikutusta käsittelevä väite.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

Yllättävän hyvät keskiarvot olivat vastaajien keskuudessa saaneet väitteet, joissa kerrottiin, että verkoston toimijat ovat osallistettu ja sitoutettu verkostotoimintaan. Itse asiassa Pohjois-Karjala jakoi Etelä-Savon kanssa parhaimman keskiarvon 4,0 kysyttäessä toimijoiden sitouttamisesta verkostotoimintaan. Toimijoiden osallistamisessakin Pohjois-Karjala sai toiseksi parhaan keski-arvon (ka 4,0) Etelä-Savon jälkeen (4,11). Verkostotoimintaa pidettiin yleisesti tärkeänä vastaajien keskuudessa, sillä 44,44 % vastaajista koki



verkostotyöskentelyn tärkeäksi asiaksi ja tämän lisäksi 44,44 % vastaajista koki verkostotyöskentelyn jokseenkin tärkeäksi. Yllä olevassa kuviossa esitettyjen kaikkien väitteiden keskiarvo oli Pohjois-Karjalassa 4,18, joka on aavistuksen parempi kuin koko tutkimuksen havaintojoukon vastaava keskiarvo, joka oli 4,04.

### 5.6.8 Luottamus

Luottamusta ja siihen liittyviä asioita haluttiin selvittää tutkimuksessa, koska se keskeinen asia verkostotoiminnassa. Vastaajista vain 11,11 % koki, että alueverkostossa erilaisuus hyväksytään ja nähdään voimavarana, mutta 55,56 % vastaajista oli jokseenkin sitä mieltä, että erilaisuus hyväksytään ja nähdään voimavarana. Kukaan vastaajista ei ollut väitteen kanssa täysin eri mieltä eri mieltä. Vastaajista kuitenkin peräti 22,22 % ei osannut kertoa näkemystään siitä, että hyväksytäänkö alueverkostossa erilaisuus ja nähdäänkö se voimavarana.

Pohjois-Karjalan vastaajista kukaan ei ollut sitä mieltä, että luottamus on asetettu verkostotoiminnan tavoitteeksi, mutta 44,44 % vastaajista oli kuitenkin jokseenkin sitä mieltä, että verkostotoiminnassa luottamus oli asetettu tavoitteeksi. Tämä on parempi tulos kuin koko tutkimuksen havaintojoukossa, jossa vain 10 % vastaajista oli täysin samaa mieltä väitteen kanssa ja 24,17 % oli jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa. Kuitenkin vastanneista 22,22 % oli täysin tai jokseenkin eri mieltä siitä, että luottamus olisi asetettu verkostotoiminnan tavoitteeksi.

Pohjoiskarjalaisista vastaajista peräti 66,67 % oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että he kokivat olevansa tasavertaisia verkostotoimijoita ja tämän lisäksi 22,22 % vastaajista koki itsensä täysin tasavertaiseksi toimijaksi. Kukaan vastaajista ei ollut sitä mieltä, että luottamusasioista oli tehty palautekyselyjä, eikä kukaan ollut väitteen kanssa myöskään osittain samaa mieltä. Jopa 33,33 % vastaajista oli edellä mainitun väitteen kanssa täysin eri mieltä ja 44,44 % vastaajista oli jokseenkin eri mieltä kyseisen väitteen kanssa.

Vastaajista 55,56 % oli jokseenkin sitä mieltä, että alueverkoston toimijoiden välillä on hyvä ja vahva keskinäisen luottamuksen ilmapiiri ja 11,11 % vastaajista ilmoitti, että he olivat väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Kukaan vastaajista ei ollut väitteen kanssa täysin eri mieltä.

Jopa 44,44 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä, mutta vain 11,11 % oli täysin samaa mieltä, kun heiltä kysyttiin, että edistävätkö verkoston päätoimijat luottamuksen syntyä ja kehittymistä omalla toiminnallaan. Jopa 55,56 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa, että verkostotoiminta on oikeudenmukaista, mutta 11,11 % vastaajista oli väitteen kanssa täysin samaa mieltä. 11,11 % vastaajista ei



osannut sanoa luottavatko muut toimijat vastaajaan, mutta 22,22 % vastaajista oli sitä mieltä, että muut toimijat luottavat vastaajaan ja 66,67 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä kyseisen väitteen kanssa.

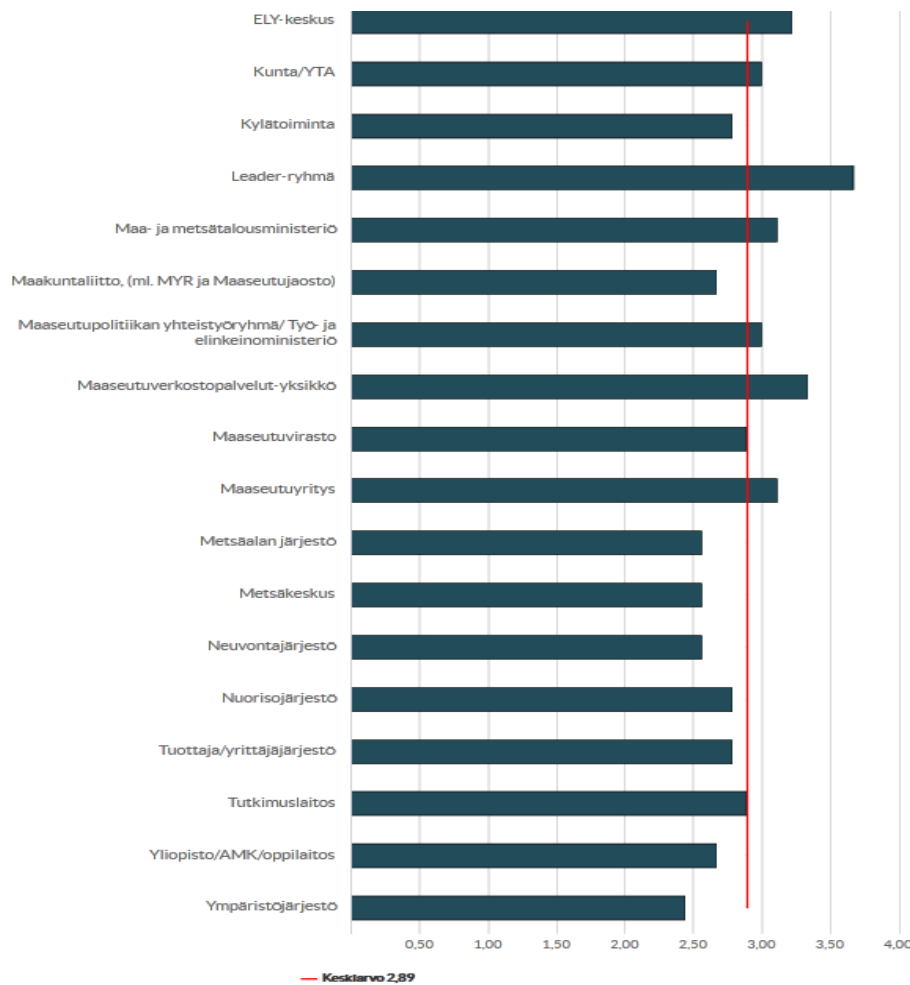


Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

### Luottamus verkostoyhteistyötahoihin

Verrattaessa Pohjois-Karjalan havaintojoukkoa koko tutkimuksen havaintojoukkoon, niin voidaan todeta, että pohjoiskarjalaiset luottavat kaikkiin toimijoihin lähes saman verran kuin koko tutkimuksen havaintojoukko. Koko havaintojoukon luottamuksen keskiarvo kaikkiin verkostokumppaneihin oli 2,96 ja Pohjois-Karjalan havaintojoukon luottamuksen keskiarvo kaikkiin verkostokumppaneihin oli 2,89.

Pohjois-Karjalassa selkeästi vahvimmin luotettiin Leader-ryhmiin luottamussuhteen keskiarvon ollessa 3,67. Toiseksi eniten luotettiin maaseutuverkostopalvelut-yksikköön, jolloin luottamussuhteen keskiarvo oli 3,33. Vähiten aluetoimijat luottivat vastausten mukaan ympäristöjärjestöön (ka 2,44), sekä metsäalan järjestöön, Metsäkeskukseen sekä neuvontajärjestöön, joiden kaikkien luottamussuhteen keskiarvo oli 2,56.



Kuvion selitteet: 1=en luota missään tilanteessa, 2=luotan joissakin tilanteissa, 3=luotan useimmissa tilanteissa, 4=luotan jokaisessa tilanteessa

### 5.6.9 Verkostotyön resurssit, yhteiset tavoitteet sekä toiminnan tulokset

Pohjoiskarjalaisista 22,22 % oli täysin samaa mieltä siitä, että alueverkoston toimijoilla on yhteinen näkemys oman verkoston tavoitteista ja tämän lisäksi peräti 66,67 % oli kyseisen väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Vastaajista 11,11 % ei ollut väitteen kanssa samaa eikä eri mieltä. Ilahduttavaa oli, ettei kukaan ollut väitteen kanssa täysin eri mieltä.

Vastaajien osallistumista tavoitteiden laadintaan pyrittiin selvittämään kysymällä, että oliko vastaaja osallistunut alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman työstämiseen. Valmiin suunnitelman tavoitteiden toteuttaminen voitaneen nähdä olevan yksi keskeisistä alueverkoston tavoitteista. Valtaosa eli peräti 66,67 % vastaajista oli osallistunut kyseiseen työhön. Yksikään vastaaja ei ollut väitteen kanssa täysin eri mieltä, mutta vastaajista 11, 11 % oli väitteen kanssa jokseenkin eri mieltä.



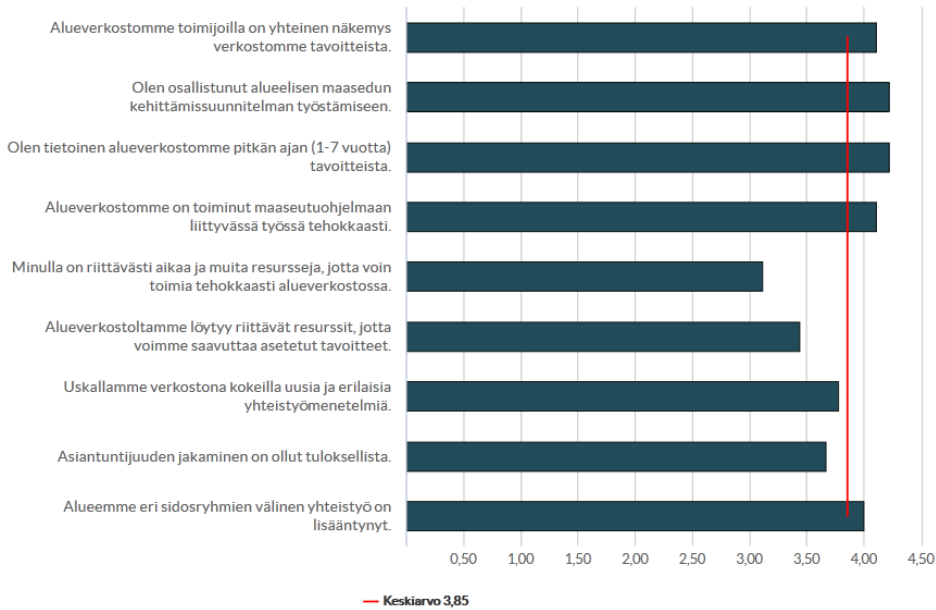


Vastaajille esitettiin väite, että oma alueverkosto on toiminut tehokkaasti maaseutuohjelmaan liittyvässä työssä ja tästä väitteestä 33,33 % vastaajista oli asiasta täysin samaa mieltä ja 44,44 % oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä.

Vastaajista peräti 88,89 % oli joko täysin samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että he tiesivät alueverkoston pitkän ajan tavoitteista.

Vastaajilta kysyttiin myös verkostotyöhön käytettävissä olevista resursseista. Vastaajat arvioivat keskiarvon 3,78 mukaan, että alueverkostolla on riittävät resurssit, jotta tavoitteet voidaan saavuttaa. Suurin osa vastaajista (55,56 %) oli kuitenkin kyseisen väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Kukaan vastaajista ei ollut väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Vastaajilta kysyttiin myös henkilökohtaisista aika- ja muista resursseista ja vastauksien keskiarvo oli 3,11. Kun vastaajat arvioivat omia resursseja, niin 33,33 % vastanneista oli jokseenkin sitä mieltä, että omat resurssit ovat riittäviä, mutta kukaan vastanneista ei ollut väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Vastanneista 22,22 % oli jokseenkin eri mieltä, että henkilökohtaiset resurssit olisivat riittäviä.

Vastaajat suhtautuivat positiivisesti väittämiin, jonka mukaan asiantuntijuuden jakaminen on ollut tuloksellista (ka 3,67). Tämän väitteen kanssa täysin samaa mieltä oli 11,11 % vastanneista ja jokseenkin samaa mieltä oli 55,56 % vastanneita. Vastaajat olivat keskimäärin jokseenkin sitä mieltä (ka 4), että alueverkostoalueen eri sidosryhmien välinen yhteistyö on lisääntynyt. Edellä mainitut havainnot ovat aavistuksen myönteisempiä kuin koko tutkimuksen havaintojoukkoon verrattaessa, sillä koko tutkimuksen havaintoaineiston mukaan vastaajat arvioivat, että asiantuntijuuden jakaminen on ollut tuloksellista -väitettä keskiarvolla 3,58 ja alueverkostoalueen eri sidosryhmien välinen yhteistyö on lisääntynyt -väitettä keskiarvolla 3,91.

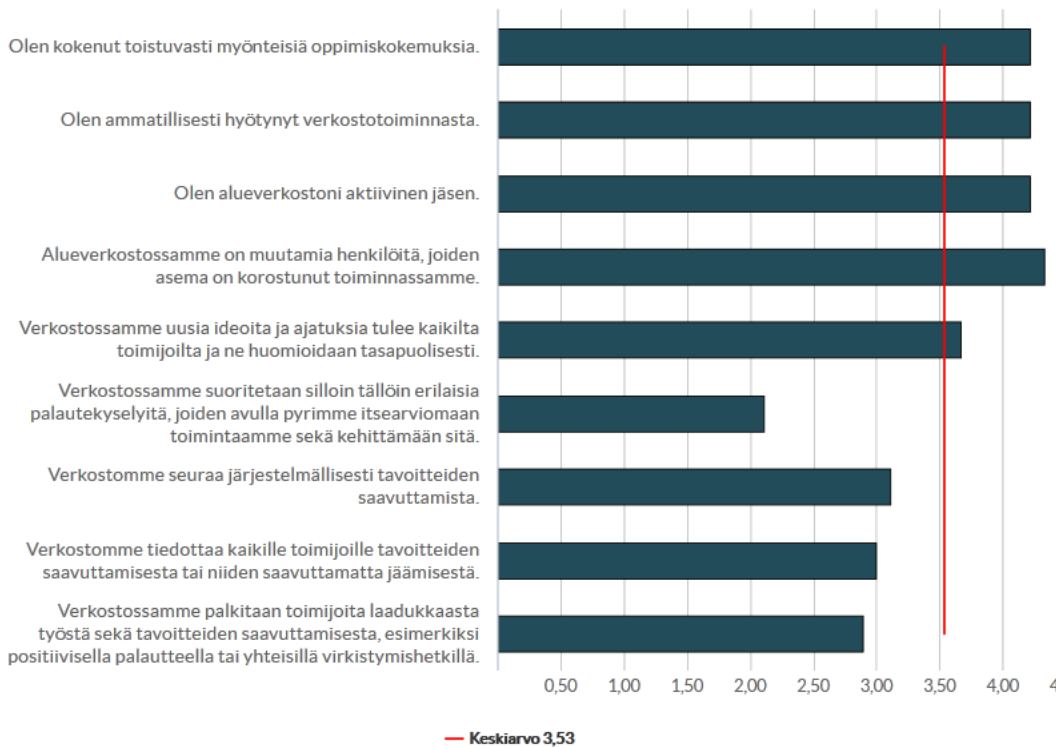


Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

Vastaajat ovat pääsääntöisesti jokseenkin samaa mieltä (55,56 %) tai täysin sitä mieltä (33,33 %), että he ovat kokeneet verkostotyöskentelyssä toistuvasti myönteisiä oppimiskokemuksia. Vastaajat kokivat myös, että he olivat ammatillisesti hyötynet verkostotoiminnasta, sillä 33,33 % vastaajista oli tämän väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä oli 44,44 % vastanneista. Peräti 44,44 % vastanneista oli täysin samaa mieltä väitteen kanssa, että vastaaja olisi alueverkoston aktiivinen jäsen ja tämän lisäksi 33,33 % vastaajista oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Jopa 22 % vastaajista ei osannut kertoa, olivatko he kyseisen väitteen kanssa samaa vai eri mieltä.

Tutkimuksessa pyrimme selvittämään myös sitä, että kuinka epähierarkkisia järjestelmiä alueverkostot ovat. Pohjois-Karjalan kohdalla vastaukset olivat huolestuttavia, sillä vastaajista 33,33 % oli täysin samaa mieltä siitä, että verkostossa on muutamia henkilöitä, joiden asema on korostunut verkostotoiminnassa. Tämän lisäksi peräti 66,67 % oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Verkostotyöskentelyn lähtökohta tulisi olla, että verkostotoimijoiden tasa-arvoisuus, joten tulokset viestittävät vakavasta kehitystarpeesta.

Vastaajista suurin osa eli 66,66 % olivat täysin tai jokseenkin eri mieltä siitä, että verkostossa suoritetaan silloin tällöin palautekyselyitä, joiden pohjalta toimintaa pyritään kehittämään. Kukaan ei ollut väitteen kanssa täysin samaa mieltä ja osittain samaa mieltä kyseisen väitteen kanssa oli vain 11,11 % vastaajista. Palautteen antaminen antaa mahdollisuuden kehittää verkostoa ja palautteen kerääminen olisi suositeltavaa.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

### 5.6.10 Alueverkoston vahvuudet ja kehittämiskohteet

#### Alueverkoston vahvuudet

Pohjois-Karjalasta tutkimukseen vastasi yhdeksän verkostotoimijaa, joista verkoston vahvuuksia kysyttäessä vastasi jopa seitsemän henkilöä eli 77,8 % alueen vastaajista. Pohjois-Karjalan alueverkoston edustajat kokivat, että vahvuuksia oli erittäin monenlaisia. Suurimmaksi vahvuudeksi nousi vastausten perusteella hyvä yhteishenki, positiivinen kehittämisote ja kokemus yhteistyöstä sekä verkostossa oleva monialainen osaaminen.

Eräs vastaaja kertoi vahvuuksiksi motivoituneet ihmiset, hyvän tekemisen meiningin sekä sen, että verkostossa on paljon erilaista osaamista. Toinen vastaaja kommentoi kysymykseen: ”Vahva maakunnan kehittämisen meininki.” Eräs vastaaja näki monia vahvuuksia, kuten vakiintunut, monialainen yhteistoiminta, luottamus ja realistinen, mutta positiivisesti asennoitunut kehittämisote. Hän lisäsi vielä, että



alueverkon vahvuutena on se, että yhteistyö on luontainen osa toimijoiden työskentelyä. Yksi vastaaja näki vahvuutena yksiselitteisesti alueverkostossa olevan erilaisen osaamisen. Eräs vastaaja totesi, että vahvuutena on toimijoiden todella hyvä keskinäinen tunteminen sekä alueverkoston näkyvyyden parantuminen ilmeisesti uusien viestintämuotojen ansiosta. Sama vastaaja kertoi, että vahvuutena ovat sekä taloudelliset resurssit että ihmisten kokemukset. Myös yhteistyö ainakin ELY-keskusten ja Leader-ryhmien välillä nähtiin vahvuutena. Vahvuudeksi lueteltiin vastauksena myös pitkä kokemus yhteistyöstä.

### **Alueverkoston muutos- ja kehityskohteet**

Pohjois-Karjalasta tutkimukseen vastasi yhdeksän verkostotoimijaa, joista verkoston muutos- ja kehityskohteita kysyttäessä vastasi jopa kuusi henkilöä eli 66,7 % alueen vastaajista. Verkostotoimijoiden mielestä Pohjois-Karjalan alueverkostossa olisi monia asioita, joita tulisi kehittää tai muuttaa. Eräs vastaaja toivoi, että viranomaisten roolia verkostossa tulisi vähentää. Toinen vastaaja kehittäisi vielä lisää verkostojen erikoistumista esimerkiksi biotalouteen, uusiutuvaan energiaan, elintarvikkeisiin tai luonnonvaroihin. Eräs vastaaja toivoi, että ELY-keskusten virkamiesten asennoituminen yhteistyöhön voisi olla huomattavasti parempi, tosin vastaaja lisäsi, että osa virkamiehistä työskentelee hienosti. Eräs vastaaja toivoi luottamuksen kehittämistä verkostossa niin luottamuksen rakentamisella kuin vaalimisella.

Toinen vastaaja oli pohtinut, että verkostotoimijoiden tuttuus voi olla ongelmallista, sillä se voi olla este uuden oppimiselle. Lisäksi hän toivoi, että työnjakoa tuli pohtia uudelleen varsinkin alueellisen verkostotyön kannalta. Hän myös toi esiin, että verkostossa on esiintynyt ristiriitoja ”maaseutu- ja maatalousporukoiden” välillä. Hän jatkaa myös, että välillä tuntuu, että ”maaseudun kehittämisen pienemmät asiat” jäävät maatalousintressien jalkoihin. Kehittämiskohteeksi mainittiin myös, että viranomaisten ohjaus ei aina helpota käytännön työntekoa. Lisäksi kaivattiin lisää näkyvyyttä ja yhteistyötä niin maakunnallisesti, valtakunnallisesti kuin kansainvälisesti. Vastaaja peräänkuulutti myös uudenlaisia toimintamalleja. Eräs vastaaja koki ongelmallisena sen, että Leader-toiminnan rooli on alueverkostossa liian suuri sen rahoitusosuuteen nähden.

## **5.7 Pohjois-Pohjanmaa**

### **5.7.1 Taustatietoja vastaajista**

Pohjois-Pohjanmaan alueverkostotoimijat edustivat kaikista vastaajista 9 % ja tämä tarkoittaa sitä, että 11 henkilöä osallistui kyseiseltä alueelta tutkimukseen. Vastaajajoukko painottui vahvasti miehiin, sillä naisia



oli vastaajista 36,36 % ja miehiä jopa 63,64 %. Tutkimuksen kaikkien vastaajien osalta naisia oli 63,1 % vastaajista ja miehiä 36,9 %. Alueverkoston vastaajien ikäjakauma jakaantui neljään ikäryhmään. Suurin ikäryhmä oli 51–62-vuotiaat, joita oli vastaajista 36,36 %, toiseksi suurimmat ikäryhmät olivat 30–40-vuotiaat sekä 41–50-vuotiaat, joita molempia oli vastaajista 27,27 %. Pienin ikäryhmä olivat 63–68-vuotiaat, joita oli 9,09 % vastaajista.

Pohjois-Pohjanmaan vastaajat olivat koko tutkimuksen vastaajajoukkoon nähden selvästi vähemmän ylemmän korkea-asteen suorittaneita (36,36 %) kuin verrattaessa kaikkien vastaajien samaan koulutustaustaan (46,72 %). Pohjois-Pohjanmaan vastaajista suurin osa oli ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneita (45,45 %), kun verrattaessa kaikkien vastaajien keskuudessa samaan koulutustaustaan vastaava luku oli 22,13 %. Tämän lisäksi koulutustaustaltaan peruskoulun suorittaneita oli 9,09 % vastanneista ja ylemmän keskiasteen ammattitutkinnon suorittaneita oli 9,09 %.

Alla olevasta taulukosta käy ilmi alueverkoston vastaajien organisaatio ja asema. Vastaajaryhmä oli kulmineoitunut Leader-ryhmäläisiin, jotka edustivat vastaajista 55 %, mutta muutkin tutkimuksen kohderyhmät olivat hyvin edustettuina vastaajissa.



### 5.7.2 Alueverkoston tärkeimmät toimijatahot

Pohjois-Pohjanmaan verkoston vastaajat nostivat verkoston tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi Leader-ryhmät sekä maakuntaliiton mukaan lukien MYR:n sekä maaseutuajaoston. Toiseksi tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi määriteltiin kunnat ja yhteistoiminta-alueet sekä ELY-keskus. Jaetulla kolmannella sijalla



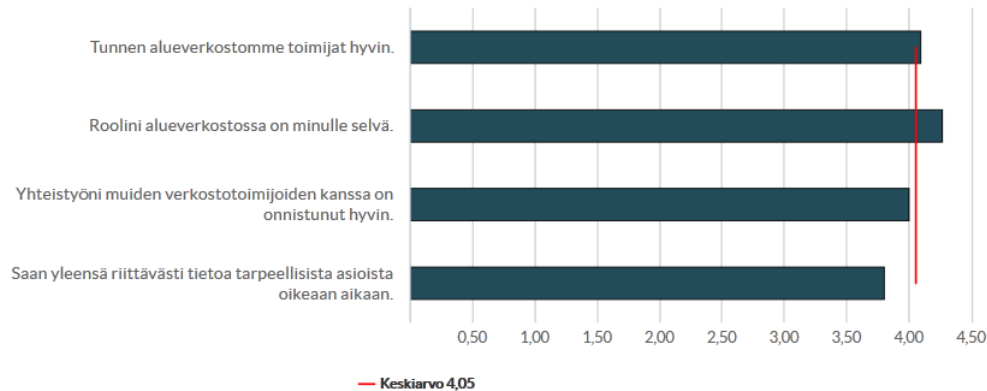
tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi vastaajat kertoivat myös kunnat ja yhteistoiminta-alueet sekä ELY-keskuksen. Kaikkien tutkimukseen vastanneiden mielestä tärkein oman alueverkoston sisäinen toimija on Leader-ryhmät, toiseksi ja kolmanneksi tärkeimmiksi muodostui kunnat sekä yhteistoiminta-alueet.

### 5.7.3 Verkoston avainhenkilöt

Kysyttäessä vastaajilta verkoston avainhenkilöä vastaukseksi nousivat seuraavat vastaukset: ”Leader-ryhmien työntekijät, ei yhtä yksittäistä henkilöä”, ”Maaseutuverkosto”, ”ry:n puheenjohtaja”, ”ELY-keskuksen maaseutu- ja energiayksikön päällikkö”, ”Ryhmän toiminnanjohtaja”, ”toiminnanjohtaja” sekä ”ei ole sellaista”. Tämän lisäksi kolme vastaaja oli kertonut, etteivät he osaa sanoa tai nimetä ketään henkilöä.

### 5.7.4 Tunteminen ja kommunikaatio

Alla olevasta kuviosta voitane todeta, että aluetoimijoiden keskinäinen tunteminen sekä tiedonsaanti ovat keskimäärin jo nyt melko hyvällä tolalla, sillä esimerkiksi vastaajista 72,73 % oli jokseenkin sitä mieltä, että hän tuntee alueverkostomme toimijat hyvin ja täysin samaa mieltä väitteen kanssa oli 18,18 % vastaajista.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

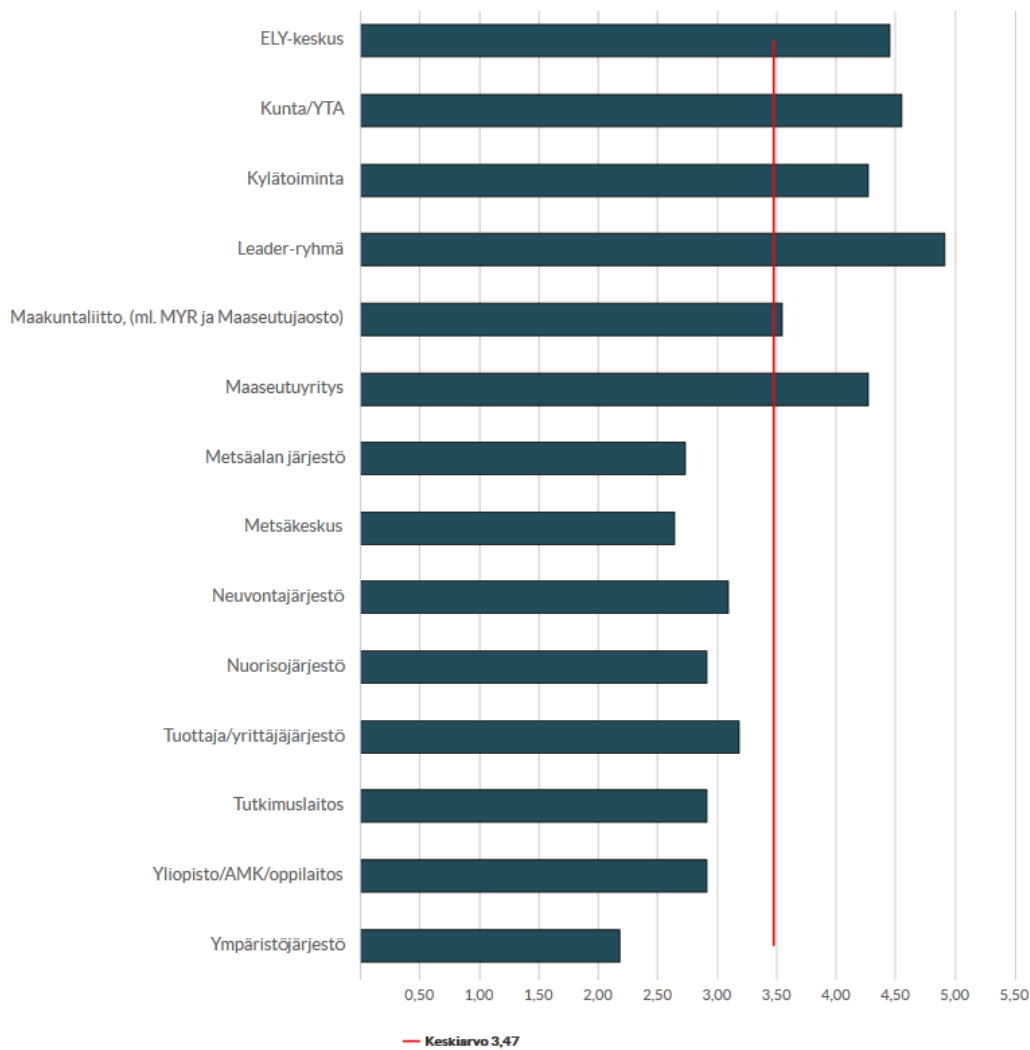
Vastaajista suurin osa oli täysin samaa mieltä siitä, että heidän oma roolinsa alueverkostossa on selvä (45,45 %), joka on oikeasuuntainen tulos verkostotyöskentelyn kannalta. Tämän lisäksi vielä 36,36 % vastaajista oli kyseisen väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Verkostotoimijoiden hyvä tunteminen sekä selvä roolijako auttavat verkostoa toimimaan tavoitteiden mukaisesti ja tehokkaasti. Vastaajien näkemys toteutuneesta yhteistyöstä oli myös positiivinen, sillä peräti 63,64 % vastaajista oli jokseenkin sitä mieltä, että toteutunut yhteistyö oli ollut onnistunutta ja täysin samaa mieltä kyseisen väittämän kanssa oli jopa



18,18 % vastaajista. Yllä olevan kuvion väittämien keskiarvo oli Pohjois-Pohjanmaalla 4,05, kun koko tutkimuksen havaintoaineistossa keskiarvo oli 3,9, joten kyseinen alueverkosto oli tuntemisen ja informaation kulun kannalta hyvin keskimääräisen tasoisia.

#### 5.7.5 Toteutunut verkostoyhteistyö

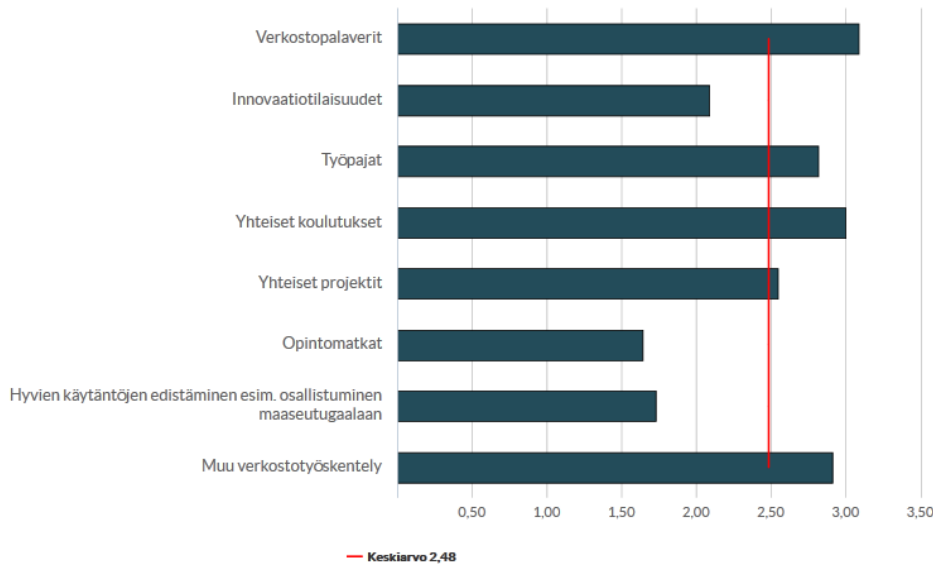
Tutkimuksessa tiedusteltiin sitä, että kuinka usein vastaaja oli ollut verkostoyhteistyössä erinäisten toimijatahojen kanssa viimeisen kolmen vuoden aikana. Alueverkoston vastaajien havaintoaineistoa tarkastellessa voidaan todeta, että keskimäärin Pohjois-Pohjanmaan verkostotoimijat ovat tehneet lähes yhtä paljon verkostoyhteistyötä (ka 3,47) kuin keskimäärin kaikki kyselyyn vastanneet (ka 3,39). Alueverkoston vastausten perusteella Leader-ryhmien kanssa tehtiin eniten yhteistyötä keskiarvon 4,91 mukaan lähemmäs kerran viikossa. 18,18 % vastaajista kertoi tekevänsä verkostoyhteistyötä Leader-ryhmien kanssa jopa päivittäin. Toiseksi eniten tehtiin verkostoyhteistyötä kuntien ja yhteistoiminta-alueiden kanssa keskiarvon ollessa 4,55 ja vastaajista 9,09 % kertoi tekevänsä yhteistyötä päivittäin Leader-ryhmien kanssa. Kolmanneksi eniten tehtiin yhteistyötä ELY-keskuksen kanssa keskiarvon ollessa 4,45 ja 18,18 % vastaajista kertoi yhteistyötä olevan päivittäin ELY-keskuksen kanssa. Vähiten verkostoyhteistyötä oli tehty ympäristöjärjestön kanssa keskiarvon ollessa 2,18 sekä Metsäkeskuksen kanssa keskiarvon ollessa 2,64.



Kuvion selitteet: 1=harvemmin kuin kerran vuodessa, 2=vuosittain, 3=puolivuosittain, 4=kuukausittain, 5=viikoittain, 6=päivittäin

Tutkimuksella haluttiin selvittää myös, kuinka usein vastaaja oli osallistunut tiettyihin verkostotyöskentelyjen muotoihin viimeisen kolmen vuoden aikana. Kokonaisuutta tarkastellen voidaan huomata, että pohjoispohjanmaalaiset olivat vastausten mukaan osallistuneet kaikkien verkostotyöskentelyjen muotoihin (ka 2,48) hieman harvemmin kuin koko kyselyn havaintojoukko (ka 2,74). Alueverkoston toimijat olivat osallistuneet selkeästi eniten verkostopalaveriin (ka 3,09), yhteisiin koulutuksiin (ka 3,0) sekä muuhun verkostotyöskentelyyn (ka 2,91). Epäsuosituimpia verkostotyöskentelyn muotoja Pohjois-Pohjanmaalla olivat selkeästi hyvien käytäntöjen edistäminen (ka 1,73) sekä opintomatkat (ka 1,64). Verrattaessa koko tutkimuksen havaintojoukkoon, niin ensiksi mainitun keskiarvo oli myös vain 1,76 ja opintomatkojen kohdallakin vain 1,87. Verkostoitumisen kannalta olisi suositeltavaa hyödyntää kaikkia verkostotyöskentelyn muotoja.

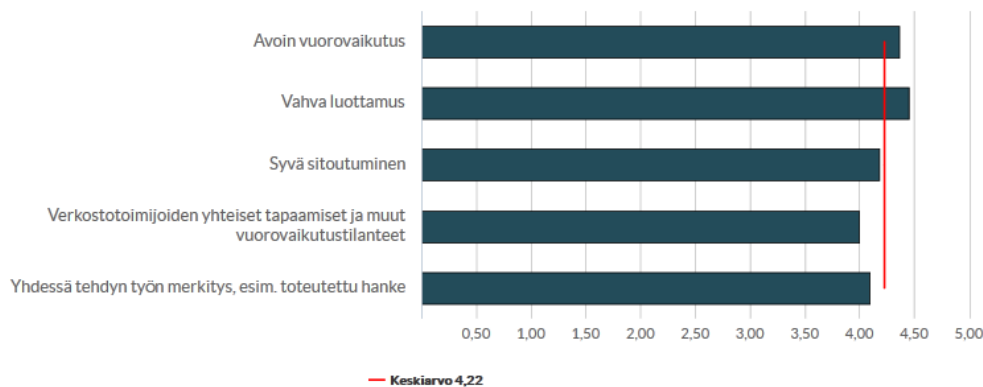




Kuvion selitteet: 1=harvemmin kuin kerran vuodessa, 2=vuosittain, 3=puolivuosittain, 4=kuukausittain, 5=viikoittain, 6=päivittäin

### 5.7.6 Toimiva verkostotyöskentely

Tutkimuksessa haluttiin selvittää myös sitä, että miten aluetoimijat suhtautuvat yleisesti verkostotoimintaan liittyviin avainasioihin. Pohjois-Pohjanmaan vastaajat nostivat vastauksissaan suurimman merkityksen vahvalle luottamukselle (4,45) sekä avoimelle vuorovaikutukselle (ka 4,36) Verkostotoimijoiden yhteiset tapaamiset ja muiden vuorovaikutustilanteiden merkitys arvioitiin selkeästi vähäisemmäksi kuin muiden kysytyjen asioiden ja sen keskiarvo oli 4,0.



Kuvion selitteet: 1=ei lainkaan merkitystä, 2=vähäinen merkitys, 3=kohtalainen merkitys, 4= suuri merkitys, 5= erittäin suuri merkitys



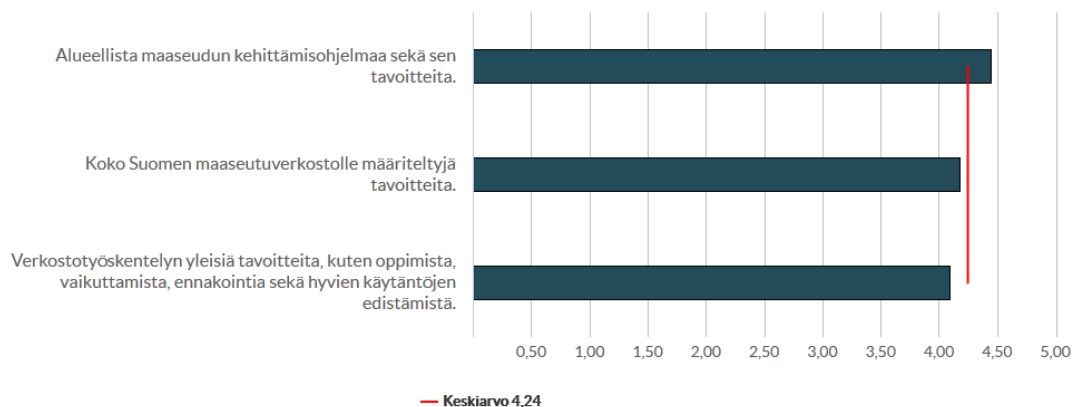
Tutkimuksessa pyydettiin vastaajia arvioimaan erilaisia viestintäkeinoja. Pohjoispohjanmaalaiset vastaajat pitivät kiistatta tärkeimpänä viestintäkeinona henkilökohtaisia tapaamisia (ka 4,45), kun koko havaintojoukon vastaava keskiarvo oli 4,39. Vastaajat pitivät viestintäkeinoista selvästi sosiaalisen median merkitystä vähäisimpänä (ka 2,91).



Kuvion selitteet: 1=ei lainkaan merkitystä, 2=vähäinen merkitys, 3=kohtalainen merkitys, 4= suuri merkitys, 5= erittäin suuri merkitys

### 5.7.7 Verkostotoimijoiden sitoutuneisuus sekä toiminnan dialogisuus

Kuten edellä on mainittu, niin alueverkoston tavoitteiksi voitaneen määritellä alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman tavoitteiden, koko maaseutuverkoston tavoitteiden sekä verkostotyöskentelyn yleisten tavoitteiden edistäminen. Pohjois-Pohjanmaan vastaajat ovat vahvasti sitoutuneita edellä mainittuihin tavoitteisiin jopa hienoisesti vahvemmin (ka 4,24) kuin tutkimuksen koko havaintojoukko (ka 4,18). Vahvimmin pohjoispohjanmaalaiset vastaajat olivat sitoutuneet alueelliseen maaseudun kehittämissuunnitelmaan sekä sen tavoitteisiin (ka 4,45). Vähiten sitoutuneita oltiin koko verkostotyöskentelyn yleisiin tavoitteisiin (ka 4,09).

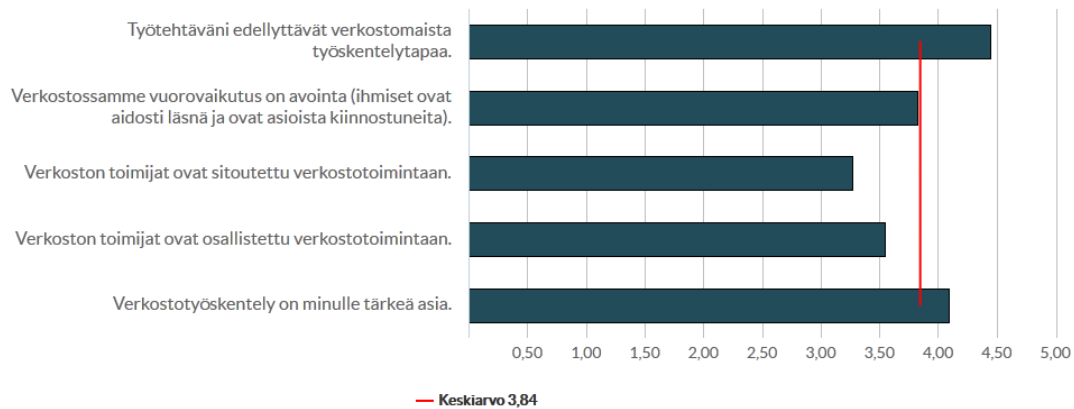




Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä.

Jopa 54,55 % alueverkostotoimijoista oli täysin samaa mieltä siitä, että heidän työtehtävänsä edellyttää verkostomaista työskentelytapaa, keskiarvon ollessa 4,45. Suurin osa eli 45,45 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että vuorovaikutus on avointa verkostossa ja tämän lisäksi täysin samaa mieltä väitteen kanssa oli 18,18 % vastaajista. Avoin vuorovaikutus helpottaa ja tehostaa vuorovaikutusta verkostoissa, joten tulokset ovat positiivisia.

Alimman keskiarvon eli 3,27 oli vastaajien keskuudessa saanut väite, jossa kerrottiin, että verkoston toimijat ovat sitoutettu verkostotoimintaan. Verkostotoimintaa pidettiin yleisesti tärkeänä vastaajien keskuudessa, sillä 27,27 % vastaajista kertoi kokevansa verkostotyöskentelyä tärkeänä asiana ja peräti 54,55 % vastanneista oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Alla olevassa kuviossa esitettyjen kaikkien väitteiden keskiarvo oli Pohjois-Pohjanmaalla 3,84, joka on selkeästi alhaisempi kuin koko tutkimuksen havaintojoukon vastaava keskiarvo, joka oli 4,04.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

### 5.7.8 Luottamus

Kukaan vastaajista ei kokenut täysin, että alueverkostossa erilaisuus hyväksytään ja nähdään voimavarana, mutta 54,55 % vastaajista oli jokseenkin sitä mieltä, että erilaisuus hyväksytään ja nähdään voimavarana. Kukaan vastaajista ei ollut väitteen kanssa täysin eri mieltä. Vastaajista kuitenkin peräti 36,36 % ei osannut kertoa näkemystään siitä, että hyväksytäänkö alueverkostossa erilaisuus ja nähdäänkö se voimavarana.

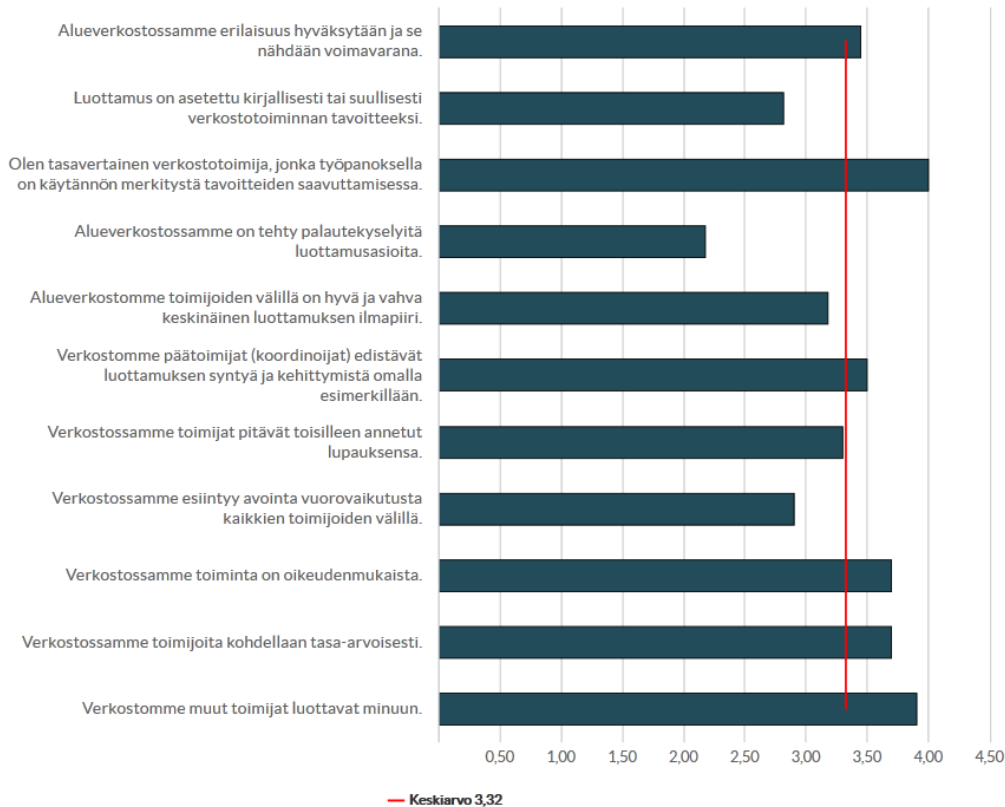


Pohjois-Pohjanmaan vastaajista kukaan ei ollut täysin sitä mieltä, että luottamus on asetettu verkostotoiminnan tavoitteeksi ja vain 27,27 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä, että luottamus on asetettu tavoitteeksi. 27,27 % oli kyseisen väitteen kanssa jokseenkin eri mieltä.

Vastaajista peräti 72,72 % oli jokseenkin tai täysin sama mieltä siitä, että he kokivat olevansa tasavertaisia verkostotoimijoita. Kukaan vastaajista ei ollut sitä mieltä, että luottamusasioista oli tehty palautekyselyjä ja vain 9,09 % oli väitteen kanssa osittain samaa mieltä. Jopa 36,36 % vastaajista oli edellä mainitun väitteen kanssa täysin eri mieltä ja jokseenkin eri mieltä oli 27,27 % vastaajista.

Vastaajista 36,36 % oli jokseenkin sitä mieltä, että alueverkoston toimijoiden välillä on hyvä ja vahva keskinäisen luottamuksen ilmapiiri, mutta kukaan vastaajista ei ollut väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Kukaan vastaajista ei ollut väitteen kanssa myöskään täysin eri mieltä. Huomattavan suuri osa vastaajista eli 45,45 % ei ollut väitteen kanssa samaa, eikä eri mieltä.

Jopa 50 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä, mutta kukaan vastaajista ei ollut täysin samaa mieltä, kun heiltä kysyttiin, että edistävätkö verkoston päätoimijat luottamuksen syntyä ja kehittymistä omalla toiminnallaan. Jopa 70 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa, että verkostotoiminta on oikeudenmukaista, mutta kukaan ei ollut väitteen kanssa täysin samaa mieltä. 20 % vastaajista ei osannut sanoa luottavatko muut toimijat vastaajaan ja vain 10 % vastaajista oli sitä mieltä, että muut toimijat luottavat vastaajaan. 70 % vastaajista oli kuitenkin jokseenkin samaa mieltä kyseisen väitteen kanssa.

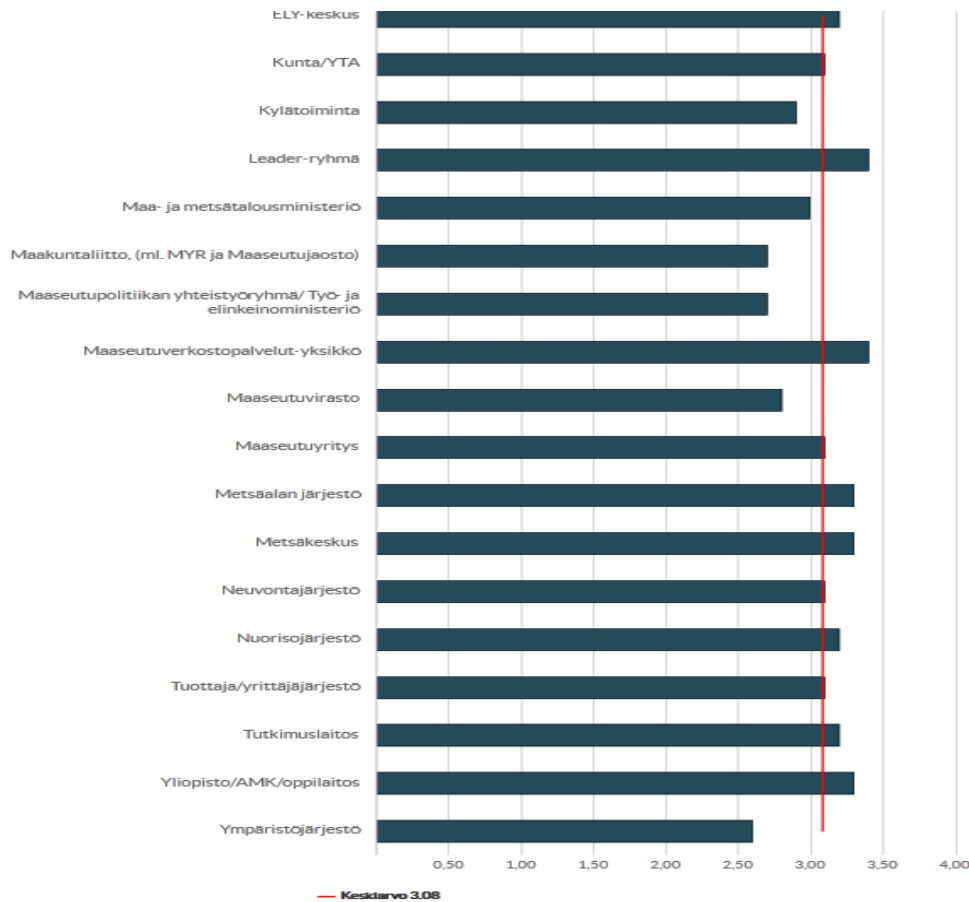


Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

### Luottamus verkostoyhteistyötahoihin

Verrattaessa Pohjois-Pohjanmaan havaintojoukkoa koko tutkimuksen havaintojoukkoon, niin voidaan todeta, että aluevastaajat luottavat kaikkiin toimijoihin jonkin verran enemmän kuin koko tutkimuksen havaintojoukko. Koko havaintojoukon luottamuksen keskiarvo kaikkiin verkostokumppaneihin oli 2,96 ja Pohjois-Pohjanmaan havaintojoukon luottamuksen keskiarvo kaikkiin verkostokumppaneihin oli 3,08.

Pohjois-Pohjanmaalla luotettiin vahvimmin Leader-ryhmiin sekä maaseutuverkostopalvelut-yksikköön molempien toimijatahojen luottamussuhteen keskiarvon ollessa 3,4. Toiseksi eniten luotettiin metsäalan järjestöön, Metsäkeskukseen sekä tutkimuslaitoksiin, joiden luottamussuhteiden keskiarvo oli kaikilla 3,3. Edellä mainittu tulos on melko poikkeava, kun verrataan tulosta muihin alueverkostoihin. Joissakin alueverkostoissa metsäalan järjestö, Metsäkeskus ja tutkimuslaitokset saivat matalimman luottamussuhdearvot. Vähiten aluetoimijat luottivat vastausten mukaan ympäristöjärjestöön (ka 2,6) sekä maakuntaliittoon mukaan lukien MYR ja maaseutujaosto (ka 2,7).



Kuvion selitteet: 1=en luota missään tilanteessa, 2=luotan joissakin tilanteissa,  
3=luotan useimmissa tilanteissa, 4=luotan jokaisessa tilanteessa

### 5.7.9 Verkostotyön resurssit, yhteiset tavoitteet sekä toiminnan tulokset

Pohjoispohjanmaalaisista 33,33 % oli täysin samaa mieltä siitä, että alueverkoston toimijoilla on yhteinen näkemys oman verkoston tavoitteista ja tämän lisäksi 33,33 % oli kyseisen väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Vastaajista 22,22 % ei ollut väitteen kanssa samaa eikä eri mieltä. Ilahduttavaa oli, ettei kukaan ollut väitteen kanssa täysin eri mieltä.

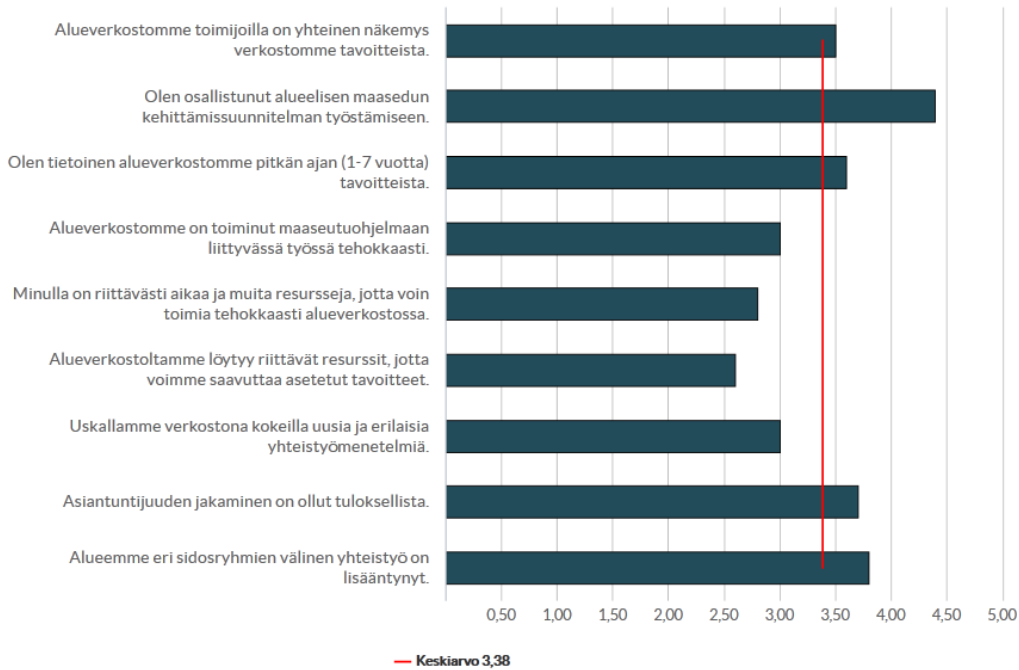
Vastaajien osallistumista tavoitteiden laadintaan pyrittiin selvittämään kysymällä, että oliko vastaaja osallistunut alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman työstämiseen. Valmiin suunnitelman tavoitteiden toteuttaminen voitaneen nähdä olevan yksi keskeisistä alueverkoston tavoitteista. Valtaosa eli peräti 55,56 % vastaajista oli osallistunut kyseiseen työhön ja tämän lisäksi 22,22 % vastaajista oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Yksikään vastaaja ei ollut väitteen kanssa jokseenkin tai täysin eri mieltä.



Vastaajille esitettiin väite, että oma alueverkosto on toiminut tehokkaasti maaseutuohjelmaan liittyvässä työssä ja tästä väitteestä 44,44 % vastaajista oli asiasta täysin samaa mieltä ja 22,22 % oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä.

Vastaajista peräti 66,66 % oli joko täysin samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että he tiesivät alueverkoston pitkän ajan tavoitteista. Vastaajilta kysyttiin myös verkostotyöhön käytettävissä olevista resursseista. Vastaajat arvioivat keskiarvon 2,89 mukaan, että alueverkostolla on riittävät resurssit, jotta tavoitteet voidaan saavuttaa. Suurin osa vastaajista (33,33 %) oli kuitenkin kyseisen väitteen kanssa vain jokseenkin samaa mieltä. Vastaajilta kysyttiin myös henkilökohtaisista aika- ja muista resursseista ja vastauksien keskiarvo oli 3,11. Kun vastaajat arvioivat omia resursseja, niin jopa 33,33 % vastanneista oli jokseenkin sitä mieltä, että omat resurssit ovat riittäviä, mutta vain 11,11 % vastanneista oli väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Vastanneista 22,22 % oli jokseenkin eri mieltä, että henkilökohtaiset resurssit olisivat riittäviä ja 11,11 % vastanneista piti omia resursseja täysin riittämättöminä.

Vastaajat suhtautuivat positiivisesti myös väittämiin, jonka mukaan asiantuntijuuden jakaminen on ollut tuloksellista (ka 3,67) ja että alueverkostoalueen eri sidosryhmien välinen yhteistyö on lisääntynyt (4,0). Edellä mainitut havainnot ovat aavistuksen myönteisempiä kuin koko tutkimuksen havaintojoukkoon verrattaessa, sillä koko tutkimuksen havaintoaineiston mukaan vastaajat arvioivat, että asiantuntijuuden jakaminen on ollut tuloksellista -väitettä keskiarvolla 3,58 ja alueverkostoalueen eri sidosryhmien välinen yhteistyö on lisääntynyt -väitettä keskiarvolla 3,91.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

Vastaajat olivat pääsääntöisesti jokseenkin samaa mieltä (44,44 %) tai täysin sitä mieltä (11,11 %), että he ovat kokeneet verkostotyöskentelyssä toistuvasti myönteisiä oppimiskokemuksia. Vastaajat kokivat myös, että he olivat ammatillisesti hyötyneet verkostotoiminnasta, sillä 77,78 % vastaajista oli tämän väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Kukaan vastaajista ei ollut täysin samaa mieltä väitteen kanssa, että vastaaja olisi alueverkoston aktiivinen jäsen, mutta 55,56 % vastaajista oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä.

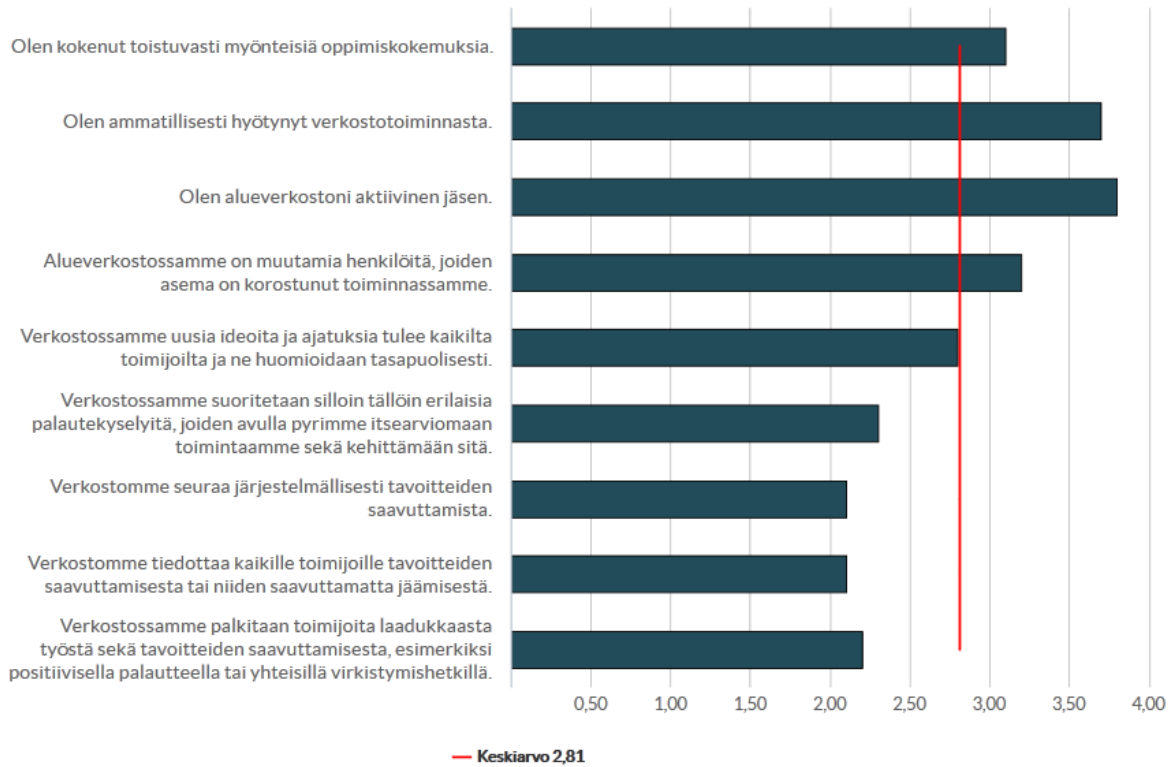
Tutkimuksessa pyrimme selvittämään myös sitä, että kuinka epähierarkkisia järjestelmiä alueverkostot ovat. Vastaajista 44,44 % oli täysin samaa mieltä siitä, että verkostossa on muutamia henkilöitä, joiden asema on korostunut verkostotoiminnassa. Tämän lisäksi peräti 55,56 % ei ollut väitteen kanssa samaa, eikä eri mieltä. Verkostotyöskentelyn lähtökohta tulisi olla, että verkostotoimijoiden tasa-arvoisuus, joten tulokset ovat sinällään hieman huolestuttavia.

Vastaajista suurin osa eli 44,44 % olivat täysin tai jokseenkin eri mieltä siitä, että verkostossa suoritetaan silloin tällöin palautekyselyitä, joiden pohjalta toimintaa pyritään kehittämään. Kukaan ei ollut väitteen





kanssa täysin samaan mieltä ja osittain samaa mieltä kyseisen väitteen kanssa oli vain 11,11 % vastaajista. Palautteen antaminen antaa mahdollisuuden kehittää verkostoa ja palautteen kerääminen olisi suositeltavaa.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

### 5.7.10 Alueverkoston vahvuudet ja kehittämiskohteet

#### Alueverkoston vahvuudet

Pohjois-Pohjanmaalta tutkimukseen vastasi jopa 11 verkostotoimijaa, joista verkoston vahvuuksia kysyttäessä vastasi viisi henkilöä eli 44,5 % alueen vastaajista. Tämän lisäksi kaksi vastaajaa oli vastannut tähän kysymykseen alueverkoston kehityskohteita ja yksi vastaaja oli jättänyt sellaisen vastauksen, ettei se liittynyt kysytyyn kysymykseen. Pohjois-Pohjanmaalla aluetoimijat toivat esiin muutamia vahvuuksia. Eräs vastaaja koki vahvuudeksi sen, että verkostotoiminnalla on pitkä historia. Kaksi vastaajaa nosti vahvuudeksi monipuolisen toimijajoukon. Tämän lisäksi eräs vastaaja mainitsi vahvuudeksi alueen toimijoiden keskinäisen tuntemisen sekä alueen maantieteellisen tuntemisen.



## Alueverkoston muutos- ja kehityskohteet

Pohjois-Pohjanmaalta tutkimukseen vastasi jopa 11 verkostotoimijaa, joista verkoston muutos- ja kehityskohteita kysyttäessä vastasi kuusi henkilöä eli 54,5 % alueen vastaajista. Alue toimijat nostivat vahvimmin kehityskohteeksi verkoston toiminnan muuttamisen selkeämmäksi ja tavoitteellisemmaksi. Oikeastaan kaikki vastaukset koskivat tätä asiaa lähes aina jollain tavalla. Tähän asiaan olisi siis syytä paneutua, että miksi niin moni vastaaja näkee tämän selvänä kehittämiskohteenä. Eräs vastaaja toi asian esiin seuraavasti: ”Resursointia ja systematisointia”, toinen vastaaja taas ”Kokonaisuus pitäisi selkeyttää kaikille ja liiaksi toimii hanketoiminnan varassa eli jos ei ole hankkeita, ei ole toimintaa ja näinhän se ei sinänsä pitäisi olla...”. Samaa asiaa kommentoivat myös kaksi muuta vastaajaa seuraavasti: ”Toiminta pitäisi olla selkeämpää ja tavoitteellista” sekä ”Pitäisi saada selkeä tavoite ja suunnitelma sen toteuttamiseksi”.

Muita kehittämiskohteita olivat toivomus saada alueverkostoon Maaseutuviraston rahoittaman sivutoiminen verkostoasiamies. Sama vastaaja pohti, että joskus toivoisi verkostoa, jossa ei olisi lainkaan mukana viranomaisia. Tämä siksi, että vastaaja kokee, että kehittävää palautetta on vaikea antaa ELY-keskuksen toiminnasta, mikäli ”edustaja” on mukana palautteen antajana. Vastaaja jatkaa myös kehityskohteiden pohtimista siten, että voisiko alueverkosto olla Leader- tai MSL-vetoinen. Kyseinen vastaaja tuo esiin myös sen, että työnjakoa ja muutenkin verkoston sisäistä roolitusta pitäisi selkeyttää. Eräs vastaaja toivoi, että alueverkostotyöskentelyssä olisi mahdollista hyödyntää etätöitä rohkeammin. Toinen vastaaja näki, että alueverkoston millään organisaatiolla ei ole työntekijöiden oman toimen ohella resursseja vastata alueverkoston käytännön toiminnasta. Eräs vastaaja totesi kehittämiskohteeksi sen, että alueverkosto ei ole selkeä ja yhtenäinen verkosto.

## 5.8 Pohjois-Savo

### 5.8.1 Taustatietoja vastaajista

Pohjois-Savon alueverkostotoimijat edustivat kaikista vastaajista vain 4,1 % ja tämä tarkoittaa sitä, että viisi henkilöä osallistui kyseiseltä alueelta tutkimukseen. Vastaajajoukko koostui ainoastaan naisista. Tutkimuksen kaikkien vastaajien osalta vastaajista naisia oli 63,1 % vastaajista ja miehiä 36,9 %. Pohjois-



Savon alueverkoston vastaajien ikäjakauma jakaantui kolmeen ikäryhmään. Kaksi suurinta ikäryhmää olivat 30–40-vuotiaat sekä 41–50-vuotiaat, joita molempia oli vastaajista 40 %. 51–62-vuotiaita oli 20 % vastaajista.

Pohjois-Savon vastaajat olivat koko tutkimuksen vastaajajoukkoon nähden hieman vähemmän ylemmän korkea-asteen suorittaneita (40 %) verrattaessa kaikkien vastaajien samaan koulutustaustaan (46,72 %). Pohjois-Savon vastaajista ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneita oli 40 %, kun verrattaessa kaikkien vastaajien keskuudessa samaan koulutustaustaan heitä oli 22,13 %.

Alla olevasta taulukosta käy ilmi alueverkoston vastaajien organisaatio ja asema. Vastaajaryhmä oli erittäin vahvasti kulminoitunut Leader-ryhmäläisiin, jotka edustivat vastaajista peräti 80 %.



### 5.8.2 Alueverkoston tärkeimmät toimijatahot

Pohjois-Savon verkoston vastaajat nostivat verkoston tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi Leader-ryhmät sekä kunnat ja yhteistoiminta-alueet. Toiseksi tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi määriteltiin myös kunnat ja yhteistoiminta-alueet. Kolmanneksi tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi vastaajat Leader-ryhmät. Kaikkien tutkimukseen vastanneiden mielestä tärkein oman alueverkoston sisäinen toimija on Leader-ryhmät, toiseksi ja kolmanneksi tärkeimmiksi muodostui kunnat sekä yhteistoiminta-alueet.

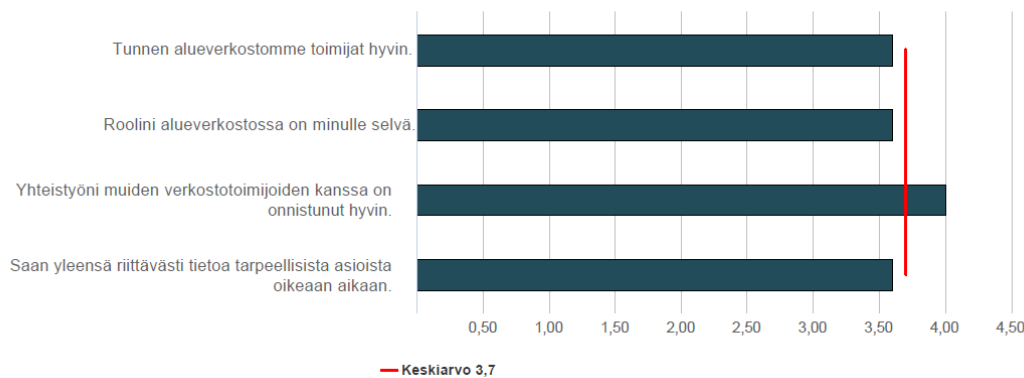


### 5.8.3 Verkoston avainhenkilöt

Kysyttäessä vastaajilta verkoston avainhenkilöä neljästä vastaajasta kaksi vastaaja kertoi avainhenkilöksi Leader-ryhmän toiminnanjohtajan, yksi ELY-keskuksen ohjelmavastaavan ja yksi vastaaja kertoi, ettei tällaista henkilöä ole olemassa.

### 5.8.4 Tunteminen ja kommunikaatio

Aluetoimijoiden keskinäinen tunteminen sekä tiedonsaanti ovat keskimäärin jo nyt suhteellisen hyvällä tolalla. Alla olevan kuvion kysymyksiä keskiarvo oli aluevastaajien keskuudessa 3,7, kun taas verratessa koko tutkimuksen havaintojoukon vastaava keskiarvo oli hieman parempi eli 3,9. Suurin osa alueverkostoista, kuten myös pohjoissavolaiset arvioivat selkeästi tiedonsaannin heikommaksi kuin muut kuvion väitteet. Pohjois-Savossa ainoastaan yhteistyö koettiin muita väitteitä selkeästi onnistuneemmaksi.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

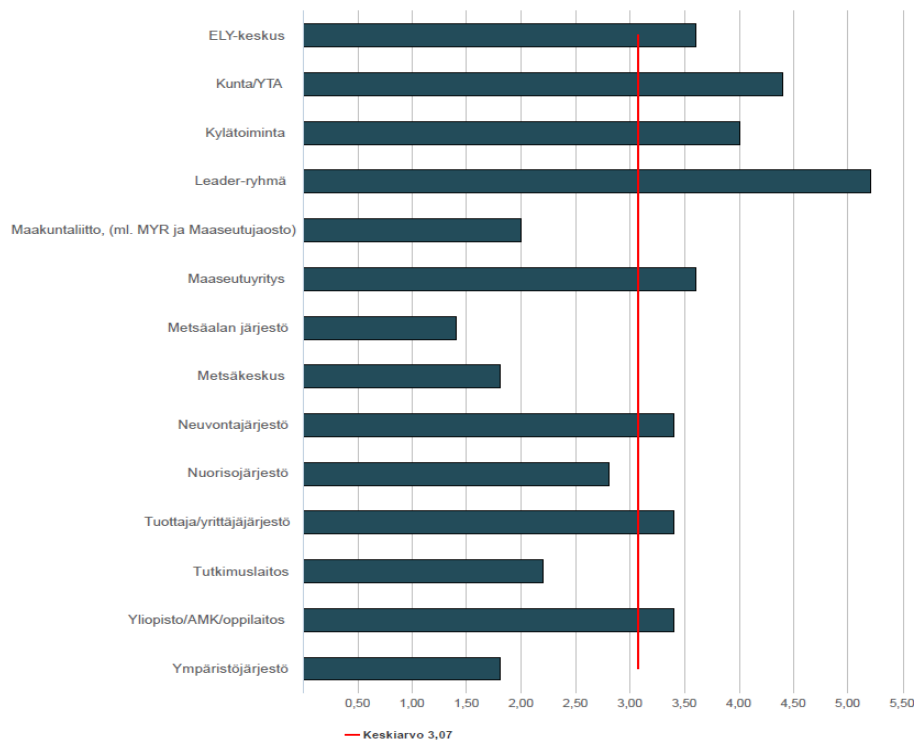
Vastaajista 80 % oli jokseenkin samaan mieltä siitä, että he tuntevat alueverkoston toimijat hyvin. Kukaan vastaajista ei ollut kuitenkaan väitteen kanssa täysin samaa mieltä. 20 % vastaajista oli väitteen kanssa jokseenkin eri mieltä. Tuntemisen saralla riittäisi vastausten mukaan vielä kehitettävää. Vastaajista 20 % oli sitä mieltä, että heidän oma roolinsa alueverkostossa on selvä, joka on huolestuttava tulos verkostotyöskentelyn kannalta. Vastaajien näkemys toteutuneesta yhteistyöstä oli positiivinen, sillä 100 % vastaajista oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä.

### 5.8.5 Toteutunut verkostoyhteistyö

Tutkimuksessa tiedusteltiin sitä, että kuinka usein vastaaja oli ollut verkostoyhteistyössä erinäisten toimijatahojen kanssa viimeisen kolmen vuoden aikana. Alueverkoston vastaajien havaintoaineistoa



tarkastellessa voidaan todeta, että keskimäärin Pohjois-Savossa verkostotoimijat ovat tehneet keskimäärin hieman vähemmän verkostoyhteistyötä (ka 3,07) kuin keskimäärin kaikki kyselyyn vastanneet (3,39). Alueverkoston vastausten perusteella Leader-ryhmien kanssa tehtiin eniten yhteistyöstä keskiarvon (ka 5,2) mukaan jopa useamman kerran viikossa. Peräti 40 % vastaajista kertoi tekevänsä verkostoyhteistyötä Leader-ryhmien kanssa jopa päivittäin. Toiseksi eniten tehtiin verkostoyhteistyötä kuntien ja yhteistoiminta-alueiden kanssa, keskiarvojen ollessa molemmilla toimijataholla 4,4. Kolmanneksi eniten tehtiin yhteistyötä kylätoiminnan kanssa keskiarvon ollessa 4,0 ja 20 % vastaajista kertoi yhteistyötä olevan päivittäistä. Vähiten verkostoyhteistyötä oli tehty metsäalan järjestön kanssa keskiarvon ollessa vain 1,4. Tällöin verkostoyhteistyötä on ollut poikkeuksellisen vähän.

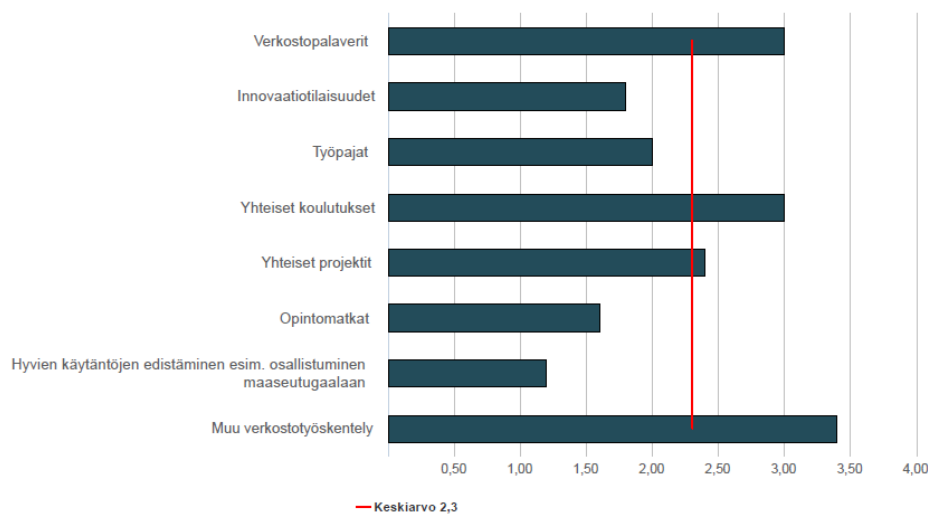


Kuvion selitteet: 1=harvemmin kuin kerran vuodessa, 2=vuosittain, 3=puolivuosittain, 4=kuukausittain, 5=viikoittain, 6=päivittäin

Tutkimuksella haluttiin selvittää myös, kuinka usein vastaaja oli osallistunut tiettyihin verkostotyöskentelyjen muotoihin viimeisen kolmen vuoden aikana. Kokonaisuutta tarkastellen voidaan huomata, että pohjoissavolaiset olivat vastausten mukaan osallistuneet kaikkien verkostotyöskentelyjen muotoihin (ka 2,3) selkeästi harvemmin kuin koko kyselyn havaintojoukko (ka 2,74). Alueverkoston toimijat olivat osallistuneet selkeästi eniten muuhun verkostotyöskentelyyn (ka 3,4), verkostopalaveri-



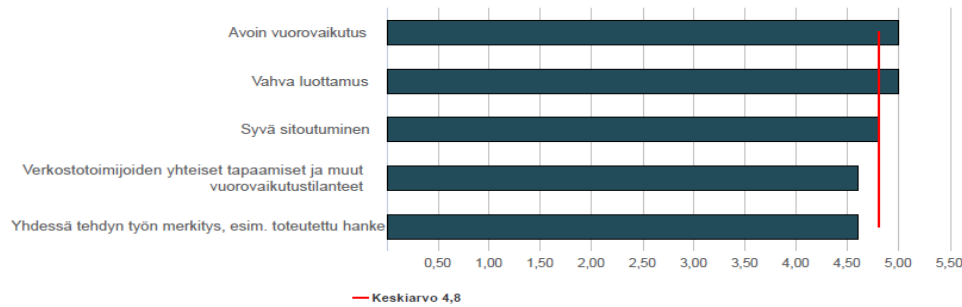
(ka 3,0), sekä yhteisiin koulutuksiin (ka 3,0). Epäsuosituimpia verkostotyöskentelyn muotoja Pohjois-Savossa olivat selkeästi hyvien käytäntöjen edistäminen (ka 1,2) sekä opintomatkat (ka 1,6). Verrattaessa koko tutkimuksen havaintojoukkoon, niin ensiksi mainitun keskiarvo oli vain 1,76 ja opintomatkojen kohdallakin vain 1,87, joten Pohjois-Savo on osallistunut näihin verkostotyöskentelyn muotoihin vielä keskimääräistä harvemmin. Verkostoitumisen kannalta olisi suositeltavaa, että toimijat osallistuisivat monipuolisesti eri verkostotyön muotoihin kattavasti.



Kuvion selitteet: 1=harvemmin kuin kerran vuodessa, 2=vuosittain, 3=puolivuosittain, 4=kuukausittain, 5=viikoittain, 6=päivittäin

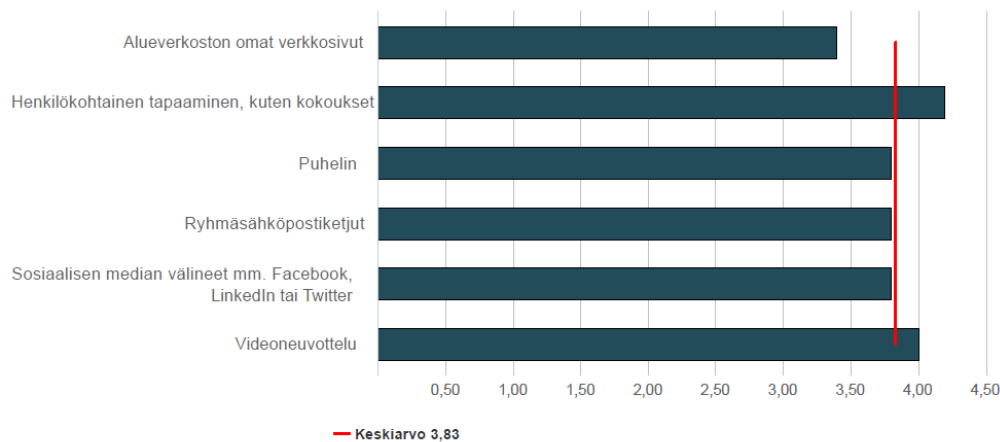
### 5.8.6 Toimiva verkostotyöskentely

Tutkimuksessa haluttiin selvittää sitä, että miten aluetoimijat suhtautuvat yleisesti verkostotoimintaan liittyviin avainasioihin. Pohjois-Savon vastaajat olivat vastaustensa kanssa hyvin samoilla linjoilla koko tutkimuksen havaintojoukon kanssa, sillä he antoivat myös suurimmat merkitykset avoimelle vuorovaikutukselle (ka 5,0) sekä vahvalle luottamukselle (5,0). Yhdessä tehdyn työn merkitys sekä verkostotoimijoiden yhteiset tapaamiset sekä muut vuorovaikutustilanteet arvioitiin selkeästi vähäisemmäksi kuin muiden kysytyjen asioiden ja näiden molempien väitteiden keskiarvo oli 4,6. Aluevastaajat olivat arvioineet kuviossa näkyvät verkostotoiminnan avainasiat selkeästi merkityksellisemmiksi (ka 4,8) kuin tutkimuksen koko havaintojoukko (ka 4,34).



Kuvion selitteet: 1=ei lainkaan merkitystä, 2=vähäinen merkitys, 3=kohtalainen merkitys, 4= suuri merkitys, 5= erittäin suuri merkitys

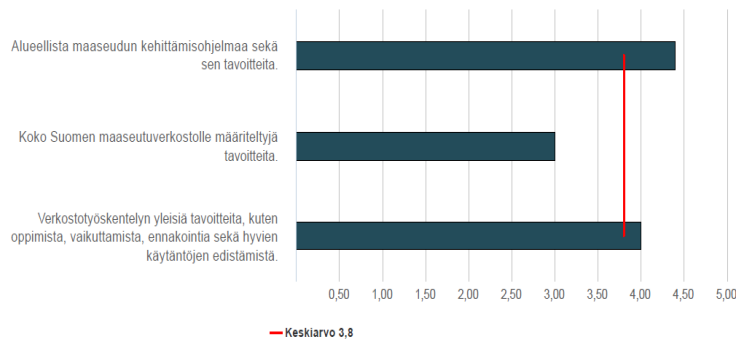
Tutkimuksessa pyydettiin vastaajia arvioimaan erilaisia viestintäkeinoja. Pohjoissavolaiset vastaajat pitivät tärkeimpänä viestintäkeinona henkilökohtaisia tapaamisia (ka 4,0), kun koko havaintojoukon vastaava keskiarvo oli peräti 4,39. Aluevastaajat pitivät viestintäkeinoista alueverkoston omia verkkosivuja merkitystä vähäisimpänä keskiarvon ollessa 3,4.



Kuvion selitteet: 1=ei lainkaan merkitystä, 2=vähäinen merkitys, 3=kohtalainen merkitys, 4= suuri merkitys, 5= erittäin suuri merkitys

### 5.8.7 Verkostotoimijoiden sitoutuneisuus sekä toiminnan dialogisuus

Alueverkoston tavoitteiksi voitaneen määritellä alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman tavoitteiden, koko maaseutuverkoston tavoitteiden sekä verkostotyöskentelyn yleisten tavoitteiden edistäminen. Pohjois-Savon vastaajat olivat melko sitoutuneita edellä mainittuihin tavoitteisiin (ka 3,8), mutta kuitenkin hienoisesti heikommin kuin tutkimuksen koko havaintojoukko keskimäärin (ka 4,18). Selvästi vahvimmin aluevastaajat olivat sitoutuneet alueelliseen maaseudun kehittämissuunnitelmaan sekä sen tavoitteisiin (ka 4,4). Vähiten sitoutuneita oltiin koko Suomen maaseutuverkoston tavoitteisiin (ka 3,0).

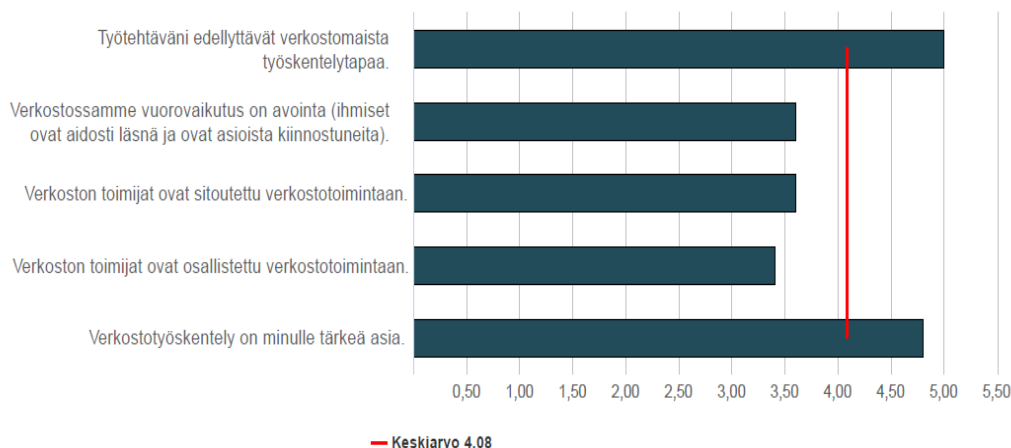


Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä.

Jokainen alueverkostotoimijoista oli täysin samaan mieltä siitä, että heidän työtehtävänsä edellyttää verkostomaista työskentelytapaa, mikä on mahtava tulos ja varmasti edistää toimijoiden sitoutumista ja motivoitumista verkostotyöskentelyyn. 40 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että vuorovaikutus on avointa verkostossa ja 20 % vastaajista oli väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Tosin väitteen kanssa 20 % vastaajista oli jokseenkin eri mieltä väitteen kanssa. Avoin vuorovaikutus on yksi verkostotoiminnan reunaehdoista, joten tämän asian kehittämiseen kannattaa panostaa.

Alimman keskiarvon eli 3,4 oli vastaajien keskuudessa saanut väite, jossa kerrottiin, että verkoston toimijat ovat osallistettu verkostotoimintaan. Tämä on harmillista, varsinkin jos toimijat ovat motivoituneita, mutta käytännön verkostotyöskentelyssä osallistaminen on puutteellista.

Verkostotoimintaa pidettiin yleisesti tärkeänä vastaajien keskuudessa, sillä peräti 80 % vastaajista koko verkostotyöskentelyn tärkeänä asiana itselle. Alla olevassa kuviossa esitettyjen kaikkien väitteiden keskiarvo oli Pohjois-Savossa 4,08, joka on hyvin samansuuntainen kuin koko tutkimuksen havaintojoukon vastaava keskiarvo, joka oli 4,04.







Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

### 5.8.8 Luottamus

Vastaajista 40 % koki, että alueverkostossa erilaisuus hyväksytään ja nähdään voimavarana, mutta 20 % vastaajista oli jokseenkin sitä mieltä, että erilaisuus hyväksytään ja nähdään voimavarana. On myös huomioitava, ettei kukaan vastanneista ollut väitteen kanssa täysin eri mieltä. Vastaajista kuitenkin peräti 40 % ei osannut kertoa näkemystään siitä, että hyväksytäänkö alueverkostossa erilaisuus ja nähdäänkö se voimavarana.

Aluevastaajista 20 % oli sitä mieltä, että luottamus on asetettu verkostotoiminnan tavoitteeksi ja tämän lisäksi 20 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä kyseistä asiasta. Toisaalta väitteen kanssa täysin eri mieltä oli 20 % vastaajista ja jokseenkin eri mieltä väitteen kanssa oli 20 % vastaajista, joten vastaukset jakaantuivat erittäin laajasti vastaajien keskuudessa.

Pohjoissavolaisista vastaajista peräti 80 % oli jokseenkin tai täysin sama mieltä siitä, että he kokivat olevansa tasavertaisia verkostotoimijoita. Kukaan vastaajista ei ollut samaa tai jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa, että luottamusasioista oli tehty palautekyselyjä. Jopa 80 % vastaajista oli edellä mainitun väitteen kanssa täysin eri mieltä.

Vastaajista 60 % oli jokseenkin sitä mieltä, että alueverkoston toimijoiden välillä on hyvä ja vahva keskinäisen luottamuksen ilmapiiri, mutta 20 % vastaajista ilmoitti, että he olivat väitteen kanssa täysin eri mieltä. Kukaan vastaajista ei ollut kyseisen väitteen kanssa täysin samaa mieltä.

Kukaan vastaajista ei ollut täysin samaa mieltä, mutta 40 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä, kun heiltä kysyttiin, että edistävätkö verkoston päätoimijat luottamuksen syntyä ja kehittymistä omalla toiminnallaan. Toisaalta 20 % vastaajista oli kyseisen väitteen kanssa jokseenkin eri mieltä. Jopa 55,56 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa, että verkostotoiminta on oikeudenmukaista ja 40 % oli väitteen kanssa täysin samaa mieltä. 40 % vastaajista oli sitä mieltä, että muut toimijat luottavat vastaajaan ja 60 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä kyseisen väitteen kanssa.

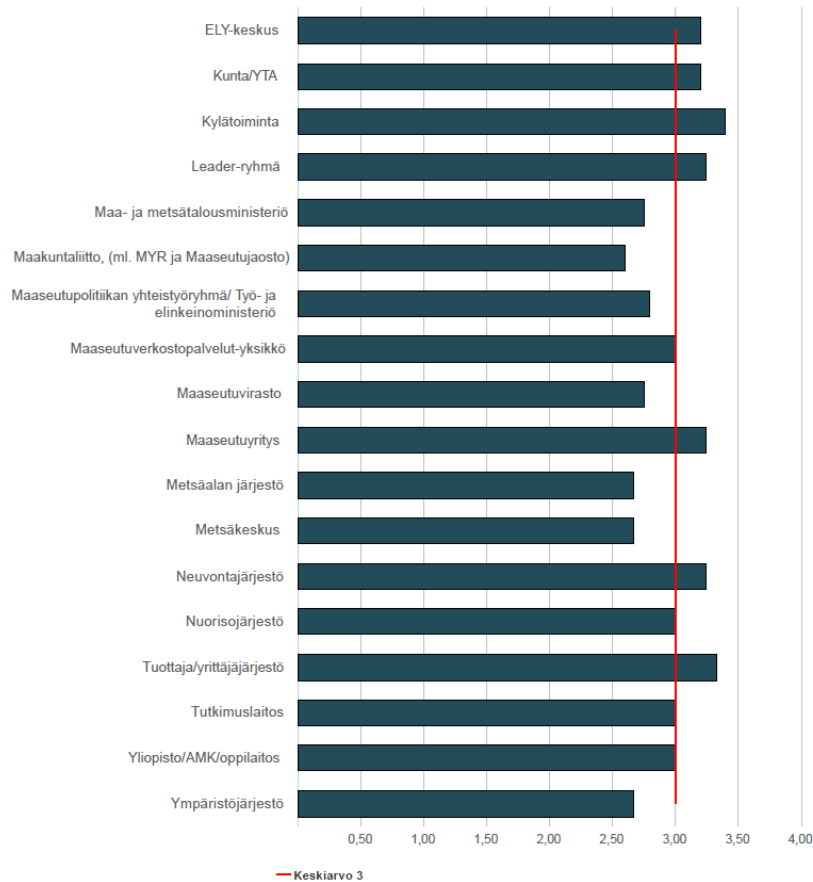


Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

### Luottamus verkostoyhteistyötahoihin

Verrattaessa Pohjois-Savon havaintojoukkoa koko tutkimuksen havaintojoukkoon, niin voidaan todeta, että pohjoissavolaiset luottavat kaikkiin toimijoihin lähes saman verran kuin koko tutkimuksen havaintojoukko. Koko havaintojoukon luottamuksen keskiarvo kaikkiin verkostokumppaneihin oli 2,96 ja Pohjois-Savon havaintojoukon luottamuksen keskiarvo kaikkiin verkostokumppaneihin oli 3.

Pohjois-Savossa vahvimmin luotettiin kylätoimintaa luottamussuhteen keskiarvon ollessa 3,4. Tämän jälkeen eniten luotettiin tuottaja- ja yrittäjäjärjestöön, jonka luottamussuhteen keskiarvo oli 3,33. Vähiten aluetoimijat luottivat vastausten mukaan maakuntaliittoon mukaan lukien MYR ja maaseutuajaosta (ka 2,6).



Kuvion selitteet: 1=en luota missään tilanteessa, 2=luotan joissakin tilanteissa,  
3=luotan useimmissa tilanteissa, 4=luotan jokaisessa tilanteessa

### 5.8.9 Verkostotyön resurssit, yhteiset tavoitteet sekä toiminnan tulokset

Pohjoissavolaisista vain 20 % oli täysin samaa mieltä siitä, että alueverkoston toimijoilla on yhteinen näkemys oman verkoston tavoitteista ja tämän lisäksi 40 % oli kyseisen väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Vastaajista 20 % oli väitteen kanssa täysin eri mieltä.

Vastaajien osallistumista tavoitteiden laadintaan pyrittiin selvittämään kysymällä, että oliko vastaaja osallistunut alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman työstämiseen ja vastaukset olivat melko pessimistisiä. Vain 20 % vastaajista oli osallistunut kyseiseen työhön. Peräti 40 % vastaajista oli väitteen kanssa täysin eri mieltä ja jokseenkin eri mieltä vastaajista oli 20 %. Vastaajista 20 % ei ollut väitteen kanssa samaa, eikä eri mieltä. Kyseiset vastaukset vahvistavat vastaajien kokemusta siitä, että verkosto ei osallista toimijoita riittävästi.



Vastaajille esitettiin väite, että oma alueverkosto on toiminut tehokkaasti maaseutuohjelmaan liittyvässä työssä ja tästä väitteestä kukaan vastaajista ei ollut asiasta täysin samaa mieltä ja 40 % oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Kuitenkin 20 % vastaajista oli väitteen kanssa täysin eri mieltä ja jokseenkin eri mieltä oli 20 % vastaajista.

Vastaajista 60 % oli joko täysin samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että he tiesivät alueverkoston pitkän ajan tavoitteista. Vastaajilta kysyttiin myös verkostotyöhön käytettävissä olevista resursseista. Vastaajat arvioivat keskiarvon 2,6 mukaan, että alueverkostolla on riittävät resurssit, jotta tavoitteet voidaan saavuttaa. Kukaan vastaajista ei ollut väitteen kanssa täysin samaa mieltä ja 40 % vastaajista oli kyseisen väitteen kanssa vain jokseenkin samaa mieltä. Vastaajista peräti 40 % oli väitteen kanssa jokseenkin eri mieltä ja 20 % vastaajista oli väitteen kanssa täysin eri mieltä. Vaikuttaisi siis siltä, että resursseja tulisi kehittää suhteessa tavoitteisiin.

Vastaajilta kysyttiin myös henkilökohtaisista aika- ja muista resursseista ja vastauksien keskiarvo oli vain 2,25. Kun vastaajat arvioivat omia resursseja, niin kukaan vastanneista ei ollut täysin samaa mieltä väitteestä, että omat resurssit ovat riittäviä ja vain 25 % vastanneista oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Vastanneista peräti 50 % oli jokseenkin eri mieltä, että henkilökohtaiset resurssit olisivat riittäviä ja 25 % vastanneista piti omia resursseja täysin riittämättöminä. Tulokset ovat kokonaisuutena huolestuttavia.

Vastaajat suhtautuivat kohtalaisen positiivisesti väittämiin, jonka mukaan asiantuntijuuden jakaminen on ollut tuloksellista (ka 3,4) ja että alueverkostoalueen eri sidosryhmien välinen yhteistyö on lisääntynyt (3,4). Edellä mainitut havainnot ovat hieman negatiivisimpia kuin koko tutkimuksen havaintojoukkoon verrattaessa, sillä koko tutkimuksen havaintoaineiston mukaan vastaajat arvioivat, että asiantuntijuuden jakaminen on ollut tuloksellista -väitettä keskiarvolla 3,58 ja alueverkostoalueen eri sidosryhmien välinen yhteistyö on lisääntynyt -väitettä keskiarvolla 3,91.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

Vastaajat olivat pääsääntöisesti täysin samaa mieltä (75 %), että he ovat kokeneet verkostotyöskentelyssä toistuvasti myönteisiä oppimiskokemuksia. Vastaajat kokivat myös, että he olivat ammatillisesti hyötynet verkostotoiminnasta, sillä 75 % vastaajista oli tämän väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Vastaajista 50 % arvioi, että he olivat alueverkoston aktiivisia jäseniä ja 25 % vastaajista oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Kukaan vastaajista ei ollut täysin tai jokseenkin eri mieltä kyseisen väitteen kanssa.

Tutkimuksessa pyrimme selvittämään myös sitä, että kuinka epähierarkkisia järjestelmiä alueverkostot ovat. Vastaajista jopa 75 % oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että verkostossa on muutamia henkilöitä, joiden asema on korostunut verkostotoiminnassa. Loput vastaajista eivät olleet väitteen kanssa samaa, eikä eri mieltä. Verkostotyöskentelyn lähtökohta tulisi olla, että verkostotoimijoiden tasa-arvoisuus, joten tulokset ovat sinällään hieman huolestuttavia.

Vastaajista 50 % oli täysin eri mieltä ja vastaajista 50 % oli jokseenkin eri mieltä siitä, että verkostossa suoritetaan silloin tällöin palautekyselyitä, joiden pohjalta toimintaa pyritään kehittämään. Palauteen antaminen mahdollistaa toiminnan kehittämisen, joten säännölliseen palautetyöskentelyyn olisi hyvä pyrkiä.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

### 5.8.10 Alueverkoston vahvuudet ja kehittämiskohteet

#### Alueverkoston vahvuudet

Pohjois-Savossa tutkimukseen vastasi vain viisi verkostotoimijaa, joista verkoston vahvuuksia kysyttäessä vastasi kaksi henkilöä eli 40 % alueen vastaajista. Pohjois-Savossa eräs aluetoimija koki verkoston vahvuutena säännölliset tapaamiset ja aidosti avoimen vuorovaikutuksen. Toinen vastaaja näki vahvuutena myös avoimen viestintä, säännölliset tapaamiset sekä melko syvän luottamuksen toimijoiden välillä. Vastaaja lisäsi, että vahvuutena ovat myös ihmisten erilaiset osaamiset ja se että, ” yhdessä olemme enemmän”.

#### Alueverkoston muutos- ja kehityskohteet

Pohjois-Savossa tutkimukseen vastasi vain viisi verkostotoimijaa, joista verkoston muutos- ja kehityskohteita kysyttäessä vastasi kaksi henkilöä eli 40 % alueen vastaajista. Kehityskohteita kysyttäessä vastuksissa nousi esiin kaksi teemaa, jotka olivat viestintä sekä toiminnan tavoitteellisuus ja toiminnan



arviointi. Eräs vastaaja totesi, että yhteistä tiedottamista ja viestintää tulisi tehostaa. Toinen vastaaja koki, että toimintaan olisi hyvä saada enemmän tavoitteellisuutta ja tuloksia pitäisi mitata ja sen pohjalta niitä myös arvioida. Hän jatkaa: ”Ideaalitalanne olisi toimintasuunnitelma, jonka toteutumista seurataan ja arvioidaan aktiivisesti. Konkreettiset yhteiset toimenpiteet tuovat motivaatiota verkostossa toimimiseen ja auttavat myös ulkoisessa viestinnässä. Niitä tulisi lisätä.”

## 5.9 Satakunta

### 5.9.1 Taustatietoja vastaajista

Satakunnan alueverkostotoimijat edustivat kaikista vastaajista 8,2 % ja tämä tarkoittaa sitä, että kymmenen henkilöä osallistui kyseiseltä alueelta tutkimukseen. Vastaajajoukko painottui vahvasti naisiin, sillä heitä oli vastaajista 70 % ja miehiä vain 30 %. Tutkimuksen kaikkien vastaajien osalta naisia oli 63,1 % vastaajista ja miehiä 36,9 %. Satakunnan alueverkoston vastaajien ikäjakauma jakaantui kolmeen ikäryhmään. Suurin ikäryhmä oli 51–62-vuotiaat, joita oli vastaajista 40 %. Muut ikäryhmät olivat 30–40-vuotiaat sekä 41–50-vuotiaat, joita molempia oli vastaajista 30 %.

Satakunnan vastaajat olivat koko tutkimuksen vastaajajoukkoon nähden selvästi enemmän ylemmän korkeasteen suorittaneita (70 %) verrattaessa kaikkien vastaajien samaan koulutustaustaan (46,72 %). Aluevastaajista ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneita oli 10 %, samoin kuin alemman korkeasteen suorittaneita. 10 % vastaajista oli suorittanut alemman keskiasteen ammattitutkinnon.

Alla olevasta kuvioista käy ilmi alueverkoston vastaajien organisaatio ja asema. Vastaajat olivat jakautuneet selvästi tasaisemmin kuin useimmissa alueverkostoissa, mutta silti eniten vastauksia saatiin Leader-ryhmistä.



### 5.9.2 Alueverkoston tärkeimmät toimijatahot

Satakuntalaiset vastaajat nostivat verkoston tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi ELY-keskuksen. Toiseksi tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi määriteltiin myös ELY-keskus sekä Leader-ryhmät. Kolmanneksi tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi vastaajat kertoivat kylätoiminnan. Kaikkien tutkimukseen vastanneiden mielestä tärkein oman alueverkoston sisäinen toimija on Leader-ryhmät, toiseksi ja kolmanneksi tärkeimmiksi muodostui kunnat sekä yhteistoiminta-alueet.

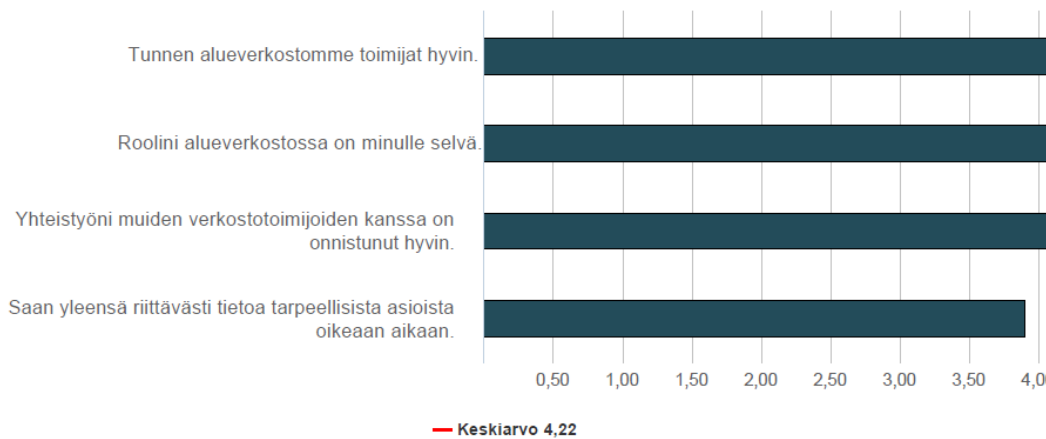
### 5.9.3 Verkoston avainhenkilöt

Kysyttäessä vastaajilta verkoston avainhenkilöä seitsemästä vastaajasta kaksi oli ilmoittanut avainhenkilöksi Leader-ryhmän toiminnanjohtajan ja kolme vastaajaa oli kertonut nimeltä erään Satakunnan ELY-keskuksen työntekijän. Tämän lisäksi yhden vastaajan mielestä avainhenkilö oli ohjelmatiedottaja ja yksi vastaaja oli nimennyt avainhenkilöksi koko Leader-ryhmän henkilökunnan.

### 5.9.4 Tunteminen ja kommunikaatio

Alla olevasta kuviosta voitane todeta, että aluetoimijoiden keskinäinen tunteminen sekä tiedonsaanti ovat keskimäärin jo nyt suhteellisen hyvällä mallilla. Satakuntalaiset olivat arvioineet keskinäiseen tuntemiseen ja kommunikaatioon liittyviä väitteitä hieman positiivisemmin (ka 4,22) kuin koko tutkimuksen havaintojoukko (ka 3,9).





Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

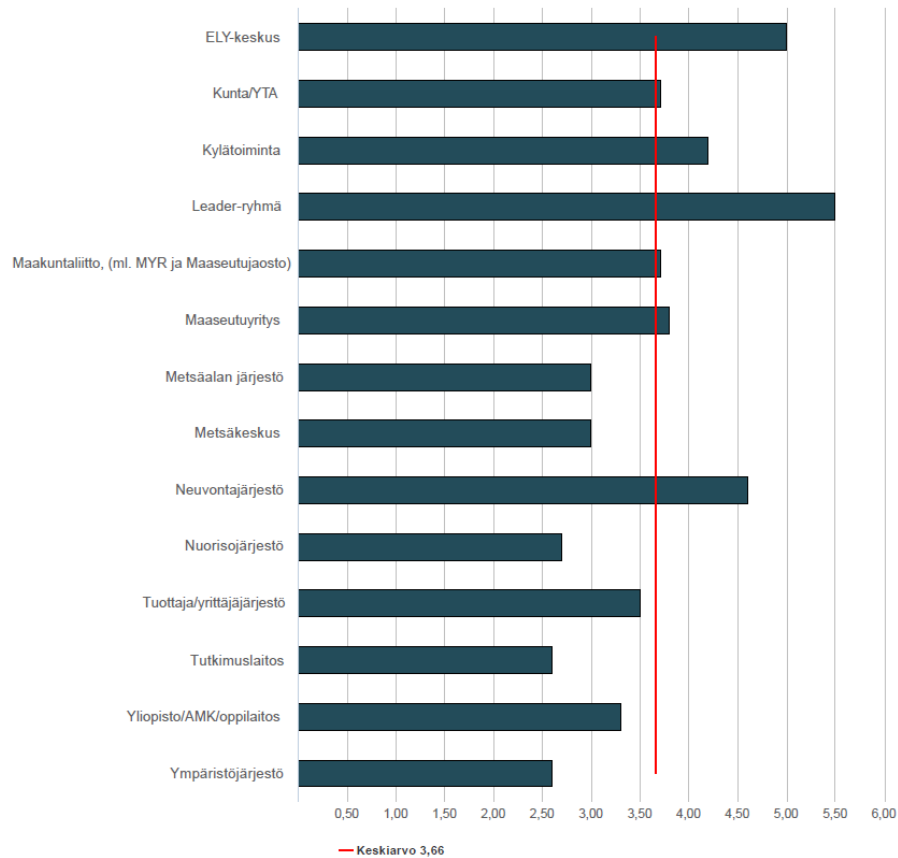
Vastaajista 50 % oli jokseenkin samaa mieltä ja 40 % vastaajista oli täysin samaa mieltä siitä, että he tuntevat alueverkoston toimijat hyvin. Tämä on hyvin rohkaiseva tulos, sillä verkostotoimijoiden keskinäinen hyvä tunteminen mahdollistaa laadukkaan verkostotyöskentelyn. Vastaajista suurin osa eli 60 % oli jokseenkin samaa mieltä ja 30 % oli täysin samaa mieltä siitä, että heidän oma roolinsa alueverkostossa on selvä. Tulokset ovat oikeasuuntaisia verkostotyöskentelyn kannalta, jossa selkeät vastuunjaot edistävät verkoston toimintaa. Vastaajien näkemys toteutuneesta yhteistyöstä on vahvasti positiivinen, sillä 50 % vastaajista oli täysin samaa mieltä ja 50 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että yhteistyö muiden verkostotoimijoiden kanssa on onnistunut hyvin. Vastaajat arvioivat selkeästi tiedonsaannin heikommaksi kuin muut taulukon väitteet ja sama tulos on tullut esiin monessa muussakin alueverkostossa, joten tiedonsaantia tulisi kehittää lähes kaikissa alueverkostoissa.

### 5.9.5 Toteutunut verkostoyhteistyö

Tutkimuksessa tiedusteltiin sitä, että kuinka usein vastaaja oli ollut verkostoyhteistyössä erinäisten toimijatahojen kanssa viimeisen kolmen vuoden aikana. Alueverkoston vastaajien havaintoaineistoa tarkastellessa voidaan todeta, että keskimäärin Satakunnan verkostotoimijat ovat tehneet verkostoyhteistyötä selvästi enemmän (ka 3,66) kuin keskimäärin kaikki kyselyyn vastanneet (3,39). Alueverkoston vastausten perusteella Leader-ryhmien kanssa tehtiin eniten yhteistyötä keskiarvon (ka 5,5) mukaan jopa useamman kerran viikossa. Peräti 60 % vastaajista kertoi tekevänsä verkostoyhteistyötä Leader-ryhmien kanssa jopa päivittäin. Toiseksi eniten tehtiin verkostoyhteistyötä ELY-keskuksen kanssa keskiarvon ollessa 5,0. Kolmanneksi eniten tehtiin yhteistyötä neuvontajärjestön kanssa keskiarvon ollessa 4,6, mutta kuitenkin

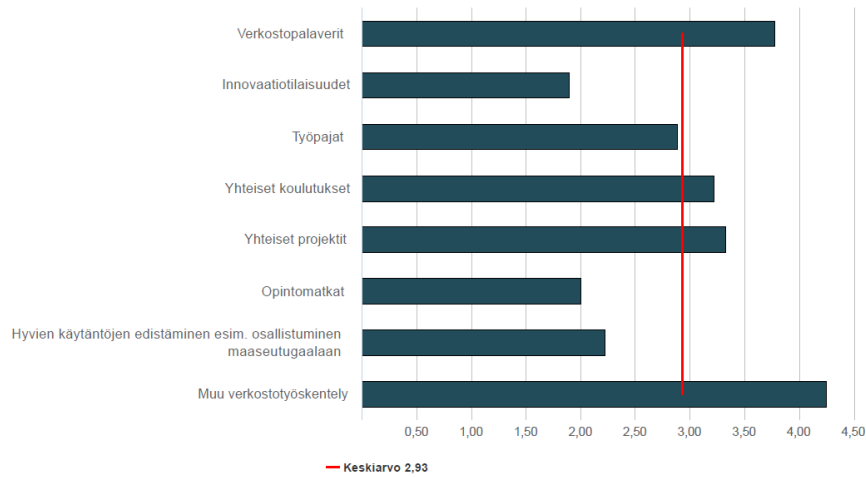


vain 10 % vastaajista kertoi yhteistyön olevan päivittäistä. Vähiten verkostoyhteistyötä oli tehty ympäristöjärjestön sekä tutkimuslaitosten kanssa molempien keskiarvon ollessa 2,6.



Kuvion selitteet: 1=harvemmin kuin kerran vuodessa, 2=vuosittain, 3=puolivuosittain, 4=kuukausittain, 5=viikoittain, 6=päivittäin

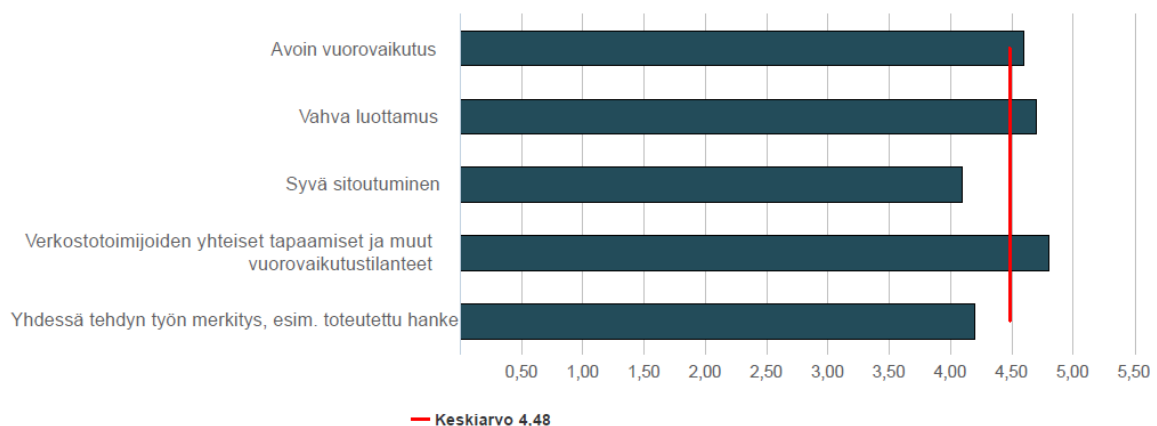
Tutkimuksella haluttiin selvittää myös, kuinka usein vastaaja oli osallistunut tiettyihin verkostotyöskentelyjen muotoihin viimeisen kolmen vuoden aikana. Kokonaisuutta tarkastellen voidaan huomata, että satakuntalaiset olivat vastausten mukaan osallistuneet kaikkien verkostotyöskentelyjen muotoihin (ka 2,93) hieman useammin kuin koko kyselyn havaintojoukko (ka 2,74). Alueverkoston toimijat olivat osallistuneet selkeästi eniten muuhun verkostotyöskentelyyn (ka 4,25), muuhun verkostopalavereihin (ka 3,78), sekä yhteisiin projekteihin (ka 3,44). Epäsuosituimpia verkostotyöskentelyn muotoja Satakunnassa olivat innovaatiotilaisuudet (ka 1,89) sekä opintomatkat (ka 2). Verrattaessa koko tutkimuksen havaintojoukkoon, niin ensiksi mainitun keskiarvo oli jopa 2,39 ja opintomatkojen kohdalla 1,87.



Kuvion selitteet: 1=harvemmin kuin kerran vuodessa, 2=vuosittain, 3=puolivuosittain, 4=kuukausittain, 5=viikoittain, 6=päivittäin

### 5.9.6 Toimiva verkostotyöskentely

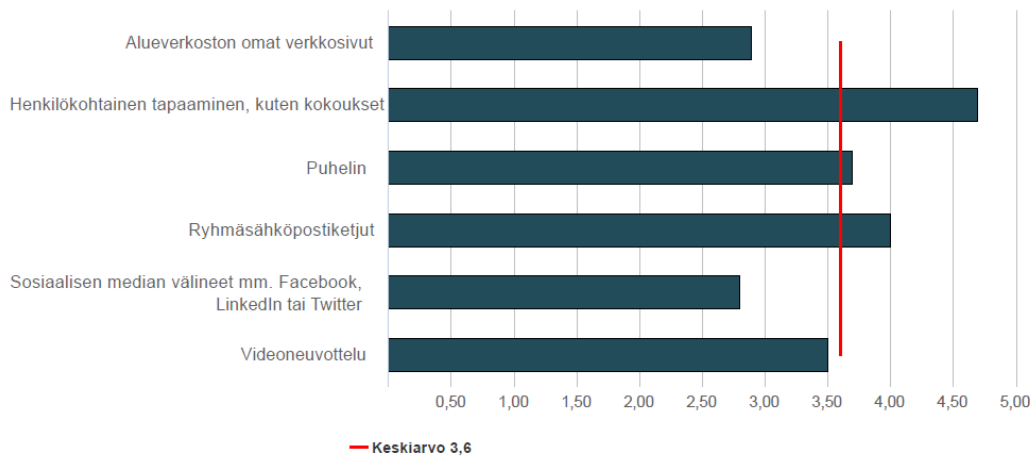
Tutkimuksessa haluttiin selvittää sitä, että miten aluetoimijat suhtautuvat yleisesti verkostotoimintaan liittyviin avainasioihin. Satakuntalaiset vastaajat olivat vastaustensa kanssa hieman eri linjoilla kuin koko tutkimuksen havaintojoukon kanssa, sillä he antoivat myös suurimmat merkitykset verkostotoimijoiden yhteisille tapaamisille ja muille vuorovaikutustilanteille (ka 4,8) sekä vahvalle luottamukselle (4,7). Syvän sitoutumisen merkitys arvioitiin selkeästi vähäisemmäksi kuin muiden kysytyjen asioiden ja sen keskiarvo oli 4,1.



Kuvion selitteet: 1=ei lainkaan merkitystä, 2=vähäinen merkitys, 3=kohtalainen merkitys, 4= suuri merkitys, 5= erittäin suuri merkitys



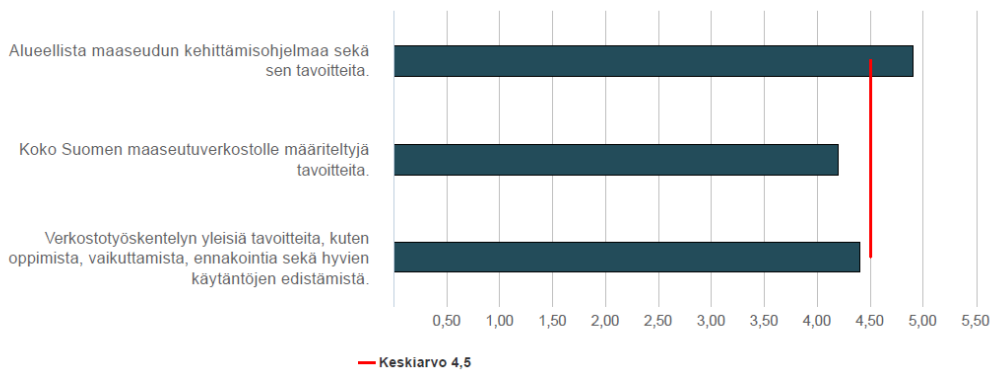
Tutkimuksessa pyydettiin vastaajia arvioimaan erilaisia viestintäkeinoja. Satakuntalaiset vastaajat pitivät selkeästi tärkeimpänä viestintäkeinona henkilökohtaisia tapaamisia (ka 4,7), kun koko havaintojoukon vastaava keskiarvo oli vain peräti 4,39. Aluevastaajat pitivät viestintäkeinoista sosiaalisen median merkitystä vähäisimpänä (2,8).



Kuvion selitteet: 1=ei lainkaan merkitystä, 2=vähäinen merkitys, 3=kohtalainen merkitys, 4= suuri merkitys, 5= erittäin suuri merkitys

### 5.9.7 Verkostotoimijoiden sitoutuneisuus sekä toiminnan dialogisuus

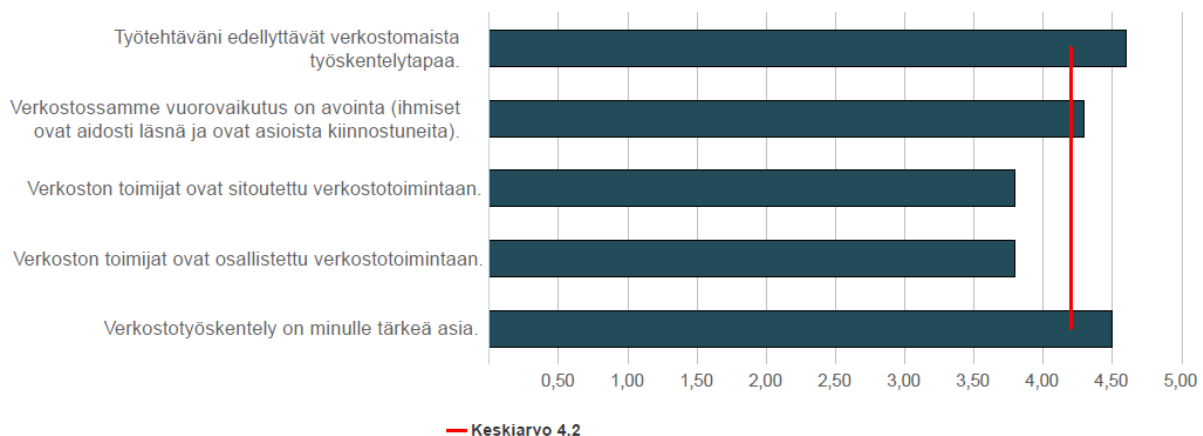
Alueverkoston tavoitteiksi voitaneen määritellä alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman tavoitteiden, koko maaseutuverkoston tavoitteiden sekä verkostotyöskentelyn yleisten tavoitteiden edistäminen. Satakuntalaiset vastaajat ovat vahvasti sitoutuneita edellä mainittuihin tavoitteisiin – jopa hieman vahvemmin kuin tutkimuksen koko havaintojoukko keskimäärin. Alueverkoston vastaajat olivat myös jonkin verran sitoutuneimpia verkostotyöskentelyn yleisiin tavoitteisiin (ka 4,4) kuin tutkimuksen koko havaintojoukko (ka 4,1). Vahvimmin aluevastaajat olivat sitoutuneet alueelliseen maaseudun kehittämissuunnitelmaan sekä sen tavoitteisiin keskiarvon ollessa jopa 4,9. Vähiten sitoutuneita oltiin koko Suomen maaseutuverkoston tavoitteisiin keskiarvon ollessa 4,2, joka kuitenkin osoittaa jokseenkin vahvaa sitoutumista.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä.

Peräti 70 % alueverkostotoimijoista oli täysin samaan mieltä siitä, että heidän työtehtävänsä edellyttää verkostomaista työskentelytapaa, keskiarvon ollessa 4,6. Suurin osa eli 70 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä ja 30 % vastaajista oli täysin samaa mieltä siitä, että vuorovaikutus on avointa verkostossa, mikä osaltaan on omiaan edistämään luottamuksen syntymistä ja tehostamaan toimintaa.

Alimmat keskiarvot eli 3,8 olivat vastaajien keskuudessa saaneet väitteet, jossa kerrottiin, että verkoston toimijat ovat osallistettu verkostotoimintaan sekä verkoston toimijat ovat sitoutettu verkostotoimintaan. Verkostotoimintaa pidettiin yleisesti suhteellisen tärkeänä vastaajien keskuudessa, sillä 60 % vastaajista kertoi verkostotyöskentelyn olevan itselle tärkeä asia ja tämän lisäksi 30 % vastaajista koko verkostotyöskentelyn jokseenkin tärkeäksi asiaksi. Alla olevassa taulukossa esitettyjen kaikkien väitteiden keskiarvo oli Satakunnassa 4,2, joka on selkeästi positiivisempi tulos kuin koko tutkimuksen havaintojoukon vastaava keskiarvo, joka oli 4,04.





Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

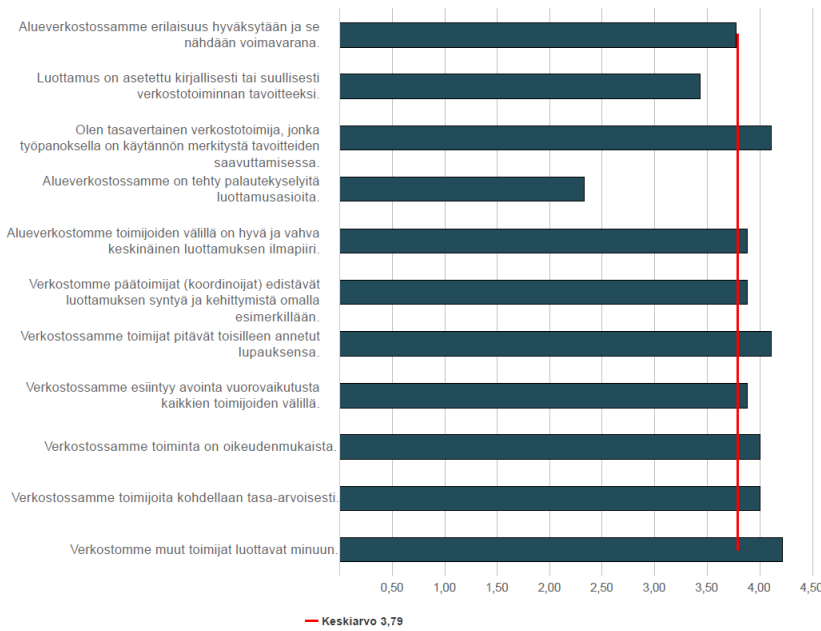
### 5.9.8 Luottamus

Vastaajista 22,22 % koki, että alueverkostossa erilaisuus hyväksytään ja nähdään voimavarana, mutta 33,33 % vastaajista oli jokseenkin sitä mieltä, että erilaisuus hyväksytään ja nähdään voimavarana. Vastaajista kuitenkin peräti 44,44 % ei osannut kertoa näkemystään siitä, että hyväksytäänkö alueverkostossa erilaisuus ja nähdäänkö se voimavarana.

Satakuntalaisista vastaajista vain 11,11 % oli sitä mieltä, että luottamus on asetettu verkostotoiminnan tavoitteeksi, mutta tämän lisäksi peräti 55,56 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä kyseistä asiasta. Kyseisen väitteen kanssa täysin eri mieltä oli vastaajista 11,11 % vastaajista ja jokseenkin eri mieltä kyseisen väitteen kanssa oli 11,11 %.

Satakuntalaisista vastaajista peräti 88,89 % oli jokseenkin tai täysin sama mieltä siitä, että he kokivat olevansa tasavertaisia verkostotoimijoita. Kukaan vastaajista ei ollut sitä mieltä, että luottamusasioista oli tehty palautekyselyjä, mutta 11 % oli väitteen kanssa osittain samaa mieltä. Jopa 55,56 % vastaajista oli edellä mainitun väitteen kanssa jokseenkin eri mieltä.

Vastaajista jopa 88,89 % oli jokseenkin sitä mieltä, että alueverkoston toimijoiden välillä on hyvä ja vahva keskinäisen luottamuksen ilmapiiri, mutta kukaan ei ollut väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Mielipidettään ei kertonut vastaajista 11,11 % vastaajista. Jopa 66,67 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä ja 11,11 % oli täysin samaa mieltä, kun heiltä kysyttiin, että edistävätkö verkoston päätoimijat luottamuksen syntyä ja kehittymistä omalla toiminnallaan. Tulokset ovat erittäin positiivisia ottaen huomion esimerkin merkityksen luottamuksen synnyttämisessä ja vahvistamisessa. Jopa 77,78 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa, että verkostotoiminta on oikeudenmukaista ja 11,11 % oli väitteen kanssa täysin samaa mieltä. 22,22 % vastaajista oli sitä mieltä, että muut toimijat luottavat vastaajaan ja 77,78 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä kyseisen väitteen kanssa. Edellä mainitut tulokset ovat ilahduttavia.

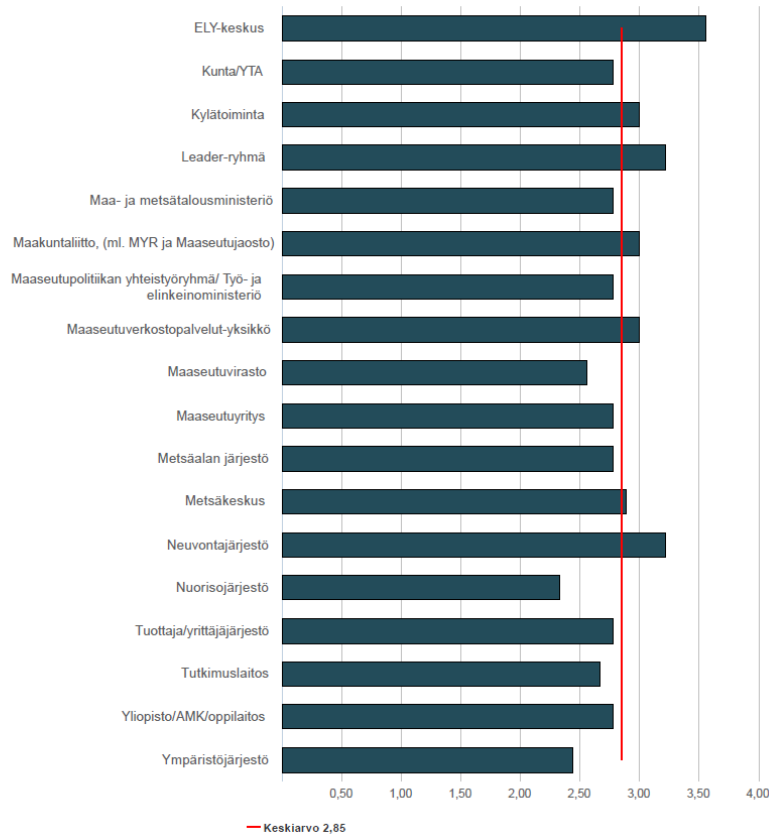


Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

### Luottamus verkostoyhteistyötahoihin

Verrattaessa Satakunnan havaintojoukkoa koko tutkimuksen havaintojoukkoon, niin voidaan todeta, että satakuntalaiset luottavat kaikkiin toimijoihin aavistuksen verran vähemmän kuin koko tutkimuksen havaintojoukko. Koko havaintojoukon luottamuksen keskiarvo kaikkiin verkostokumppaneihin oli 2,96 ja Satakunnan havaintojoukon luottamuksen keskiarvo kaikkiin verkostokumppaneihin oli 2,85.

Satakunnassa vahvimmin luotettiin ELY-keskukseen luottamussuhteen keskiarvon ollessa 3,56. Toiseksi eniten luotettiin Leader-ryhmiin sekä neuvontajärjestöön, joiden luottamussuhteiden keskiarvo oli molemmilla 3,22. Vähiten aluetoimijat luottivat vastausten mukaan nuorisojärjestöön (ka 2,33), sekä ympäristöjärjestöön (ka 2,44).



Kuvion selitteet: 1=en luota missään tilanteessa, 2=luotan joissakin tilanteissa,  
3=luotan useimmissa tilanteissa, 4=luotan jokaisessa tilanteessa

### 5.9.9 Verkostotyön resurssit, yhteiset tavoitteet sekä toiminnan tulokset

Kukaan satakuntalaisista vastaajista ei ollut täysin samaa mieltä siitä, että alueverkoston toimijoilla on yhteinen näkemys oman verkoston tavoitteista, mutta kuitenkin 66,67 % oli kyseisen väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Vastaajista peräti 33,33 % ei ollut väitteen kanssa samaa eikä eri mieltä. Ilahduttavaa oli, ettei kukaan ollut väitteen kanssa täysin tai jokseenkin eri mieltä.

Vastaajien osallistumista tavoitteiden laadintaan pyrittiin selvittämään kysymällä, että oliko vastaaja osallistunut alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman työstämiseen. Valmiin suunnitelman tavoitteiden toteuttaminen voitaneen nähdä olevan yksi keskeisistä alueverkoston tavoitteista. Valtaosa eli peräti 77,78 % vastaajista oli osallistunut kyseiseen työhön ja tämän lisäksi 11,11 % vastaajista oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. 11,11 % vastaajista kertoi, ettei ollut osallistunut kyseiseen työhön.

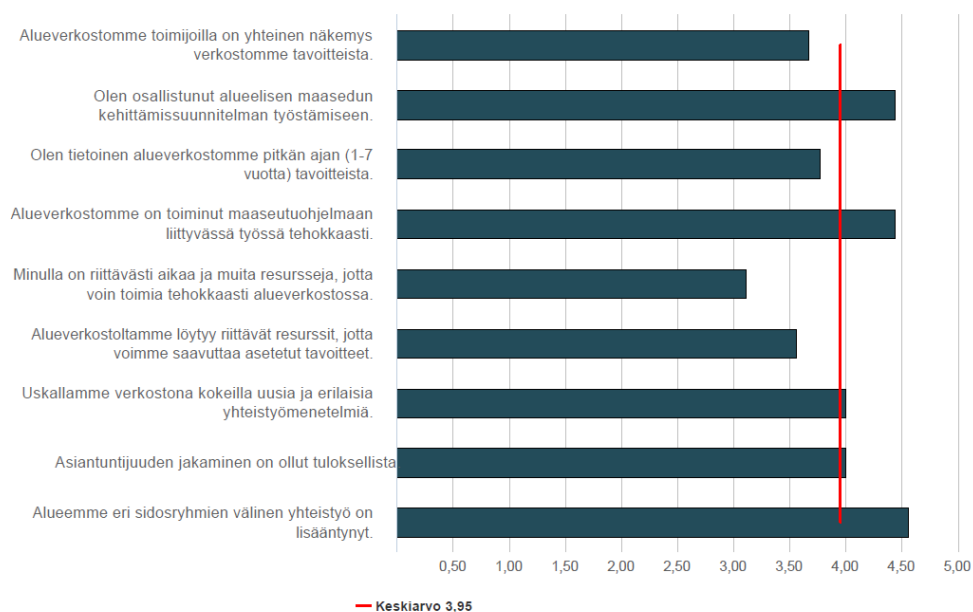




Vastaajille esitettiin väite, että oma alueverkosto on toiminut tehokkaasti maaseutuohjelmaan liittyvässä työssä ja tästä väitteestä 44,44 % vastaajista oli asiasta täysin samaa mieltä ja 55,56 % oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä.

Vastaajista peräti 77,78 % oli joko täysin samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että he tiesivät alueverkoston pitkän ajan tavoitteista. Vastaajilta kysyttiin myös verkostotyöhön käytettävissä olevista resursseista. Vastaajat arvioivat keskiarvon 3,56 mukaan, että alueverkostolla on riittävät resurssit, jotta tavoitteet voidaan saavuttaa. Kukaan vastaajista ei ollut väitteen kanssa täysin samaa mieltä, mutta 55,56 % vastaajista oli kuitenkin kyseisen väitteen kanssa vain jokseenkin samaa mieltä. Peräti 44,44 % vastaajista ei ollut väitteen kanssa samaa, eikä eri mieltä. Vastaajilta kysyttiin myös henkilökohtaisista aika- ja muista resursseista ja vastauksien keskiarvo oli 3,11. Kun vastaajat arvioivat omia resursseja, niin jopa 33,33 % vastanneista oli jokseenkin sitä mieltä, että omat resurssit ovat riittäviä, mutta vain 11,11 % vastanneista oli väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Vastanneista 22,22 % oli jokseenkin eri mieltä, että henkilökohtaiset resurssit olisivat riittäviä ja 11,11 % vastanneista piti omia resursseja täysin riittämättöminä.

Vastaajat suhtautuivat positiivisesti väittämiin, jonka mukaan asiantuntijuuden jakaminen on ollut tuloksellista (ka 4,0) ja että alueverkostoalueen eri sidosryhmien välinen yhteistyö on lisääntynyt (4,56). Edellä mainitut havainnot ovat selkeästi myönteisempiä kuin koko tutkimuksen havaintojoukkoon verrattaessa, sillä koko tutkimuksen havaintoaineiston mukaan vastaajat arvioivat, että asiantuntijuuden jakaminen on ollut tuloksellista -väitettä keskiarvolla 3,58 ja alueverkostoalueen eri sidosryhmien välinen yhteistyö on lisääntynyt -väitettä keskiarvolla 3,91.





Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

Vastaajat ovat pääsääntöisesti jokseenkin samaa mieltä (77,78 %) tai täysin sitä mieltä (11,11 %), että he ovat kokeneet verkostotyöskentelyssä toistuvasti myönteisiä oppimiskokemuksia. Vastaajat kokivat myös, että he olivat ammatillisesti hyötyneet verkostotoiminnasta, sillä 44,44 % vastaajista oli tämän väitteen kanssa täysin samaa mieltä ja 44 % vastaajista oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. 33,33 % vastaajista oli samaa mieltä väitteen kanssa, että vastaaja olisi alueverkoston aktiivinen jäsen ja 44,44 % vastaajista oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Kukaan ei ollut kyseisen väitteen kanssa täysin tai jokseenkin eri mieltä.

Tutkimuksessa pyrimme selvittämään myös sitä, että kuinka epähierarkkisia järjestelmiä alueverkostot ovat. Vastaajista 33,33 % oli täysin samaa mieltä ja 33,33 % vastaajista oli jokseenkin siitä, että verkostossa on muutamia henkilöitä, joiden asema on korostunut verkostotoiminnassa. Tämän lisäksi 22,22 % ei ollut väitteen kanssa samaa, eikä eri mieltä.

Vastaajista suurin osa eli 44,44 % olivat täysin tai jokseenkin eri mieltä siitä, että verkostossa suoritetaan silloin tällöin palautekyselyitä, joiden pohjalta toimintaa pyritään kehittämään. Kukaan ei ollut väitteen kanssa täysin samaa mieltä ja jokseenkin samaa mieltä kyseisen väitteen kanssa oli 33,33 % vastaajista. Palautteen antaminen antaa mahdollisuuden kehittää verkostoa ja palautteen kerääminen olisi suositeltavaa.





## 5.9.10 Alueverkoston vahvuudet ja kehittämiskohteet

### Alueverkoston vahvuudet

Satakunnassa tutkimukseen vastasi kymmenen verkostotoimijaa, joista verkoston vahvuuksia kysyttäessä vastasi kuusi henkilöä eli 60 % alueen vastaajista. Satakunnan toimijoiden keskuudessa vahvuuksiksi nousivat toisten tunteminen, pitkällinen ja toimiva yhteistyötausta. Eräs vastaaja totesi seuraavaa: ”Pitkät perinteet yhteistyössä, säännölliset tapaamiset, melko hyvä keskinäinen kommunikaatio.” Toinen vastaaja oli hyvin samoilla linjoilla kommentoiden seuraavaa: ”Hyvä keskinäinen tuntemus ja pitkäaikainen kokemus yhteistyöstä. Hyvät henkilösuhteet.” Kolmaskin vastaaja analysoi samaa asiaa seuraavasti: ”Toimijoilla on pitkällinen yhteistyötausta ja tunnemme toisemme. Meillä on hyvät välit ja avaintoimijat osaavat luovia persoonallisuuksien viidakossa kiitettävästi. Virkamiesasemassa on henkilöitä, joilla on kokemusta verkostomme eri portailta, mikä antaa näkökulmille arvokasta laajuutta. Yhteistyön tekeminen on meillä selviö ja asioista osataan keskustella sekä hakea kiihkottomasti kompromisseja yhteisen päämäärän nimissä. Synergiaedut tunnistetaan ja ne osataan käyttää hyväksi. Yhteistyötä tehdään konkreettisten asioiden saavuttamiseksi, ei vain nimellisesti.”. Eräs vastaaja näki vahvuutena avoimen ja iloisen ilmapiirin. Toinen taas arvosti sitä, että alueverkostossa on erittäin vahva yhteisen tekemisen meininki. Yksi vastaaja totesi alueverkoston vahvuuksia kyseltäessä seuraavaa: ”Innovatiivisia ajatuksia yritetään viedä eteenpäin ja toimitaan sydämellä maaseutualueiden asioiden puolesta. Uusiin asioihin suhtaudutaan avoimesti ja ”tekemisen meininkiä on”.”.

### Alueverkoston muutos- ja kehityskohteet

Satakunnassa tutkimukseen vastasi kymmenen verkostotoimijaa, joista verkoston muutos- ja kehityskohteita kysyttäessä vastasi neljä henkilöä eli 40 % alueen vastaajista. Satakunnan alueverkostossa eniten ehdotetuksi kehityskohteiksi mainittiin parempi yhteinen tavoitteenasettelu sekä tavoitteiden saavuttamisen seuranta sekä itse verkoston kehittäminen. Eräs vastaaja toivoi, että palautteenantoa ja tavoitteiden saavuttamisen seuraamista lisättäisiin. Vahvuudeksi sama vastaaja nosti sen, että heidän verkostossa ei ole oleellista sekeitä kuuluu verkostoon, vaan se, että verkostossa on positiivinen ilmapiiri. Eräs vastaaja nosti esiin kehityskohteeksi sen, että pitäisi olla selvempää kuka toimii verkostokoordinaattorina. Sama vastaaja totesi hienosti myös: ”Enemmän vielä pitäisi miettiä ns. yhteistä etua omaan napaan tuijottamisen sijaan. Osittain tässä on onnistuttu, mutta parantamisen varaa on huimasti.”.



On erittäin positiivista, että verkoston yhteishengessä ja solidaarisuudessa on tapahtunut suotuisaa kehitystä ja että jatkokehitystarve myönnetään. Eräs vastaaja toivoi lisää yhteisiä tapaamisia ja aikaa kehittämistyölle. Toinen vastaaja mietti samaa asiaa hieman laajemmalti ja eri näkökulmasta seuraavasti: ”Meillä voitaisiin päivittää alueverkostomme rakennetta miettien, että keitä siihen vielä voisi kuulua. Alueellamme on varmasti paljon toimijoita, joilla olisi alueverkostotoiminnassa annettavaa ja saatavaa, mutta emme ole älynneet pyytää heitä mukaan. Sitouttamisessakin on vielä töitä. Alueverkostomme voisi kokoontua laajemmalla porukalla nykyistä useammin. Näin välttyttäisiin esim. päällekkäisiltä hankkeilta ja tilaisuuksilta. Samoin voisimme hyödyntää esim. maaseutuverkostopalvelut -yksikön antamia mahdollisuuksia isommalla porukalla. Muun muassa koulutuksen nälkä ja tarve kun on jatkuva. On varmaan paikallaan tehdä alueellinen kysely toiveista ja mahdollisuuksista. Kiva, kun te kyselitte.”. Edellisessä vastauksessa on analysoitu monia asioita, kuten alueverkoston rakennetta, toimijakunnan laajentamista, päällekkäisyyksien poistamista sekä toimijoiden sitouttamisen syventämistä sekä koulutusmahdollisuuksien hyödyntämistä. Nämä kaikki asiat ovat tärkeitä, mutta erityisesti toimijoiden syvä sitoutuminen verkostotoimintaan sekä laaja ja monipuolinen toimijakunta. Eräs vastaaja totesi, että kehityskohteena on se, että pitäisikö alueverkostolla omia tavoitteita vai riittäisivätkö pelkästään maaseutuohjelman tavoitteet.

## 5.10 Uusimaa

### 5.10.1 Taustatietoja vastaajista

Uudenmaan alueverkostotoimijat edustivat kaikista vastaajista 4,9 % ja tämä tarkoittaa sitä, että kuusi henkilöä osallistui kyseiseltä alueelta tutkimukseen. Vastaajajoukko painottui erittäin vahvasti naisiin, sillä heitä oli vastaajista 83,33 % ja miehiä vain 16,67 %. Tutkimuksen kaikkien vastaajien osalta naisia oli 63,1 % vastaajista ja miehiä 36,9 %. Uudenmaan alueverkoston vastaajien ikäjakauma jakaantui kolmeen ikäryhmään. Suurin ikäryhmä oli 41–50-vuotiaat, joita oli vastaajista 50 %, toiseksi suurin ikäryhmä oli 51–62-vuotiaisiin, joita oli vastaajista 33,33 %. Yli 68-vuotiaita oli vastaajista 16,67 %

Uudenmaan vastaajat olivat koko tutkimuksen vastaajajoukkoon nähden selvästi vähemmän ylemmän korkea-asteen suorittaneita (33,33 %), kuin verrattaessa kaikkien vastaajien samaan koulutustaustaan (46,72 %). Uudenmaan vastaajista suurin osa oli ylemmän keskiasteen ammattitutkinnon suorittaneita (50 %). Tohtorikoulutuksen saaneita oli vastaajista 16,67 % vastaajista.



Alla olevasta kuviosta käy ilmi alueverkoston vastaajien organisaatio ja asema. Vastaajaryhmä oli erittäin vahvasti kulminoitunut Leader-ryhmäläisiin, jotka edustivat vastaajista 83 %.



### 5.10.2 Alueverkoston tärkeimmät toimijatahot

Uudenmaan verkoston vastaajat nostivat verkoston tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi ELY-keskuksen. Toiseksi tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi määriteltiin Leader-ryhmät. Kolmanneksi tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi vastaajat kertoivat kylätoiminnan. Koko tutkimuksen havaintojoukon mukaan tärkein oman alueverkoston sisäinen toimija on Leader-ryhmät, toiseksi ja kolmanneksi tärkeimmiksi muodostui kunnat sekä yhteistoiminta-alueet.

### 5.10.3 Verkoston avainhenkilöt

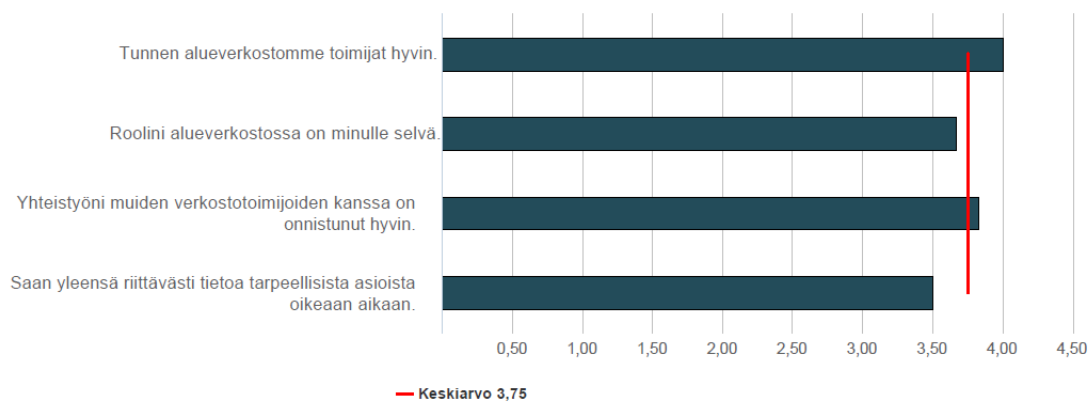
Kysyttäessä vastaajilta verkoston avainhenkilöä kahdesta vastaajasta molemmat olivat ilmoittaneet avainhenkilöksi Leader-ryhmän toiminnanjohtajan.

### 5.10.4 Tunteminen ja kommunikaatio

Alla olevasta kuviosta voitane todeta, että aluetoimijoiden keskinäinen tunteminen sekä tiedonsaanti ovat keskimäärin jo nyt melko hyvällä tolalla, mutta verrattaessa Uudenmaan vastauksia koko tutkimuksen havaintojoukkoon voidaan huomata, että uusimaalaiset ovat arvioineet keskinäistä tuntemista ja kommunikaatiota koskevia väitteitä aavistuksen negatiivisemmin (ka 3,75) kuin koko tutkimuksen vastaajat keskimäärin (ka 3,9). Vastaajista 50 % koki, että he tuntevat alueverkoston toimijat hyvin. Tämän lisäksi jokseenkin samaa mieltä kyseisen väitteen kanssa oli 16,67 % vastaajista. 16,67 % vastaajista oli kyseisen väitteen kanssa jokseenkin eri mieltä.



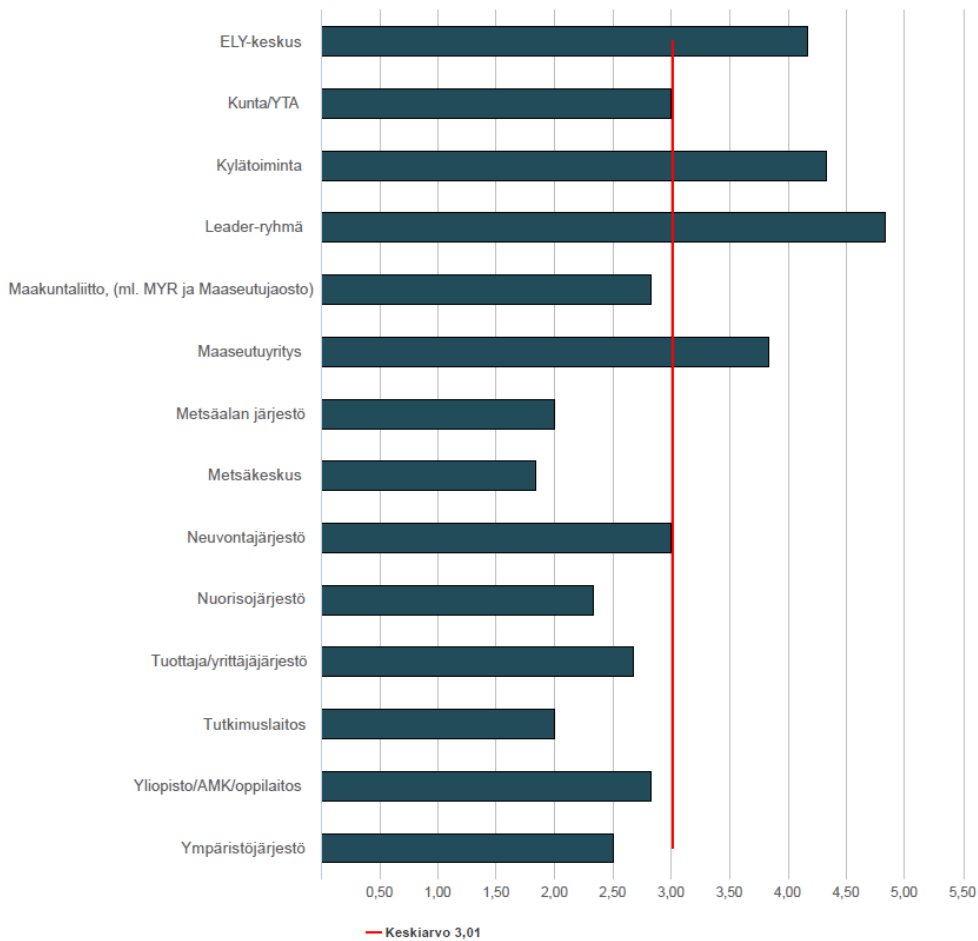
Vastaajista 33,33 % oli jokseenkin samaan mieltä siitä, että heidän oma roolinsa alueverkostossa on selvä ja 33,33 % vastaajista oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Huomioitavaa on myös se, että vastaajista 33,33 % oli kyseisen väitteen kanssa jokseenkin eri mieltä. Vastaajien näkemys toteutuneesta yhteistyöstä oli vahvasti positiivinen, sillä 50 % vastaajista koki, että yhteistyö muiden verkostotoimijoiden kanssa on onnistunut hyvin ja 16,67 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä kyseisen väitteen kanssa. Vastaajat arvioivat selkeästi tiedonsaannin heikommaksi kuin muut taulukon väitteet.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

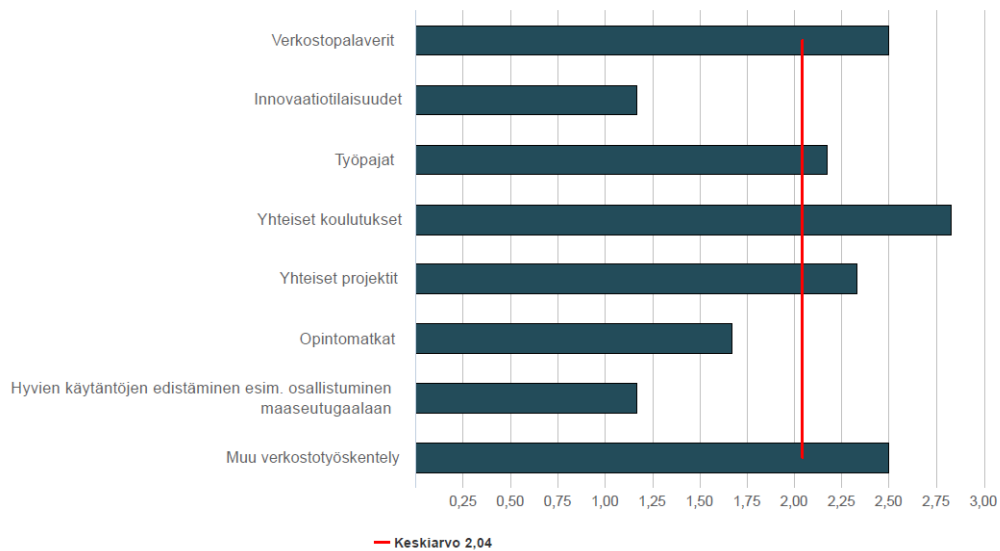
### 5.10.5 Toteutunut verkostoyhteistyö

Tutkimuksessa tiedusteltiin sitä, että kuinka usein vastaaja oli ollut verkostoyhteistyössä erinäisten toimijatahojen kanssa viimeisen kolmen vuoden aikana. Alueverkoston vastaajien havaintoaineistoa tarkastellessa voidaan todeta, että keskimäärin uusimaalaiset verkostotoimijat ovat tehneet huomattavasti vähemmän verkostoyhteistyötä (ka 3,01) kuin keskimäärin kaikki kyselyyn vastanneet (3,39). Alueverkoston vastausten perusteella Leader-ryhmien kanssa tehtiin eniten yhteistyöstä keskiarvon (ka 4,83) mukaan lähemmäs kerran viikossa. Peräti 50 % vastaajista kertoi tekevänsä verkostoyhteistyötä Leader-ryhmien kanssa jopa päivittäin. Toiseksi eniten tehtiin verkostoyhteistyötä kylätoiminnan kanssa keskiarvon ollessa 4,33. Kolmanneksi eniten tehtiin yhteistyötä ELY-keskuksen kanssa keskiarvon ollessa 4,17. Vähiten verkostoyhteistyötä oli tehty Metsäkeskuksen kanssa (ka 1,83) sekä tutkimuslaitosten ja metsäalan järjestön kanssa keskiarvojen ollessa molempien kohdalla 2,0.



Kuvion selitteet: 1=harvemmin kuin kerran vuodessa, 2=vuosittain, 3=puolivuositain, 4=kuukausittain, 5=viikoittain, 6=päivittäin

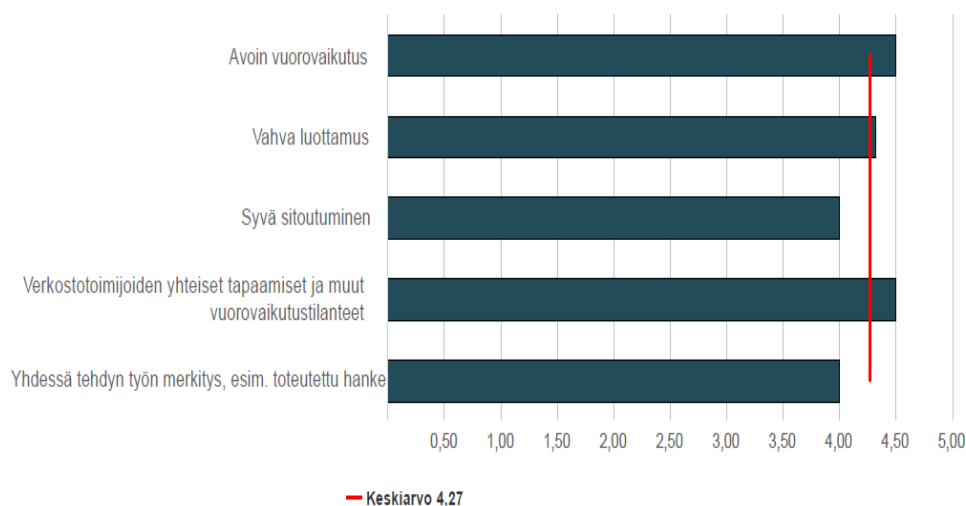
Tutkimuksella haluttiin selvittää myös, kuinka usein vastaaja oli osallistunut tiettyihin verkostotyöskentelyjen muotoihin viimeisen kolmen vuoden aikana. Kokonaisuutta tarkastellen voidaan huomata, että keski-suomalaiset olivat vastausten mukaan osallistuneet kaikkien verkostotyöskentelyjen muotoihin (ka 2,04) selkeästi harvemmin kuin koko kyselyn havaintojoukko (ka 2,74). Alueverkoston toimijat olivat osallistuneet selkeästi eniten yhteisiin koulutuksiin (ka 2,83) sekä muuhun verkostotyöskentelyyn (ka 2,5) sekä verkostopalaveriiniin (ka 2,5). Epäsuosituimpia verkostotyöskentelyn muotoja Uudellamaalla olivat selkeästi hyvien käytäntöjen edistäminen (ka 1,17) sekä innovaatiotilaisuudet (ka 1,17). Verrattaessa koko tutkimuksen havaintojoukkoon, niin viimeksi mainitun keskiarvo oli 2,39 ja opintomatkojen kohdalla 1,87.



Kuvion selitteet: 1=harvemmin kuin kerran vuodessa, 2=vuosittain, 3=puolivuosittain, 4=kuukausittain, 5=viikoittain, 6=päivittäin

#### 5.10.6 Toimiva verkostotyöskentely

Tutkimuksessa haluttiin selvittää sitä, että miten aluetoimijat suhtautuvat yleisesti verkostotoimintaan liittyviin avainasioihin. Uudenmaan vastaajat olivat vastaustensa kanssa osittain samoilla linjoilla koko tutkimuksen havaintojoukon kanssa, sillä he antoivat suurimmat merkitykset verkostotoimijoiden yhteisille tapaamisille sekä muille vuorovaikutustilanteille (ka 4,5) sekä avoimelle vuorovaikutukselle (ka 4,56). Yhdessä tehdyn työn sekä syvän sitoutumisen merkitys arvioitiin vähäisemmiksi kuin muiden kysytyjen asioiden ja niiden keskiarvo oli 4,0.

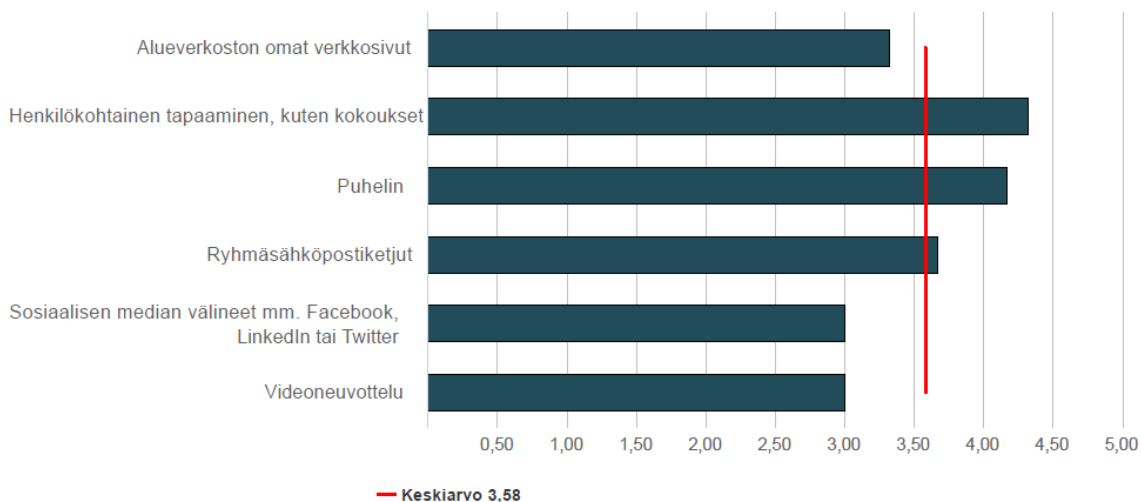






Kuvion selitteet: 1=ei lainkaan merkitystä, 2=vähäinen merkitys, 3=kohtalainen merkitys, 4= suuri merkitys, 5= erittäin suuri merkitys

Tutkimuksessa pyydettiin vastaajia arvioimaan erilaisia viestintäkeinoja. Uusimaalaiset vastaajat pitivät tärkeimpänä viestintäkeinona henkilökohtaisia tapaamisia (ka 4,33), kun koko havaintojoukon vastaava keskiarvo oli 4,39. Aluevastaajat pitivät viestintäkeinoista sosiaalisen median sekä videoneuvottelujen merkitystä vähäisimpänä (ka 3,0).



Kuvion selitteet: 1=ei lainkaan merkitystä, 2=vähäinen merkitys, 3=kohtalainen merkitys, 4= suuri merkitys, 5= erittäin suuri merkitys

### 5.10.7 Verkostotoimijoiden sitoutuneisuus sekä toiminnan dialogisuus

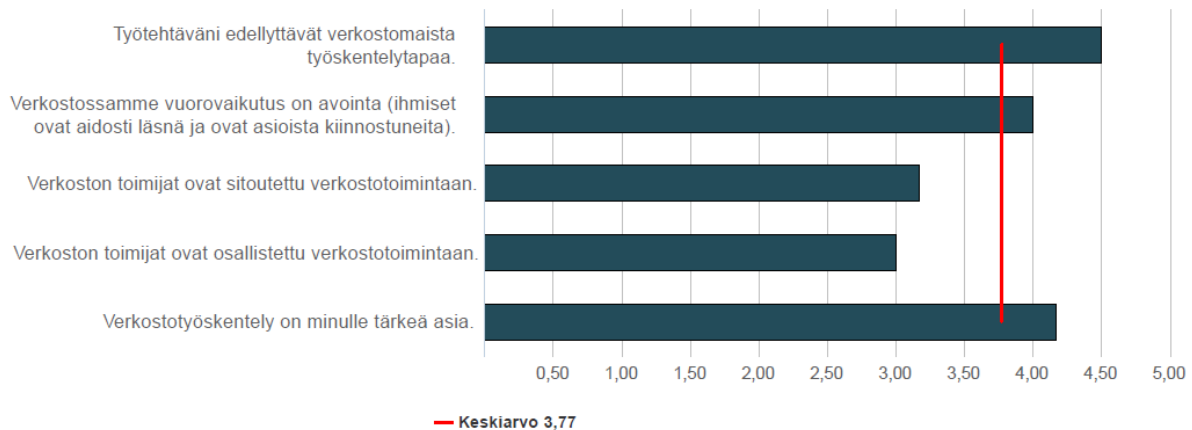
Alueverkoston tavoitteiksi voitaneen määrittellä alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman tavoitteiden, koko maaseutuverkoston tavoitteiden sekä verkostotyöskentelyn yleisten tavoitteiden edistäminen. Uudenmaan vastaajat olivat myös vahvasti sitoutuneita edellä mainittuihin tavoitteisiin - jopa hienoisesti vahvemmin kuin tutkimuksen koko havaintojoukko keskimäärin. Vahvimmin uusimaalaiset vastaajat olivat sitoutuneet alueelliseen maaseudun kehittämissuunnitelmaan sekä sen tavoitteisiin (ka 4,5). Vähiten sitoutuneita oltiin koko Suomen maaseutuverkoston tavoitteisiin (ka 4,0).



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä.

50 % alueverkostotoimijoista oli täysin samaan mieltä siitä, että heidän työtehtävänsä edellyttää verkostomaista työskentelytapaa ja 50 % vastaajista oli kyseisen väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. 33,33 % vastaajista täysin samaa mieltä ja 50 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että vuorovaikutus on avointa verkostossa.

Alimman keskiarvon eli 3,0 oli vastaajien keskuudessa saanut väite, jossa kerrottiin, että verkoston toimijat ovat osallistettu verkostotoimintaan. Verkostotoimintaa pidettiin yleisesti tärkeänä vastaajien keskuudessa, sillä 50 % vastaajista koki, että verkostotoiminta on itselle tärkeä asia ja 16,67 % vastaajista oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Alla olevassa kuviossa esitettyjen kaikkien väitteiden keskiarvo oli Uudellamaalla 3,77 joka on huomattavasti alhaisempi kuin koko tutkimuksen havaintojoukon vastaava keskiarvo, joka oli 4,04.





Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

### 5.10.8 Luottamus

Vastaajista peräti 66,67 % koki, että alueverkostossa erilaisuus hyväksytään ja nähdään voimavarana. On myös huomioitava, ettei kukaan ollut väitteen kanssa täysin eri mieltä tai jokseenkin eri mieltä. Vastaajista kuitenkin peräti 33,33 % ei osannut kertoa näkemystään siitä, että hyväksytäänkö alueverkostossa erilaisuus ja nähdäänkö se voimavarana.

Uudenmaan vastaajista 16,67 % oli sitä mieltä, että luottamus on asetettu verkostotoiminnan tavoitteeksi ja tämän lisäksi 33,33 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä kyseistä asiasta. Tämä on huomattavan paljon parempi tulos kuin koko tutkimuksen havaintojoukossa, jossa vain 10 % vastaajista oli täysin samaa mieltä väitteen kukaan keskisuomalaisista ollut väitteen kanssa täysin eri mieltä, mutta 22,22 % oli väitteen kanssa jokseenkin eri mieltä.

Uusimaalaisista vastaajista peräti 66,67 % oli jokseenkin tai täysin sama mieltä siitä, että he kokivat olevansa tasavertaisia verkostotoimijoita. Kukaan vastaajista ei ollut sitä mieltä, että luottamusasioista oli tehty palautekyselyjä, mutta 16,67 % oli väitteen kanssa osittain samaa mieltä. Jopa 33,33 % vastaajista oli edellä mainitun väitteen kanssa täysin eri mieltä ja 50 % vastaajista ei ollut väitteen kanssa samaa, eikä eri mieltä.

Vastaajista 33,33 % oli jokseenkin sitä mieltä, että alueverkoston toimijoiden välillä on hyvä ja vahva keskinäisen luottamuksen ilmapiiri, mutta vain 16,67 % vastaajista ilmoitti, että he olivat väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Kukaan vastaajista ei ollut väitteen kanssa täysin tai jokseenkin eri mieltä.

16,67 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä ja peräti 50 % oli täysin samaa mieltä, kun heiltä kysyttiin, että edistävätkö verkoston päätoimijat luottamuksen syntyä ja kehittymistä omalla toiminnallaan. Tulokset ovat erittäin positiivisia ottaen huomion esimerkin merkityksen luottamuksen synnyttämisessä ja vahvistamisessa. 16,67 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa, että verkostotoiminta on oikeudenmukaista ja jopa 50 % oli väitteen kanssa täysin samaa mieltä. 33,33 % vastaajista ei osannut sanoa luottavatko muut toimijat vastaajaan, mutta 33,33 % vastaajista oli sitä mieltä, että muut toimijat luottavat vastaajaan ja 33,33 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä kyseisen väitteen kanssa.

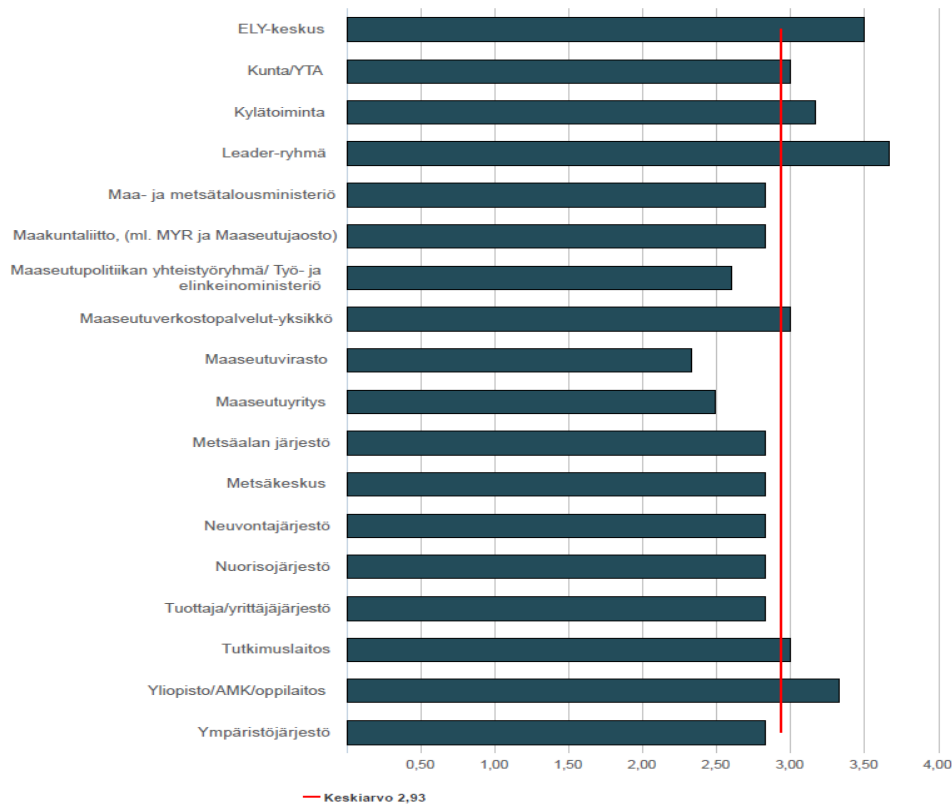


Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

### Luottamus verkostoyhteistyötahoihin

Verrattaessa Uudenmaan havaintojoukkoa koko tutkimuksen havaintojoukkoon, niin voidaan todeta, että uusimaalaiset luottavat kaikkiin toimijoihin lähes saman verran kuin koko tutkimuksen havaintojoukko. Koko havaintojoukon luottamuksen keskiarvo kaikkiin verkostokumppaneihin oli 2,96 ja Uudenmaan havaintojoukon luottamuksen keskiarvo kaikkiin verkostokumppaneihin oli 2,93.

Uudenmaalla vahvimmin luotettiin Leader-ryhmiin luottamussuhteen keskiarvon ollessa 3,67. Toiseksi eniten luotettiin ELY-keskukseen, jonka luottamussuhteen keskiarvo oli 3,5. Vähiten aluetoimijat luottivat vastausten mukaan Maaseutuvirastoon (ka 2,33) sekä maaseutuyrityksiin (ka 2,5).



Kuvion selitteet: 1=en luota missään tilanteessa, 2=luotan joissakin tilanteissa,  
3=luotan useimmissa tilanteissa, 4=luotan jokaisessa tilanteessa

### 5.10.9 Verkostotyön resurssit, yhteiset tavoitteet sekä toiminnan tulokset

Uusimaalaisista vain 16,67 % oli täysin samaa mieltä siitä, että alueverkoston toimijoilla on yhteinen näkemys oman verkoston tavoitteista ja tämän lisäksi 33,33 % oli kyseisen väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Vastaajista 33,33 % ei ollut väitteen kanssa samaa eikä eri mieltä. Iahduttavaa oli, ettei kukaan ollut väitteen kanssa täysin eri mieltä, mutta 16,67 % vastaajista oli väitteen kanssa jokseenkin eri mieltä.

Vastaajien osallistumista tavoitteiden laadintaan pyrittiin selvittämään kysymällä, että oliko vastaaja osallistunut alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman työstämiseen. Valmiin suunnitelman tavoitteiden toteuttaminen voitaneen nähdä olevan yksi keskeisistä alueverkoston tavoitteista. Vain 33,33 % vastaajista oli osallistunut kyseiseen työhön ja tämän lisäksi 16,67 % vastaajista oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. 16,67 % vastaajista ei ollut osallistunut lainkaan kyseiseen työhön.



Vastaajille esitettiin väite, että oma alueverkosto on toiminut tehokkaasti maaseutuohjelmaan liittyvässä työssä ja tästä väitteestä 16,67 % vastaajista oli asiasta täysin samaa mieltä, mutta 50 % oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä.

Vastaajista peräti 66,66 % oli joko täysin samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että he tiesivät alueverkoston pitkän ajan tavoitteista. Vastaajilta kysyttiin myös verkostotyöhön käytettävissä olevista resursseista. Vastaajat arvioivat keskiarvon 3,5 mukaan, että alueverkostolla on riittävät resurssit, jotta tavoitteet voidaan saavuttaa. Suurin osa vastaajista eli 66,67 % ei ollut kyseisen väitteen kanssa samaa, eikä eri mieltä. Kyseisen väitteen kanssa vain 16,67 % vastaajista oli täysin samaa mieltä ja 16,67 oli jokseenkin samaa mieltä. Vastaajilta kysyttiin myös henkilökohtaisista aika- ja muista resursseista ja vastauksien keskiarvo oli 3,0. Kun vastaajat arvioivat omia resursseja, niin jopa 33,33 % vastanneista oli jokseenkin sitä mieltä, että omat resurssit ovat riittäviä, mutta kukaan vastanneista ei ollut väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Vastanneista 50 % ei ollut kyseisen väitteen kanssa samaa, eikä eri mieltä. 16,67 % vastanneista piti omia resursseja täysin riittämättöminä.

Vastaajat suhtautuivat positiivisesti väittämiin, jonka mukaan asiantuntijuuden jakaminen on ollut tuloksellista (ka 3,83) ja että alueverkostoalueen eri sidosryhmien välinen yhteistyö on lisääntynyt (3,83). Edellä mainitut havainnot ovat samansuuntaisia kuin koko tutkimuksen havaintojoukkoon verrattaessa, sillä koko tutkimuksen havaintoaineiston mukaan vastaajat arvioivat, että asiantuntijuuden jakaminen on ollut tuloksellista -väitettä keskiarvolla 3,58 ja alueverkostoalueen eri sidosryhmien välinen yhteistyö on lisääntynyt -väitettä keskiarvolla 3,91.





Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

Vastaajat ovat pääsääntöisesti jokseenkin samaa mieltä (50 %), että he ovat kokeneet verkostotyöskentelyssä toistuvasti myönteisiä oppimiskokemuksia. Toisaalta 33,33 % vastanneista ei ollut väitteen kanssa samaa, eikä eri mieltä. 16,67 % vastanneista oli kyseisen väitteen kanssa jokseenkin eri mieltä. Osa vastaajista koki, että he olivat ammatillisesti hyötynneet verkostotoiminnasta, sillä 33,33 % vastaajista oli tämän väitteen kanssa täysin samaa mieltä ja jokseenkin samaa mieltä oli vastaajista 16,67 %. Kuitenkin 50 % vastaajista ei ollut väitteen kanssa samaa tai eri mieltä. Vastaajista 33,33 % oli sitä mieltä, että he ovat alueverkoston aktiivisia jäseniä ja 33,33 % vastaajista oli jokseenkin tätä mieltä.

Tutkimuksessa pyrimme selvittämään myös sitä, että kuinka epähierarkkisia järjestelmiä alueverkostot ovat. Vastaajista kukaan ei ollut täysin samaa mieltä siitä, että verkostossa on muutamia henkilöitä, joiden asema on korostunut verkostotoiminnassa. Mutta kuitenkin peräti 50 % vastaajista oli jokseenkin sitä mieltä, että alueverkostossa on muutamia henkilöitä, joiden asema on korostunut. 33,33 % vastanneista ei ollut väitteen kanssa samaa, eikä eri mieltä. Verkostotyöskentelyn lähtökohta tulisi olla, että verkostotoimijoiden tasa-arvoisuus, joten tulokset ovat sinällään hieman huolestuttavia.

Vastaajista suurin osa eli 66,66 % eivät olleet samaa, eikä eri mieltä siitä, että verkostossa suoritetaan silloin tällöin palautekyselyitä, joiden pohjalta toimintaa pyritään kehittämään. Olisi mielenkiintoista tietää, miksi näin suuri osa vastanneista ei ollut väitteen kanssa samaa, eikä eri mieltä. 16,67 % vastanneista oli väitteen kanssa täysin samaa mieltä ja osittain samaa mieltä kyseisen väitteen kanssa oli 16,67 % vastaajista.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

### 5.10.10 Alueverkoston vahvuudet ja kehittämiskohteet

#### Alueverkoston vahvuudet

Uudeltamaalta tutkimukseen vastasi kuusi verkostotoimijaa, joista verkoston vahvuuksia kysyttäessä vastasi kaksi henkilöä eli 33,3 % alueen vastaajista. Uudellamaalla aluetoimijat nostivat vahvuuksiksi toimijajoukon kokemuksen sekä sen, että yhteistyön merkitys on ymmärretty. Verkostotoiminnan vaikuttavuutta lisää se, että toimijat tunnustavat verkostokumppaneidensa osaamisen ja kokemuksen. Toisaalta vahvuutena nähtiin myös verkostotoiminnan kulmakivet: luottamus, tiivis yhteistyö sekä avoimuus.

#### Alueverkoston muutos- ja kehityskohteet

Uudeltamaalta tutkimukseen vastasi kuusi verkostotoimijaa, joista verkoston muutos- ja kehityskohteita kysyttäessä vastasi kaksi henkilöä eli 33,3 % alueen vastaajista. Uudenmaan verkoston kehityskohteina koettiin sähköinen hakemusmenettely, jonka on nähty sirpaloittavan ajattelua ja arviointia, vaikka tiiviillä verkostotoiminnalla päästäisiin vastaajan mukaan paremmin kokonaisuuden hallintaan. Toinen kommentti kehityskohteisiin liittyen korosti tiedottamisen ja palautteen keräämisen tehostamista. Tiedottamista ja palautteen keruuta pitäisi vielä tehostaa





## 5.11 Varsinais-Suomi

### 5.11.1 Taustatietoja vastaajista

Varsinais-Suomen alueverkostotoimijat edustivat kaikista vastaajista 7,4 % ja tämä tarkoittaa sitä, että yhdeksän henkilöä osallistui kyseiseltä alueelta tutkimukseen. Vastaajajoukko painottui hienoisesti naisiin, sillä heitä oli vastaajista 55,56 % ja miehiä oli 44,44 %. Tutkimuksen kaikkien vastaajien osalta naisia oli 63,1 % vastaajista ja miehiä 36,9 %. Varsinais-Suomen alueverkoston vastaajien ikäjakauma jakaantui kolmeen ikäryhmään. Suurin ikäryhmä oli 51–62-vuotiaat, joita oli vastaajista 66,67 %. Toiseksi suurin vastaajaryhmä oli 41–50-vuotiaat, joita oli vastaajista 22,22 %. Kolmanneksi suurin ikäryhmä oli 30–40-vuotiaat, joita oli 11,11 % vastaajista.

Varsinais-Suomen vastaajat olivat koko tutkimuksen vastaajajoukkoon nähden erittäin selvästi enemmän ylempään korkea-asteen suorittaneita (77,78 %) kuin verrattaessa kaikkien vastaajien samaan koulutustaustaan (46,72 %). Tämän lisäksi Varsinais-Suomen vastaajien koulutustaustoja olivat ammattikorkeakoulu (11,11 %) sekä ylempi keski-asteen ammattitutkinto (11,11 %).

Alla olevasta kuviosta käy ilmi alueverkoston vastaajien organisaatio ja asema. Vastaajajoukko oli painottunut Leader-ryhmäläisiin, jotka edustivat vastaajista 45 %, mutta muutkin vastaajaryhmät olivat melko hyvin edustettuna Varsinais-Suomen alueverkostossa.



### 5.11.2 Alueverkoston tärkeimmät toimijatahot

Varsinais-Suomen verkoston vastaajat nostivat verkoston tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi Leader-ryhmät sekä ELY-keskuksen. Toiseksi tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi määriteltiin maakuntaliitto mukaan lukien



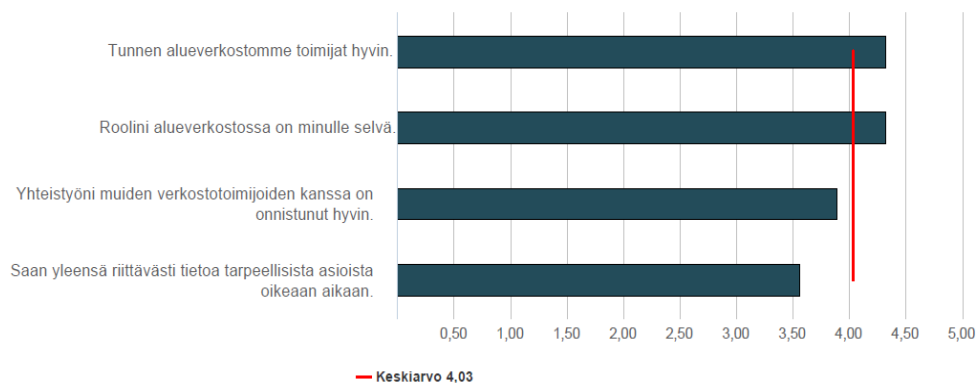
MYR sekä maaseutujaosto, kylätoiminta sekä yliopistot/ammattikorkeakoulut/oppilaitokset. Kolmanneksi tärkeimmäksi sisäiseksi toimijaksi vastaajat kertoivat kylätoiminnan. Kaikkien tutkimukseen vastanneiden mielestä tärkein oman alueverkoston sisäinen toimija on Leader-ryhmät, toiseksi ja kolmanneksi tärkeimmiksi muodostui kunnat sekä yhteistoiminta-alueet.

### 5.11.3 Verkoston avainhenkilöt

Kysyttäessä vastaajilta verkoston avainhenkilöä yhdeksästä tutkimukseen vastanneesta kuusi oli vastannut kysymykseen seuraavasti: ”verkosto, ei yksittäinen henkilö”, ”ohjelmavastaava”, ”Leader-ryhmän toiminnanjohtaja”, ”yhdistyksemme toiminnanjohtaja”, ”kyläasiamies” sekä ”...Verkostoomme kuuluu niin paljon eri tahoja, jotka ovat tekemisessä keskenään eri tilanteissa, että ei ole mitenkään mahdollista määrittellä avainhenkilöä”.

### 5.11.4 Tunteminen ja kommunikaatio

Kuten alla olevasta kuviosta voitane todeta, että aluetoimijoiden keskinäinen tunteminen sekä tiedonsaanti ovat keskimäärin jo nyt melko hyvällä tolalla, sillä vastaajista 33,33 % oli täysin samaa mieltä ja vastaajista ja 66,67 % oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että he tuntevat alueverkoston muut toimijat hyvin.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

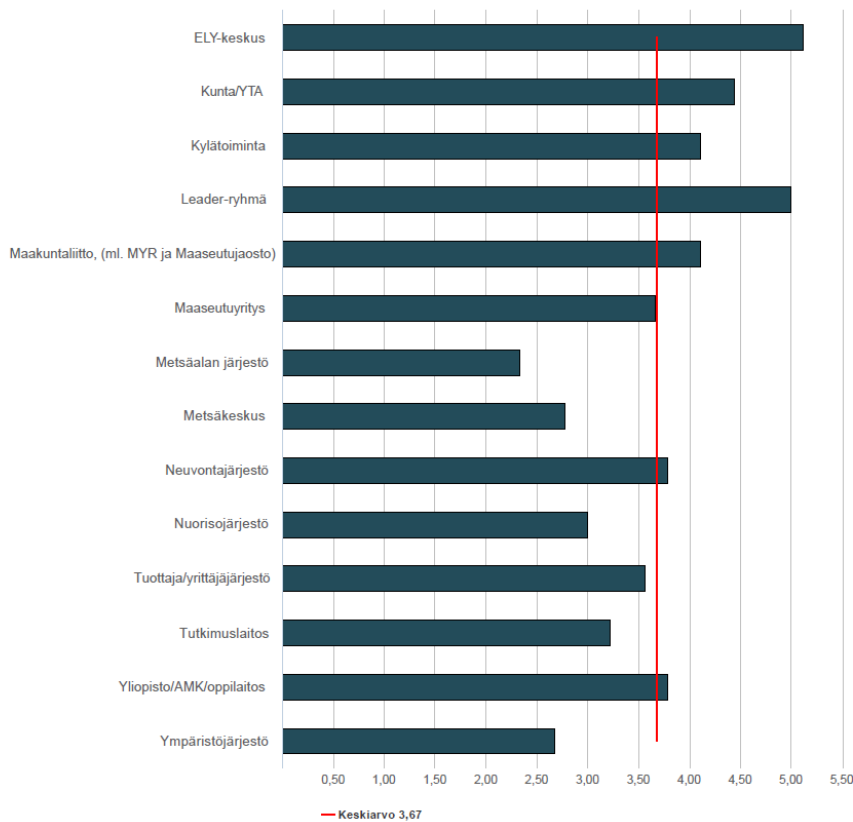
Vastaajista suurin osa oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että heidän oma roolinsa alueverkostossa on selvä (66,67 %) ja tämän lisäksi 33,33 % vastaajista oli kyseisen väitteen kanssa täysin samaa mieltä, joka on oikeasuuntainen tulos verkostotyöskentelyn kannalta. Vastaajien näkemys toteutuneesta yhteistyöstä on myös jokseenkin positiivinen, sillä vastaajista 11,11 % oli täysin samaa mieltä ja 66,67 % vastaajista oli jokseenkin sitä mieltä, että vastaajan oma yhteistyö muiden verkostotoimijoiden kanssa on onnistunut hyvin. 22,22 % vastaajista ei ollut kuitenkaan väitteen kanssa samaa, eikä eri mieltä. Vastaajat arvioivat selkeästi



tiedonsaannin heikommaksi kuin muut taulukon väitteet keskiarvon ollessa 3,56 ja vastaajista 11,11 % oli sitä mieltä, että tiedonsaanti on täysin riittämätöntä.

### 5.11.5 Toteutunut verkostoyhteistyö

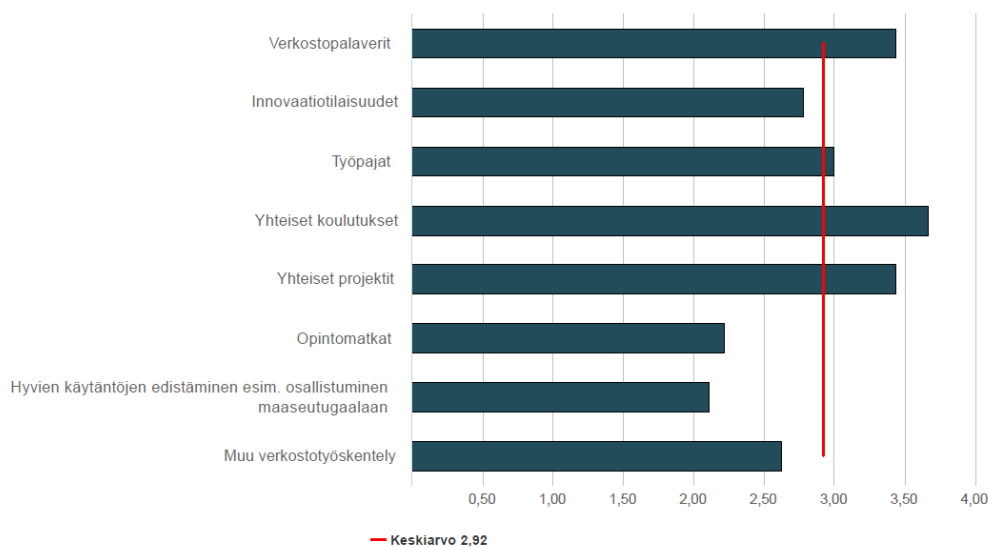
Tutkimuksessa tiedusteltiin sitä, että kuinka usein vastaaja oli ollut verkostoyhteistyössä erinäisten toimijatahojen kanssa viimeisen kolmen vuoden aikana. Alueverkoston vastaajien havaintoaineistoa tarkastellessa voidaan todeta, että keskimäärin Varsinais-Suomen verkostotoimijat ovat tehneet jonkin verran enemmän verkostoyhteistyötä (ka 3,67) kuin keskimäärin kaikki kyselyyn vastanneet (3,39). Alueverkoston vastausten perusteella ELY-keskuksen kanssa tehtiin eniten yhteistyötä keskiarvon (ka 5,11) mukaan jopa useamman kerran viikossa. Vastaajista 22,22 % kertoi tekevänsä verkostoyhteistyötä ELY-keskuksen kanssa jopa päivittäin. Toiseksi eniten tehtiin verkostoyhteistyötä Leader-ryhmien kanssa keskiarvon ollessa 5,0. Kolmanneksi eniten tehtiin yhteistyötä kuntien ja yhteistoiminta-alueiden kanssa keskiarvon ollessa 4,44. Vähiten verkostoyhteistyötä oli tehty metsäalan järjestön kanssa keskiarvon ollessa 2,33 sekä ympäristöjärjestön kanssa keskiarvon ollessa 2,67.



Kuvion selitteet: 1=harvemmin kuin kerran vuodessa, 2=vuosittain, 3=puolivuosittain, 4=kuukausittain, 5=viikoittain, 6=päivittäin



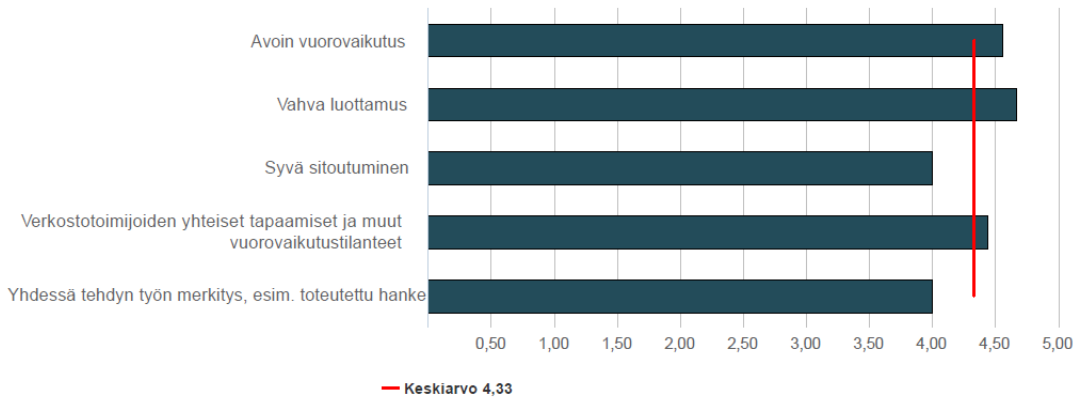
Tutkimuksella haluttiin selvittää myös sitä, että kuinka usein vastaaja oli osallistunut tiettyihin verkostotyöskentelyjen muotoihin viimeisen kolmen vuoden aikana. Kokonaisuutta tarkastellen voidaan huomata, että varsinaissuomalaiset olivat vastausten mukaan osallistuneet kaikkien verkostotyöskentelyjen muotoihin (ka 2,94) hieman useammin kuin koko kyselyn havaintojoukko (ka 2,74). Alueverkoston toimijat olivat osallistuneet eniten yhteisiin projekteihin (ka 3,67), yhteisiin projekteihin (ka 3,44), sekä verkostopalaveriin (ka 3,44). Epäsuosituimpia verkostotyöskentelyn muotoja Varsinais-Suomessa olivat selkeästi hyvien käytäntöjen edistäminen (ka 2,11) sekä opintomatkat (ka 2,22). Verrattaessa koko tutkimuksen havaintojoukkoon, niin ensiksi mainitun keskiarvo oli vain 1,76 ja opintomatkojen kohdallakin vain 1,87, joten Varsinais-Suomessa on osallistuttu epäsuosituimpiinkin verkostotyöskentelyn muotoihin selvästi useammin kuin koko tutkimuksen havaintojoukko.



Kuvion selitteet: 1=harvemmin kuin kerran vuodessa, 2=vuosittain, 3=puolivuosittain, 4=kuukausittain, 5=viikoittain, 6=päivittäin

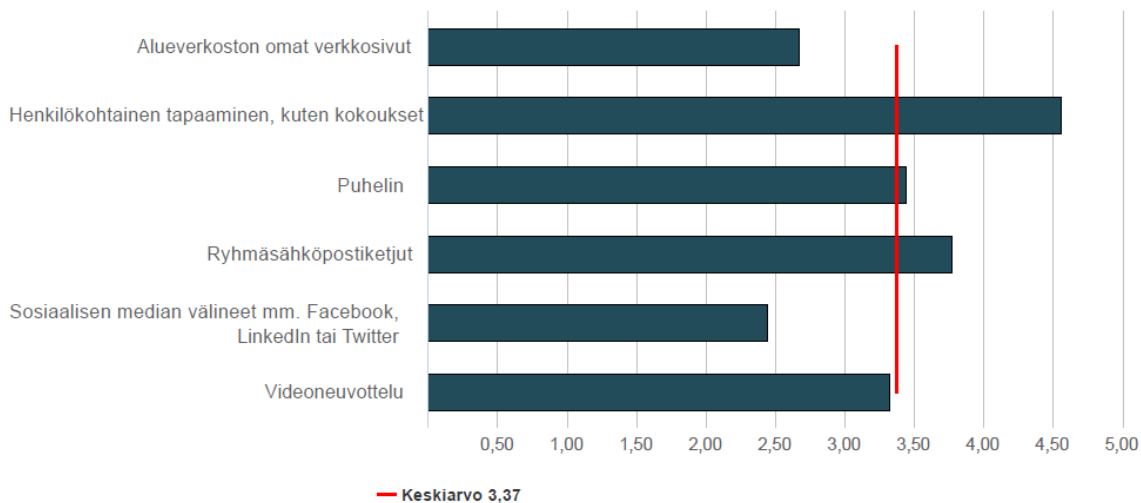
### 5.11.6 Toimiva verkostotyöskentely

Tutkimuksessa haluttiin selvittää sitä, että miten aluetoimijat suhtautuvat yleisesti verkostotoimintaan liittyviin avainasioihin. Varsinais-Suomen vastaajat olivat vastaustensa kanssa melko samoilla linjoilla koko tutkimuksen havaintojoukon kanssa, sillä he antoivat myös suurimmat merkitykset avoimelle vuorovaikutukselle (ka 4,56) sekä vahvalle luottamukselle (4,66). Yhdessä tehdyn työn sekä syvän sitoutumisen merkitys arvioitiin selkeästi vähäisemmäksi kuin muiden kysytyjen asioiden ja niiden keskiarvo oli 4,0.



Kuvion selitteet: 1=ei lainkaan merkitystä, 2=vähäinen merkitys, 3=kohtalainen merkitys, 4= suuri merkitys, 5= erittäin suuri merkitys

Tutkimuksessa pyydettiin vastaajia arvioimaan erilaisia viestintätapoja. Varsinaissuomalaiset vastaajat pitivät erittäin selvästi tärkeimpänä viestintätapana henkilökohtaisia tapaamisia (ka 4,56), kun koko tutkimuksen havaintojoukon vastaava keskiarvo oli vain 4,39. Varsinaissuomalaiset pitivät viestintätavoista sosiaalisen median merkitystä vähäisimpänä (ka 2,44).



Kuvion selitteet: 1=ei lainkaan merkitystä, 2=vähäinen merkitys, 3=kohtalainen merkitys, 4= suuri merkitys, 5= erittäin suuri merkitys

### 5.11.7 Verkostotoimijoiden sitoutuneisuus sekä toiminnan dialogisuus

Alueverkoston tavoitteiksi voitaneen määrittellä alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman tavoitteiden, koko maaseutuverkoston tavoitteiden sekä verkostotyöskentelyn yleisten tavoitteiden edistäminen. Varsinaissuomen vastaajat ovat vahvasti sitoutuneita edellä mainittuihin tavoitteisiin (ka 4,04), mutta kuitenkin



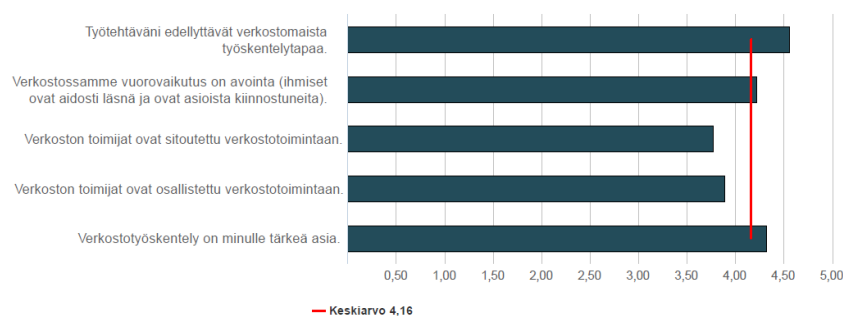
hienoisesti heikommin kuin tutkimuksen koko havaintojoukko keskimäärin (ka 4,18). Vahvimmin varsinaissuomalaiset vastaajat olivat sitoutuneet alueelliseen maaseudun kehittämissuunnitelmaan sekä sen tavoitteisiin (ka 4,44). Vähiten sitoutuneita oltiin koko Suomen maaseutuverkoston tavoitteisiin (ka 3,44).



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä.

Peräti 55,56 % alueverkostotoimijoista oli täysin samaan mieltä siitä, että heidän työtehtävänsä edellyttää verkostomaista työskentelytapaa ja 44,44 % vastaajista oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Suurin osa (55,56 %) oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että vuorovaikutus on avointa verkostossa, joka osaltaan auttaa toimijoita luottamaan toisiinsa sekä toimimaan tehokkaammin yhdessä.

Alimman keskiarvon eli 3,78 oli vastaajien keskuudessa saanut väite, jossa kerrottiin, että verkoston toimijat ovat sitoutettu verkostotoimintaan. Verkostotoimintaa pidettiin yleisesti tärkeänä vastaajien keskuudessa, sillä 55,56 % vastaajista kertoi verkostotyöskentelyn olevan itselle tärkeä asia ja tämän lisäksi 22,22 % vastaajista oli kyseisen väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Alla olevassa kuviosta esitettyjen kaikkien väitteiden keskiarvo oli Varsinais-Suomessa 4,16, joka on aavistuksen korkeampi kuin koko tutkimuksen havaintojoukon vastaava keskiarvo, joka oli 4,04.





Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

### 5.11.8 Luottamus

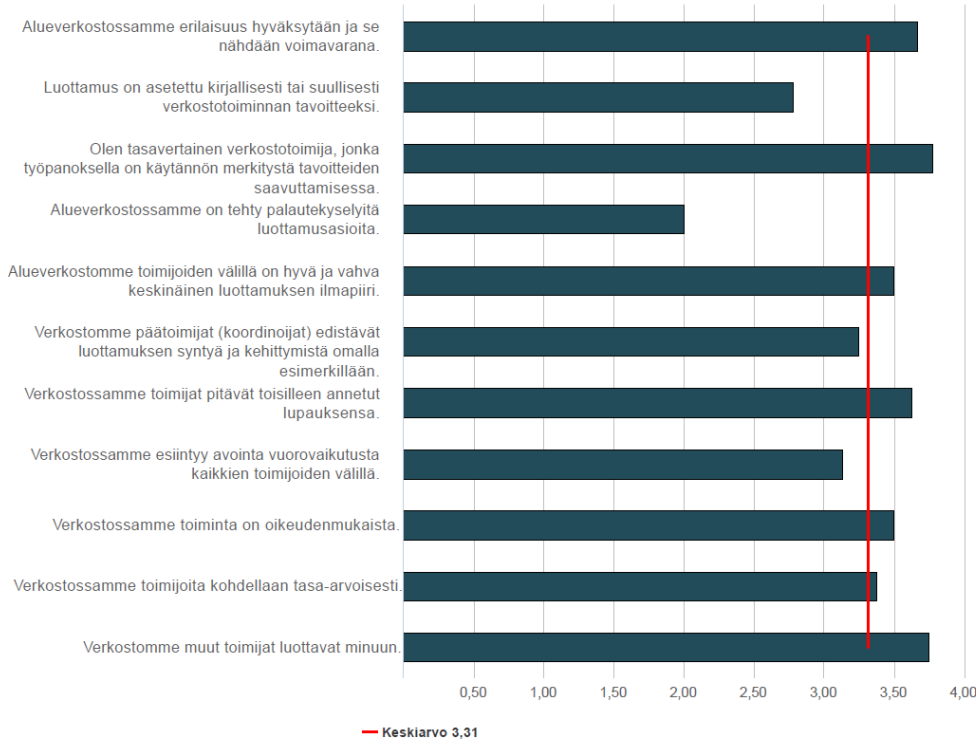
Luottamus valikoitui tutkimuksen yhdeksi mielenkiinnon kohteeksi, koska onhan se keskeinen asia verkostotoiminnassa. Vastaajista vain 11,11 % koki täysin, että alueverkostossa erilaisuus hyväksytään ja nähdään voimavarana, mutta 55,56 % vastaajista oli jokseenkin sitä mieltä, että erilaisuus hyväksytään ja nähdään voimavarana. Kukaan vastaajista ei ollut väitteen kanssa täysin eri mieltä. Vastaajista kuitenkin peräti 22,22 % ei osannut kertoa näkemystään siitä, että hyväksytäänkö alueverkostossa erilaisuus ja nähdäänkö se voimavarana.

Varsinais-Suomen vastaajista kukaan ei ollut sitä mieltä, että luottamus on asetettu verkostotoiminnan tavoitteeksi, mutta 33,33 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa. Kyseisen väitteen kanssa täysin eri mieltä oli 11,11 % vastaajista ja 33,33 % oli väitteen kanssa jokseenkin eri mieltä.

Varsinaissuomalaisista vastaajista peräti 77,78 % oli jokseenkin tai täysin sama mieltä siitä, että he kokivat olevansa tasavertaisia verkostotoimijoita. Kukaan vastaajista ei ollut täysin samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että luottamusasioista oli tehty palautekyselyjä. Jopa 37,5 % vastaajista oli edellä mainitun väitteen kanssa täysin eri mieltä ja jokseenkin eri mieltä oli 25 % vastaajista.

Vastaajista 62,5 % oli jokseenkin sitä mieltä, että alueverkoston toimijoiden välillä on hyvä ja vahva keskinäisen luottamuksen ilmapiiri, mutta kukaan vastaajista ei ollut kyseisen väitteen kanssa täysin samaa mieltä. 12,5 % vastaajista oli jokseenkin eri mieltä kyseisen väitteen kanssa ja 25 % vastaajista ei ollut väitteen kanssa samaa, eikä eri mieltä.

Jopa 75 % vastaajista oli jokseenkin samaa, mutta kukaan vastaajista ei ollut täysin samaa mieltä, kun heiltä kysyttiin, että edistävätkö verkoston päätoimijat luottamuksen syntyä ja kehittymistä omalla toiminnallaan. Jopa 25 % vastaajista oli sitä mieltä, että verkoston päätoimijat eivät edistä luottamuksen syntyä ja kehitystä. Jopa 50 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa, että verkostotoiminta on oikeudenmukaista ja 12,5 % oli väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Kukaan vastaajista ei ollut täysin samaa mieltä siitä, että muut toimijat luottavat vastaajaan, mutta 75 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että muut verkostotoimijat luottavat vastaajaan. Peräti 25 % vastaajista ei ollut kyseisen väitteen kanssa samaa, eikä eri mieltä.



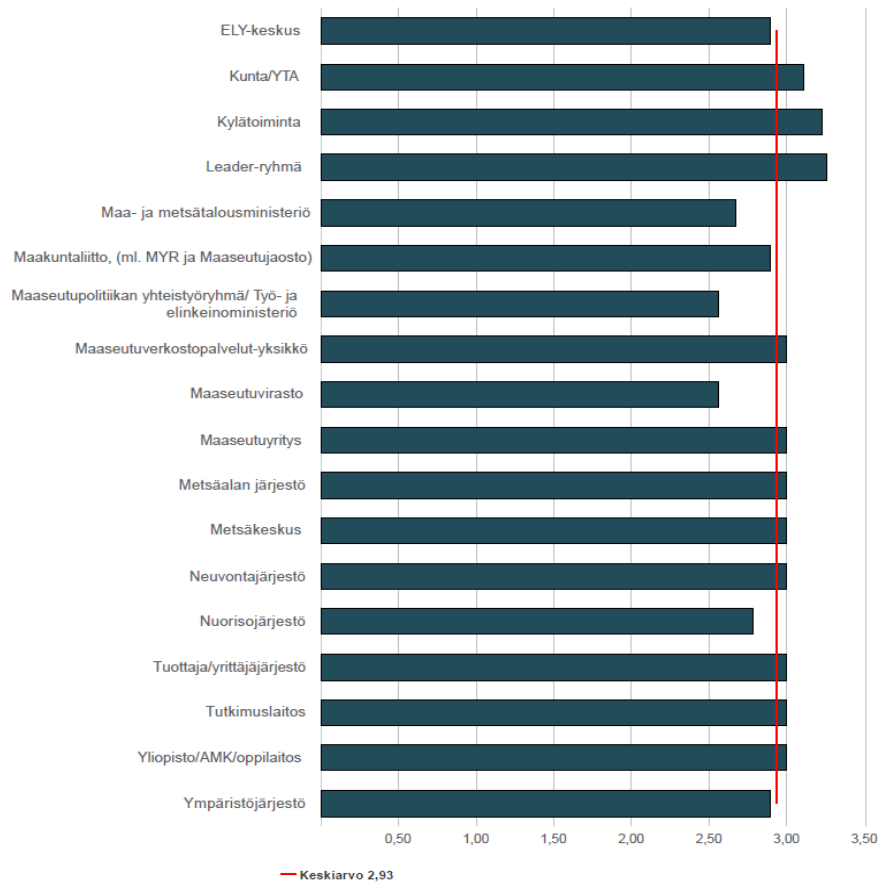
Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

### Luottamus verkostoyhteistyötahoihin

Verrattaessa Varsinais-Suomen havaintojoukkoa koko tutkimuksen havaintojoukkoon, niin voidaan todeta, että varsinaissuomalaiset luottavat kaikkiin toimijoihin saman verran kuin koko tutkimuksen havaintojoukko. Koko havaintojoukon luottamuksen keskiarvo kaikkiin verkostokumppaneihin oli 2,93 ja Varsinais-Suomen havaintojoukon luottamuksen keskiarvo kaikkiin verkostokumppaneihin oli myös 2,93.

Varsinais-Suomessa vahvimmin luotettiin Leader-ryhmiin luottamussuhteen keskiarvon ollessa 3,25. Toiseksi eniten luotettiin kylätoimintaa keskiarvon ollessa 3,22. Vähiten aluetoimijat luottivat vastausten mukaan Maaseutuvirastoon (ka 2,56), sekä maaseutupolitiikan yhteistyöryhmään ja Työ- ja elinkeinoministeriöön (ka 2,56).





Kuvion selitteet: 1=en luota missään tilanteessa, 2=luotan joissakin tilanteissa, 3=luotan useimmissa tilanteissa, 4=luotan jokaisessa tilanteessa

### 5.11.9 Verkostotyön resurssit, yhteiset tavoitteet sekä toiminnan tulokset

Varsinaissuomalaisista kukaan ei ollut täysin samaa mieltä siitä, että alueverkoston toimijoilla on yhteinen näkemys oman verkoston tavoitteista, mutta 62,5 % oli kyseisen väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Vastaajista 25 % oli väitteen kanssa jokseenkin eri mieltä.

Vastaajien osallistumista tavoitteiden laadintaan pyrittiin selvittämään kysymällä, että oliko vastaaja osallistunut alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman työstämiseen. Valmiin suunnitelman tavoitteiden toteuttaminen voitaneen nähdä olevan yksi keskeisistä alueverkoston tavoitteista. 37,5 % vastaajista oli osallistunut kyseiseen työhön ja tämän lisäksi 37,5 % vastaajista oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Yksikään vastaaja ei ollut väitteen kanssa täysin eri mieltä, mutta jokseenkin eri mieltä väitteen kanssa oli 12,5 % vastaajista.



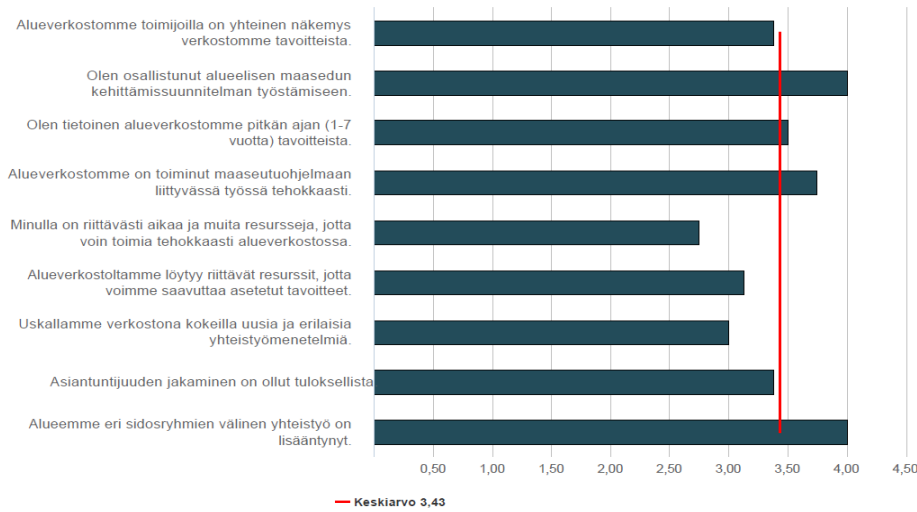
Vastaajille esitettiin väite, että oma alueverkosto on toiminut tehokkaasti maaseutuohjelmaan liittyvässä työssä ja tästä väitteestä 44,44 % vastaajista oli asiasta täysin samaa mieltä ja 22,22 % oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä.

Vastaajista peräti 75 % oli joko täysin samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että he tiesivät alueverkoston pitkän ajan tavoitteista.

Vastaajilta kysyttiin myös verkostotyöhön käytettävissä olevista resursseista. Vastaajat arvioivat keskiarvon 3,13 mukaan, että alueverkostolla on riittävät resurssit, jotta tavoitteet voidaan saavuttaa. Suuri osa vastaajista eli 37,5 % oli kyseisen väitteen kanssa vain jokseenkin samaa mieltä. Jokseenkin eri mieltä väitteen kanssa oli jopa 25 % vastanneista. Peräti 37,5 % vastaajista ei ollut vastaajien kanssa samaa tai eri mieltä. Edellä mainitut tulokset luovat vakavan huolen alueverkoston riittämättömistä resursseista.

Vastaajilta kysyttiin myös henkilökohtaisista aika- ja muista resursseista ja vastauksien keskiarvo oli 2,75. Kun vastaajat arvioivat omia resursseja, niin vain 12,5 % vastanneista oli jokseenkin sitä mieltä, että omat resurssit ovat riittäviä, ja yksikään vastanneista ei ollut väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Vastanneista 37,5 % oli jokseenkin eri mieltä, että henkilökohtaiset resurssit olisivat riittäviä, mutta kukaan vastanneista ei pitänyt omia resursseja täysin riittämättöminä. Yllättävää on, että 50 % vastanneista ei ollut väitteen kanssa samaa, eikä eri mieltä.

Vastaajat suhtautuivat jokseenkin positiivisesti väittämiin, jonka mukaan asiantuntijuuden jakaminen on ollut tuloksellista (ka 3,38) ja että alueverkostoalueen eri sidosryhmien välinen yhteistyö on lisääntynyt (ka 4,0). Asiantuntijuuden jakamisen kohdalla kukaan ei ollut väitteen kanssa täysin samaa mieltä, mutta 50 % vastanneista koki, että asiantuntijuuden jakaminen on ollut jokseenkin tuloksellista. Kyseisen väitteen kanssa samaa, eikä eri mieltä oli vastaajista 37,5 %. Yhteistyö eri sidosryhmien välillä on lisääntynyt 12,5 % vastaajien mielestä ja yhteistyö oli jokseenkin lisääntynyt peräti 75 % vastaajien mielestä.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

Vastaajat olivat pääsääntöisesti jokseenkin samaa mieltä (37,5 %) tai täysin sitä mieltä (25 %), että he ovat kokeneet verkostotyöskentelyssä toistuvasti myönteisiä oppimiskokemuksia. Vastaajat kokivat myös, että he olivat ammatillisesti hyötyneet verkostotoiminnasta, sillä 37,5 % vastaajista oli tämän väitteen kanssa täysin samaa mieltä ja vastaajista 62,5 % oli jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa. 25 % vastaajista oli täysin samaa mieltä väitteen kanssa, että vastaaja olisi alueverkoston aktiivinen jäsen ja 37,5 % vastanneista oli kyseisen väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Peräti 37,5 % vastanneista kertoi, että he eivät olleet väittämän kanssa samaa, eikä eri mieltä.

Tutkimuksessa pyrimme selvittämään myös sitä, että kuinka epähierarkkisia järjestelmiä alueverkostot ovat. Vastaajista vain 12,5 % oli täysin samaa mieltä siitä, että verkostossa on muutamia henkilöitä, joiden asema on korostunut verkostotoiminnassa. Tämän lisäksi kuitenkin peräti 50 % oli jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa. Vain 25 % vastanneista oli jokseenkin sitä mieltä, että verkostossa muutamilla ihmisillä ei ole korostunutta asemaa verkostossa. Verkostotoiminnassa pitäisi aina pyrkiä epähierarkkisuuteen ja unohtaa olemassa olevat valtarakenteet.

Vastaajista suuri osa eli 37,5 % oli täysin eri mieltä ja 25 % vastanneista oli jokseenkin eri mieltä siitä, että verkostossa suoritetaan silloin tällöin palautekyselyitä, joiden pohjalta toimintaa pyritään kehittämään. Kukaan ei ollut väitteen kanssa täysin tai jokseenkin samaa mieltä. Palaute kerääminen verkoston omasta toiminnasta olisi suositeltavaa.



Kuvion selitteet: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4= Jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

#### 5.11.10 Alueverkoston vahvuudet ja kehittämiskohteet

##### Alueverkoston vahvuudet

Varsinais-Suomen tutkimukseen vastasi yhdeksän verkostotoimijaa, joista verkoston vahvuuksia kysyttäessä vastasi kolme henkilöä eli 33,3 % alueen vastaajista. Tämän lisäksi yksi vastaaja oli jättänyt vastauksen, joka ei koskenut kysyttyä kysymystä. Varsinais-Suomen verkostotoimijat näkivät vahvuuksiksi muutamia teemoja. Eräs vastaaja koki, että vahvuudeksi alueverkoston aktiivisen toiminnan, jota tulee jatkossakin tukea. Toinen vastaaja kommentoi vahvuutena sen, että verkosto pitää sisällään monenlaisia näkemyksiä, jotka myös pääsevät esiin. Vastaaja lisää vahvuudeksi vielä avoimen ilmapiirin. Eräs vastaaja analysoi vahvuudeksi sen, että verkosto rakentuu erilaisista toimijoista, joilla on vankkaa asiantuntemusta eri aloilta sekä kansainvälistä kokemusta.

##### Alueverkoston muutos- ja kehityskohteet

Varsinais-Suomen tutkimukseen vastasi yhdeksän verkostotoimijaa, joista verkoston muutos- ja kehityskohteita kysyttäessä vastasi neljä henkilöä eli 44,4 % alueen vastaajista. Tämän lisäksi yksi vastaaja oli jättänyt sellaisen kommentin, ettei se vastannut kysymykseen. Varsinais-Suomen toimijoista eräs koki kehityskohteeksi sen, että tiedotuksessa, neuvonnassa ja verkostomaisessa toiminnassa ei olla oltu aktiivisia.



Eräs vastaaja toivoi, että Vakka-Suomen alaverkostoa pitäisi johtaa ja organisoida paremmin. Toinen vastaaja peräänkuulutti viestinnän kehittämistä edelleen, vaikka tiedotushankkeet toimivat maakunnassa. Eräs vastaaja koki haasteeksi sen, että yhteisten päätösten toteuttaminen voisi olla parempaa. Tällöin voi olla, että yhteisiä päätöksiä on hankala viedä eteenpäin, jolleivät toimijat ole sitoutuneet yhteisiin tavoitteisiin. Eräs vastaaja näki, että yhteistyötä ja avoimuutta tulisi lisätä, sillä saaduista kokemuksista voidaan oppia. Hän myös totesi, että toimintaa pitäisi kaikin puolin kehittää positiivisempaan suuntaan.

## 6. Alueverkostojen nykytilanne sekä tulevat syvähaastattelut

Alueverkostokyselyyn vastanneet ovat pääosin antaneet huomattavan positiivisia vastauksia lähestulkoon kaikkiin tuloksiin. On mahdollista, että tutkimuksen tuloksissa vaikuttaa niin sanottu sosiaalisen suotavuuden ongelma. Tutkimuksessa selvitettiin aluetoimijoiden asenteita ja kokemuksia omaa alueverkostoa ja sen toimintaa kohtaan. Sosiaalisen suotavuuden ongelma tarkoittaa lyhyesti sitä, että vastaaja kokee sisäisesti sosiaalista painetta vastata kysymyksiin positiivisemmin kuin hänen realistinen ja omakohtainen kokemus edellyttäisi. Alueverkostoja on hyvin vaikea verrata toisiinsa kevyesti, mutta silti tieteellisesti. Tämän raportin tarkoituksena on kuitenkin avata hieman tutkimuksen raakatuloksia ja lopullinen, syvälinen tutkimusanalyysi valmistuu vasta Virve Rinnolan pro gradu-tutkielmassa. Tämän raportin tehtävänä on avata jossain määrin alueverkostojen nykytilaa sekä antaa vastaus siihen kysymykseen, että mitkä alueverkostot olisi järkevintä haastatella opinnäytetyössä. Haastatteluissa tulee olemaan vahvasti näkökulmana luottamus ja sen vaikutus onnistuneen verkostotyöskentelyyn tai vaihtoehtoisesti erinäisiin kehitystarpeisiin.

Kuten jo aiemmin mainittiin niin, alueverkostoiden keskinäinen vertailu oli käytössä olevilla analyysimahdollisuuksilla pintapuolista. Tutkimuskyselyn taustalla vaikuttivat seuraavat teoriat: verkostoitumisen yleinen viitekehys, verkostojen analyysi toimijoiden analyysinä sekä verkoston toimivuuden avaintekijät ja luottamus verkostotoiminnassa. Näiden pohjalta tutkimuskysely sisälsi 20 varsinaista kysymysosiota ja tämän lisäksi joitakin taustatietokysymyksiä. Näistä kysymyksistä muodostui yhteensä kaikkineen 93 numeerista väitettä. Näistä kysymyksistä 92 noudattivat arviointiasteikoiltaan teorioiden valossa sellaisia funktioita, että tuloksen voidaan olettaa verkostotoiminnan mukaan sitä parempi, mitä suuremman keskiarvon väitteet ovat saaneet vastaajien keskuudessa. Ainoa kysymys, joka poikkeaa tästä kaavasta, on seuraava: Alueverkostossamme on muutamia henkilöitä, joiden asema on korostunut toiminnassamme -väite. Näistä 92 väitteestä laskettiin jokaiselle verkostolle omat keskiarvot, jotka muutettiin kokonaispisteiksi painottamalla alueen vastausaktiivisuutta. Jokaisella alueella oli laskennallisesti



17,6 potentiaalista vastaajaa, jolloin yhden vastaajan merkitys koko alueverkostossa on 5,68 %. Numeeriset keskiarvot painotettiin kyselyyn osallistuneiden prosenttimäärillä ja näin saatiin jokaisella alueverkostolle kokonaispisteet kyselystä positiivisten numeeristen väitteiden osalta. Näin saatiin paljon oikaistua erilaisia vääristymiä, jotka johtuivat alueverkostojen erilaisista vastaajamääristä, kuten esimerkiksi se, että jos jollain alueella oli vain muutama vastaaja, jotka antoivat erityisen positiiviset vastaukset lähes kaikkiin kysymyksiin. Avoimet kysymykset analysoitiin erikseen, mutta ne eivät olleet valintakriteerinä haastateltaviin alueverkostoihin. Haastatteluihin valittiin lopulta alueverkostot, jotka saivat pisteytyksessä huonoimman pistemäärän, keskimääräisen pistemäärän sekä neljä parasta pistemäärää. Neljä korkeinta pistemäärää saanutta alueverkostoa erottuivat selvästi muista alueverkostoista pisteiden turvin. Huonoimmat pisteet sai Hämeen alueverkosto, keskimääräisen pistetuloksen sai Varsinais-Suomen alueverkosto ja parhaimmat pisteet sai Pohjanmaan, Pohjois-Pohjanmaan, Satakunnan sekä Kaakkois-Suomen alueverkostot. Tarkat pistemäärät näkyvät alla olevasta kuviosta.

Alueverkosto	Osallisuuden mukaan painotettu tulos	Haastatteluun valitut alueverkostot
Häme	78,6	x
Pohjois-Savo	94,1	
Pirkanmaa	98,9	
Kainuu	108,2	
Uusimaa	113,1	
Lappi	151,5	
Etelä-Pohjanmaa	173,8	
Varsinais-Suomi	174,9	x
Keski-Suomi	175,4	
Pohjois-Karjala	178,0	
Etelä-Savo	190,9	
Kaakkois-Suomi	201,2	x
Satakunta	203,7	x
Pohjois-Pohjanmaa	207,9	x
Pohjanmaa	214,8	x

Tarkoituksena on haastatella edellä mainitut alueverkostot loppukesällä/syksyllä 2015. Haastatteluissa pyritään selvittämään syy-seuraussuhteita onnistuneelle tai kehittymistarpeessa olevalla verkostotoiminnalle. Tutkimuskyselyn saatteessa mainittiin, että kyselyn tuloksien valossa tehdään tarkempia haastatteluja myöhemmin. Itse haastattelutilanteessa ei kerrota alueverkostojen pistemääriä, jotta ne eivät vaikuttaisi haastateltavien vastauksiin.



## 7. Liitteet

### Liite 1. Kyselykutsu

Saate kyselytutkimukselle 10.6.2015

Hyvä alueverkoston toimija!

Maaseutuviraston maaseutuverkostopalvelut-yksikkö koordinoi ja sitouttaa valtakunnallista maaseutuverkostoa, ja vastaa maaseutuverkostolle asetettujen tehtävien toteutumisesta. Toiminnan kehittämiseksi toteutamme Manner-Suomen alueverkostojen nykytilakartoituksen. Kyselyyn pääset viestin lopussa olevasta linkistä.

Alueverkostokartoituksen tavoitteena on selvittää verkostojen nykytilanne ja nostaa esiin hyviä käytäntöjä sekä selvittää, mikä merkitys luottamuksella on verkostojen toimintaan. Kyselyn avulla kehitämme parempia, hyödyllisempiä sekä mielekkäämpiä alueverkostoja, joissa kaikilla on mukavampaa työskennellä.

Kyselyn perusteella voidaan tehdä myöhemmin myös tarkempia haastatteluja osalle alueverkostoista. Haastattelujen tarkoituksena on kartoittaa syventävästi alueverkostojen toimintatapoja niistä asioista, joista saamme tietoa kyselytutkimuksesta. Kysely ja haastattelut ovat oleellinen osa myös Virve Rinnolan Vaasan yliopiston filosofisen tiedekunnan pro gradu-tutkielmaa, jossa perehdytään syvemmin maaseutuverkostojen alueverkostoihin ja niiden kehittämiseen. Tutkielma tehdään tilaustyönä Maaseutuviraston maaseutuverkostopalvelut-yksikölle.

Kaikki vastaukset käsitellään luottamuksellisesti ja missään tutkimusvaiheessa ei esitellä yksittäisen vastaajan vastauksia niin, että ne voidaan henkilöidä. Kaikessa kyselyyn liittyvässä toiminnassa noudatetaan eettisyyttä. Lisätietoja saatte Virve Rinnolalta (virve.rinnola@mavi.fi tai 0504646140).

Kiitos, että haluat olla mukana alueverkostojen kehitystyössä!

Yhteistyöterveisin:



Maaseutuverkstopalvelut,

Maaseutuvirasto

Virve Rinnola

[https://www.webpolsurveys.com/R/0000000000000000.par](https://www.webpolsurveys.com/R/0000000000000000)

## **Liite 2. Alueverkostojen nykytilakartoituskysely**





## Alueverkostojen nykytilannekartoitus

Hyvä vastaaja!

Sinun avulla kehitämme parempia, hyödyllisempiä sekä mielekkäämpiä alueverkostoja, joissa kaikilla on mukavampaa työskennellä.

Tässä kyselyssä alueverkostolla tarkoitetaan sellaisia verkostoja, jotka toimivat ELY-keskusalueittain. Näille ELY-keskusalueille on tehty maaseudun kehittämissuunnitelma. Alueverkostomäärittelyssä ei oteta kantaa verkoston sosiaaliseen rakenteeseen.

**Kiitos, että haluat olla mukana alueverkostojen kehittämisessä!**

**Perustiedot:**

**1. Sukupuolesi? \***

- Nainen  
 Mies

**2. Ikäsi? \***

**3. Koulutustaustasi? \***

Valitse korkein suorittamasi koulutusaste.

**4. Alueverkostosi? \***

Valitse oma ELY-keskusalueesi.

**5. Organisaatiosi ja asemasi? \***

**6. Tärkeimmät alueverkostonne organisaatiot/toimijatahot? \***

Valitse alta ne kolme toimijatahoa, jotka koet työsi kannalta tärkeimmiksi alueellanne.

Tärkein

Toiseksi tärkein

Kolmanneksi tärkein

**7. Kuka on mielestäsi verkostotoimintanne avainhenkilö?**

Tämä on mielipidekysymys, eikä kysymykseen ole oikeaa vastausta.

Mielestäni tämä henkilö on:

Seuraava →



## Alueverkostojen nykytilannekartoitus

### Vuorovaikutus:

#### 8. Arviot seuraavat verkostotoimintaa koskevat väitteet.

1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4=jokseenkin samaa mieltä, 5=täysin samaa mieltä

	1	2	3	4	5
Tunnen alueverkostomme toimijat hyvin.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Roollini alueverkostossa on minulle selvä.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Yhteistyöni muiden verkostotoimijoiden kanssa on onnistunut hyvin.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Saan yleensä riittävästi tietoa tarpeellisista asioista oikeaan aikaan.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

#### 9. Kuinka usein olet ollut verkostoyhteistyössä seuraavien tahojen kanssa viimeisen kolmen vuoden aikana? \*

1=harvemmin kuin kerran vuodessa, 2=vuosittain, 3=puolivuosittain, 4=kuukausittain, 5=viikottain, 6=päivittäin

	1	2	3	4	5	6
ELY-keskus	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Kunta/YTA	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Kylätöiminta	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Leader-ryhmä	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Maakuntaliitto, (ml. MYR ja Maaseutujoukko)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Maaseutuyritys	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Metsäalan järjestö	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Metsäkeskus	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Neuvontajärjestö	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Nuorisojärjestö	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Tuottaja/yritysjärjestö	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Tutkimuslaitos	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Yliopisto/AMK/oppilaitos	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Ympäristöjärjestö	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

#### 10. Kuinka usein olet osallistunut seuraaviin verkostotyöskentelyn muotoihin viimeisen kolmen vuoden aikana?

1=harvemmin kuin kerran vuodessa, 2=vuosittain, 3=puolivuosittain, 4=kuukausittain, 5=viikottain, 6=päivittäin

	1	2	3	4	5	6
Verkostopaleverit	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Innovaatiotilaisuuudet	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Työpajat	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Yhteiset koulutukset	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Yhteiset projektit	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Opintomatkat	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Hyvien käytäntöjen edistäminen esim. osallistuminen maaseutugaalaan	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Muu verkostotyöskentely	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

#### 11. Arviot seuraavien asioiden merkitystä toimivan verkostotyöskentelyn kannalta.

1=ei lainkaan merkitystä, 2=vähäinen merkitys, 3=kohtalainen merkitys, 4=suuri merkitys, 5=erittäin suuri merkitys

	1	2	3	4	5
Avain vuorovaikutus	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Vahva luottamus	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Syvä sitoutuminen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Verkostotoimijoiden yhteiset tapaamiset ja muut vuorovaikutustilanteet	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Yhdessä tehdyn työn merkitys, esim. toteutettu hanke	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

#### 12. Arviot seuraavien viestintäkeinojen tärkeys toimivan verkostotoiminnan kannalta.

1=ei lainkaan merkitystä, 2=vähäinen merkitys, 3=kohtalainen merkitys, 4=suuri merkitys, 5=erittäin suuri merkitys

	1	2	3	4	5
Alueverkoston omat verkkosivut	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Henkilökohtainen tapaaminen, kuten kokoukset	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Puhelin	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Ryhmä-sähköpostit	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Sosiaalisen median välineet mm. Facebook, LinkedIn tai Twitter	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Videonvottelu	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>



## Alueverkostojen nykytilannekartoitus

### Sitoutuminen ja luottamus:

#### 13. Olen toiminnallani edistänyt seuraavien asioiden toteutumista.

1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4=jokseenkin samaa mieltä, 5=täysin samaa mieltä

	1	2	3	4	5
Alueellista maaseudun kehittämissuunnitelmaa sekä sen tavoitteita.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Koko Suomen maaseutuverkostolle määriteltyjä tavoitteita.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Verkostotyöskentelyn yleisiä tavoitteita, kuten oppimista, vaikuttamista, ennakoivia sekä hyvien käytäntöjen edistämistä.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

#### 14. Arvioi seuraavat verkostotoimintaa koskevat väitteet.

1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4=jokseenkin samaa mieltä, 5=täysin samaa mieltä

	1	2	3	4	5
Työtehtävieni edellyttävät verkostomaista työskentelytapaa.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Verkostossamme vuorovaikutus on avointa (ihmiset ovat aidosti läsnä ja ovat asioista kiinnostuneita).	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Verkoston toimijat ovat sitoutettu verkostotoimintaan.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Verkoston toimijat ovat osallistettu verkostotoimintaan.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Verkostotyöskentely on minulle tärkeä asia.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

#### 15. Arvioi seuraavat verkostotoimintaa koskevat väitteet.

1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4=jokseenkin samaa mieltä, 5=täysin samaa mieltä

	1	2	3	4	5
Alueverkostossamme erilaisuus hyväksytään ja se nähdään voimavarana.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Luottamus on asetettu kirjallisesti tai suullisesti verkostotoiminnan tavoitteeksi.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Olen tasavertainen verkostotoimija, jonka työpanoksella on käytännön merkitystä tavoitteiden saavuttamisessa.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Alueverkostossamme on tehty palautekyselyitä luottamusasioita.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Alueverkostomme toimijoiden välillä on hyvä ja vahva keskinäinen luottamuksen ilmapiiri.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Verkostomme päätoimijat (koordinoijat) edistävät luottamuksen syntyä ja kehittymistä omalla esimerkillään.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Verkostossamme toimijat pitävät toisilleen annettua lupausensa.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Verkostossamme esiintyy avointa vuorovaikutusta kaikkien toimijoiden välillä.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Verkostossamme toiminta on oikeudenmukaista.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Verkostossamme toimijoita kohdellaan tasa-arvoisesti.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Verkostomme muut toimijat luottavat minuun.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

#### 16. Miten paljon luotat seuraaviin verkostotoimijoihin?

1=en luota missään tilanteessa, 2=luotan joissakin tilanteissa, 3=luotan useimmissa tilanteissa, 4=luotan jokaisessa tilanteessa

	1	2	3	4
ELY-keskus	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Kunta/YTA	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Kylätöiminta	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Leader-ryhmä	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Maa- ja metsätalousministeriö	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Maakuntaliitto, (ml. MYR ja Maaseutufoorumi)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Maaseutupoliittikan yhtelstyöryhmä/ Työ- ja elinkeinoministeriö	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Maaseutuverkostopalvelut-yksikkö	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Maaseutuvirasto	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Maaseutuyritys	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Metsäalan järjestö	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Metsäkeskus	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Neuvontajärjestö	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Nuorisjärjestö	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Tuottaja/yritysjärjestö	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Tutkimuslaitos	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Yliopisto/AMK/oppiaitos	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Ympäristöjärjestö	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>



## Alueverkostojen nykytilannekartoitus

### Verkoston toiminta ja vaikuttavuus:

#### 17. Arvioi seuraavat verkostotoimintaa koskevat väitteet.

1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4=jokseenkin samaa mieltä, 5=täy

- Alueverkostomme toimijoilla on yhteinen näkemys verkostomme tavoitteista.
- Olen osallistunut alueelisen maaseudun kehittämissuunnitelman työstämiseen.
- Olen tietoinen alueverkostomme pitkän ajan (1-7 vuotta) tavoitteista.
- Alueverkostomme on toiminut maaseutuohjelmaan liittyvässä työssä tehokkaasti.
- Minulla on riittävästi aikaa ja muita resursseja, jotta voin toimia tehokkaasti alueverkostossa.
- Alueverkostoltamme löytyy riittävät resurssit, jotta voimme saavuttaa asetetut tavoitteet.
- Uskallamme verkostona kokeilla uusia ja erilaisia yhteistyömenetelmiä.
- Asiantuntijuuden jakaminen on ollut tuloksellista.
- Alueemme eri sidosryhmien välinen yhteistyö on lisääntynyt.

#### 18. Arvioi seuraavat verkostotoimintaa koskevat väitteet.

1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa, eikä eri mieltä, 4=jokseenkin samaa mieltä, 5=täy

- Olen kokenut toistuvasti myönteisiä oppimiskokemuksia.
- Olen ammatillisesti hyötynyt verkostotoiminnasta.
- Olen alueverkostoni aktiivinen jäsen.
- Alueverkostossamme on muutamia henkilöitä, joiden asema on korostunut toiminnassamme.
- Verkostossamme uusia ideoita ja ajatuksia tulee kaikilta toimijoilta ja ne huomioidaan tasapuolisesti.
- Verkostossamme suoritetaan silloin tällöin erilaisia palautekyselyitä, joiden avulla pyrimme itsearviomaan toimintaamme sekä kehittämään sitä.
- Verkostomme seuraa järjestelmällisesti tavoitteiden saavuttamista.
- Verkostomme tiedottaa kaikille toimijoille tavoitteiden saavuttamisesta tai niiden saavuttamatta jäämisestä.
- Verkostossamme palkitaan toimijoita laadukkaasta työstä sekä tavoitteiden saavuttamisesta, esimerkiksi positiivisella palautteella tai yhteisillä virkistymishetkillä.

[<-- Edellinen](#)   [Seuraava -->](#)



## Alueverkostojen nykytilannekartoitus

Avoimet kysymykset:

19. Mitä vahvuuksia teidän alueverkostossanne on?

20. Mitä alueverkostotoiminnassanne pitäisi muuttua ja kehittää?

<-- Edellinen

Lähetä



## Liite 3. Muistutusviesti nro. 1.

### Maaseutuverkoston kysely

#### Muistutus tärkeästä kyselytutkimuksesta 15.6.2015

Hyvä alueverkoston toimija!

**Maaseutuviraston maaseutuverkostopalvelut-yksikkö** koordinoi ja sitouttaa valtakunnallista maaseutuverkostoa, ja vastaa maaseutuverkostolle asetettujen tehtävien toteutumisesta. Toiminnan kehittämiseksi suoritamme Manner-Suomen alueverkostojen nykytilakartoituksen. **Kyselyyn pääset viestin lopussa olevasta linkistä.**

**Jos linkki ei aukea tai välität viestiä jollekin toiselle alueverkoston toimijalle, kuten esimerkiksi Leader-ryhmän hallituksen puheenjohtajalle, niin silloin pitää käyttää varalinkkiä:**  
**<https://www.webropolsurveys.com/S/ABC81F1FCEED23E8.par>**

Alueverkostokartoituksen tavoitteena on selvittää verkostojen nykytilanne ja nostaa esiin hyviä käytäntöjä sekä selvittää, mikä merkitys luottamuksella on verkostojen toimintaan. Kyselyn avulla kehitämme parempia, hyödyllisempiä sekä mielekkäämpiä alueverkostoja, joissa kaikilla on mukavampaa työskennellä.

Kyselyn perusteella voidaan tehdä myöhemmin myös tarkempia haastatteluja osalle alueverkostoista. Haastattelujen tarkoituksena on kartoittaa syventävästi alueverkostojen toimintatapoja niistä asioista, joista saamme tietoa kyselytutkimuksesta. Kysely ja haastattelut ovat oleellinen osa myös Virve Rinnolan Vaasan yliopiston filosofisen tiedekunnan pro gradu-tutkielmaa, jossa perehdytään syvemmin maaseutuverkostojen alueverkostoihin ja niiden kehittämiseen. Tutkielma tehdään tilaustyönä Maaseutuviraston maaseutuverkostopalvelut-yksikölle.

Kaikki vastaukset käsitellään luottamuksellisesti ja missään tutkimusvaiheessa ei esitellä yksittäisen vastaajan vastauksia niin, että ne voidaan henkilöidä. Kaikessa kyselyyn liittyvässä toiminnassa noudatetaan

